ห้องสมุดคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม พระจอมเกล้าลาดกระบัง

การจัดทำผังเฉพาะการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมกรณีศึกษา เทศบาลตำบลละงู จังหวัดสตูล

THE SPECIFIC PLAN FOR AGRICULTURAL TOURISM : A CASE STUDY OF LAGU IN SATUN PROVINCE

นายประพัฒน์ พัทธนันทพงศ์

ห้องสมุด คณะครุศาสตร์ฯ สจล.
A030123

เลขหมู่.....
เลขทะเบียน 30123
วัน,เดือน,ปี 27 ก.ย. 2550

.b.....
.i.....

ปริญญานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมบัณฑิต
สาขาวิชาสถาปัตยกรรม ภาควิชาครุศาสตร์สถาปัตยกรรม
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ปีการศึกษา 2547

ปริญญานิพนธ์ : โครงการจัดทำผังเฉพาะการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม
กรณีศึกษาเทศบาลตำบลละงู จังหวัดสตูล
THE SPECIFIC PLAN FOR AGRICULTURAL TOURISM:A
CASE STUDY OF LAGU IN SATUN PROVINCE

นักศึกษา : นายประพัฒน์ พัทธนันทพงศ์ รหัส 46035053

อาจารย์ที่ปรึกษา : อาจารย์เบญจวรรณ อุบลศรี

คณะ : ครุศาสตร์อุตสาหกรรม

ภาควิชา : ครุศาสตร์สถาปัตยกรรม

สาขาวิชา : สถาปัตยกรรม

.....

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้คณะกรรมการตรวจปริญญานิพนธ์ได้ตรวจพิจารณาและเห็นชอบแล้วจึงอนุมัติให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมบัณฑิต ประจำปีการศึกษา 2547

..... คณบดีคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
(รศ.ดร.รวีวรรณ ชินะตระกูล)

..... ประธานกรรมการ
(อาจารย์ พัสตราภรณ์ มีศิริ)

..... กรรมการ
(อาจารย์ สมิทธิ์ หวังเจริญ)

..... กรรมการ

(ผศ. สมพล ดำรงเสถียร)

..... กรรมการ

(ผศ. สุรศักดิ์ กังขาว)

..... กรรมการ

(ผศ. สุทัศน์ จุฬามาณี)

..... กรรมการ

(ดร. คุ้มพงษ์ หนูบรรจง)

..... กรรมการ

(อาจารย์ สันติ กวินวงศ์ไพบูลย์)

..... กรรมการ

(อาจารย์ เบญจวรรณ อุบลศรี)

..... กรรมการ

(อาจารย์ ทศพร โสดาบรรลุ)

..... กรรมการ

(อาจารย์ ชูเกียรติ แซ่ตั้ง)

..... กรรมการและเลขานุการ

(อาจารย์ ชาติไท จันเสน)

..... กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

(อาจารย์ อัครพงศ์ อนุพันธ์พงศ์)



ปริญญานิพนธ์ : โครงการจัดทำผังเฉพาะการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมกรณีศึกษาเทศบาลตำบลละงู จังหวัดสตูล
THE SPECIFIC PLAN FOR AGRICULTURAL TOURISM : A CASE STUDY OF LAGU IN SATUN PROVINCE
นักศึกษา : นายประพัฒน์ พัทธนันทพงศ์ รหัส 46035053
อาจารย์ที่ปรึกษา : อาจารย์เบญจวรรณ อุบลศรี
คณะ : ครุศาสตร์อุตสาหกรรม
ภาควิชา : ครุศาสตร์สถาปัตยกรรม
สาขาวิชา : สถาปัตยกรรม

บทคัดย่อ

ชุมชนกำแพงเป็นพื้นที่ ที่มีการท่องเที่ยวและการเกษตรกรรมเป็นหลักโดยพื้นที่เกษตรกรรมครอบคลุมผังเมืองรวมคิดเป็นร้อยละ 70 ของพื้นที่ศึกษา ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจากความเหมาะสมของศักยภาพปัจจุบัน รวมทั้งแผนพัฒนาระดับต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับโครงการ จากแนวโน้มการพัฒนาและความเหมาะสมในศักยภาพของพื้นที่ดังกล่าว โดยจังหวัดสตูลได้มีนโยบายให้มีการจัดทำผังเมืองรวมของชุมชนกำแพง ให้เป็นชุมชนที่มีการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมเป็นหลักเพื่อให้เป็นแนวทางในการพัฒนาการใช้ที่ดินที่มีประสิทธิภาพ

จากการวิเคราะห์และเปรียบเทียบศักยภาพจากปัจจัยที่เกี่ยวข้องและ จากการวิเคราะห์โดยใช้ทฤษฎีและกระบวนการคิด พบว่าชุมชนกำแพงมีแนวโน้มการขยายตัวเพื่อเป็นชุมชนหลักในการเสนอแนวทางให้เป็นพื้นที่ท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมที่สำคัญเนื่องจากสภาพปัจจุบันของชุมชนกำแพงที่มีกิจกรรมการค้าผลผลิตทางเกษตรและการท่องเที่ยวของชุมชนกำแพง และประกอบกับศักยภาพของพื้นที่ที่มีผลผลิตทางการเกษตรเช่น ทุเรียน เงาะ ลองกอง เป็นต้น จึงสามารถรองรับการให้บริการในจังหวัดและเป็นเส้นทางเชื่อมโยงกับจังหวัดใกล้เคียง เช่น พัทลุง สงขลา อีกทั้งยังมีส่วนช่วยส่งเสริมการขยายตัวในด้านการค้าขายกับชายแดนทางฝั่งประเทศไทยและประเทศมาเลเซีย

จากการศึกษาสภาพปัจจุบันของพื้นที่ศึกษาและวิเคราะห์บทบาทที่สำคัญพอสรุปได้ว่าแนวโน้มบทบาทของพื้นที่ศึกษาควรพัฒนาและเสนอแนวทางให้เป็นพื้นที่เศรษฐกิจทางการเกษตรมีหน้าที่เป็นศูนย์กลางการค้าผลิตผลทางการเกษตร การพัฒนาและการท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร โดยสามารถรองรับประชาชนในจังหวัดสตูลและจังหวัดใกล้เคียงโดยมีประชากร

เป้าหมาย 123,460 คน ต่อ 1 ปี โดยมีกิจกรรมหลักคือ กิจกรรมทางด้านการค้าผลิตผลทางการเกษตร กิจกรรมที่เกี่ยวเนื่องกับการเกษตร และกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวและพื้นที่รักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม โดยมีพื้นที่ความต้องการในอนาคตในปีเป้าหมาย พ.ศ. 2567 เท่ากับ 36,800 ตารางเมตร

จากวิเคราะห์โดยใช้เทคนิค PSA ผลลัพธ์ที่ได้คือ การสร้างตลาดการเกษตรในชุมชนเพื่อรองรับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและเชื่อมโยงกิจกรรมการท่องเที่ยวและกิจกรรมการเกษตรของชุมชนโดยกำหนดพื้นที่ศึกษาได้แก่ การปรับปรุงภูมิทัศน์ในบริเวณตลาดชุมชนกำแพงบริเวณถนน 3003 และจัดสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกเช่น ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ร้านขายของที่ระลึก ร้านอาหาร และพัฒนาชุมชนโดยจัดพื้นที่ให้เป็นลานนันทนาการสร้างเป็นสวนสาธารณะเพื่อรักษาสภาพแวดล้อมของชุมชนเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ศึกษา

กิตติกรรมประกาศ

การทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ทำเพื่อความต้องการที่จะออกไปเผชิญโลกข้างนอก และเป็นการที่ไม่สิ้นเปลืองงบประมาณพ่อและแม่ จนเกินไปจึงทำออกมาตามกำหนดที่ทางคณะได้ตั้งไว้ แต่เมื่อมีการทำปริญญานิพนธ์เล่มนี้ขึ้นมาก็อด จะกล่าวคำว่าขอบพระคุณผู้ที่เกี่ยวข้องไม่ได้ คนที่ควรขอบพระคุณเป็นคนแรก ก็น่าจะไม่พ้น **แม่ใหญ่ แม่จิ้น น้าปุ ป๊าและญาติทั้งหลายที่คอยสนับสนุน** ที่เคารพมากอย่างสูง ในการเรียนตั้งแต่ต้นจนจบและจนมีวันนี้ และถ้าพูดถึง พ่อ แม่ พี่น้องไปแล้วก็ จะอดไปพูดคำว่าขอบพระคุณแก่อาจารย์ที่ปรึกษาที่น่ารักก็คือ **อาจารย์ เบญจวรรณ อุบลศรี** ที่เป็นแรงผักดันให้ทำงานนี้จนประสบความสำเร็จ และอาจารย์ทุกท่านในสาขา ครุศาสตร์สถาปัตยกรรม ขอบพระคุณ พี่บอย ณ ห้องโสต แล้วก็ขอบพระคุณแก่เพื่อนๆที่ช่วยเหลือกันมาตั้งแต่ต้น ได้แก่ เพื่อนนุชที่ช่วยให้คำปรึกษา เพื่อนเบสที่ทำ A3. และการช่วยเหลือในทุกๆด้านเพื่อนเทนที่รังสิตที่ช่วยตัด MASS เพื่อนวิทที่เขียน CAD และพี่ๆบ้านวังที่คอยให้คำแนะนำเป็นอย่างดี ยาที่ช่วยทำงานนำเสนอ และเพื่อนๆทุกคน ไม่ได้กล่าวเอาไว้คงไม่ว่าอะไรกันนะ ขอบพระคุณมากๆ

นาย ประพัฒน์ พัทธนันทพงศ์

ผู้จัดทำ

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อ ก

กิตติกรรมประกาศ ข

สารบัญ ค

สารบัญตาราง ง

สารบัญแผนภูมิ จ

สารบัญภาพ ฉ

บทที่ 1 บทนำ

1.1 ความเป็นมาของโครงการ 1

1.2 เหตุผลในการเสนอปริญญานิพนธ์ 2

1.3 ความเป็นมาของปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหา 4

1.4 วัตถุประสงค์ของปริญญานิพนธ์ 5

1.5 ขอบเขตของการศึกษาปริญญานิพนธ์ 5

1.6 วิธีดำเนินงานปริญญานิพนธ์ 6

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ 8

1.8 อภิทานศัพท์ 9

บทที่ 2 การศึกษาสภาพปัจจุบันของพื้นที่ศึกษา

2.1 การศึกษาศึกษาสภาพปัจจุบันในประเทศ 10

2.2 การศึกษาศึกษาสภาพปัจจุบันในระดับภาค 24

2.3 การศึกษาศึกษาสภาพปัจจุบันในระดับจังหวัด 30

บทที่ 3 การศึกษาสภาพปัจจุบันของชุมชนเมืองและพื้นที่ศึกษา

3.1 การศึกษาศึกษาสภาพปัจจุบันในชุมชนเมือง 46

3.2 การศึกษาศึกษาสภาพปัจจุบันของพื้นที่ศึกษา 58

บทที่ 4 การวิเคราะห์สภาพทั่วไปและบทบาทของพื้นที่

4.1 การวิเคราะห์แผนพัฒนาและโครงการที่เกี่ยวข้อง 104

4.2 การวิเคราะห์แนวโน้มการขยายตัวของชุมชน 115

สารบัญ(ต่อ)

หน้า

4.3 การวิเคราะห์ข้อได้เปรียบและศักยภาพในการพัฒนาของพื้นที่ศึกษา 116
4.4 การวิเคราะห์ปัญหาและข้อจำกัดในการพัฒนาของพื้นที่ศึกษา 117
4.5 การวิเคราะห์จินตภาพของพื้นที่ชุมชนและพื้นที่ศึกษา 118
4.6 การวิเคราะห์เพื่อหาศักยภาพในการพัฒนา 121
4.7 การวิเคราะห์บทบาทของพื้นที่ศึกษาในอนาคต 132
บทที่ 5 การกำหนดนโยบายและเป้าหมายในการพัฒนา
5.1 การกำหนดนโยบายของการวางแผนพัฒนา 135
5.2 การคาดการณ์จำนวนผู้ใช้พื้นที่ศึกษาในอนาคต 137
5.3 การวิเคราะห์ลักษณะและพฤติกรรมของประชากรที่เข้ามาในพื้นที่ศึกษา 145
5.4 การวิเคราะห์ลักษณะทางกายภาพในอนาคต 146
บทที่ 6 การเสนอแนะแนวทางการพัฒนาชุมชน
6.1 แนวทางการวางแผนพัฒนาพื้นที่ศึกษา 149
6.2 แนวทางในการพัฒนาด้านกายภาพ 150
6.3 สรุปภาพรวมการออกแบบ 162
6.4 แนวทางการดำเนินงานให้เป็นไปตามแผนและผัง 192
บทที่ 7 สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ
7.1 สาระสำคัญของการศึกษา 201
7.2 ข้อเสนอแนะ 202
บรรณานุกรม 204

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1.1 แสดงข้อมูลการปลูกพืชเศรษฐกิจของตำบลละงู ปี พ.ศ. 2546(พื้นที่ปลูก/ไร่) 03

ตารางที่ 2.1 ตารางแสดงจำนวนประชากรในประเทศ 11

ตารางที่ 2.2 แสดงลักษณะภูมิอากาศ 16

ตารางที่ 2.3 ตารางแสดงอุตสาหกรรมและเกษตร 18

ตารางที่ 2.4 ตารางแสดงรายได้และจำนวนนักท่องเที่ยว 19

ตารางที่ 2.5 ตารางแสดงการคลังรัฐบาล 19

ตารางที่ 2.6 ตารางแสดงการค้าระหว่างประเทศ 20

ตารางที่ 2.7 ตารางแสดงบัญชีประชาชาติ 21

ตารางที่ 2.8 ตารางแสดงรายได้ รายจ่ายและหนี้สินของครัวเรือน 23

ตารางที่ 2.9 แสดงจำนวนสถานพยาบาลแยกรายอำเภอ/กิ่งอำเภอ ปี 2546 32

ตารางที่ 2.10 แสดงการแบ่งเขตการปกครอง 33

ตารางที่ 2.11 แสดงจำนวนประชากร ปี 2546 ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2546 34

ตารางที่ 2.12 แสดงจำนวนประชากรในเขตเทศบาล 34

ตารางที่ 2.13 แสดงสถิติอาชญากรรมเปรียบเทียบ ปี 2544-2547 35

ตารางที่ 2.14 แสดงมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัด จำแนกตามสาขาการผลิต 36

ตารางที่ 2.15 แสดงการเงินการคลัง 36

ตารางที่ 2.16 จำนวนธนาคารและสถาบันการเงินในจังหวัดสตูล 37

ตารางที่ 2.17 แสดงปริมาณมูลค่าการผลิตพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของจังหวัด สตูล ปี 2544-2546 38

ตารางที่ 2.18 แสดงสถิติจำนวนนักท่องเที่ยวในปี 2545 –2547 39

ตารางที่ 2.19 โครงการชลประทานของจังหวัดที่สร้างแล้วเสร็จถึงปีงบประมาณ พ.ศ. 2546 41

ตารางที่ 2.20 แสดงบริการโทรศัพท์ในจังหวัดปี 2544-2546 42

ตารางที่ 3.1 แสดงพื้นที่ของอำเภอละงู จำแนกเป็นรายตำบล 60

ตารางที่ 3.2 แสดงจำนวนสถิติประชากรในอำเภอละงูในปี พ.ศ. 2544 – พ.ศ.2546 65

ตารางที่ 3.3 แสดงการเปลี่ยนแปลงประชากรในอำเภอละงู 66

ตารางที่ 3.4 แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน จำแนกตามประเภทต่างๆ ของอำเภอละงู พ.ศ. 2540 76

สารบัญตาราง(ต่อ)

หน้า

ตารางที่ 3.5 แสดงจำวนและความหนาแน่นของประชากรในเขตผังเมืองรวมชุมชนกำแพง 80

ตารางที่ 3.6 แสดง1 จำวนและความหนาแน่นของประชากรในเขตผังเมืองรวมชุมชนกำแพง 85

ตารางที่ 3.7 แสดงรายชื่อหมู่บ้านของตำบลกำแพง พ.ศ. 2532 88

ตารางที่ 3.8 แสดงจำนวนประชากรและการเปลี่ยนแปลงของตำบลกำแพงระหว่าง พ.ศ. 2523-2532 90

ตารางที่ 3.9 แสดงการใช้ที่ดิน จำแนกตามประเภทต่างๆ ของตำบลกำแพงพ.ศ.2532 94

ตารางที่ 4.0 แสดงจำนวนสาธารณูปการ, พานิชยกรรม และอุตสาหกรรมจำแนก ตามประเภทและหมู่บ้าน ตำบลกำแพง2540 99

ตารางที่ 4.1 แสดงแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดสตูล 112

ตารางที่ 4.2 แสดงแหล่งท่องเที่ยวและระยะทางในการเดินทางอำเภอละงู 113

ตารางที่ 4.3 สถิติจำนวนผู้เยี่ยมเยือน จ.สตูล ชาวไทยและชาวต่างประเทศอยู่ปีพ.ศ. 2546 113

ตารางที่ 4.4 แสดงค่าลักษณะและค่าน้ำหนักของปัจจัย 123

ตารางที่ 4.5 แสดงค่าคะแนนดิบของระบบการเข้าถึง 123

ตารางที่ 4.6 แสดงค่าคะแนนดิบของมุมมองที่สวยงามของพื้นที่ศึกษา 124

ตารางที่ 4.7 แสดงค่าคะแนนพื้นที่ศูนย์กลางทางเศรษฐกิจ 124

ตารางที่ 4.8 แสดงค่าคะแนนดิบของระดับความหนาแน่นของที่อยู่อาศัย 125

ตารางที่ 4.9 แสดงค่าคะแนนดิบของพื้นที่น้ำท่วมขัง 125

ตารางที่ 4.10 แสดงค่าคะแนนดิบแหล่งงานของชุมชน 126

ตารางที่ 4.11 แสดงค่าคะแนนดิบของราคาที่ดิน 126

ตารางที่ 5.1 แสดงการคาดการณ์จำนวนประชากรในพื้นที่ชุมชนกำแพง 138

ตารางที่ 5.2 แสดงการคาดการณ์จำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศ ในจังหวัดสตูล 139

ตารางที่ 5.3 แสดงจำนวนประชากรอำเภอละงู ปี 2544 – 2547 141

สารบัญตาราง(ต่อ)

หน้า

ตารางที่ 5.4 แสดงการณ์คาดการจำนวนประชากรในเขตอิทธิพล ปี พ.ศ.2548 – พ.ศ. 2566 142

ตารางที่ 5.5 แสดงตัวอย่างการคาดการณ์จำนวนประชากรที่เข้ามาใช้พื้นที่ศึกษาปี พ.ศ. 2551 143

ตารางที่ 5.6 แสดงตัวอย่างการคาดการณ์จำนวนประชากรที่เข้ามาใช้พื้นที่ศึกษาปี พ.ศ. 2566 144

ตารางที่ 5.7 แสดงความต้องการพื้นที่ในอนาคต 148

ตารางที่ 6.1 แสดงเกณฑ์ในการคัดเลือกเพื่อหาแนวทางในการพัฒนาที่เหมาะสม 156

ตารางที่ 6.2 แสดงช่วงระยะในการพัฒนาพื้นที่ชุมชนกำแพง 195

สารบัญแผนภูมิ

หน้า

แผนภูมิที่ 2.1 ภาพแสดงอัตราการเพิ่มของประชากรในประเทศ 11

แผนภูมิที่ 2.2 ภาพแสดงอัตราการเกิด การตาย การเจริญพันธุ์และการตายทารก 12

แผนภูมิที่ 2.3 ภาพแสดงลักษณะภูมิอากาศ 16

แผนภูมิที่ 2.4 ภาพแสดงอุตสาหกรรมและเกษตร 18

แผนภูมิที่ 2.5 ภาพแสดงการคลังรัฐบาล 20

แผนภูมิที่ 2.6 ภาพแสดงการค้าระหว่างประเทศ 21

แผนภูมิที่ 2.7 ภาพแสดงบัญชีประชาชาติ(พันล้านบาท) 22

แผนภูมิที่ 2.8 ภาพแสดงบัญชีประชาชาติ(บาท) 22

แผนภูมิที่ 2.9 รูปภาพแสดงรายได้ รายจ่ายและหนี้สินของครัวเรือน 23

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 2.1 รูปภาพแสดงอัตราส่วนประชากรชายต่อประชากรหญิง 13
ภาพที่ 2.2 รูปภาพแสดงความหนาแน่นของประชากร 14
ภาพที่ 2.3 รูปภาพแสดงประชากรในเขตเทศบาล 15
ภาพที่ 3.1 แสดงระยะ BP ของเมือง1และเมือง2 48
ภาพที่ 3.2 แผนที่แสดงที่ตั้งของอำเภอละงู 59
ภาพที่ 3.3 สภาพแวดล้อมและภูมิประเทศของอำเภอละงู 63
ภาพที่ 3.4 ผลผลิตทางการเกษตร 73
ภาพที่ 3.5 แผนที่ผังเมืองรวมชุมชนกำแพง 78
ภาพที่ 3.6 แสดงอาณาเขตติดต่อกับพื้นที่ศึกษา 83
ภาพที่ 3.7 แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดินชุมชนเทศบาลตำบลกำแพง 86
ภาพที่ 3.8 แสดงแผนที่ระบบการคมนาคมขนส่งในพื้นที่ศึกษา 96
ภาพที่ 3.8 แสดงสถานที่สำคัญในพื้นที่ศึกษา 97
ภาพที่ 4.1 แผนที่สถานที่ท่องเที่ยวในจังหวัดสตูล 111
ภาพที่ 4.2 แสดงค่าคะแนนลักษณะของระบบการเข้าถึง 127
ภาพที่ 4.3 แสดงค่าคะแนนของมุมมองที่สวยงามของพื้นที่ศึกษา 127
ภาพที่ 4.4 แสดงค่าคะแนนพื้นที่ศูนย์กลางเศรษฐกิจ 128
ภาพที่ 4.5 แสดงค่าคะแนนลักษณะความหนาแน่นของอาคารสิ่งก่อสร้าง 128
ภาพที่ 4.6 แสดงค่าคะแนนลักษณะของพื้นที่ 129
ภาพที่ 4.7 แสดงค่าคะแนนราคาที่ดิน 129
ภาพที่ 4.8 แสดงค่าคะแนนแหล่งงานชุมชน 130
ภาพที่ 4.9 แสดงค่าคะแนนรวมทั้งหมด 130
ภาพที่ 6.1 การเสนอแนะแนวทางการพัฒนาศูนย์กลางพานิชยกรรม 157
ภาพที่ 6.2 การเสนอแนะแนวทางการพัฒนาศูนย์กลางพานิชยกรรม 157
ภาพที่ 6.3 การเสนอแนะแนวทางการพัฒนาศูนย์กลางพานิชยกรรม 158
ภาพที่ 6.4 การกำหนดขั้นตอนการปฏิบัติงาน 164
ภาพที่ 6.5 ความเป็นมาของโครงการ 165
ภาพที่ 6.6 แสดงการศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการ 165

สารบัญภาพ(ต่อ)

หน้า

ภาพที่ 6.7 แสดงการศึกษาความเป็นไปได้ด้านกายภาพ 166
ภาพที่ 6.8 แสดงการศึกษาความเป็นไปได้ด้านกายภาพ 166
ภาพที่ 6.9 แสดงการศึกษาความเป็นไปได้ด้านกายภาพ 167
ภาพที่ 6.10 แสดงการศึกษาความเป็นไปได้ด้านเศรษฐกิจระดับประเทศ 167
ภาพที่ 6.11 แสดงการศึกษาความเป็นไปได้ด้านเศรษฐกิจระดับประเทศ 168
ภาพที่ 6.12 แสดงการศึกษาความเป็นไปได้ด้านเศรษฐกิจระดับประเทศ 168
ภาพที่ 6.13 แสดงการศึกษาความเป็นไปได้ด้านสังคม 169
ภาพที่ 6.14 แสดงการศึกษาความเป็นไปได้ด้านสังคม 169
ภาพที่ 6.15 แสดงการศึกษาความเป็นไปได้ด้านกายภาพ 170
ภาพที่ 6.16 แสดงการศึกษาความเป็นไปได้ด้านเศรษฐกิจ 170
ภาพที่ 6.17 แสดงการศึกษาความเป็นไปได้ด้านสังคม 171
ภาพที่ 6.18 วิเคราะห์สภาพทั่วไปและบทบาทของพื้นที่ศึกษา 171
ภาพที่ 6.19 วิเคราะห์สภาพทั่วไปและบทบาทของพื้นที่ศึกษา 172
ภาพที่ 6.20 วิเคราะห์สภาพทั่วไปและบทบาทของพื้นที่ศึกษา 172
ภาพที่ 6.21 วิเคราะห์สภาพทั่วไปและบทบาทของพื้นที่ศึกษา 173
ภาพที่ 6.22 วิเคราะห์สภาพทั่วไปและบทบาทของพื้นที่ศึกษา 173
ภาพที่ 6.23 วิเคราะห์สภาพทั่วไปและบทบาทของพื้นที่ศึกษา 174
ภาพที่ 6.24 วิเคราะห์สภาพทั่วไปและบทบาทของพื้นที่ศึกษา 174
ภาพที่ 6.25 วิเคราะห์สภาพทั่วไปและบทบาทของพื้นที่ศึกษา 175
ภาพที่ 6.26 วิเคราะห์สภาพทั่วไปและบทบาทของพื้นที่ศึกษา 175
ภาพที่ 6.27 กำหนดนโยบายและเป้าหมายในการพัฒนา 176
ภาพที่ 6.28 กำหนดนโยบายและเป้าหมายในการพัฒนา 176
ภาพที่ 6.29 การเสนอแนะแนวทางการพัฒนาศูนย์กลางพานิชยกรรม 177
ภาพที่ 6.30 การเสนอแนะแนวทางการพัฒนาศูนย์กลางพานิชยกรรม 177
ภาพที่ 6.31 การเสนอแนะแนวทางการพัฒนาศูนย์กลางพานิชยกรรม 178
ภาพที่ 6.32 การเสนอแนะแนวทางการพัฒนาศูนย์กลางพานิชยกรรม 178
ภาพที่ 6.33 การเสนอแนะแนวทางการพัฒนาศูนย์กลางพานิชยกรรม 179

สารบัญภาพ(ต่อ)

หน้า

ภาพที่ 6.34 การเสนอแนะแนวทางการพัฒนาศูนย์กลางพานิชยกรรม 179
ภาพที่ 6.35 แสดงผังแม่บท 180
ภาพที่ 6.36 องค์ประกอบในงานภูมิทัศน์ 181
ภาพที่ 6.37 องค์ประกอบในงานภูมิทัศน์ 182
ภาพที่ 6.38 องค์ประกอบในงานภูมิทัศน์ 183
ภาพที่ 6.39 องค์ประกอบในงานภูมิทัศน์ 184
ภาพที่ 6.40 องค์ประกอบในงานภูมิทัศน์ 185
ภาพที่ 6.41 องค์ประกอบในงานภูมิทัศน์ 186
ภาพที่ 6.42 องค์ประกอบในงานภูมิทัศน์ 187
ภาพที่ 6.43 องค์ประกอบในงานภูมิทัศน์ 188
ภาพที่ 6.44 องค์ประกอบในงานภูมิทัศน์ 189
ภาพที่ 6.45 องค์ประกอบในงานภูมิทัศน์ 190
ภาพที่ 6.46 แสดงชุมชนกำแพงกับพื้นที่ศึกษา 191
ภาพที่ 6.47 แสดงส่วนขยายอาคาร 191
ภาพที่ 6.48 ผังเฉพาะพื้นที่ เศรษฐกิจ 191

บทที่1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาของโครงการ

ในปัจจุบันประเทศไทย ได้มีการเจริญเติบโตของเมืองที่แตกต่างกันออกไปจากอดีตอย่างชิ้นเชิง ซึ่งในประเทศไทยนั้นมีการเจริญเติบโตของเมืองเป็นแบบค่อยเป็นค่อยไป ตามธรรมชาติและวิถีความเป็นอยู่ ทำให้ในอดีตสามารถควบคุมการเจริญเติบโตของเมืองได้และยังทำไม่ให้เกิดปัญหาของเมือง แต่ในปัจจุบันการพัฒนาของประเทศไทยนั้นไม่ว่าจะเป็นทางด้านการเกษตรกรรม สังคม เศรษฐกิจ ส่งผลให้ประเทศไทยนั้นเกิดการพัฒนาทางด้านต่างๆ เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะตำบลกำแพง อ.ละงู จ.สตูลจะเป็นศูนย์รวมการเกษตรกรรมและการท่องเที่ยวต่างๆ ส่งผลให้จังหวัดใกล้เคียงย้ายเข้ามาประกอบอาชีพด้านการเกษตรกรรมเช่น ยางพารา ผลไม้ น้ำมันปาล์มเป็นต้นเพื่อตอบสนองความต้องการทางด้านต่างๆ ของตนและครอบครัว ทั้งนี้การวางผังเมืองบางส่วนยังขาดมาตรการในการควบคุมดูแล ในการใช้ที่ดินของชุมชน เป็นเหตุให้สภาพแวดล้อมเกิดการเสื่อมโทรมทำให้การใช้ที่ดินชุมชนไม่มีระเบียบ และประสิทธิภาพที่เพียงพอสำหรับเมืองที่มีปัจจัยทางด้านต่างๆ ที่ตอบสนองความต้องของการของประชากรในทุกๆ ด้านซึ่งสอดคล้องแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 1-3 (พ.ศ. 2504-2519) ที่มุ่งเน้นการขยายโครงสร้างด้านการเกษตรกรรม เศรษฐกิจ สังคม ซึ่งในระยะนั้นยังไม่มีการจัดทำผังเมืองรวมสำหรับชุมชนส่งผลให้เกิดการเจริญเติบโตอย่างเร็วทำให้เกิดสภาพแวดล้อมเสื่อมโทรมแต่พอมีแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 4-7 (พ.ศ. 2520 2539) ได้โดยมุ่งเน้นด้านการขยายตัวด้านการเกษตรทั้งนี้โดยมุ่งไปที่ทางชนบทของจังหวัดต่างๆและเพื่อช่วยฟื้นฟูเศรษฐกิจและปรับโครงสร้างการผลิตด้านการเกษตร เร่งการกระจายการผลิตพืชเศรษฐกิจให้รัฐนำไปส่งออก ต่อมาเป็นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ.2540-2544) โดยจะเน้นการยกระดับรายได้ของครัวเรือนเกษตรกร การคุ้มครองสนับสนุนให้เกษตรกรมีความเป็นธรรมในระบบการผลิต และราคาผลผลิตของเกษตรกร ตลอดถึงเน้นการรักษาระดับราคาสินค้าเกษตรให้มีเสถียรภาพ โดยเสริมสร้างศักยภาพจังหวัดเป็นหลักและเน้นการฟื้นฟูสภาพแวดล้อมของเมืองให้คนชนบทมีบทบาทในการพัฒนาและดูแลชุมชนของตนเอง และยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน หลังจากนั้นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ.2545-2549) ได้มีจุดมุ่งหมายการแก้ไขปัญหาความยากจนและยกระดับระดับ

คุณภาพชีวิตของประชากรในประเทศให้เกิดพัฒนาอย่างยั่งยืน นำไปสู่สังคมที่มีคุณภาพทั้งทางด้านการเกษตรกรรม เศรษฐกิจและสังคม โดยยึดแนวทางในการพัฒนาประเทศของกระทรวงมหาดไทย โดยเริ่มมาจากนโยบายของมหาดไทย ฉบับที่ 1-4(พ.ศ.2515-2534) ที่มีนโยบายเน้นไปในเรื่องทางด้านการปกครองของประเทศ แต่ยังไม่มีการกล่าวถึงเรื่องการวางผังเท่าที่ควร ซึ่งต่อมาได้เล็งเห็นถึงความสำคัญการวางผังเมืองในนโยบายแผนมหาดไทยฉบับที่ 5-6 (พ.ศ.2535-2544) ที่เริ่มมีนโยบายเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ที่ดินให้มีประสิทธิภาพ โดยมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องไปจนถึงแผนมหาดไทย ฉบับที่ 7(พ.ศ.2545-2549) ที่ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพคนในชุมชนในการพัฒนาเมืองและชุมชนให้น่าอยู่จัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน เมื่อเริ่มมีการจัดการและพัฒนาการผังเมืองให้น่าอยู่ โดยเริ่มจากแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 4 โดยมีนโยบายเน้นด้านการเกษตรโดยเน้นให้มีการขยายตัวการผลิตสาขาเกษตรเพื่อมุ่งกระจายไปสู่ภาคชนบทเพื่อช่วยฟื้นฟูเศรษฐกิจและปรับโครงสร้างการผลิตไปสู่ภาคนอกการเกษตรมากยิ่งขึ้นหลังจากมีนโยบายจังหวัดได้มีการปรับปรุงสภาพแวดล้อมและการพัฒนาเมืองและชุมชนรวมไปถึงการเพิ่มคุณภาพชีวิตที่ดีของประชากรในอนาคต ซึ่งทางด้านกรมผังเมืองจังหวัดสตูลซึ่งเป็นหน่วยงานด้านการใช้ที่ดินได้จัดทำโครงการพัฒนาที่ดินเกิดขึ้นหลายแหล่งและหนึ่งในจำนวนนั้นคือชุมชนเพื่อการเกษตรกรรมและการท่องเที่ยวจัดสร้างเพื่อให้คนในชุมชน ตำบล กำแพง อำเภอ ละงูได้มีการประกอบอาชีพด้านการเกษตรกรรมเพราะละงูมีการเกษตรกรรมที่เห็นได้ชัดคือ ยางพารา น้ำมันปาล์ม ผลไม้ส่งออกและการประมงและสามารถเป็นแหล่งท่องเที่ยวอีกด้วยเพราะละงูติดกับทะเลจึงเหมาะแก่การเกษตรกรรมและการท่องเที่ยว ด้วยเหตุนี้การวางผังชุมชนเพื่อการเกษตรกรรมและท่องเที่ยว ตำบล กำแพงอำเภอ ละงูจึงมีความสำคัญอย่างมากกับโครงการที่กำลังจะเกิดขึ้นในอนาคตให้มีการสัมพันธ์กันทางด้านต่างๆพร้อมกับแนวทางการแก้ไขปัญหาภายในโครงการทั้งด้านกายภาพและสิ่งแวดล้อม

1.2 เหตุผลของโครงการ

1.2.1 ด้านนโยบาย

เพื่อตอบสนองแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 1-9 (พ.ศ.2504-2549) โดยที่มุ่งเน้นทางด้านการวางผังปรับปรุงฟื้นฟูและยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนให้ดีขึ้นสอดคล้องกับแผนมหาดไทยฉบับที่ 1-7 (พ.ศ.2515-2549) เป็นแผนแม่บทของกระทรวงมหาดไทย โดยมีนโยบาที่ส่งเสริมการใช้ประโยชน์ที่ดินให้มีประสิทธิภาพและพัฒนาคนในชุมชนให้เกิดการพึ่งตนเองพัฒนาเมืองให้น่าอยู่จัดทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้ยั่งยืน

เพื่อตอบสนอง พ.ร.บ ผังเมือง พ.ศ. 2518 เพื่อขออนุญาตให้มีการสร้างตลาดกลางรวมสินค้าเกษตรระหว่างชายแดน

1.2.2 ด้านเศรษฐกิจ

จากการพัฒนาประเทศ ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ส่งผลให้สภาพเศรษฐกิจของประเทศเกิดการพัฒนาขึ้นอย่างต่อเนื่อง และประชากรตำบลมีการประกอบอาชีพในด้านเกษตรกรรม โดยมีการทำนาและการทำสวนยางพาราเป็นหลัก รองลงมาได้แก่ ปาล์มน้ำมัน มะพร้าว สับปะรด แตงโม ประมง และค้าขาย

ตารางที่1.1 แสดงข้อมูลการปลูกพืชเศรษฐกิจของตำบลละงู ปี พ.ศ. 2546[1]

(พื้นที่ปลูก/ไร่)

ชนิดพืชที่ปลูก	พืชที่ปลูก	เกษตรกรผู้ปลูก	เฉลี่ยพื้นที่ปลูก/ราย
ยางพารา	11,341	1,707	6.64
ข้าวนาปี	10,699	1,639	6.52
ปาล์มน้ำมัน	1,873	39	48.02
มะพร้าว	757	369	2.10
ไม้ผล	148	42	3.52
พืชไร - พืชผัก	434	366	1.18

1.2.3 ทางด้านสังคม

เนื่องจากจำนวนประชากรส่วนใหญ่ จำนวนร้อยละ 89 มีเชื้อสายมุสลิม ร้อยละ 11 นับถือศาสนาพุทธ ลักษณะการตั้งถิ่นฐานของประชากรในเขตตำบลละงูมีการตั้งถิ่นฐานแบบสังคมชนบททางภาคใต้ ส่วนมากมีการตั้งอยู่บริเวณที่ราบลุ่มและที่ราบลุ่มชายฝั่งทะเลมีการตั้งถิ่นฐานเป็นกระจุก ตัว กระจายอยู่ตามเส้นทางคมนาคม ชุมชนที่มีความหนาแน่นที่สุด ได้แก่ ชุมชนบ้านในใส หมู่ที่15 ชุมชนบ้านเกาะยวน หมู่ที่ 3 ชุมชนบ้านคลองขุด รองลงมาได้แก่ชุมชนบ้านหัวทาง หมู่ที่ 6 ชุมชนบ้านลาหงา หมู่ที่ 4 ชุมชนบ้านปากละงู หมู่ที่ 2 และชุมชนบ้านหัวหิน หมู่ที่ 1

---

1 เกษตรจังหวัดสตูล รายงานประจำปี 2546

1.2.4 ด้านกายภาพ

เพื่อศึกษาการใช้ประโยชน์ของการจัดทำชุมชนการเกษตรกรรมและท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่รวมถึงปรับปรุงรูปแบบทางด้านสถาปัตยกรรมที่มีอยู่เดิมและที่จะเกิดขึ้นให้สอดคล้องกันกับสภาพแวดล้อมที่เป็นอยู่

1.3 ความเป็นมาของปัญหาและแนวทางปัญหาและแนวทางแก้ปัญหา

1.3.1 ด้านนโยบาย

เนื่องจากนโยบายจังหวัดได้ส่งเสริมการเกษตรและการท่องเที่ยวการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดและเปิดโอกาสทางศึกษาและเชื่อมโยงตามโครงการเขตเศรษฐกิจสามฝ่าย (imt – gt)

1.3.2 ด้านเศรษฐกิจ

จากสภาพพื้นที่ปัจจุบัน ภายในชุมชนยังใช้ที่ดินให้ไม่เกิดประโยชน์ที่คุ้มค่าและยังไม่มีการส่งเสริมทางเกษตรเพียงพอทำให้รายได้ภายในชุมชน ก่อให้ให้เกิดปัญหาทางด้านต่างๆ จากปัญหาดังกล่าวจึงเร่งแก้ไขการส่งเสริมทางด้านการประกอบอาชีพให้ผู้ที่อาศัยตระหนักถึงการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างคุ้มค่ามากที่สุด

1.3.3 ด้านสังคม

ปัญหาทางด้านการเพิ่มจำนวนประชากรในชุมชนมีเพิ่มมากขึ้น และได้ส่งผลให้เกิดการแออัดภายในชุมชน สภาพแวดล้อมโดยรวมไม่มีความเหมาะสมและถูกสุขลักษณะ ดังนั้นจึงควรมีการพัฒนาความเป็นอยู่ภายในชุมชน ส่งเสริมทางด้านต่างๆ ให้ชุมชนเกิดกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคม

1.3.4 ด้านกายภาพ

จากโครงการจัดทำชุมชนท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม ตำบลกำแพง เป็นพื้นที่ๆ มีการทำเกษตรกรรม เป็นส่วนใหญ่ จึงทำให้มีผลกระทบทางด้านต่างๆ จากสภาพพื้นที่และสภาพแวดล้อมภายในชุมชน เช่น สภาพดินเสื่อมโทรม จากการทำเกษตรกรรมทางเดียวโดยไม่หมุนเวียน จากปัญหาดังกล่าจึงต้องปรับปรุงแก้ไขสภาพพื้นที่และสภาพแวดล้อม เพื่อให้ชุมชนมีศักยภาพที่สูงขึ้นและเป็นชุมชนที่น่าอยู่ในอนาคต

1.4 วัตถุประสงค์ของปริญญานิพนธ์

1.4.1 ด้านนโยบาย

เพื่อศึกษาแนวทางในการวางผังและปรับปรุงพื้นที่โดยรอบของโครงการจัดทำชุมชนการจัดทำชุมชนการเกษตรกรรมและท่องเที่ยว ตำบลกำแพง และพัฒนาศักยภาพความเป็นอยู่ของประชากรในชุมชน ตามนโยบายของจังหวัดการเกษตรกรรมและการท่องเที่ยว

เพื่อศึกษาแผนของสำนักงานผังเมืองที่เน้นทางด้านการใช้ที่ดินให้เกิดประโยชน์สอดคล้องกับผังเมืองรวมและการแก้ไขปัญหาต่างๆ ทางสังคมที่มีผลต่อประชากรในอนาคต

เพื่อศึกษาและพัฒนาโครงการจัดทำชุมชนการเกษตรกรรมและท่องเที่ยวที่เป็นชุมชนของการตำบลกำแพง ได้เล็งเห็นถึงการพัฒนาพื้นที่เพื่อให้เกิดประโยชน์ในอนาคต

1.4.2 ด้านเศรษฐกิจ

เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ต่างๆ ทางด้านการเกษตรกรรมและท่องเที่ยว ที่มีผลต่อการปรับปรุงฟื้นฟูพื้นที่ และศึกษาสภาพเศรษฐกิจของผู้ที่อยู่อาศัยในชุมชน ซึ่งมีผลต่อการพัฒนาศักยภาพพื้นที่ในชุมชน

1.4.3 ด้านสังคม

เพื่อศึกษาแนวความคิดทางด้านการวางผังและการปรับปรุงฟื้นฟูชุมชนที่เกี่ยวข้องกับความเป็นอยู่ของคนภายในชุมชน และกิจกรรมที่เอื้อประโยชน์แก่สาธารณะ

1.4.4 ด้านกายภาพ

เพื่อศึกษาการใช้ประโยชน์ของที่ดินให้เป็นไปตามศักยภาพของพื้นที่รวมถึงการวางแผนปรับปรุงทัศนียภาพทางด้านงานสถาปัตยกรรมให้ชุมชนเดิมที่มีอยู่แล้วและโครงการที่กำลังจะเกิดขึ้นในอนาคตให้สอดคล้องกัน

1.5 ขอบเขตของการศึกษาปริญญานิพนธ์

1.5. ส่วนของการศึกษาภาพข้อมูลศึกษาข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลทางด้านนโยบาย เศรษฐกิจ สังคม และกายภาพ รวมถึงแผนพัฒนาของหน่วยงานต่างๆ ที่ศึกษาถึงความเป็นไปได้ของโครงการที่เกิดขึ้นรวมไปถึงผู้ใช้โครงการและรายละเอียดต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ศึกษาแนวความคิดในการวางผังชุมชนและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง จนสามารถประยุกต์ใช้ในการวางผัง

ศึกษาข้อมูลเทคนิคต่างๆ เพื่อนำมาใช้ในโครงการ

ศึกษาผลกระทบที่เกิดขึ้นในโครงการรวมไปถึงการเปรียบเทียบระหว่างข้อดีและข้อเสียของโครงการ

ศึกษากฎหมาย พระราชบัญญัติ และข้อกำหนดต่างๆ จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับโครงการ

1.5.2 ส่วนของการศึกษาภาคออกแบบ

วิเคราะห์ที่ตั้งโครงการเพื่อการออกแบบ

จัดทำรูปแบบการวางผังให้เข้ากับสภาพแวดล้อมเดิมของโครงการและสภาพแวดล้อมใหม่ของโครงการที่กำลังจะเกิดขึ้นปรับปรุงทัศนียภาพให้สอดคล้องกับสภาพชุมชนที่เป็นอยู่นำแนวความคิดของชุมชนเมืองน่าอยู่มาใช้ในการออกแบบนำเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับงานสถาปัตยกรรมเข้ามาส่งเสริมในการวางผัง

1.6 วิธีการดำเนินปริญญานิพนธ์

1.6.1. ขั้นศึกษาข้อมูลพื้นฐาน

ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data)โดยการศึกษา ค้นคว้า สอบถาม สัมภาษณ์บุคคลที่อยู่ภายในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและออกสำรวจพื้นที่ของโครงการ

ข้อมูลทุติยภูมิ(Secondary Data)โดยการศึกษาค้นคว้าจากหนังสือ ตำราวิชาการ ผลงานการวิจัย แผนที่ ภาพถ่าย และเอกสารต่างๆ โดยจำแนกข้อมูลได้ดังนี้

1. ข้อมูลด้านนโยบาย

แผนพัฒนาจังหวัดสตูลการเกษตรและการท่องเที่ยว

2. ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ

แผนงบประมาณของการดำเนินงาน การก่อสร้าง สิ่งปลูกสร้าง ค่ารื้อถอนและปรับปรุงพื้นที่ลักษณะโครงสร้างทางเศรษฐกิจของประเทศ ภาค จังหวัด เขตและชุมชนมีอิทธิพลต่อโครงการศึกษาสภาวะเศรษฐกิจ การขยายตัวทางเศรษฐกิจและการลงทุนที่ส่งผลต่อโครงการ

3. ข้อมูลด้านสังคม

ศึกษาสถิติการเพิ่มจำนวนของประชากรที่อยู่ภายในชุมชนและพฤติกรรมของประชากรในชุมชน ที่มีผลต่ออิทธิพลการออกแบบสถิติของหน่วยงานต่างๆ ของภาครัฐที่มีผลต่อโครงการ

4. ข้อมูลทางด้านกายภาพ

การใช้ประโยชน์ของที่ดินได้อย่างคุ้มค่า ศึกษาสภาพแวดล้อมของพื้นที่ในชุมชนและบริเวณข้างเคียงโดยรอบระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการของโครงการ

1.6.2. ขั้นวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น

จากการรวบรวมข้อมูลทางด้านต่างๆ แล้วจึงทำการแยกรายละเอียดเพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งสามารถแบ่งออกได้เป็น 4 ส่วนดังนี้คือ

1.6.2.1 ข้อมูลด้านนโยบาย

ทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากแผนพัฒนาจังหวัดและแผนพัฒนาของหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องโดยวิเคราะห์ยกมาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับโครงการเพื่อเป็นการพิจารณาประกอบการวางแผนการทำงาน

1.6.2.2. ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ

ทำการวิเคราะห์ทางด้านแนวโน้มการขยายตัว และความเป็นไปได้ของโครงการโดยการวิเคราะห์จากข้อมูลทางสถิติที่เกี่ยวข้อง

1.6.2.3. ข้อมูลด้านสังคม

ทำการวิเคราะห์พฤติกรรมของผู้ใช้โครงการ และศักยภาพของคนในชุมชน เพื่อกำหนดขนาดของโครงการ ให้เพียงพอต่อความต้องการของชุมชน

1.6.2.4. ข้อมูลด้านกายภาพ

ทำการวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่และสภาพทั่วไปของชุมชน เพื่อทำการจัดหาพื้นที่เศรษฐกิจที่เหมาะสม

1.6.3. ขั้นสังเคราะห์ข้อมูล

เป็นการนำเอาผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลมาสรุป และทำการประเมินค่า เพื่อเป็นตัวกำหนดแนวทางพื้นที่กิจกรรมและรูปแบบสถาปัตยกรรม ให้เหมาะสมกับชุมชนที่เป็นอยู่

1.6.4. ข้อเสนอแนะและการออกแบบ

1.6.4.1. สร้างแนวความคิดในการออกแบบ

ขอบเขตของข้อเสนอแนะในการออกแบบที่มาจาก การวิเคราะห์ และการสังเคราะห์ข้อมูล เพื่อเสนอแนวทางในการออกแบบปรับปรุง ซึ่งมีขอบเขตในการออกแบบปรับปรุงดังนี้

1. ส่วนอาคารและการวางผัง

จัดวางผังพื้นที่โครงการที่เกิดขึ้นใหม่ให้มีความสัมพันธ์กับบริเวณพื้นที่เดิมที่มีอยู่ เพื่อความเป็นระเบียบ และถูกสุขลักษณะเหมาะกับชุมชน

2. ส่วนพื้นที่สาธารณะ

ปรับปรุงพื้นที่ให้มีความสะดวกทางด้านคมนาคม

1.6.4.2. สร้างทางเลือกให้เหมาะสมกับการออกแบบ

1.6.4.3. ขั้นตอนกระบวนการในการออกแบบ

1.6.4.4 กำหนดกิจกรรมในพื้นที่ เพื่อให้ทราบถึงองค์ประกอบหลัก และองค์ประกอบรองของโครงการ

1.6.5. ขั้นสรุปผลและการนำเสนอโครงการ

1.6.5.1. สรุปภาคข้อมูล และการวิเคราะห์

1.6.5.2. สรุปขั้นตอนของกระบวนการออกแบบ

1.6.5.3. นำเสนอผลงานการออกแบบ

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.7.1. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากโครงการ

1.7.1.1. ด้านนโยบาย

เป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยให้นโยบายของแผนพัฒนาจังหวัดรวมไปถึงแผนงานทางด้านต่างๆ บรรลุตามความมุ่งหมายตามที่ได้ศึกษามา

1.7.1.2. ด้านเศรษฐกิจ

ได้ทราบถึงระบบเศรษฐกิจของประเทศและชุมชนที่ศึกษา

1.7.1.3. ด้านสังคม

ได้ศึกษาในด้านความเป็นอยู่และกิจกรรมรวมถึงปัญหาต่างๆ ของคนในชุมชน

1.7.1.4. ด้านกายภาพ

ได้ศึกษาถึงการใช้ประโยชน์ของที่ดิน เพื่อให้ได้ประโยชน์และคุ้มค่าอย่างสูงสุดทางด้านการใช้ที่ดิน

1.7.2. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการทำปริญญานิพนธ์

1.7.2.1. สามารถนำข้อมูลจากการทำปริญญานิพนธ์ มาประยุกต์ใช้กับโครงการต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

1.7.2.2. ทำให้สามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลทางด้านต่างๆ และสามารถนำมาใช้ประกอบในการออกแบบ

1.7.2.3. ได้ทราบถึงปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาที่มีอยู่ในชุมชนแออัด

1.8 อภิธานศัพท์

พิจารณาทิศทางและแนวโน้มการขยายตัวของชุมชน

นิยามการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม

การท่องเที่ยวเชิงเกษตรเป็นรูปแบบหนึ่งของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กล่าวคือเป็นการท่องเที่ยวที่เน้นการใช้ทรัพยากรด้านการเกษตรที่มีอยู่ในท้องถิ่น ความสวยงาม ความสมบูรณ์และความอร่อยของพืชพันธ์และผลไม้ที่เกิดจากการเพาะปลูก สภาพธรรมชาติระบบนิเวศที่สวยงามเป็นสิ่งดึงดูดให้เกิดการท่องเที่ยวความเป็นมาของการท่องเที่ยวเชิงการเกษตร ประเทศไทยจัดเป็นประเทศเกษตรกรรมที่อุดมสมบูรณ์ไปด้วยทรัพยากรธรรมชาตินานาชนิด ทั้งสวนดอกไม้ พืชผล และสวนไม้เมืองร้อน ที่มีความแปลกหลายสายพันธ์ให้มีบริโภคตลอดทั้งปี ความสวยงามของพืชพันธ์และผลไม้ ไร่นาที่เกิดจากธรรมชาติ และฝีมือมนุษย์ท้องถิ่นต่างๆ ที่มีชุมชนเกษตรย่อมแสดงให้เห็นถึงวิถีการดำเนินชีวิต วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี รวมทั้งความเป็นอยู่และกิจกรรมของชาวบ้านในชุมชนนั้น จากวิการท่องเที่ยวเชิงเกษตร หมายถึง การท่องเที่ยวที่มุ่งเน้นทางด้านการเรียนรู้ถึงวิถีชีวิตเกษตรกรรมของชาวชนบท โดยเน้นการมีส่วนร่วมของนักท่องเที่ยวในการดำเนินกิจกรรมให้เกิดการเรียนรู้ด้านการเกษตรและวิถีการดำรงชีวิต วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี และเป็นการนำเอาทรัพยากรที่มีอยู่มาทำให้เกิดประโยชน์แก่การเรียนรู้ก่อให้เกิดรายได้ต่อชุมชน และตัวเกษตรกรการท่องเที่ยวเชิงเกษตร จะเป็นการอนุรักษ์ควบคู่กับการท่องเที่ยวเพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนและผลกระทบต่อสภาพแวดล้อม

บทที่ 2

การศึกษาสภาพปัจจุบันของพื้นที่ศึกษา

2.1 การศึกษาสภาพปัจจุบันในประเทศ

2.1.1 การศึกษาลักษณะทางกายภาพในประเทศ

ประเทศไทยตั้งอยู่กลางภาคพื้นเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีพื้นที่ทั้งหมด 513,115 ตารางกิโลเมตรจากเหนือจรดใต้วัดได้ 1,620 กิโลเมตร และจากตะวันตกจรดตะวันออกวัดได้ 775 กิโลเมตร

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และสหภาพพม่า
ทิศใต้	ติดต่อกับ ประเทศมาเลเซีย
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ ราชอาณาจักรกัมพูชาและอ่าวไทย
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ สหภาพพม่า

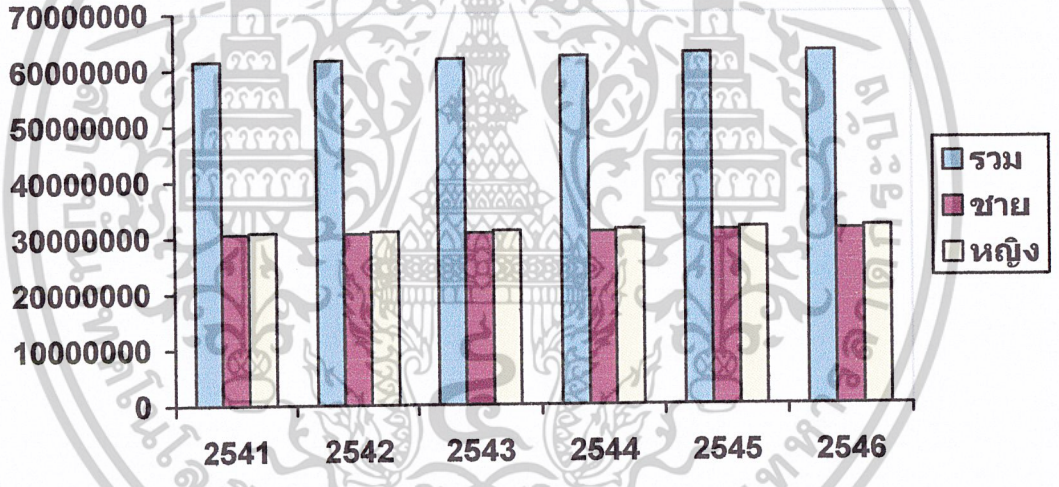
ปัจจุบันประเทศไทยมีจังหวัดทั้งสิ้น 76 จังหวัด แบ่งออกเป็น 6 ภาค ประกอบด้วย ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคตะวันตก และภาคใต้ เมืองหลวง ได้แก่ กรุงเทพมหานคร นอกจากนี้ยังมี เมืองสำคัญในแต่ละภาคดังนี้ ภาคเหนือ : เชียงใหม่, ภาคใต้ : สงขลา, ภาคกลาง : อยุธยาและชลบุรี, ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ : นครราชสีมาและขอนแก่น

2.1.2 การศึกษาลักษณะทางสังคมในประเทศ

2.1.2.1 ประชากรในปี 2546 ประเทศไทยมีประชากรประมาณ 63,079,765 ล้านคน เป็นชาย31,255,350 ล้านคน เป็นหญิง 31,824,415 ล้านคน โดยประชากร 6 ล้านคนอยู่ในกรุงเทพมหานคร

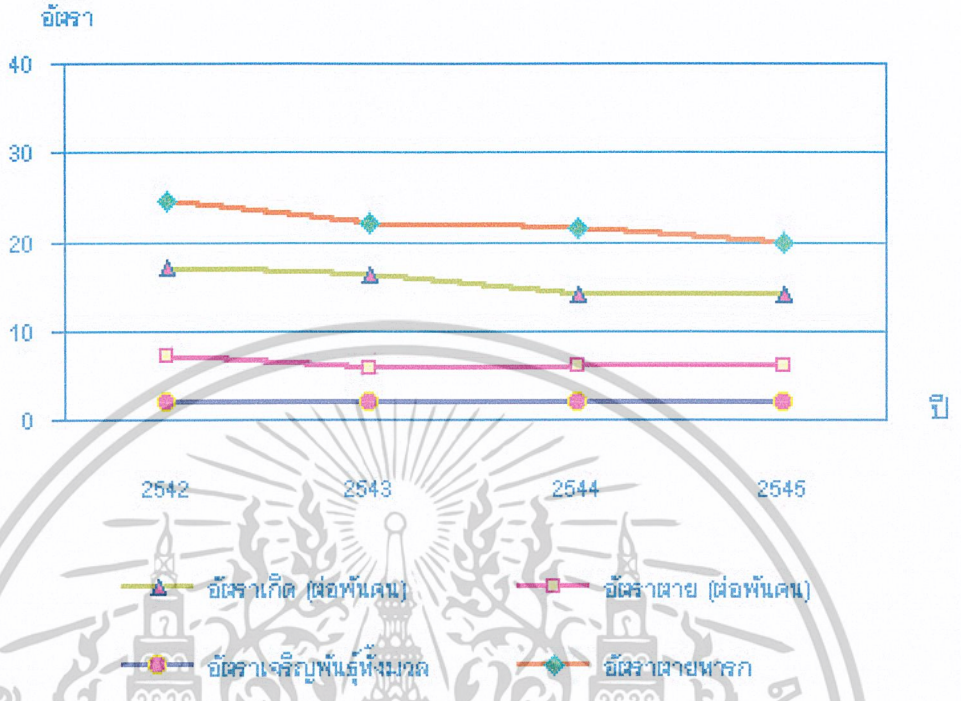
ตารางที่ 2.1 ตารางแสดงจำนวนประชากรในประเทศ

ปี	ประชากร			ความหนาแน่นต่อ ตร.กม.
	รวม	ชาย	หญิง	
2541	61,466,178	30,591,602	30,874,576	119.79
2542	61,661,701	30,650,172	31,011,529	120.17
2543	61,878,746	30,725,016	31,153,730	120.59
2544	62,308,887	30,913,485	31,395,402	121.43
2545	62,799,872	31,139,647	31,660,225	122.39
2546	63,079,765	31,255,350	31,824,415	122.93



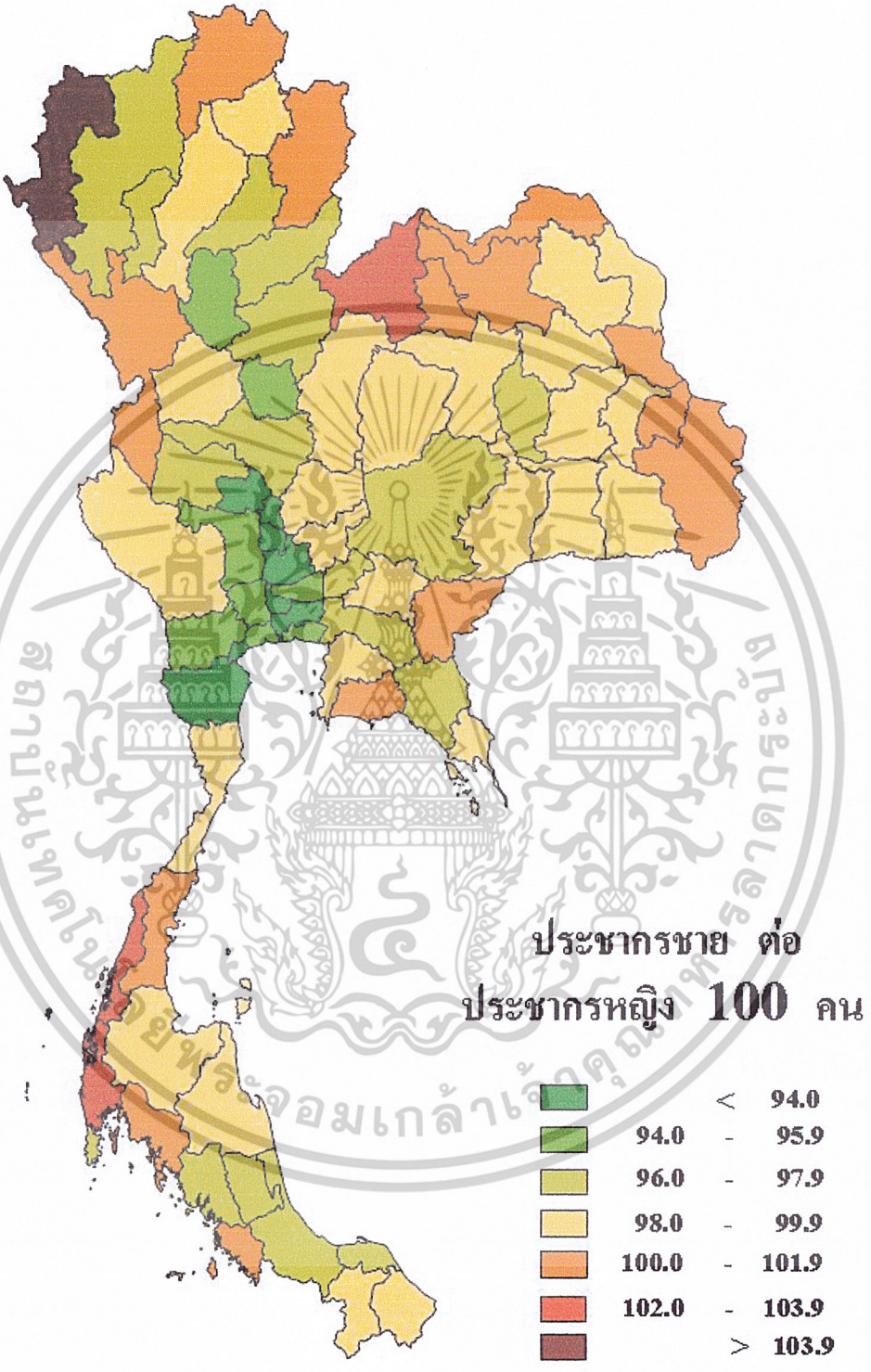
แผนภูมิที่ 2.1 ภาพแสดงอัตราการเพิ่มของประชากรในประเทศ[1]

1 สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล



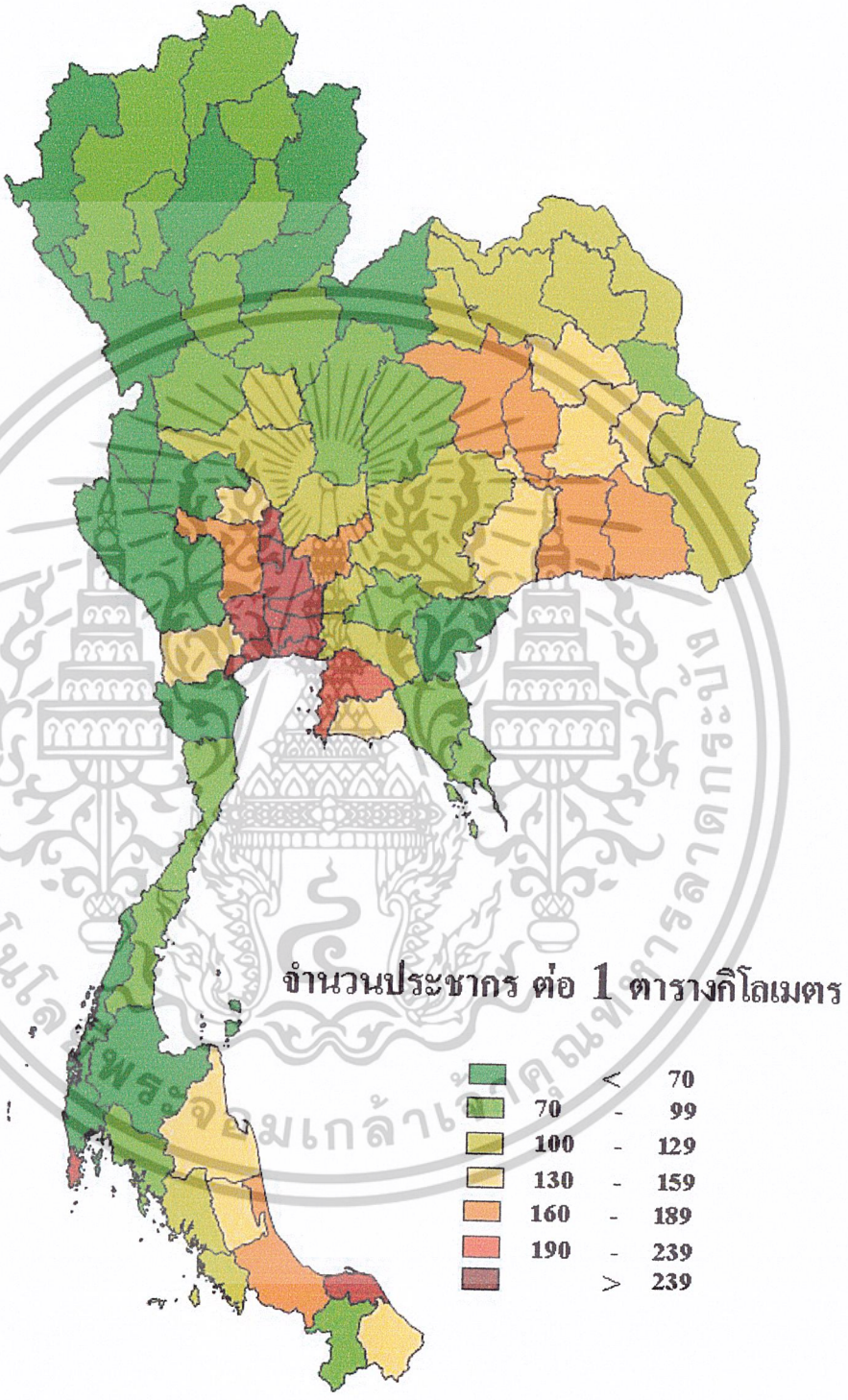
แผนภูมิที่ 2.2 ภาพแสดงอัตราการเกิด การตาย การเจริญพันธุ์ และการตายทารก[2]

2 สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล



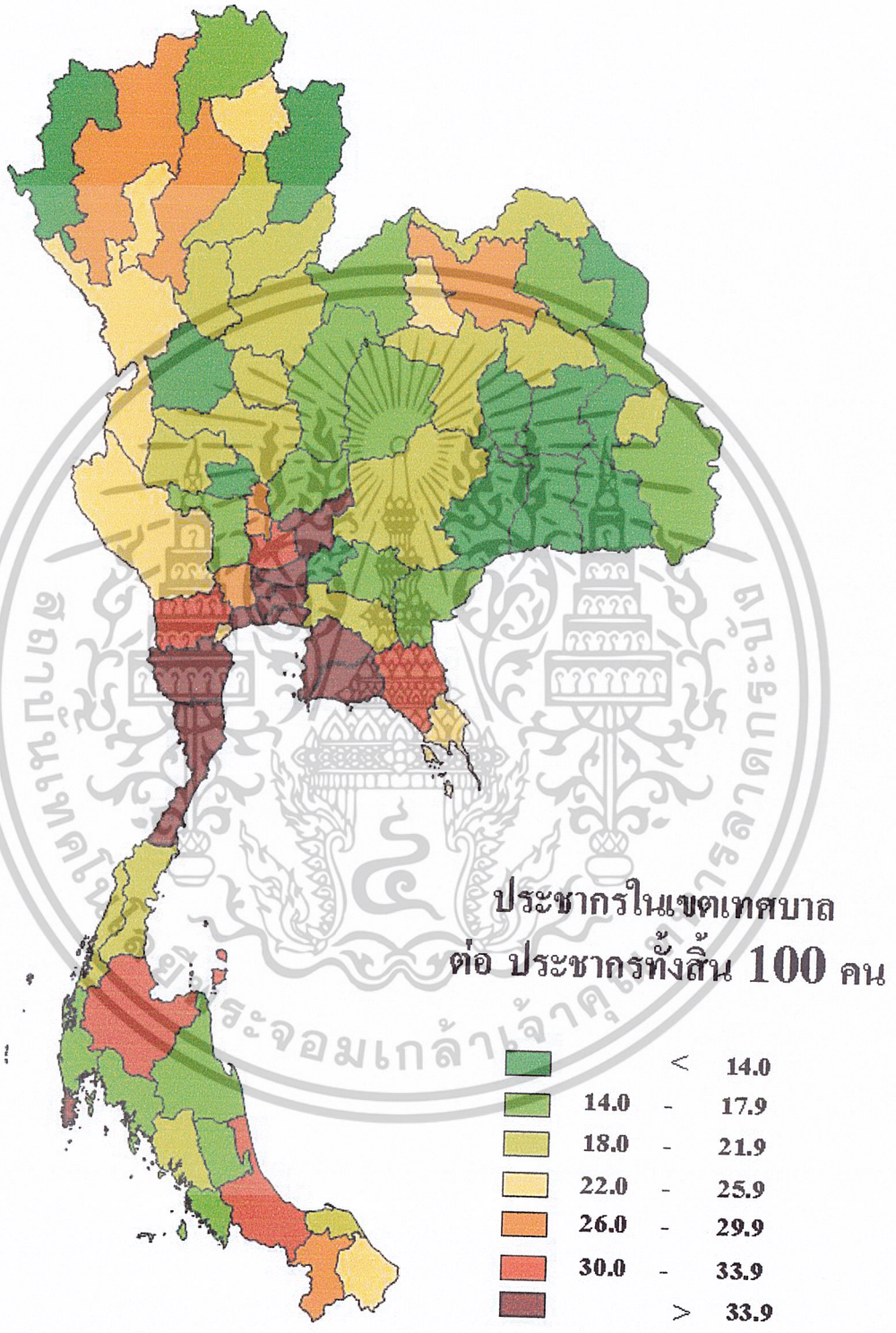
ภาพที่ 2.1 รูปภาพแสดงอัตราส่วนประชากรชายต่อประชากรหญิง[3]

3 กรมการปกครอง ,กระทรวงมหาดไทย รายงานประจำปี 2546



ภาพที่ 2.2 รูปภาพแสดงความหนาแน่นของประชากร[4]

4 กรมการปกครอง ,กระทรวงมหาดไทย รายงานประจำปี 2546



ภาพที่ 2.3 รูปภาพแสดงประชากรในเขตเทศบาล[5]

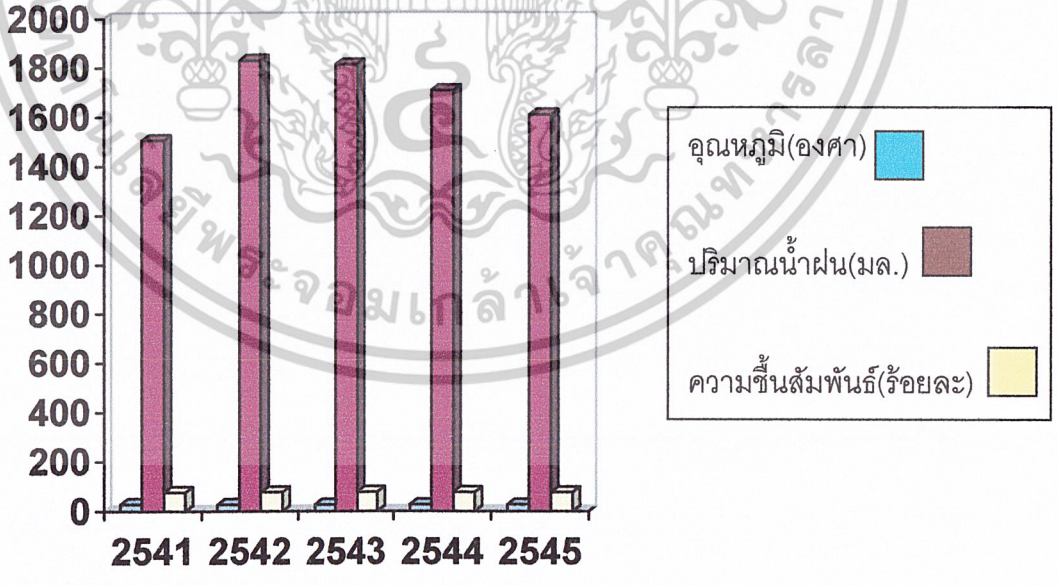
---

5 กรมการปกครอง ,กระทรวงมหาดไทย รายงานประจำปี 2546

2.1.2.2 สภาพภูมิอากาศ และฤดูกาลสภาพภูมิอากาศ :ร้อนชื้นมีลมมรสุม อุณหภูมิสูงสุดในเดือนมีนาคมและเมษายนวัดได้เฉลี่ย 28-38 องศาเซลเซียส ความชื้นเฉลี่ยอยู่ระหว่างร้อยละ 82.7-73ฤดูกาล : แล้ง(มีนาคมถึงพฤษภาคม)ฝน(มิถุนายนถึงตุลาคม)หนาว (พฤศจิกายนถึงกุมภาพันธ์)

ตารางที่ 2.2 แสดงลักษณะภูมิอากาศ6

เครื่องชี้วัด	2541	2542	2543	2544	2545
1.อุณหภูมิเฉลี่ยรายปี (องศาเซลเซียส)	28.1	27.0	27.1	27.4	27.6
2.ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยรายปี (มิลลิเมตร)	1,505.4	1,829.6	1,813.0	1,707.3	1,607.9
3.ความชื้นสัมพันธ์เฉลี่ยรายปี (ร้อยละ)	76	77	78	78	77



แผนภูมิที่ 2.3 ภาพแสดงลักษณะภูมิอากาศ

---

6 กรมอุตุนิยมวิทยา กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร

ห้องสมุดคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม พระจอมเกล้าลาดกระบัง

2.1.3 ลักษณะทางเศรษฐกิจ

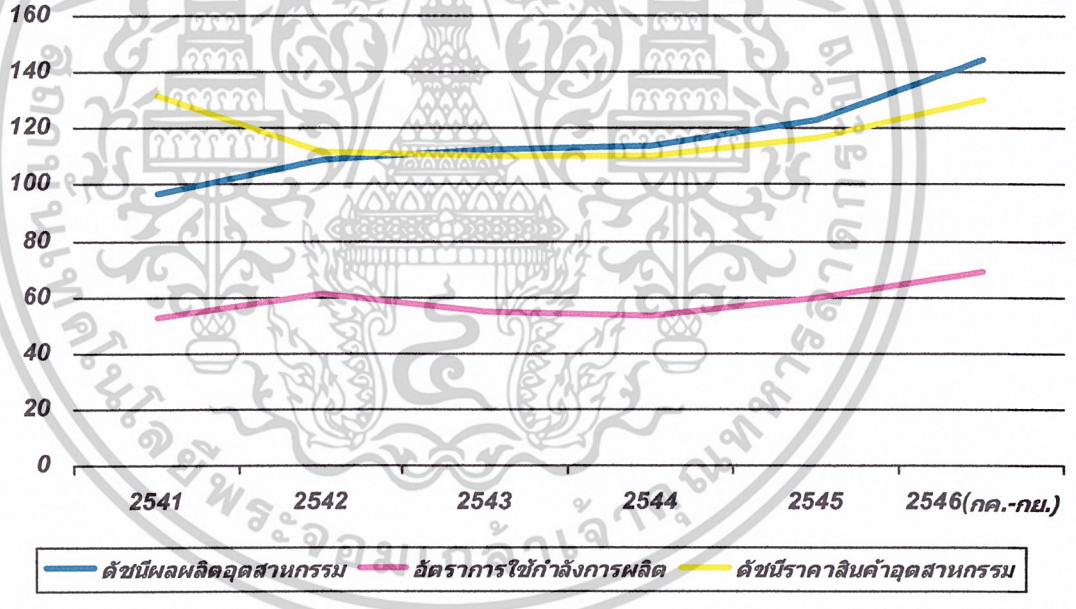
ระบบเศรษฐกิจภายในของประเทศไทยเป็นแบบผสม หมายถึง ระบบเศรษฐกิจที่รัฐเข้ามามีส่วนในการดำเนินกิจกรรม ทางเศรษฐกิจของประเทศหลายประการ แต่กิจกรรมทางเศรษฐกิจส่วนใหญ่จะเป็นของเอกชน ซึ่งเป็นระบบที่ประเทศ ต่าง ๆ ทั่วโลกนิยมใช้ในปัจจุบัน อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศไทยโดยเฉลี่ยในช่วงปี 2536-2540 สูงเฉลี่ยประมาณ 5.5% ต่อปี อย่างไรก็ตามประเทศไทยนับว่าเป็นประเทศที่สามารถฟื้นตัวจากวิกฤติเศรษฐกิจ - การเงินที่รุกลามทั้งภูมิภาคเอเชียตะวันออกได้อย่างรวดเร็ว ภายใน 2 ปี หลังจากเกิดวิกฤติในปี 2540 ซึ่งทำให้ภาวะเศรษฐกิจในประเทศตกต่ำเป็นเวลากว่า 2 ปี ในช่วงปี 2540-2541 โดยเฉพาะภาคการลงทุนที่ลดลงกว่าร้อยละ 30 อย่างไรก็ตามในปี 2542 เศรษฐกิจไทยเริ่มมีการฟื้นตัว เห็นได้จากอัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติที่ขยายตัวร้อยละ 4.2 ต่อปีในปี 2542 แสดงให้เห็นถึงความแข็งแกร่งทางด้านเศรษฐกิจพื้นฐานของประเทศไทย โดยภาคที่มีอัตราการเติบโต ได้แก่การบริโภคภายในประเทศ รวมถึงการค้าระหว่างประเทศ และเห็นได้จากผลการวิจัยของ"รายงานความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบของโลก" ซึ่งในภาพรวมของจัดลำดับความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบจะพบว่าประเทศไทยจัดอยู่ในลำดับที่ 33 จากทั้งหมด 75 ประเทศ แต่เมื่อพิจารณาองค์ประกอบหลักๆ ในการประเมินความได้เปรียบเทียบจะพบว่าในด้านพื้นฐานของเศรษฐกิจไทยมีลำดับสูงถึงอันดับที่ 16 ซึ่งสูงกว่าประเทศเพื่อนบ้านในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ทั้งหมด ในขณะที่องค์ประกอบอีก 2 ด้าน ได้แก่ ด้านเทคโนโลยี และสถาบันภาครัฐ ประเทศไทยอยู่ในลำดับที่ 39 และ 42 ตามลำดับ ซึ่งประเทศไทยจัดอยู่ในลำดับที่สองในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้รองจากประเทศมาเลเซีย

จากความแข็งแกร่งด้านเศรษฐกิจดังกล่าว สะท้อนให้เห็นว่าประเทศไทยยังคงมีศักยภาพและได้รับความเชื่อมั่นจากการลงทุนทั้งในประเทศและต่างประเทศอย่างต่อเนื่อง แม้ในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจ-การเงินที่ผ่านมา การลงทุนจะลดลงแต่ก็เริ่มมีสัญญาณการฟื้นตัวอย่างช้าๆ โดยในปี 2543 อัตราการลงทุนเริ่มขยายตัวถึงร้อยละ 5.3 แม้ว่าภาวะเศรษฐกิจไทยในช่วงปี 2544 จะได้รับผลกระทบจากการชะลอตัวของประเทศคู่ค้าหลัก แต่การลงทุนก็มีทิศทางขยายตัวเล็กน้อย

30123

ตารางที่ 2.3 ตารางแสดงอุตสาหกรรมและเกษตร[7]

อุตสาหกรรมและเกษตร						
เครื่องชี้วัด	2541	2542	2543	2544	2545	2546 **กค-กย**
1.ดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรม	96.5	108.6	112.1	113.6	123.3	144.6
2.อัตราการใช้กำลังการผลิต	52.8	61.2	55.0	53.6	59.7	69.1
3.ดัชนีราคาสินค้าเกษตรกรรม	131.8	111.6	107.7	110.5	116.8	130.4



แผนภูมิที่ 2.4 ภาพแสดงอุตสาหกรรมและเกษตร

7 สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี รายงานประจำปี

ตารางที่ 2.4 ตารางแสดงรายได้และจำนวนนักท่องเที่ยว[8]

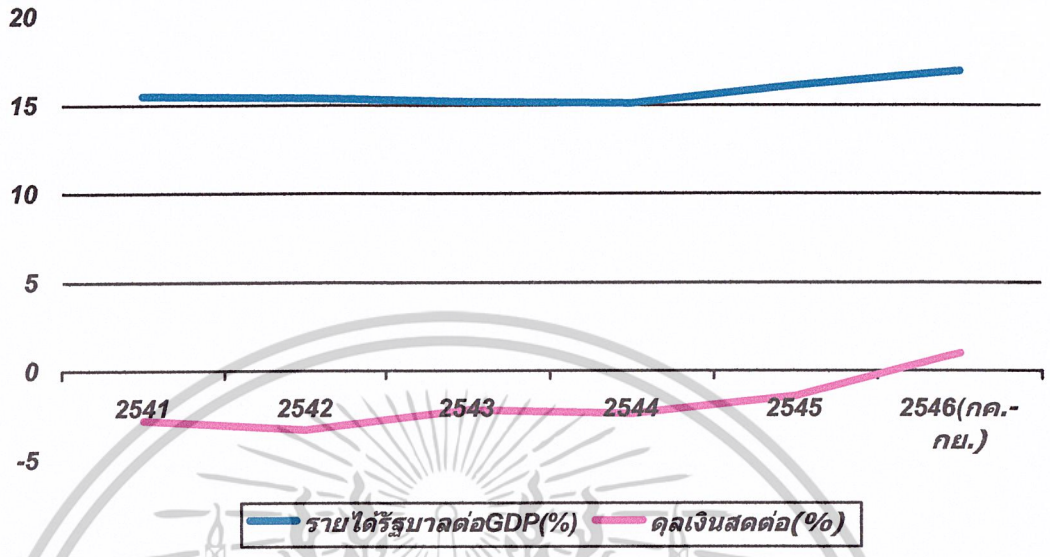
รายได้และจำนวนนักท่องเที่ยว						
เครื่องชี้วัด	2541	2542	2543	2544	2545	2546 **ก.ค-ก.ย**
1.จำนวนนักท่องเที่ยว(ล้านคน)	7.8	8.6	9.5	10.1	10.8	-
2.รายได้นักท่องเที่ยวGDP(%)	5.2	5.5	5.8	5.8	5.9	-
3.รายจ่ายนักท่องเที่ยว(บาท)	3,712.9	3,704.5	3,861.2	3,747.9	3,850.0	-

ตารางที่ 2.5 ตารางแสดงการคลังรัฐบาล[9]

การคลังรัฐบาล						
เครื่องชี้วัด	2541	2542	2543	2544	2545	2546 **ก.ค-ก.ย**
1.รายได้รัฐบาลต่อGDP(%)	15.5	15.4	15.2	15.1	16.1	16.9
2.ดุลเงินสดต่อGDP(%)	-2.8	-3.3	-2.2	-2.4	-1.4	1.0

8 การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

9 กรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง

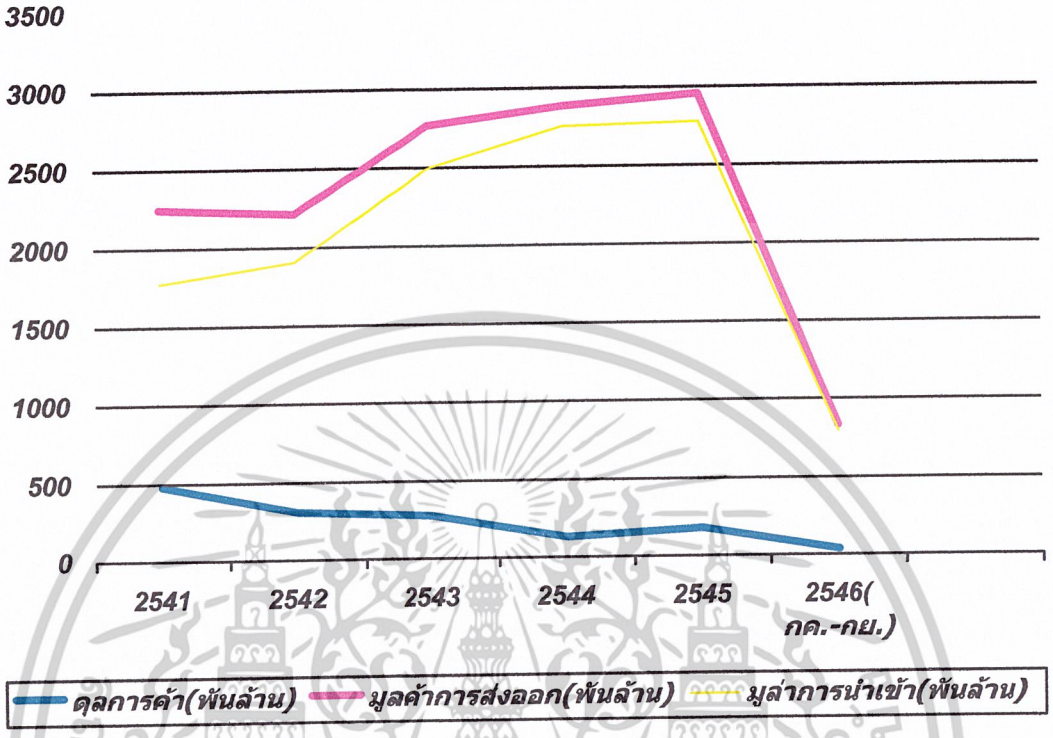


แผนภูมิที่ 2.5 ภาพแสดงการคลังรัฐบาล

ตารางที่ 2.6 ตารางแสดงการค้าระหว่างประเทศ[10]

การค้าระหว่างประเทศ						
เครื่องชี้วัด	2541	2542	2543	2544	2545	2546 กค-กย
1.ดุลการค้า(พันล้าน)	474.0	306.8	273.9	129.4	177.7	36.7
2.ดุลการค้าต่อGDP(%)	10.2	6.6	5.6	2.5	3.3	2.5
3.มูลค่าการส่งออก(พันล้าน)	2,248.1	2,214.2	2,768.1	2,884.7	2,955.7	833.9
4.มูลค่าการส่งออกต่อGDP(%)	48.6	47.7	56.3	56.3	54.4	56.9
5.มูลค่าการนำเข้า(พันล้าน)	1,774.1	1,907.4	2,494.1	2,755.3	2,778.0	797.3
6.มูลค่าการนำเข้าต่อGDP(%)	38.3	41.1	50.7	53.8	51.2	54.4

10 สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์



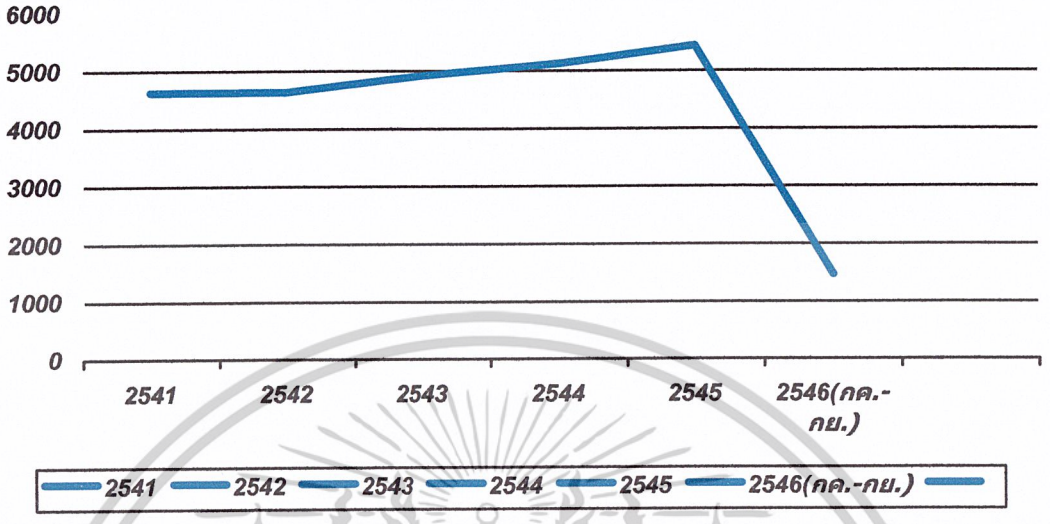
แผนภูมิที่ 2.6 ภาพแสดงการค้าระหว่างประเทศ[11]

ตารางที่ 2.7 ตารางแสดงบัญชีประชาชาติ[12]

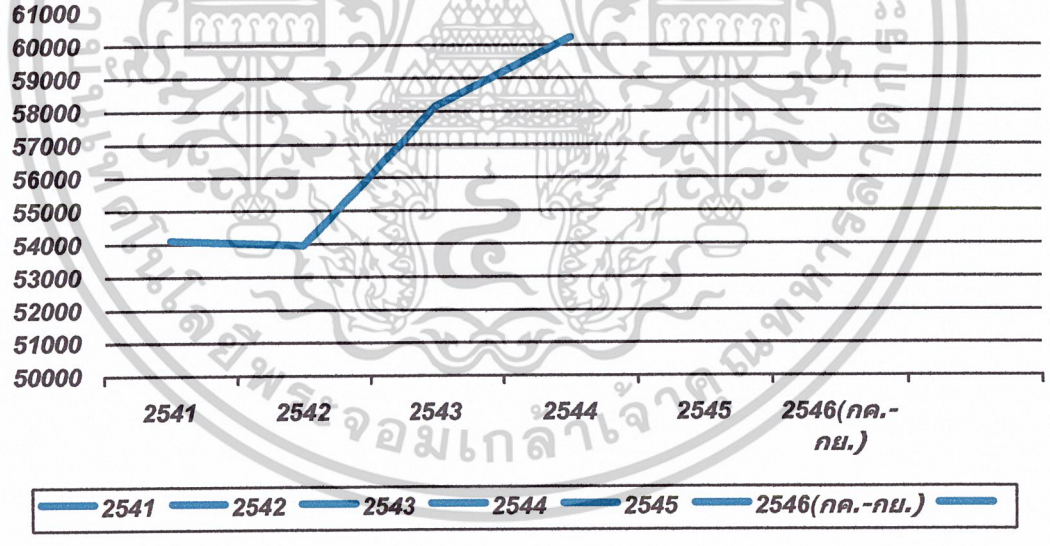
บัญชีประชาชาติ						
เครื่องชี้วัด	2541	2542	2543	2544	2545	2546 **กค-กย**
1.ผลิตภัณฑ์มวลรวมประเทศ	4,626.4	4,637.1	4,916.5	5,123.4	5,433.3	1,466.5
2.อัตราการเติบโตของGDP(%)	-10.5	4.5	4.6	1.9	5.3	6.5
3.รายได้ประชาชาติเฉลี่ยต่อคน	54,101	53,957	58,146	60,226	-	-
4.ระดับความเปิดของประเทศ	101.9	104.0	125.1	125.7	122.2	127.4

11 สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์

12 สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี



แผนภูมิที่ 2.7 ภาพแสดงบัญชีประชาชาติ(พันล้านบาท)

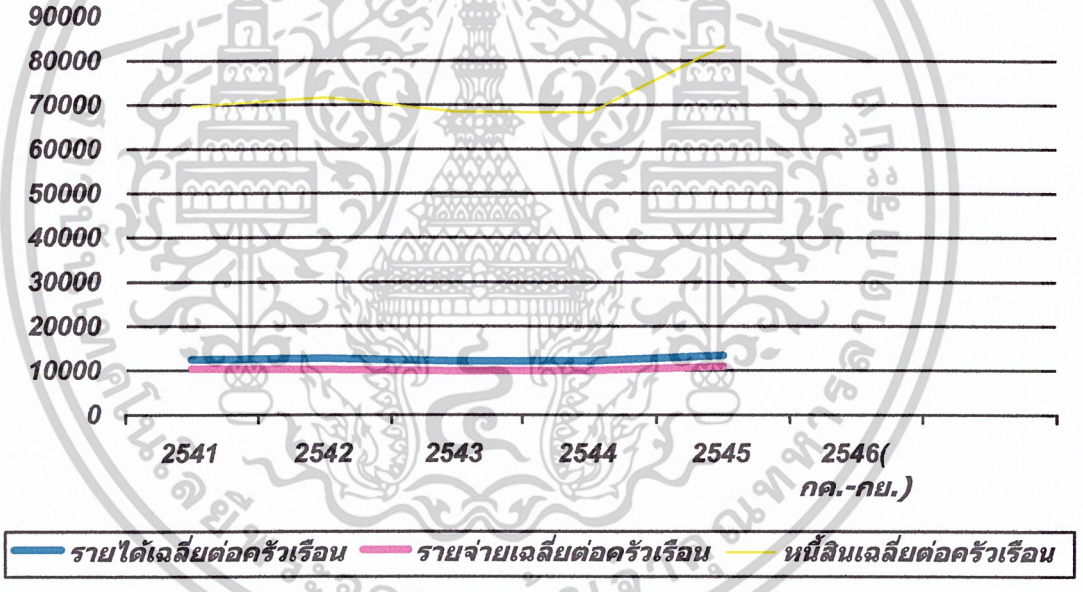


แผนภูมิที่ 2.8 ภาพแสดงบัญชีประชาชาติ(บาท)[13]

13 สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี

ตารางที่ 2.8 ตารางแสดงรายได้ รายจ่ายและหนี้สินของครัวเรือน[14]

รายได้ รายจ่ายและหนี้สินของครัวเรือน						
เครื่องชี้วัด	2541	2542	2543	2544	2545	2546 **กค-กย**
1.รายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือน	12,492	12,792	12,150	12,185	13,418	-
2.รายจ่ายเฉลี่ยต่อครัวเรือน	10,389	10,238	9,848	10,025	10,908	-
3.หนี้สินเฉลี่ยต่อครัวเรือน	69,674	71,713	68,405	68,279	83,314	-



แผนภูมิที่ 2.9 รูปภาพแสดงรายได้ รายจ่ายและหนี้สินของครัวเรือน

ปี 2547 แนวโน้มเศรษฐกิจของประเทศยังคงมีแนวโน้มขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยคาดการณ์ว่าจีดีพีจะขยายตัวถึง 7 % และอาจจะเติบโตได้ถึง 8 % ตามที่ พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ได้ตั้งเป้าไว้ เพราะเศรษฐกิจและการค้าโลกขยายตัว ขณะเดียวกันนโยบายที่รัฐบาลดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ทั้งกองทุนหมู่บ้าน การแปลงสินทรัพย์เป็นทุน การปล่อยสินเชื่อของสถาบันการเงิน โดยเฉพาะสถาบันการเงินของรัฐ ส่งผลให้การบริโภคภายใน

14สำนักงานสถิติแห่งชาติ

เพิ่มขึ้น อีกทั้งการส่งออกก็ขยายตัวต่อเนื่อง ซึ่งปัจจัยเหล่านี้นับได้ว่าเป็นตัวจักรสำคัญทำให้เศรษฐกิจขยายตัวต่อเนื่อง ขณะเดียวกันการลงทุนภาคเอกชนเริ่มฟื้นตัวมากขึ้นด้วย ร.อ. สุชาติ เชาว์วิศิษฐ รัฐมนตรีว่าการ กระทรวงการคลัง เผยถึง แนวโน้มเศรษฐกิจ ในปี 2547 ว่า เศรษฐกิจของประเทศไทยจะสามารถขยายตัวอย่างต่อเนื่องโดยผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (จีดีพี) จะขยายตัวได้ถึง 8% ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ในขณะที่จีดีพีของปีนี้จะขยายตัวประมาณ 6.4% ปัจจัยสำคัญที่สนับสนุนให้จีดีพีของประเทศขยายตัวเพิ่มขึ้นในปีหน้า คือ ภาคการส่งออก และการลงทุนของประเทศยังสามารถขยายตัวได้สูงขึ้นอีก เช่นเดียวกับตลาดหุ้นและตลาดตราสารหนี้ยังคงมีการขยายตัวเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะทางด้านตลาดหุ้นน่าจะมีการขยายตัวสูงสุด เนื่องจากในปี 2547 คาดว่าจะมีการลงทุนในตลาดหุ้นเพิ่มมากขึ้น รวมทั้งการเข้ามาระดมทุนของหุ้นรัฐวิสาหกิจหลายแห่งซึ่งจะทำให้มาร์เก็ตแค็ปในตลาด ปรับตัวเพิ่มสูงขึ้นอย่างมากประกอบกับการที่นักลงทุนต่างชาติกลับมาให้ความเชื่อมั่นในประเทศไทยเพิ่มขึ้นด้วย

2.2 การศึกษาสภาพปัจจุบันในภาคใต้

2.2.1 การศึกษาด้านกายภาพของภาคใต้

ทิศเหนือ อยู่ที่ละติจูด 11 องศาเหนือ

ทิศใต้ อยู่ที่ละติจูด 11องศาเหนือ 37 ลิปดาเหนือ

ทิศตะวันออก อยู่ที่ลองจิจูด 102 องศาตะวันออก

ที่ตั้งสัมพันธ์ คือ

ทิศเหนือ ติดต่อกับ จ.ประจวบคีรีขันธ์ ดินแดนที่อยู่เหนือสุดของภาคใต้คือ อ.ท่าแซะ จ.ชุมพร

ทิศใต้ ติดต่อกับประเทศมาเลเซีย ดินแดนที่อยู่ใต้สุดของภาคตะวันใต้ คือ อ.เบตง จ.ยะลา

ทิศตะวันออก ติดต่อกับอ่าวไทย ดินแดนที่อยู่ตะวันออกสุดของภาคตะวันใต้ คือ อ.ตากใบ จ.นราธิวาส

ทิศตะวันตก ติดต่อกับมหาสมุทรอินเดีย ดินแดนที่อยู่ตะวันตกสุดของภาคตะวันใต้ คือ อ.ท้ายเหมือง จ.พังงา

ขนาด

ภาคตะวันออกมีเนื้อที่ทั้งหมด 70,135 ตารางกิโลเมตร ประกอบด้วยพื้นที่ 14 จังหวัด ได้แก่ ชุมพร สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช พัทลุง สงขลา ปัตตานี ยะลา นราธิวาส ระนอง พังงา ภูเก็ต กระบี่ ตรัง และสตูล เป็นภาคที่มีขนาดใหญ่เป็นอันดับ 4 ของประเทศ

โครงสร้างทางธรณีวิทยา

ทิวเขาภูเก็ตประกอบด้วยหินชุดแก่งกระจาน ทางด้านใต้ของทิวเขานี้เป็นหินชุดราชบุรีและมีหินแกรนิตยุคครีตเชียสแทรกขึ้นมาเป็นหย่อม ๆ ซึ่งหินแกรนิต ยุคนี้มีแร่ดีบุกตกผลึกอยู่มากมาย ใน จ.ระนอง พังงา และภูเก็ต ส่วนทิวเขานครศรีธรรมราชมีหินชุดภูกระดึงผ่านจาก จ.สุราษฎร์ธานี ไปยัง จ.กระบี่ สลับกับหินชุดราชบุรี และชุดทุ่งสง ส่วนบริเวณเขาหลวง ซึ่งเป็นยอดเขาสูงสุดในภาคใต้ เป็นหินแกรนิตยุคเดียวกับหินแกรนิตในทิวเขาภูเก็ต ส่วนบริเวณรอบ ๆ เขาหลวงมีหินชุดตะรุเตายุคแคมเบรียนซึ่งเป็นหินที่มีอายุเก่าแก่ชนิดหนึ่งที่พบในประเทศไทย

การเปลี่ยนแปลงของภูมิประเทศบริเวณภาคใต้นี้ ทำให้ชายฝั่งด้านตะวันออกยกตัวสูงขึ้น ชายฝั่งทะเลราบเรียบ มีหาดทรายสวยงามหลายแห่ง ซึ่งแตกต่าง จากชายฝั่งทะเลทางด้านตะวันตก แผ่นดินยุบตัวลงไป ชายฝั่งทะเลจมตัวทำให้ชายฝั่งทะเลขรุขระเว้าๆแหว่งๆ ทิศตะวันตก มีเกาะมากมาย แต่บางแห่งมีหลักฐานว่าแผ่นดินยกตัว สูงขึ้น เช่น การพบซากหอยและซากสัตว์ทะเลในบริเวณหินปูนบางแห่งและที่เกาะตะรุเตา อยู่ที่ลองจิจูด 98 องศาตะวันออก 15 ลิปดาตะวันออก

ลักษณะภูมิประเทศ

ภูมิประเทศมีลักษณะเป็นแหลมยื่นไปในทะเล โดยมีทะเลขนาบทั้ง 2 ด้าน คือ อ่าวไทย และ ทะเลอันดามัน มีแนวเทือกเขาภูเก็ตทอดยาวตั้งแต่ จ.ชุมพรถึง จ.พังงา ถัดจากนั้นเป็นภูเขาหินปูนเตี้ย ๆ และเทือกเขา นครศรีธรรมราช เป็นแนวต่อของเทือกเขาภูเก็ต เริ่มจากทางใต้ของ จ.สุราษฎร์ธานี กระบี่ ผ่านนครศรีธรรมราชไปถึงสตูล ทิวเขาทั้งสองนี้ ทอดยาวไปทางตอนกลาง ของภาคขนานกับแนว ลองจิจูดคล้าย ๆ แกนกลาง พื้นที่ลาดไปทางฝั่งทะเลทั้ง 2 ด้านทางด้านใต้สุดของภาคมีแนวเทือกเขาสันกาลาคีรีทอดยาวในแนวตะวันออก - ตะวันตก และใช้เป็นเส้นพรมแดนระหว่างประเทศไทยกับประเทศมาเลเซีย จากแนวเทือกเขาที่ทอดยาวไปทางตอนกลางของภาคนี้มีที่ราบแคบบริเวณชายฝั่งทะเล เมื่อพิจารณาลักษณะภูมิประเทศ ในส่วนที่ต่อกับภาคตะวันตกทางตอนบน แล้วพบว่ามี ลักษณะคล้าย ๆ กัน ดังนั้นจึงต้องพิจารณาลักษณะวัฒนธรรมประกอบในบริเวณเขตต่อระหว่าง จ.ชุมพร และ จ.ประจวบคีรีขันธ์ (อ.บางสะพาน) เป็นแนว แบ่งภาค เพราะในบริเวณนี้มีลักษณะคล้าย ๆ ส่วนที่เหลือมกันระหว่างภาคเหนือกับภาคกลางคือ ประชาชนพูดภาษาค่อนไปทางภาษาพื้นเมืองภาคใต้ ประกอบกับ ลักษณะภูมิอากาศมี ปริมาณฝนมากกว่าทางตอนบนและปริมาณฝนทางด้านใต้เพิ่มมากขึ้น

ลักษณะโครงสร้างทางธรณีวิทยา และการเปลี่ยนแปลงทางธรณีสัณฐานวิทยาของภาคใต้พบว่า เทือกเขาภูเก็ตประกอบด้วยหินชุดแก่งกระจานทางด้านใต้ ของเทือกเขานี้เป็นหินชุดราชบุรี และมีหินแกรนิตยุคครีเตเชียสแทรกขึ้นมาเป็นหย่อม ๆ ซึ่งหินแกรนิตยุคนี้มีแร่ดีบุกตกผลึก

อยู่มากมาย ตั้งแต่ จ.ระนอง พังงา และภูเก็ต ส่วนเทือกเขา นครศรีธรรมราชนั้นมีหินชุดภูกระดึงผ่านจาก จ.สุราษฎร์ธานีไปยังกระบี่ สลับหินชุดราชบุรี และชุดทุ่งสง บริเวณเขาหลวง นครศรีธรรมราชเป็นหิน แกรนิต ยุคเดียวกันกับหินแกรนิต ในเทือกเขาภูเก็ต บริเวณรอบ ๆ เขาหลวงมีหินชุดตะรุเตา ยุคแคมเบรียม ซึ่งเป็นหินที่มีอายุเก่าแก่ชนิดหนึ่งที่พบในประเทศไทย

การเปลี่ยนแปลงของภูมิประเทศบริเวณภาคใต้นี้ทำให้ชายฝั่งทะเลด้านตะวันออกยกตัวสูงขึ้น ชายฝั่งทะเลราบเรียบ มีหาดทรายสวยงามอยู่หลายแห่ง ซึ่งแตกต่าง จากชายฝั่งทะเลทางด้านตะวันตกแผ่นดินยุบตัวลงไป ชายฝั่งทะเลจมตัวทำให้ฝั่งทะเลขรุขระ เว้า ๆ แหว่ง ๆ มีเกาะมากมาย บริเวณชายฝั่งทะเลด้าน ตะวันออกติดอ่าวไทย พื้นที่ทางด้านนี้เกิดจากการที่พื้นดินยกตัวสูงขึ้นลักษณะฝั่งทะเลราบเรียบ มีบริเวณเขตน้ำตื้น กว้างขวาง การยกตัวของพื้นที่ดังกล่าว ทำให้มีที่ราบแคบ ๆ ตั้งแต่ จ. ชุมพร ลงไปถึง จ.นราธิวาส และเป็นบริเวณที่มีประชากรอาศัยอยู่หนาแน่นและยังมีหาดทรายสวยงามหลายแห่ง แม้น้ำสายสั้น ๆ ที่เกิดจาก ภูเขาทางตอนกลาง ได้แก่ คลองชุมพร แม่น้ำคีรีรัฐ แม่น้ำตาปี แม่น้ำปากพนัง และแม่น้ำโก-ลก เกาะที่สำคัญ ได้แก่ เกาะสมุย และเกาะพงัน จ.สุราษฎร์ธานี เป็นแหล่งผลิต มะพร้าวที่มากที่สุดในภาคใต้

บริเวณชายฝั่งทะเลด้านตะวันตกติดกับทะเลอันดามัน ภูมิประเทศด้านนี้เกิดจากแผ่นดินยุบตัวลงไป ทั้งนี้เพราะมีหลักฐานในบางบริเวณที่แสดงว่า พื้นดินยุบตัว เช่น บริเวณปากแม่น้ำกระบุรี จ.ระนอง มีลักษณะเป็นรูปตัววีลึกเข้าไปในแผ่นดิน ชายฝั่งทะเลขรุขระ เว้า ๆ แหว่ง ๆ มีอ่าวและเกาะมากมาย เกาะที่สำคัญ ได้แก่ เกาะภูเก็ต เกาะตะรุเตา เกาะลันดา เกาะลิบง เกาะพระทอง และเกาะยาวใหญ่บริเวณชายฝั่งทะเลบางแห่ง น้ำทะเลท่วมถึง มีป่าชายเลนขึ้นอยู่ ตั้งแต่อ่าวพังงา ลงไปถึง จ.สตูล และสิ่งที่ สามารถพิสูจน์ได้อีกประการหนึ่งว่าแผ่นดินยกตัวสูงขึ้น คือ การที่พบซากหอย ซากสัตว์ทะเล ในบริเวณหินปูนบางแห่ง และที่เกาะตะรุเตา แม่น้ำสายสั้น ๆ ทางฝั่งทะเลด้าน ตะวันตก มีแม่น้ำกระบุรี แม่น้ำตรัง และลำธารสายสั้น ๆ

2.2.1.1 ลักษณะภูมิอากาศ

1.ประเภทภูมิอากาศ

ภาคใต้เป็นภูมิอากาศแบบมรสุมเมืองร้อน และโดยที่ภูมิประเทศของภาคใต้มีลักษณะเป็นคาบสมุทรยาวแหลม มีพื้นน้ำขนาบอยู่ทั้งทางด้านตะวันตก และทางด้านตะวันออก จึงทำให้มีฝนตกตลอดปีและเป็นภูมิภาคที่มีฝนตกมากที่สุดของประเทศ

2.อุณหภูมิ

ภาคใต้มีอุณหภูมิเฉลี่ยทั้งปีประมาณ 27.2 องศาเซลเซียส อุณหภูมิเคยขึ้นสูงสุดที่ จ.ตรัง 39.7 องศาเซลเซียส และอุณหภูมิเคยต่ำสุดที่ จ.ชุมพร 12.1 องศาเซลเซียส ปริมาณน้ำฝน ด้านตะวันตกของภาคใต้รับปริมาณฝนมากในฤดูมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ส่วนด้าน

ตะวันออกได้รับปริมาณฝนมาก ในฤดูมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัดที่มีปริมาณน้ำฝนมากที่สุดในประเทศคือ จ.ระนอง จังหวัดที่มีฝนตกน้อยที่สุดคือ จ.สุราษฎร์ธานี

3.ฤดูกาล

ภาคใต้มีฤดูกาลที่ผิดแผกไปจากภาคอื่น ๆ คือมีฤดูที่เด่นชัดเพียง 2 ฤดู ได้แก่ ฤดูฝนและฤดูร้อน ถ้านับฤดูตามลมที่พัดผ่านจะมี 3 ฤดู ดังนี้

ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม สำหรับภาคใต้ฝนจะเริ่มตกเร็วกว่าภาคอื่น ๆ 1-2 สัปดาห์

ฤดูหนาว เริ่มตั้งแต่กลางเดือนพฤศจิกายนไปจนถึงเดือนกุมภาพันธ์ ในฤดูนี้ภาคต่าง ๆ จะมีอากาศเย็นและแห้งแล้ง แต่ภาคใต้อากาศไม่สู้เย็นนักและ จะมีฝนตกตาม ชายฝั่งทะเลด้านตะวันออก โดยเฉพาะตั้งแต่ จ.สุราษฎร์ธานี ลงไป

ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่กลางเดือนกุมภาพันธ์ไปจนถึงกลางเดือนพฤษภาคม ในระยะนี้ดวงอาทิตย์กำลังเคลื่อนผ่านเส้นศูนย์สูตรขึ้นไปทางซีกโลกเหนือ ดังนั้นพื้นดินจะสะสมความ ร้อนไว้และร้อนขึ้น ในฤดูนี้อุณหภูมิทางภาคใต้ของประเทศต่ำกว่าภาคอื่น ๆ เล็กน้อยเนื่องจากอยู่ใกล้ทะเลทำให้อากาศไม่สู้ร้อนจัด

4.ทรัพยากรดิน

ดินในภาคใต้มีลักษณะสำคัญ ๓ ประการ คือ ดินที่ได้รับอิทธิพลจากภูมิประเทศ ดินที่ได้รับอิทธิพลจากภูมิอากาศ และดินที่ได้รับอิทธิพลจากภูมิประเทศและภูมิอากาศ

ดินที่ได้รับอิทธิพลจากภูมิประเทศ มีลักษณะแตกต่างกันไป ได้แก่

ดินตะกอนน้ำพา หรือดินบริเวณแอ่งแผ่นดิน ได้แก่ บริเวณสันดินริมฝั่งแม่น้ำ บริเวณที่มีเนื้อดินเป็นดินร่วนหรือดินปนทรายใช้ปลูกพืชไม้ผล เช่น จ.สุราษฎร์ธานี ส่วนบริเวณที่มีน้ำท่วมถึงซึ่งเป็นดินเหนียวใช้ทำนา เช่น จ.ชุมพร สงขลา เป็นต้น

ดินบริเวณที่ราบริมฝั่งทะเล ที่มีน้ำท่วมถึงและเคยท่วมถึง บริเวณที่มีน้ำท่วมถึงเป็นชายเลนจะมีป่าโกงกาง ส่วนบริเวณที่น้ำเคยท่วมถึง แต่ต่อมาได้รับตะกอนจากลำน้ำ จนพื้นที่สูงขึ้นและดินไม่เค็ม ใช้ทำนาได้ เช่น บริเวณ จ. นครศรีธรรมราช

ดินทรายบริเวณหาดทรายหรือสันทราย เป็นบริเวณที่สนทะเลและป่าชายหาดขึ้นได้

ดินบริเวณมาบและพรุ เป็นดินที่ใช้ประโยชน์จากที่ดินได้น้อย นอกจากจะได้ระบายน้ำออกไปเสียก่อน จึงจะสามารถใช้พื้นที่พรุในการปลูกหญ้าเลี้ยงสัตว์หรือเพาะ ปลูกพืชได้ นราธิวาสเป็นจังหวัดที่มีดินมาบและพรุอยู่มากและได้มีโครงการพัฒนาพรุอยู่เกือบทุกอำเภอ

ดินที่ได้รับอิทธิพลจากภูมิอากาศ (อุณหภูมิและความชื้น) สำหรับในภาคใต้เป็น

ดินที่เกิดจากการกัดกร่อนของหินประเภทต่าง ๆ บริเวณที่วัตถุต้นกำเนิดดินเป็นหินเนื้อ ละเอียด เช่น หินดินดานหรือหินฟิลไลต์ กลุ่มดินที่พบเป็นพวกดินสีน้ำตาลปนแดงเป็นส่วนใหญ่ เนื้อดินดี ดินลึก เหมาะในการปลูกพืชต่าง ๆ เป็นแหล่งสำคัญในการปลูกยางพาราและไม้ผลของภาคใต้

ดินที่ได้รับอิทธิพลของภูมิประเทศและภูมิอากาศ หรือดินตามตะพักระดับต่าง ๆ เป็นดินที่เคยได้รับอิทธิพลจากน้ำ แต่ต่อมาอิทธิพลของน้ำหมดไปหรือเพราะพื้นที่ ยกระดับขึ้น ดินมีลักษณะเป็นดินร่วน ส่วนบริเวณที่เป็นดินเหนียวจะมีการระบายน้ำได้ไม่ดีนัก แต่สามารถใช้ในการทำนาได้บ้าง

5.ทรัพยากรน้ำ

ภาคใต้มีปริมาณน้ำฝนสูงกว่าภาคอื่น ๆ แต่แม่น้ำส่วนใหญ่เป็นแม่น้ำสายสั้น ที่น้ำสามารถไหลลงสู่ทะเลได้อย่างรวดเร็วจึงนำน้ำมาใช้ประโยชน์ได้น้อย แต่ปัจจุบันประชากรเพิ่มขึ้น จึงมีวิธีการในการใช้น้ำในกิจกรรมต่าง ๆ มีปริมาณมากขึ้น ทำให้เกิดภาวะขาดแคลนน้ำในฤดูแล้ง ส่วนในฤดูฝนที่มีปริมาณฝนตกมากแต่กลับขาดป่าไม้ที่จะช่วยซับน้ำไว้ เนื่องจากป่าไม้ถูกทำลายจึงทำให้เกิดอุทกภัยขึ้น

6.ทรัพยากรป่าไม้

จังหวัดที่มีพื้นที่ป่าไม้มากที่สุดตามลำดับในภาคใต้ คือ จ.สุราษฎร์ธานี (๓,๐๑๐ ตร.กม) นครศรีธรรมราช (๑,๒๒๙ ตร.กม) จังหวัดที่มีป่าไม้น้อยที่สุดคือ ภูเก็ต (๒๔ ตร.กม) ส่วนจังหวัดที่มีป่าไม้หนาแน่นที่สุด คือ จังหวัดระนอง (ร้อยละ ๓๒.๒ ของพื้นที่จังหวัด) จังหวัดที่มีป่าไม้เบาบางที่สุด คือ จ.ปัตตานี (ร้อยละ ๒.๒ ของพื้นที่จังหวัด) ประเภทของป่า พืชพรรณธรรมชาติในภาคใต้ส่วนใหญ่เป็นป่าไม้ไม่ผลัดใบ ซึ่งมีอยู่ทั้งบนเขาและพื้นที่ราบของภาคใต้

ป่าไม้ไม่ผลัดใบโดยทั่วไปแบ่งออกได้เป็น ๔ ชนิด คือ

- ป่าดิบ คือ ป่าไม้ที่มีต้นไม้ซึ่งมีเรือนยอดสูงต่ำต่างกันและใต้หมู่ไม้ชั้นบนจะมีไม้เล็ก เช่น ไม้จำพวกปาล์ม เถาวัลย์ ไม้พุ่ม ไม้ไผ่และไม้ที่เกาะอาศัยต้นไม้อื่นอีกด้วย ใน จ.ปัตตานี ยะลาและนราธิวาส มีพันธุ์ไม้ซึ่งไม่พบในภาคอื่น เช่น ไม้ตะเคียน ชันตาแมว ไม้ตีนเป็ดแดง ไม้สะระยา เป็นต้น

ป่าดิบทางภาคใต้ไม่ค่อยมีไม้ไผ่ แต่มีไม้จำพวกปาล์ม เฟิร์น เตยและหวายชนิดต่าง ๆ ขึ้นอยู่หนาแน่นตามริมห้วยและธารน้ำ หวายที่มีราคาแพงใช้เครื่องเรือนได้ สวยงาม คือ หวายตะค้าทองซึ่งมีมากใน จ.นราธิวาส และมีเถาวัลย์ชนิดต่าง ๆ เช่น ย่านลิเพาซึ่งนำมาสานทำเครื่องใช้ได้ ผลิตผลจากป่า ได้แก่ ยางเยลูตอง เป็นยางไม้ จากต้นตีนเป็ดแดง ใช้ทำหมากฝรั่งได้โดยทั่วไปใช้บางชิเคิล (Chicle) เพราะเป็นยางที่อ่อนตัวง่ายและไม่มีกลิ่น นอกจากนี้ยังมีชันไม้

ชนิดต่าง ๆ สำหรับใช้ทำ น้ำมันชักเงา

- ป่าเลนน้ำเค็ม ป่าประเภทนี้จะพบทั้งทางด้านตะวันออกและตะวันตกของภาคใต้ โดยเฉพาะบริเวณที่อยู่ใกล้ปากแม่น้ำและบริเวณที่เป็นแอ่งทะเลสาบ ป่าเลนน้ำเค็มทางด้านฝั่งตะวันตกมีมากกว่าทางด้านฝั่งตะวันออก ป่าชนิดนี้จะพบในเขตที่น้ำทะเลขึ้นท่วมถึงได้ระดับน้ำขึ้นสูงสุดและระดับน้ำลงต่ำสุด ของประเทศไทยจะแตกต่างกันประมาณ ๒-๓ เมตร ป่าเลนน้ำเค็มเป็นต้นไม้โตเร็ว มีรอบตัดฟันเพียง ๑๐ ปี จึงมีค่าทางเศรษฐกิจมาก ไม้ในป่าเลนน้ำเค็มได้แก่ไม้โกงกาง แสม กะบูน ลำพู ลำแพน ฝาด หลุมพอทะเล ตีนเป็ดทะเล ตาตุ่มทะเล ตามชายคลองมีต้นจาก

- ป่าพรุ ป่าพรุเป็นป่าไม้ที่ไม่มีค่าทางเศรษฐกิจและมีพื้นที่ไม่มากนัก แบ่งเป็นประเภทสำคัญ คือ

- ป่าพรุน้ำเค็ม พบอยู่ในเขตพื้นที่ลุ่มที่เป็นดินโคลนและมีน้ำจืดแช่ขังอยู่ ซึ่งในฤดูฝนอาจมีระดับน้ำลึกถึง ๑ เมตรหรือลึกกว่านั้น ในภาคใต้บางแห่งจะมีไม้กันเกรา อยู่บ้าง ไม้กันเกราเป็นไม้แข็งแรงแต่มีปริมาณน้อย ไม้เทียะใช้ทำทุ่นและใช้รากทำจุกขวดเพราะเป็นไม้เบา คล้ายกับไม้คอร์ก บางแห่งมีหญ้าและกก (โดยทั่วไปมี ไม้อินทนิลน้ำ จิกชนิด ต่าง ๆ ตุ้มน้ำ ตุ้มบึง สารภีน้ำ เป็นต้น)

- ป่าพรุน้ำกร่อย พบอยู่ในเขตที่ลุ่มน้ำขังที่มีดินปนทรายใกล้ทะเล บริเวณป่าพรุน้ำกร่อยในภาคใต้จะมีไม้เสม็ดซึ่งเป็นต้นไม้ขนาดกลาง ลำต้นคดงอใช้ทำฟืน ทำถ่าน และเปลือกใช้ทำไต้สำหรับจุดไฟ ใบเสม็ดนำมาสกัดทำน้ำมันเขียว ใช้ทาแก้ฟกช้ำหรือใช้เป็นยารับประทานแก้ท้องขึ้นจุกเสียดได้ นอกจากนี้มีเตยชนิดต่าง ๆ เป็นหย่อม ๆ

- ป่าชายหาด พบอยู่ทั่วไปตามฝั่งทะเลบางแห่งที่มีป่าชายหาดเป็นป่าโปร่ง มีไม้พุ่ม ผักบุ้งทะเล หญ้า มีทั้งไม้ผลัดใบและไม้ไม่ผลัดใบ พันธุ์ไม้บริเวณป่าชายหาด ได้แก่ สนทะเล กระทิง ไม้หยีน้ำ จิกทะเล ปอทะเลและไม้เกด พื้นที่ชายฝั่งหลายแห่ง เช่น ที่ จ.สงขลา มีป่าสนทะเล ทำให้มีทิวทัศน์สวยงามเหมาะสำหรับเป็นที่พักตาก อากาศส่วนป่าผลัดใบหรือป่าเบญจพรรณมีอยู่เป็นหย่อมๆ จำนวนไม่มาก

2.2.1.2 ทรัพยากรสัตว์ป่าและสัตว์น้ำ

ภาคใต้อุดมด้วยป่าดงดิบ บึงลุ่มชายฝั่งทะเล ทำให้เป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่าพวกสัตว์ดูดนม เช่น กระจง ลิง ค่าง บ่าง ชะนี และยังมีลิงกังซึ่งชาวบ้าน จับมาหัดให้ขึ้นไปเก็บมะพร้าว นอกจากนี้ยังมีลิงขนาดเล็กหลายชนิดพบอยู่ทั่วไป เช่น ลิงแสม เป็นต้น ป่าภาคใต้ยังมีสัตว์ป่า เช่น ช้าง หลงเหลืออยู่บ้างในเขต จ.ชุมพร สุราษฎร์ธานี พัทลุง ซึ่งยังใช้ช้างเป็นสัตว์พาหนะในเขตทุรกันดารในป่าดงดิบยังอุดมด้วยสัตว์เลื้อยคลานพวกงูชนิดต่าง ๆ เช่น งูเห่า งู

จงอาง งูสามเหลี่ยม งูกะปะ และสัตว์เลื้อยคลานที่อาศัยอยู่ในน้ำ เช่น ตะกวด แลน จระเข้ นกในป่าสูง ได้แก่ นกเงือกที่หมู่เกาะสุรินทร์และนกนานาชนิดเช่น ที่ทะเลน้อย จ.พัทลุง มีนก ๑๘๖ ชนิด ทั้งที่อยู่ประจำและอพยพเข้ามาตามฤดูกาล เช่น นกกาบบัว นกอีโก้งนกพริก นกอีลุ้ม นกตีนเทียน นกกาน้ำ เป็นต้น

ภาคใต้มีชายฝั่งและน่านน้ำที่อุดมด้วยสัตว์น้ำ ทั้งสัตว์น้ำกร่อยและสัตว์น้ำทะเล ทั้งในทะเลตื้นแถบอ่าวไทย เช่น กุ้ง หอย ปู ปลา ปลาโลมา ปลาพะยูน ที่เรียกว่าหมูน้ำหรือเงือกน้ำ ในเขตทะเลหรือในหรือทะเลสาบสงขลามีกุ้งในเขตทะเลมีกั้ง เต่าตนุ เป็นต้นนัก

ประวัติความเป็นมา

เดิมเมืองสตูล เป็นเพียงตำบลหนึ่งของเมืองไทรบุรี ในสมัยรัชกาลที่ 3 แห่ง กรุงรัตนโกสินทร์สตูลเจริญรุ่งเรืองมาก และได้ครอบครองดินแดนที่เป็นเกาะในทะเลอันดามันเกือบทั้งหมดรัชกาลที่ 3 จึงโปรดให้เป็นเมืองเมื่อปี พ.ศ. 2392 แล้วให้อยู่ภายในการปกครองของเมืองนครศรีธรรมราช ต่อมาในสมัยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 ได้จัดการปกครองใหม่เป็นรูปมณฑลไทรบุรีขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2440 และให้รวมสตูลเข้าไว้ในมณฑลไทรบุรี เมื่อไทยต้องยอมเสียดินแดนแคว้นไทรบุรีให้แก่อังกฤษ ในปี พ.ศ.2452 ยังเหลือสตูลอยู่เพียงเมืองเดียว สตูลต้องไปขึ้นกับมณฑลภูเก็ต และเมื่อเส้นทางสายควนเนียง – สตูลไปมาสะดวกทางราชการก็โอนสตูลไปขึ้นกับมณฑลนครศรีธรรมราชตามเดิม และเมื่อยกเลิกการปกครองแบบมณฑลเมื่อปี พ.ศ. 2476 สตูลก็ได้เป็นจังหวัดหนึ่งตั้งแต่นั้นมา

2.3 การศึกษาสภาพทั่วไปในจังหวัดสตูล

2.3.1 การศึกษาทางด้านกายภาพของจังหวัดสตูล

2.3.1.1 ที่ตั้งและอาณาเขต

จังหวัดสตูล เป็นจังหวัดสุดเขตแดนใต้ของประเทศไทยด้านฝั่งทะเลอันดามันห่างจากกรุงเทพฯ 973 กิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียง ดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับ อำเภอรัตภูมิ จังหวัดสงขลา อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง และอำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง

ทิศใต้ ติดต่อกับ รัฐเปอร์ลิสและรัฐเคดาห์ ประเทศมาเลเซีย

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา และรัฐเปอร์ลิสประเทศมาเลเซีย

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ ทะเลอันดามัน มหาสมุทรอินเดีย โดยมีเทือกเขาบรรทัดและสันการาคีรีเป็นเส้นกั้นอาณาเขตระหว่างจังหวัดสตูลกับจังหวัดอื่นๆ และประเทศมาเลเซีย

ขนาดพื้นที่

จังหวัดสตูลมีเนื้อที่ประมาณ 2,478.997 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 1,549,361 ไร่ เป็นลำดับที่ 63 ของประเทศ และลำดับที่ 12 ของภาคใต้ รองลงมาคือ จังหวัดปัตตานีและจังหวัดภูเก็ตมีพื้นที่ติดต่อกับประเทศมาเลเซียตลอดแนวชายแดนทางบกยาวประมาณ 56 กิโลเมตร ติดฝั่งทะเลอันดามันยาวประมาณ 144.8 กิโลเมตร

2.3.1.2 ลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดสตูล

จังหวัดสตูล มีลักษณะเป็นพื้นที่ราบสลับกับเขา โดยทิศเหนือและทิศตะวันออกเป็นเนินเขาและภูเขามากมายสลับซับซ้อน มีเทือกเขาที่สำคัญแบ่งเขตประเทศไทยและประเทศมาเลเซีย คือเทือกเขาบรรทัด เทือกเขาสันกาลาคีรี พื้นที่ค่อยๆ ลาดลงสู่ทะเลทางทิศตะวันตกและทิศใต้ โดยยังมี ภูเขาน้อยใหญ่อยู่กระจัดกระจายในตอนล่าง ภูเขาที่สำคัญได้แก่ เขาจีน เขาบารัง เขาใหญ่ เขาทะนาน และเขาพญาวัง

2.3.1.3 ลักษณะภูมิอากาศ

พื้นที่จังหวัดสตูล ได้รับอิทธิพลจากมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือที่พัดผ่านอ่าวไทยและมรสุมตะวันตกเฉียงใต้จากมหาสมุทรอินเดีย ลักษณะภูมิอากาศเป็นแบบร้อนชื้น มี 2 ฤดู กับฤดูฝนโดยมีช่วงฝนยาวนานระหว่างเดือนพฤษภาคมถึงธันวาคม และมีช่วงฤดูร้อน เพียง 4 เดือน คือเดือนมกราคมถึงเดือนเมษายน ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย ประมาณ 2388.9 มม. อุณหภูมิเฉลี่ยอยู่ในช่วง 27.6-28.4 องศาเซลเซียส

2.3.2 การศึกษาทางด้านสังคมของจังหวัดสตูล

2.3.2.1การศึกษา

จังหวัดสตูลมีสถานที่ศึกษาในระบบโรงเรียนรวมทั้งสิ้น 211 แห่ง มีครูอาจารย์ 3085 คน และนักเรียน นิสิต นักศึกษา 60282 คน ซึ่งอัตราส่วน ครู/อาจารย์ ต่อนักเรียน นักศึกษาเป็น 1:20 คน โดยแยกรายละเอียดได้ดังนี้

1. ในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ มีสถานที่ศึกษา 203 แห่ง
2. นอกสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ มีสถานที่ศึกษา 6 แห่ง
3. การศึกษานอกระบบโดรงเรียน มีศูนย์กลางเรียนชุมชนและศูนย์กลางปอเนาะ 44 แห่ง ห้องสมุดประชาชน 6 แห่งศาสนาจังหวัดสตูล ประชากรนับถือศาสนาอิสลามร้อยละ 67.8 ศาสนาพุทธร้อยละ 31.9 ศาสนาคริสต์และศาสนาอื่นๆ ร้อยละ 0.30 จำนวนมัสยิด 179 แห่ง วัด 33 แห่ง และโบสถ์คริสต์ 2 แห่ง

สาธารณสุขจังหวัดสตูลมีจำนวนสถานพยาบาลของรัฐ 6 แห่ง จำนวนเตียง 366 เตียง แพทย์ 52 คน อัตราส่วนต่อประชากรเท่ากับ 1: 6298 พยาบาลวิชาชีพ 504 คน ทันตแพทย์ 19 คน เภสัชกร 29 คน รวม เป็น 209 คน

ตารางที่ 2.9 แสดงจำนวนสถานพยาบาลแยกรายอำเภอ/กิ่งอำเภอ ปี 2546[15]

อำเภอ/กิ่งอำเภอ	โรงพยาบาลของรัฐ	โรงพยาบาลเอกชน	สถานีอนามัย	คลีนิก
เมืองสตูล	1	-	17	21
ละงู	1	-	9	-
ควนกาหลง	1	-	7	7
ท่าแพ	1	-	5	-
ควนโดน	1	-	4	-
ทุ่งหว้า	1	-	7	1
กิ่ง อ.มะนัง	-	-	4	-
รวม	6	-	53	29

ทรัพยากรธรรมชาติ

2.3.2.2 แหล่งน้ำ

แหล่งน้ำตามธรรมชาติที่สำคัญๆ ใช้สำหรับการเกษตรและอุปโภคบริโภคในจังหวัดสตูลได้แก่ คลองละงู คลองลำโลนน้อย คลองบาราเกต คลองมำบัง คลองท่าจีน คลองปูยู คลองเจ๊ะบิลัง เป็นต้น ซึ่งคลองต่างๆ ทั้งหมดในจังหวัดสตูลส่วนใหญ่ช่วงที่อยู่ใกล้ทะเล ก่อนไหลออกสู่ทะเลจะมีปากคลองขนาดใหญ่ เหมาะสำหรับการเพาะเลี้ยงปลาในกระชังได้อย่างดี

ป่าไม้

จังหวัดสตูลมีเนื้อที่ทั้งสิ้นประมาณ 1,549,361 ไร่ เนื้อที่ป่าสงวนแห่งชาติทั้งสิ้น 18 ป่า เนื้อที่รวม 729,974.55 ไร่ หรือประมาณ 1,167.96 ตารางกิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ 47.12 ของพื้นที่ทั้งหมด แยกประเภทได้ ดังนี้

1.ป่าสงวนแห่งชาติป่าชายแลน จำนวน 5 ป่า เนื้อที่ 277,436.55 ไร่

2.ป่าสงวนแห่งชาติป่าบก จำนวน 13 ป่า เนื้อที่ 452,538 ไร่

---

15 สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสตูล

3.อุทยานแห่งชาติ จำนวน 3 แห่ง ได้แก่ อุทยานแห่งชาติทะเลบันเนื้อที่ 122,500 ไร่ อุทยานแห่งชาติตะรุเตา เนื้อที่ 931,250 ไร่ อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะเภตรา เนื้อที่ 197,862.50 ไร่

4. เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า 2 แห่ง เนื้อที่ รวม 61,120.75 ไร่ คือ

- เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาบรรทัด เนื้อที่ 30,495.75 ไร่
- เขตรักษาพันธุ์สัตว์โตนงาช้าง เนื้อที่ 30,625 ไร่

5. เขตห้ามล่าสัตว์ป่า 1 แห่ง คือเขตห้ามล่าสัตว์ป่าหนองปลักพระยา เนื้อที่ 12,770 ไร่ เนื้อที่ป่าสงวนแห่งชาติ จำนวนทั้งสิ้น 729,974.55 ไร่ มอบให้ ส.ป.ก. ตามมติคณะรัฐมนตรี รวม 59,693.25 ไร่ ประกาศทับซ้อนเป็นอุทยานแห่งชาติ รวม 190,668 ไร่ และเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า รวม 40,000 ไร่ คงเหลือเนื้อที่ป่าสงวนแห่งชาติ จำนวน 439,613.30 ไร่

2.3.2.3 แร่ธาตุ

แร่ธาตุที่สำคัญ คือแบไรต์ พลวง และหินอุตสาหกรรม เป็นต้น ในปี 2546 จังหวัดสตูลมีรายได้จากค่าภาคหลวงแร่และค่าธรรมเนียมแร่ จำนวน 2.28 ล้านบาท

2.3.2.4 สภาพทางการเมืองและการปกครอง

การแบ่งเขตการปกครอง การปกครองแบ่งออกเป็น 6 อำเภอ 1 กิ่งอำเภอ 36 ตำบล 274 หมู่บ้าน 1 อบจ. 6 เทศบาล (1 เทศบาลเมือง 5 เทศบาลตำบล) 35 อบต.

ตารางที่ 2.10 แสดงการแบ่งเขตการปกครอง[16]

อำเภอ/กิ่งอำเภอ	พื้นที่ (ตร.กม.)	จำนวนหลังคาเรือน	ชาย	หญิง	รวม
เมืองสตูล	12	67	1	2	11
ละงู	6	61	-	1	6
ทุ่งหว้า	5	35	-	1	5
ควนกาหลง	3	32	-	-	3
ควนโดน	4	30	-	1	4
ท่าแพ	4	30	-	-	4
มะนัง	2	18	-	-	2
รวม	36	274	1	5	35

16 ที่ทำการปกครองจังหวัดสตูล

ประชากร

ประชากร ณ 31 ธันวาคม 2546 รวมทั้งสิ้น 273,702 คน ชาย 136,776 คน หญิง 136,926 คน จำนวนครัวเรือนทั้งสิ้น 67,626 ครัวเรือน

ตารางที่ 2.11 แสดงจำนวนประชากร ปี 2546 ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2546

อำเภอ/กิ่งอำเภอ	**พื้นที่ (ตร.กม.)**	**จำนวนหลังคาเรือน**	**ชาย**	**หญิง**	**รวม**
เมืองสตูล	881.02	25,907	49,990	50,936	100,928
ละงู	323.67	15,000	31,451	31,688	63,139
ทุ่งหว้า	258.03	4,771	10,069	9,788	19,857
ควนกาหลง	395.00	7,589	14,841	14,398	29,239
ควนโดน	199.00	5,041	10,970	11,112	22,082
ท่าแพ	197.25	5,757	12,237	12,254	24,491
มะนัง	225.00	3,561	7,218	6,748	13,966
รวม	2478.97	67,626	136,776	136,926	273,702

ตารางที่ 2.12 แสดงจำนวนประชากรในเขตเทศบาล[17]

อำเภอ	**จำนวนหลังคาเรือน**	**ประชากร**		
		ชาย	**หญิง**	**รวม**
เมืองสตูล	8,677	13,762	14,179	27,941
ละงู	1,753	2,307	2,499	4,806
ทุ่งหว้า	-	-	-	-
ควนกาหลง	-	-	-	-
ควนโดน	1,356	2,392	2,424	4,816
ท่าแพ	886	1,527	1,510	3,037
มะนัง	-	-	-	-
รวม	12,672	19,988	20,612	46,400

17 ที่ทำการปกครองจังหวัดสตูล

2.3.2.5 การบริหารราชการ

จังหวัดสตูลมีรูปแบบการปกครองและการบริหารราชการแผ่นดิน 3 รูปแบบ คือ

1.การบริหารราชการส่วนกลาง ประกอบด้วยส่วนราชการสังกัดส่วนกลาง ซึ่งตั้งหน่วยงานในพื้นที่จังหวัด จำนวน 51 หน่วยงาน และหน่วยงานอิสระ จำนวน 12 หน่วยงาน

2.การบริหารราชการส่วนภูมิภาคจัดรูปแบบการ ปกครองและการการบริหารราชการออกเป็น 2 ระดับ คือ

-ระดับจังหวัดประกอบด้วย ส่วนราชการประจำจังหวัด จำนวน 34 หน่วยงาน

-ระดับอำเภอประกอบด้วย 6 อำเภอ 1 กิ่งอำเภอ 36 ตำบล 274 หมู่บ้าน

3. การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 แห่ง เทศบาล 6 แห่ง(1 เทศบาลเมือง 5 เทศบาลตำบล) และองค์การบริหารส่วนตำบล 35 แห่ง

2.3.2.6 การรักษาความสงบเรียบร้อย

จากสถิติคดีอาญา 5 กลุ่ม ของสถานีตำรวจภูธรอำเภอ /กิ่งอำเภอ ปี 2544- 2546 ของจังหวัดสตูล มีรายละเอียดของกลุ่มความผิดต่างๆ มีดังนี้

ตารางที่ 2.13 แสดงสถิติอาชญากรรมเปรียบเทียบ ปี 2544-2547[18]

	ปี 2544		ปี 2545		ปี 2546		ปี 2547(ถึง มิ.ย.47)	
กลุ่มความผิด	แจ้ง	จับ	แจ้ง	จับ	แจ้ง	จับ	แจ้ง	จับ
คดีอุกฉกรรจ์ฯ	61	26	60	25	70	28	14	3
ทำร้ายร่างกาย	156	103	145	86	156	74	55	18
ชิงทรัพย์	254	114	242	95	225	73	61	15
คดีน่าสนใจ	160	64	149	44	94	24	34	6
คดีรัฐเสียหาย (จับได้)	847 ราย	1282 คน	870 ราย	1158 คน	831 ราย	1289 คน	181 ราย	396 คน

2.4 สภาพทางเศรษฐกิจ

2.4.1 ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด

ผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดสตูล ในปี 2544 มูลค่า 17238 ล้านบาท เป็นอันดับที่ 17 ของประเทศและอันดับที่ 3 ของภาคใต้ (ภูเก็ต ระนอง สตูล สงขลา)

---

18 ตำรวจภูธรจังหวัดสตูล

รายได้ส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับสาขาการเกษตรมากที่สุด ร้อยละ 59.72 รองลงมาเป็นสาขาการค้าส่งและค้าปลีก ร้อยละ 11.16 และสาขาบริการร้อยละ 8.35 ประชากรมีรายได้เฉลี่ยต่อหัว 65.543 บาท ต่อ

ตารางที่ 2.14 แสดงมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัด จำแนกตามสาขาการผลิต[19]

สาขา	**มูลค่า(ล้านบาท)**	**ร้อยละ**
การเกษตร	10,295	59.72
การค้าส่งและค้าปลีก	1,924	11.16
การบริการ	1,441	8.35
การบริหารป้องกันประเทศ	1,001	5.81
อุตสาหกรรม	904	5.20
การคมนาคมและขนส่ง	403	2.34
การก่อสร้าง	397	2.30
อื่นๆ	873	5.12
รวม	17,238	100

2.4.1.1 การเงินการคลัง

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2547 (ถึงสิ้นเดือนมิถุนายน 2547) มีรายได้นำส่งคลังจังหวัด จำนวน 143.87 ล้านบาท และปริมาณรายจ่ายตามงบประมาณ จำนวน 2013.49 ล้านบาท เบิกจ่ายแล้ว จำนวน 1604.47 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 79.69

ตารางที่2.15 แสดงการเงินการคลัง[20]

งบประมาณ	**เงินอนุมัติ**	**เบิกจ่าย**	**ร้อยละ**
งบประจำ	1,597.83	1,412.90	88.43
งบลงทุน	415.66	191.57	46.08
รวม	2,013.49	1,604.47	79.69

19 สำนักงานสถิติจังหวัดสตูล

20 คลังจังหวัดสตูล

2.4.1.2 สถาบันการเงิน

จังหวัดสตูล มีสถาบันการเงินทั้งสิ้น 17 สาขา ได้แก่ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ การเกษตร 3 สาขา ธนาคารกรุงเทพ 3 สาขา ธนาคารกรุงไทย 3 สาขา ธนาคารกรุงศรีอยุธยา 2 สาขา ธนาคารไทยพาณิชย์ 1 สาขา ธนาคารออมสิน 2 สาขา ธนาคารกสิกรไทย 1 สาขา และธนาคารทหารไทย 1 สาขา และธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมฯ 1 สาขา

ตารางที่ 2.16 จำนวนธนาคารและสถาบันการเงินในจังหวัดสตูล[21]

ที่	ธนาคาร/สถาบันการเงิน	จำนวน
1	ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์	3
2	ธนาคารกรุงเทพ	3
3	ธนาคารกรุงไทย	3
4	ธนาคารกรุงศรีอยุธยา	2
5	ธนาคารกสิกรไทย	1
6	ธนาคารทหารไทย	1
7	ธนาคารไทยพาณิชย์	1
8	ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย	1
9	ธนาคารออมสิน	2
รวม		17

ในปี พ.ศ. 2546 มีปริมาณเงินฝากทั้งสิ้น 3775.5 ล้านบาท ปริมาณสินเชื่อทั้งสิ้น 2466.4 ล้านบาท

2.4.1.3 ภาษีอากร

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2546 มีรายได้จากการจัดเก็บทั้งสิ้น 155.10 ล้านบาท แยกประเภทตามหน่วยงานที่จัดเก็บ ได้แก่

- สำนักงานสรรพากรจังหวัด 136.58 ล้านบาท
- ด่านศุลกากรจังหวัดสตูล 17.45 ล้านบาท

---

21 สถาบันการเงินจังหวัดสตูล

2.4.1.4 ภาวะการมีงานทำของประชากร

จากจำนวนประชากรที่สำรวจทั้งหมด 267163 คน มีผู้ที่อยู่ในวัยกำลังแรงงาน 178399 คน ผู้มีงานทำ 127114 คน ผู้ที่ว่างงาน 4994 คน สาขาเกษตร 52634 คน นอกสาขาเกษตร 62063 คน อัตราค่าจ้างขั้นต่ำ 135 บาท

2.4.1.5 พืชเศรษฐกิจของจังหวัดสตูล

พืชเศรษฐกิจที่สำคัญของจังหวัดสตูล ซึ่งมีการเพาะปลูกมาก 3 ชนิด ได้แก่ ปาล์มน้ำมัน ยางพารา และข้าวนาปี

ตารางที่ 2.17 แสดงปริมาณมูลค่าการผลิตพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของจังหวัดสตูล ปี 2544-2546[22]

รายการ	ยางพารา		ปาล์มน้ำมัน		ข้าวนาปี	
ปี เพาะปลูก	เนื้อที่เพาะปลูก (ไร่)	ปริมาณผลผลิต(ตัน)	เนื้อที่เพาะปลูก (ไร่)	ปริมาณผลผลิต(ตัน)	เนื้อที่เพาะปลูก (ไร่)	ปริมาณผลผลิต(ตัน)
2544	101,588	4,211.02	69,308	63,774.00	101,588	104
2545	206,101	4,760.70	72,027	63,135.60	97,247	104
2546	350,811	6,773.97	103,630.20	69,054.25	78,989	27.00

2.4.1.6 การปศุสัตว์

รายได้จากการเลี้ยงสัตว์ ปีงบประมาณ 2546 มีมูลค่า 365.15 ล้านบาท

2.4.1.7 การประมง

รายได้จากสัตว์น้ำ ปี 2546 มีมูลค่า 2378.72 ล้านบาท

- ปลาน้ำจืด 104 ตัน มูลค่า 2.80 ล้านบาท
- ปลาทะเล 102443 ตัน มูลค่า 1536.64 ล้านบาท
- กุ้งทะเล 4200 ตัน มูลค่า 840 ล้านบาท

22 สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ 22 จังหวัดสงขลา ,สำนักงานเกษตรจังหวัดสตูล

2.4.1.8 การอุตสาหกรรม

จังหวัดสตูลมีโรงงานอุตสาหกรรมทั้งสิ้น 231 โรง คนงาน 3525 คน เป็นชาย 2000 คน หญิง 1525 คน จำนวนเงินทุนทั้งสิ้น 1899.20 ล้านบาท ได้รับการส่งเสริมการลงทุนจาก BOI มีจำนวน 12 โรง ได้แก่ โรงงานสกัดน้ำมันปาล์ม อุตสาหกรรมห้องเย็น โรงงานผลิตกระเบื้องโมเสค และโรงงานแปรรูปไม้ยางพารา เป็นต้น

2.4.1.9 การท่องเที่ยว

ตารางที่2.18 แสดงสถิติจำนวนนักท่องเที่ยวในปี 2545 –2547[23]

ปี	ชาวไทย (คน)	ชาวต่างประเทศ (คน)	รวม	ราย (ล้านบาท)
2545	357,529	64,713	422,242	836.74
2546	386,510	56,835	443,345	899.32
2547(มี.ค.47)	121,447	23,424	114871	390.99

2.4.1.10 การค้าชายแดน

จังหวัดสตูล มีอาณาเขตติดต่อกับรัฐเปอร์ลิส และรัฐเคดาห์ ประเทศมาเลเซีย มีช่องทางการค้าชายแดนเป็นจุดผ่านแดนถาวร จำนวน 2 แห่ง ได้แก่ ด่านศุลกากรสตูล และด่านศุลกากรควนโดน

สินค้าส่งออกที่สำคัญของจังหวัดสตูล ได้แก่สินค้าจำพวก วัสดุก่อสร้าง เช่น อิฐดินเผา กระเบื้องมุงหลังคา กระเบื้องปูพื้น ปลากระตักตากแห้ง และผลไม้สด เป็นต้น

สินค้านำเข้าที่สำคัญ ได้แก่ เครื่องจักรอุปกรณ์ที่ใช้ในโรงงานสกัดน้ำมันปาล์มโรงงานและสินค้าเกษตรกรรมจำพวก หอยแครงมีชีวิต (พันธุ์ลูกหอยแครง) ปลาทูน่าแช่แข็ง กะปิ เป็นต้น

ปี 2546 มูลค่าการค้า รวม 283.22 ล้านบาท แยกเป็นมูลค่าส่งออก 134.58 ล้านบาท และมูลค่านำเข้า 149.64 ล้านบาท อยู่ในภาวะขาดดุล

ปี 2547 (ถึง พ.ค. 47) มูลค่าการค้า รวม 378.41 ล้านบาท แยกเป็นมูลค่าส่งออก 179.34 ล้านบาท และมูลค่านำเข้า 199.07 ล้านบาท อยู่ในภาวะขาดดุล

---

23 การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานภาคใต้เขต1

สหกรณ์

- สหกรณ์ภาคการเกษตร 32 สหกรณ์ ได้แก่ สหกรณ์การเกษตรทั่วไป สหกรณ์กองทุนสวนยาง สหกรณ์ประมง
- สหกรณ์นอกภาคเกษตร 14 สหกรณ์ ได้แก่ สหกรณ์ออมทรัพย์ สหกรณ์ร้านค้า และสหกรณ์บริการ

การรวมกลุ่มและแหล่งเงินทุนในท้องถิ่น

- กลุ่มออมทรัพย์ 43 กลุ่ม สมาชิก 602 คน เงินสัจจะสะสม 30037075 บาท
- กลุ่มผู้ใช้น้ำ 33 กลุ่ม สมาชิก 990 คน
- ศูนย์สาธิตการตลาดในตำบล 15 แห่ง
- ศูนย์เยาวชนตำบล จำนวน 35 ศูนย์

ด้านโครงสร้างพื้นฐาน

ประปา

ในปี 2546 จังหวัดสตูลมีที่ทำการประปา 4 แห่ง มีผู้ใช้น้ำรวมทั้งสิ้น 9378 ครัวเรือน จำนวน หมู่บ้านที่มีน้ำประปาใช้ 245 หมู่บ้าน ไม่มีน้ำประปาใช้ 29 หมู่บ้าน

แหล่งน้ำชลประทาน

ตารางที่ 2.19 โครงการชลประทานของจังหวัดที่สร้างแล้วเสร็จถึงปีงบประมาณ พ.ศ. 2546[24]

โครงการ	จำนวนโครงการ	พื้นที่ชลประทานได้รับประโยชน (ไร่)	ครัวเรือนรับประโยชน์
1.ชลประทานขนาดกลาง	3	44,500	2,800
2.ชลประทานขนาดเล็ก	159	70,350	3,500
3.โครงการหมู่บ้านป้องกันตนเองชายแดนไทย-มาเลเซีย	12	7,600	300
4.โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	3	1,200	200
5.สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า	4	4,910	1,080
รวม	170	102,050	7,880

ไฟฟ้า

จังหวัดสตูล มีจำนวนการไฟฟ้าทั้งหมด 6 แห่ง มีสถานีจ่ายไฟ 1 สถานี กระแสไฟฟ้าที่ใช้ทั้งสิ้น 169552265.67 หน่วย และมีจำนวนผู้ใช้ไฟฟ้าทั้งสิ้น 55936 ราย

โทรศัพท์

จังหวัดสตูลในปี 2546 มีจำนวนเลขหมายโทรศัพท์ทั้งสิ้น 12007 เลขหมาย เป็นเลขหมายที่ให้บริการ จำนวน 10818 เลขหมาย

---

24 โครงการชลประทานสตูล

ตารางที่ 2.20 แสดงบริการโทรศัพท์ในจังหวัดปี 2544-2546[25]

ปี	จำนวนเลขหมายที่มี	ประเภทเลขหมายที่มีให้บริการ					
		ราชการ	บ้าน	ธุรกิจ	ท.ศ.ท.	สาธารณะ	รวม
2544	10,575	628	7259	690	158	897	9714
2545	11,367	693	7900	683	157	1,060	10,493
2546	12,007	934	7964	730	153	1,037	10,818

การปรับตัวประชากรให้เข้ากับสภาวะแวดล้อมในภาคใต้

1 การตั้งถิ่นฐานของประชากร

ประชากรในภาคใต้ตั้งถิ่นฐานบนที่ราบ จึงมีการปลูกข้าว มะพร้าว ผลไม้ และปลูกยางพาราตามเนินเขา และพื้นที่ราบ ส่วนบริเวณฝั่งทะเลมีการตั้งถิ่นฐานบริเวณฝั่งทะเล มีการทำประมง ปัจจุบันมีการตั้งถิ่นฐานหนาแน่น ขึ้นตามถนนแนวที่ตัดใหม่และมีการพัฒนาที่อยู่อาศัยสำหรับประชากรและที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น ตามริมฝั่งทะเลทั้งบนคาบสมุทรและตามหมู่เกาะต่าง

2 อาชีพสำคัญของประชากร

การเพาะปลูก อาชีพสำคัญของประชากรในภาคใต้ คือ การทำสวนยางพารา มะพร้าว และสวนผลไม้

ยางพารา เป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของภาคใต้ จังหวัดที่มีการปลูกยางพารามากที่สุด คือ สงขลา สตูลนอกจากนี้มีมะพร้าวที่เกาะสมุย และปาล์มน้ำมันสวนผลไม้ได้แก่ เงาะ ทุเรียน สับปรด ลางสาด มังคุด กระท้อนเป็นต้น

พืชไร่เศรษฐกิจ คือ กาแฟ ซึ่งมีปลูกทุกจังหวัด และพริกไทยก็เป็นพืชไร่เศรษฐกิจอีกด้วย

การทำนา มีมากทางด้านตะวันออกของภาค ได้แก่ สุราษฎร์ธานี พัทลุงเป็นต้น

การเลี้ยงสัตว์ มีการเลี้ยง โค กระบือ ในเขตเพาะปลูกและมีการเลี้ยงตามไร่นาและตามสวน

การประมง ภาคใต้มีการทำประมงกันอย่างกว้างขวาง เช่น การเลี้ยงปลาดุก ปลาสลิด ประมงน้ำกร่อย เช่น กุ้ง ส่วนในทะเลมีการเลี้ยงหอยนางลม หอยมุก มีการเลี้ยงปลาในกระชัง และประมงในทะเลมีทั้งในด้านอ่าวไทยและทะเลอันดามัน

ลักษณะทั่วไปของประชากรในภาคใต้

---

25 ส่วนปฏิบัติการจังหวัดสตูล ,บ.ท.ศ.ท.คอร์ปอเรชั่น จำกัด(มหาชน)

จำนวนประชากร

ประชากรในภาคใต้มีประมาณ 8 ล้านคนตั้งถิ่นฐานบริเวณที่ราบชายฝั่งตะวันออกของคาบ สมุทรภาคใต้ จังหวัดที่มีจำนวนประชากรเกินล้าน ได้แก่ นครศรีธรรมราชและสงขลา ส่วนจังหวัดทีมีประชากรน้อยที่สุดได้แก่ ระนอง ซึ่งเป็นจังหวัดที่มีประชากรน้อยที่สุดในประเทศไทย

ความหนาแน่นของประชากร

จังหวัดที่มีประชากรอาศัยอยู่หนาแน่นเกิน 100 คนต่อตารางกิโลเมตรส่วนมากจะอยู่บริเวณที่ราบชายฝั่ง ตะวันออก เช่น ปัตตานี สงขลา นราธิวาส พัทลุง นครศรีธรรมราชยกเว้นจังหวัดภูเก็ต ที่อยู่ชายฝั่งตะวันตก ซึ่งมีประชากรหนาแน่นที่สุดของภาคนี้

ลักษณะประชากรทางด้านวัฒนธรรมและสังคม

ประชากรส่วนใหญ่จะลักษณะทางมีวัฒนธรรมและสังคมเดียวกันประชากรส่วนใหญ่ของประเทศไทย แต่ภาคใต้ตอนล่างมีประชากรที่มีเชื้อชาติ ศาสนาและแตกต่างกันไปบ้าง

เชื้อชาติ

1.1 ชาวไทยพุทธ คนไทยในภาคใต้เป็นคนไทยพุทธ ซึ่งมีขนบธรรมเนียมทางพุทธศาสนาเช่นเดียวกับคนไทยส่วนใหญ่ของประเทศ ประเพณีที่มีชื่อเสียงได้แก่ ประเพณีชิงเปรตและชักพระ ของ จ. สุราษฎร์ธานี

1.2 ชาวไทยมุสลิม ในประเทศไทยมีจำนวนแสนคน ในจำนวนนี้อาศัยอยู่แถวในเขตจังหวัดชายแดนภาคใต้ ชาวไทยมุสลิมใช้ภาษาพื้นเมืองที่เรียกว่า ภาษายาวี แต่สามารถพูดไทยได้เพราะปัจจุบันมีโรงเรียนเอกชนและศูนย์ศึกษานอกโรงเรียนเปิดสอนวิชาสามัญและวิชาศาสนา ซึ่งแต่เดิมผู้ปกครองนักเรียนไทยมุสลิม ต้องส่งเด็ก ไปเรียนหาความรู้ทางศาสนากับโต๊ะครูในปอเนาะ ปัจจุบันชาวไทยมุสลิมได้ดำลงตำแหน่งทางราชการที่สำคัญหลายตำแหน่ง เช่น พัฒนากร ครูใหญ่ โดยทั่วไปชาวไทยมุสลิมจะรักความสงบ เคารพผู้ปกครองบ้านเมือง รักประเทศ ชาติและมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่เหมือนกับคนไทยทั่วไปไทยใหม่หรือชาวเล บริเวณชายฝั่งและเกาะบางเกาะของภาคใต้ทางด้านทะเลอันดามันมีชาวพื้นเมืองที่เรียกว่า ชาวเล หรือชาวน้ำ จำนวนเป็นหมื่นคน กลุ่มชาวเลมีสังคมภาษาที่พูดและขนบธรรมเนียมที่เป็นลักษณะของกลุ่มโดยเฉพาะ สันนิษฐานว่าชาวเลเหล่านี้เป็นเผ่าพันธุ์มาลาเซียนที่เร่ร่อนทางทะเลมาจากหมู่เกาะมาลาเซียน ซึ่งความจริงแล้วชาวเลน่าจะอาศัยอยู่ชายฝั่งตะวันออกของภาคใต้เพราะอยู่ใกล้หมู่เกาะมาลาเซียนมากกว่า แต่ชาวเลกลับไปอาศัยอยู่ทางฝั่งตะวันตก ซึ่งยังไม่ทราบสาเหตุที่ชัดเจนของการเลือกถิ่นฐานดังกล่าว ชุมชนชาวเลที่ใหญ่ที่สุดคือ เกาะหลีเป๊ะ จ. สตูล

ศาสนา

ประชากรในภาคใต้ส่วนใหญ่เป็นชาวไทยนับถือศาสนาพุทธ โดยทั่วไป นอกจากนี้มีพิธีการปลีกย่อยบางอย่างที่แตกต่างกันบ้างนอกจากไทยพุทธแล้ว บริเวณทางตอนใต้ของภาค โดยเฉพาะในเขตจังหวัดชายแดน ประชาชนในจังหวัดเหล่านี้เกือบร้อยละ 60 นับ ถือศาสนาอิสลามเป็นต่างๆเพื่อเกิดประโยชน์แก่ผู้นับถือศาสนาอิสลามด้วย เช่น มีกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนมัสยิด และได้มีการตั้งคณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย เพื่อให้คำปรึกษาแก่ทางราชการเกี่ยวกับกิจกรรมต่างๆ ของศาสนาอิสลาม พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทางเป็นศาสนูปถัมของศาสนาอิสลาม

ภาษา

ชาวไทยในภาคใต้ได้อพยพย้ายถิ่นมาตั้งถิ่นฐานถาวรอยู่ตามจังหวัดต่างๆ เป็นเวลานานรวมทั้งได้ ผสมกับชนพื้นเมืองจึงทำให้มีผิวพรรณต่างไปจากคนภาคอื่นบ้าง รวมทั้งภาษาพูด และมีทะเลที่ตั้งห่างไกลจากเมืองหลวง การคมนาคมไม่สะดวก แยกกันมาหลายร้อยปีภาษาจึงเปลี่ยนแปลงไปจากภาษาเดิม ซึ่งความจริงเพี้ยนไปตาม ท้องถิ่นแต่ยังเป็นภาษาไทยอยู่ มีสำเนียงเสียงห้วน และพูดเร็วกว่าภาษาทางเหนือ แต่จังหวัดที่มีการพูดต่างออกไปคือ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ คือ ยะลาปัตตานี นราธิวาส ประชากรส่วนใหญ่เป็นอิสลามที่นิยมใช้ภาษามาลายูเป็นหลัก

อุตสาหกรรม ได้แก่

อุตสาหกรรมพื้นเมือง ที่สำคัญคือ ทอผ้า เช่น ผ้ายกไหม ผ้ายกเมืองนคร ผ้าทอเกาะยอ เครื่องจักรสาร ส่วนเมืองนคร ประดิษฐ์เป็นเครื่องประดับและของใช้ เช่น แหวน กำไร พาน ขัน เป็นต้น เสื่อจูดหรือเสื่อสาดจูด สารจากกระจูดซึ่งเป็นพืชจำพวกกก มีที่ จ. นครศรีธรรมราช พัทลุง สงขลา ปัตตานี เป็นต้น

อุตสาหกรรมสมัยใหม่ ส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมต่อเนื่องจากเกษตรกรรม การผลิตน้ำมันมะพร้าว น้ำมันปาล์ม และผลิตกาแฟอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ภาคใต้มีทรัพยากรนันทนาการหรือทรัพยากรที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวหลายอย่างด้วยกันมีทั้งภูเขา น้ำตก ทะเล แต่ที่นิยมกันมากคือ ทะเล ภาคใต้มีฝั่งทะเลทั้งด้านตะวันออกและตะวันตกและ มีเกาะจำนวนมาก จึงมีการลงทุนสิ่งอำนวยความสะดวกในการท่องเที่ยวมากมาย และภาคใต้ยังมีวัฒนธรรมและประเพณีที่น่าสนใจ เช่น ประเพณีชักพระกินเจ ที่ภูเก็ต

ลักษณะภูมิประเทศ

ภูมิประเทศมีลักษณะเป็นแหลมยื่นออกไปในทะเล โดยมีทะเลขนาบทั้งสองข้าง คือ อ่าวไทยและ ทะเลอันดามัน มีแนวเทือกเขาภูเก็ตทอดยาวตั้งแต่ จ.ชุมพร จ.พังงา ถัดจากนั้นเป็นภูเขาหินเตี้ยๆ และเทือกเขา นครศรีธรรมราช เป็นแนวต่อเทือกเขาภูเก็ต เริ่มจากทางใต้ของ จ.สุราษฎร์ธานีกระบี่ ผ่านนครศรีธรรมราชไปถึงสตูล ทิวเขาทั้งสองนี้ ทอดยาวไปทางตอนกลาง ของภาค

ขนานกับแนว ลองจิจูดคล้ายๆ แกนกลาง พื้นที่ลาดไปทางฝั่งทะเลทั้งสองด้าน ทางด้านใต้สุดของภาคมีแนวเทือกเขาสันกาลาศรีทอดยาวในแนวตะวันออก และตะวันตกและใช้เป็นเส้นพรมแดนระหว่างไทยกับมาเลเซีย จากแนวเทือกเขาที่ทอดยาวไปตอนกลางของภาคนี้มีที่ราบแคบบริเวณชายฝั่งทะเล เมื่อพิจารณาลักษณะภูมิประเทศ ในส่วนที่ต่อกับภาคตะวันตกทางตอนบน แล้วพบว่า มีลักษณะคล้ายๆ กันดังนั้นจึงต้องพิจารณาลักษณะวัฒนธรรมประกอบในบริเวณเขตต่อระหว่าง จ.ชุมพร และ จ.ประจวบคีรีขันธ์ (อ.บางสะพาน) เป็นตัวแบ่งภาคในบริเวณนี้มีลักษณะคล้ายๆ ส่วนที่เหลื่อมกันระหว่างภาคเหนือกับภาคกลางคือ ประชาชนพูดภาษาค่อนไปทางภาษาพื้นเมืองภาคใต้ ประกอบกับลักษณะภูมิอากาศ ปริมาณฝนมากกว่าตอนบน และปริมาณฝนด้านใต้เพิ่มมากขึ้นบริเวณชายฝั่งทะเลด้านตะวันตกติดกับทะเลอันดามัน ภูมิประเทศด้านนี้เกิดจากแผ่นดินยุบตัวลงไป ทั้งนี้เพราะมีหลักฐานในบริเวณที่แสดงว่า พื้นที่ยุบตัว เช่น บริเวณแม่น้ำกระบุรี จ.ระนอง มีรูปลักษณะเป็นรูปตัววีลึกเข้าไปในแผ่นดิน ชายฝั่งทะเลขรุขระ เว้าๆ แหว่งๆ มีอ่าวและเกาะมากมาย เกาะที่สำคัญ ได้แก่ เกาะภูเก็ต เกาะตะรุเตา เกาะลันดา เกาะพระทอง และเกาะใหญ่บริเวณชายฝั่งทะเลแห่ง น้ำทะเลท่วมถึง มีป่าชายเลนขึ้นอยู่ ตั้งแต่อ่าวพังงา ลงไปถึง จ.สตูล และสิ่งที่สามารถพิสูจน์ได้อีกประการหนึ่งว่าแผ่นดินยกตัวสูงขึ้น คือ การที่พบซากหอย ซากสัตว์ทะเลในบริเวณหินปูนบางแห่ง และที่เกาะตะรุเตา แม่น้ำสายสั้นๆ ทางฝั่งทะเลด้านตะวันตก มีแม่น้ำกระบุรี แม่น้ำตรัง และลำธารสายสั้นๆ

บทที่ 3

การศึกษาสภาพปัจจุบันของชุมชนเมืองและพื้นที่ศึกษา

3.1 แนวความคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวของกับเขตการค้า

ในการวิเคราะห์พื้นที่การค้าปลีกของเมือง เพื่อทำการพัฒนาปรับปรุงให้เป็นพื้นที่ด้านการเกษตรกรรมนั้นได้ศึกษาในส่วนของลักษณะของพื้นที่และที่ตั้งของชุมชน ด้านกายภาพของชุมชนที่มีศักยภาพเพียงพอที่จะทำการพัฒนาได้ โดยการศึกษาจากจากทฤษฎีการค้าปลีกของเมือง การกำหนดขอบเขตการค้าและกิจกรรมของตลาดทางการเกษตรกรรม ดั้งนั้นจะมุ่งกล่าวถึงรูปแบบการกระจายตัวของธุรกิจการค้าปลีกที่ปรากฏในพื้นที่ชุมชนเมือง

3.1.1 พัฒนาการของรูปแบบการค้าปลีกของเมืองแบ่งได้เป็น 3 ระยะ คือ

3.1.1.1 ขั้นที่หนึ่ง ในระยะแรกๆ นั้น ภูมิทัศน์การค้าปลีกหรือพื้นที่การค้าปลีกของเมืองจะประกอบด้วยร้านค้าโดดๆ เป็นร้านๆ ไปร้านค้าเหล่านี้จะกระจุกตัวกันอยู่ในเขตเมืองชั้นใน สำหรับการค้าปลีกของเมืองในประเทศไทย จะกระจุกตัวบริเวณรอบๆ ตลาดสดใจกลางเมือง

3.1.1.2 ขั้นที่สอง ในระยะที่สองนี้ ร้านค้าจะมีจำนวนมากขึ้น และจะกระจัดกระจายไปทั่วเขตเมือง อาจกระจายไปตามถนนสายสำคัญต่างๆ เช่น ถนนที่มุ่งสู่ชานเมือง และอาจกระจุกตัว ณ บริเวณจุดตัดกันของถนนสายสำคัญ สำหรับในเขตชานเมือง โดยเฉพาะบริเวณที่เป็นจุดตัดกันของถนน มักจะมีกลุ่มของร้านค้าเช่นเดียวกับในเขตเมืองชั้นใน

3.1.1.3 ขั้นที่สาม ในระยะนี้รูปแบบการค้าปลีกจะเกิดขึ้นพร้อมๆ กับการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยหลายประการ เช่น การเพิ่มขึ้นของประชากร การใช้รถยนต์ที่เพิ่มขึ้น และการเคลื่อนย้ายโดยสะดวกของประชาชน การเพิ่มขึ้นของรายได้ การเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีการขนส่ง และการเปลี่ยนแปลงเทคนิควิธีการซื้อขาย เช่น การสั่งซื้อของทางไปรษณีย์ หรือทางอินเตอร์เน็ท ฯลฯ ปัจจัยเหล่านี้มีส่วนสนับสนุนส่งเสริมให้มีการเคลื่อนย้ายของกิจกรรมการค้าปลีกออกจากเขตในเมืองออกไปสู่ชานเมือง กระบวนการนี้เรียกว่า การเคลื่อนย้ายออกจากศูนย์กลาง (centrifugaldrift) ซึ่งกระบวนการนี้มีผลต่อปริมาณการขายในเขตเมืองโดยส่วนรวม โดยที่จะเพิ่มขึ้นมากมากในเขตชานเมือง และเพิ่มขึ้นในเขตเมือง **กฎแห่งการดึงดูดของ** ROILLY

ประโยชน์แห่งการใช้รูปแบบจำลองการดึงดูด เริ่มต้นใช้โดย WILLIAM ROILLY ใช้ในการ

ปรับปรุงโดยยอมให้มีการวัดขอบเขตของพื้นที่ค้าขายบริเวณเมืองอย่างถูกต้องโดยใช้ประชากร และความหนาแน่นของทรวดทรง (ตัวเลข) คือการเห็นได้ชัดว่าขอบเขตการค้าขายระหว่าง 2 เมืองที่เท่ากันจะกลายมาเป็นกลางทางระหว่างเมืองทั้งสอง และถ้าเมืองทั้งสองมีขนาดไม่เท่ากัน ขอบเขตการค้าขายจะกลายมาเป็นใกล้เมืองที่เล็กกว่าในเมืองทั้งสองแต่ปัญหาที่เกิดจากการวัดในกรณีหลังการใช้กฎ ROILLY เมืองหนึ่งสามารถมาถึงพื้นที่ได้อย่างแน่นอน ความจริงแล้ว พื้นที่ค้าขายของเมือง คือ การเลียงลำดับโดยตลอดด้วยการคำนวณขอบเขตที่ต่อเนื่องระหว่างเมือง 2 เมือง

Example

สูตร BP =dij

$$\frac{1+p2}{p1}$$

BP = ระหว่างของเมืองที่ 1 จุด BP

Dij = ระหว่างของเมืองที่ 1 และเมืองที่ 2

P1 = ประชากรเมืองที่ 1

P2 = ประชากรเมืองที่ 2

ในตัวอย่างที่มีระยะห่างเมือง = 150 mile และมีประชากร 175,000 และ 60,000 ตามลำดับ และได้ผลคือ

$$\text{(Breaking Point) BP} = \frac{150 \text{ (ระยะห่างระหว่างเมือง)}}{1+ \frac{60{,}000\text{(ประชากรเมือง 2)}}{175{,}000\text{(ประชากรเมือง 1)}}}$$

$$\text{BP} = \frac{150}{1+\sqrt{0.3429}}$$

$$\text{BP} = \frac{\sqrt{150}}{1+ 0.5856}$$

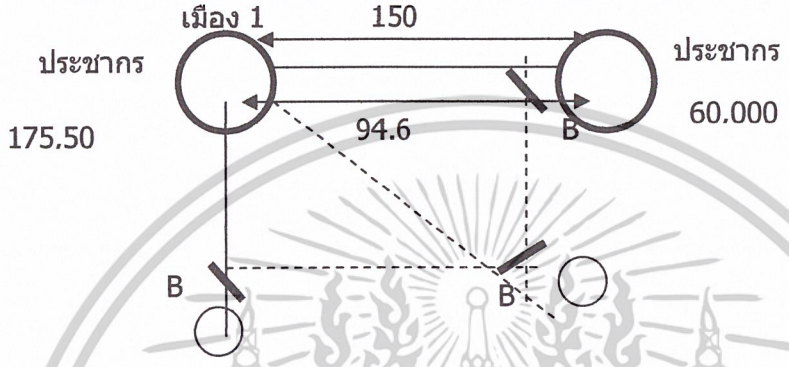
$$\text{BP} = \frac{\sqrt{150}}{1+ 0.5856}$$

$$\text{BP} = \frac{\sqrt{1501}}{}$$

0.5856

BP = 94.6 mill

ระยะ BP ของเมือง 1และเมือง 2 มีระยะห่าง 94.6 ไมล์



ภาพที่ 3.1 แสดงระยะ BP ของเมือง 1และเมือง 2

แนวคิดทางด้านประหยัดภายนอกหรือการประหยัดจากการร่วมกลุ่มของกิจกรรมการค้าปลีกบางประเภทเพื่อได้ผลประโยชน์ร่วมกัน

แนวคิดทางด้านเข้าถึง คือ จะมีความสัมพันธ์ในทางบวก ระหว่างกิจกรรมการค้าปลีกและเข้าถึงราคาที่ดินการจำแนกประเภทโครงสร้างการค้าปลีกของเมือง ซึ่งรูปแบบโครงสร้างการค้าปลีกของเมืองอยู่บนพื้นฐานขององค์ประกอบแนวคิด ริเริ่มโดยนักภูมิศาสตร์อเมริกันชื่อ M.J Proudfoot (1937) เป็นการจำแนกที่มิได้เชื่อมโยงกับแนวความคิดทางด้านแหล่งกลางได้มาจากการสังเกตสภาพที่เป็นจริงของโครงสร้างการค้าของเมือง ซึ่งได้มาจากการศึกษารูปแบบการค้าปลีกของนคร Philadelphai ซึ่งเป็นเมืองหลวงของมลรัฐเพนซิลเวเนีย ได้จำแนกประเภทโครงสร้างการค้าปลีกออกเป็น 5 ประเภท คือ

1. เขตธุรกิจการค้าใจกลางเมือง
2. ศูนย์กลางธุรกิจการค้ารอบนอก
3. เขตธุรกิจการค้าบริเวณถนนสายสำคัญ
4. เขตธุรกิจการค้าบนถนนในละแวกที่อยู่อาศัย
5. กลุ่มของธุรกิจหรือร้านค้าที่แยกกันอยู่โดดๆ

ต่อมาในปี 1963 Brian Belly นักภูมิศาสตร์อเมริกันอีกคนหนึ่งได้ศึกษารูปแบบการค้าของ Chicago และได้เสนอจำแนกประเภทโครงสร้างการค้าปลีกขึ้นมาอีก ได้จำแนกประเภทของโครงสร้างการค้าออกเป็น 3 ประเภทใหญ่ๆ คือ

1. ศูนย์กลางการค้าหรือศูนย์การค้า

2. เขตการค้าเฉพาะ

3. เขตการค้าแบบริบบิ้น

ลำดับศักดิ์ของศูนย์การค้า

Berry ได้จำแนกศูนย์การค้าออกเป็น 6 ประเภทหรือลำดับศักดิ์ ตามจำนวนและประเภทของกิจกรรมการค้า องค์ประกอบของศูนย์การค้า ความถี่ห่าง ของศูนย์การค้า พาหนะที่ลูกค้าใช้ในการเดินทางไปใช้บริการ ซึ่งศูนย์การเหล่านี้ประกอบไปด้วยทั้งชนิดที่มีการวางแผนล่วงหน้า

ศูนย์การค้าในละแวกที่อยู่อาศัย

เป็นศูนย์การค้าที่ประกอบด้วยร้านค้าที่ขายสินค้าและบริการอันดับต่ำ ที่จำเป็นในประจำวันและต้องการระดับการทรงตัวต่ำเช่นกัน ศูนย์การค้าประเภทนี้มีประเภทของสินค้าและบริการมากขึ้น และขายสินค้าและบริการอันดับสูงขึ้นกว่าศูนย์การค้าตามหัวมุมถนนเป็นศูนย์การค้าที่มีขนาใหญ่ขึ้น มีพื้นที่ประมาณ 24,300 -101,100 ตารางฟุต เมืองขนาดใหญ่ที่มีประชากร 500,00 คน ศูนย์การค้าประเภทนี้จะมีเนื้อที่ประมาณ 50,000 – 250,000 ตารางฟุต ขอบเขตลาดกว้างขวางขึ้นและให้บริการแก่ผู้บริโภคประมาณ 7,000 – 15,000 คนศูนย์การค้าประเภทนี้เป็นประเภทที่พบมากที่สุด พบทั้งในเขตที่อยู่อาศัยของผู้มีรายได้สูง และเขตที่อยู่อาศัยของผู้มีรายได้ต่ำ เป็นศูนย์การค้าที่มีการวางแผนล่วงหน้า หรือชนิดที่ไม่มีการวางแผน ในสมัยก่อนศูนย์การค้าประเภทนี้มักพบบริเวณสองฟากฝั่งถนน สะดวกทั้งสำหรับการจอดรถและการเดินทางด้วยเท้า ปัจจุบันจะพบมากขึ้นในเขตรอบนอกออกไป

3.1.1.4 ศูนย์การค้าชุมชนหรือศูนย์การค้าท้องถิ่น

ด้านขอบเขตตลาดจำนวนร้านค้า ความหลากหลายของร้านค้าและสินค้าประกอบด้วยสินค้าและบริการเช่นพบในศูนย์การค้าในละแวกที่อยู่อาศัยแล้ว ยังมีกิจกรรมที่มากกว่า ประเภทของร้านค้ามากขึ้น มีพื้นที่ประมาณ 150,00 – 280,000 ตารางฟุต ให้บริการลูกค้าระหว่าง 30,000 – 50,000 คนประเภทของธุรกิจที่พบในศูนย์การค้าแบบนี้ ซึ่งร้านค้าเหล่านี้สินค้าอันดับสูงมากขึ้นและต้องการระดับการทรงตัวที่สูงขึ้นด้วย

3.1.1.5 ศูนย์การค้า

ภูมิเกิดขึ้นภายหลังสงครามโลกครั้งที่สอง มักไม่มีการวางแผนล่วงหน้ามาก่อน เป็นศูนย์การค้าที่เน้นเฉพาะมากขึ้น ประกอบด้วยห้างสรรพสินค้าขนาดใหญ่ อย่างน้อย 1 ร้าน มีพื้นที่ประมาณ 500,000- 1,000,000 ตารางฟุต มีพื้นที่จอดรถกว้างขวางสินค้าที่มีขายในศูนย์การค้าภูมิภาคมีมากมายหลายชนิด อาจพบมากพอๆ กับในเขต CBD ขอบเขตตลาด

กว้างขวาง ประกอบด้วยลูกค้า 50,000 - 200,000 คน ร้านค้าเหล่านี้มีหลายร้านที่ขายสินค้าเหมือนๆ กัน สินค้าที่ขายเป็นสินค้าอันดับสูงที่ต้องการระดับการทรงตัว และขอบเขตของสินค้ากว้างขวาง ในเขตชานเมือง ผู้คนมักจะขับรถไปซื้อสินค้าที่ศูนย์การค้าภูมิภาคใกล้ที่สุด

3.1.1.6 ศูนย์การค้าภูมิภาคขนาดใหญ่

ประกอบด้วยกิจกรรมการค้าและบริการหลายประเภท มีพื้นที่กว้างขวาง อาจมีพื้นที่มากกว่า 1 ล้าน ตารางฟุต ร้านค้าถึง 150 ร้านอาจให้บริการผู้คนถึง 250,000 คน ลูกค้าเหล่านี้มิได้มาจากเฉพาะบริเวณรอบๆ ศูนย์การค้าเท่านั้น แต่อาจมาจากทุกส่วนของเมือง และอาจมาจากชนบทที่อยู่ติดกับเมือง และมาจากเมืองอื่นๆ ใกล้เคียงด้วยศูนย์การค้าประเภทนี้ประกอบด้วยห้างสรรพสินค้าขนาดใหญ่อย่างน้อยที่สุด 3 ร้าน ประมาณ 100,000 ตารางฟุต แต่ละร้านอาจใหญ่กว่าศูนย์การค้าในละแวกที่อยู่อาศัยเสียอีก ร้านค้าที่ขายสินค้าประเภทเดียวกันอาจมีถึง 10 ร้าน ในศูนย์การค้าแต่ละแห่ง ซึ่งส่วนใหญ่เป็นพวกร้านขายรองเท้าและร้านเครื่องแต่งกายศูนย์การค้าภูมิภาคขนาดใหญ่ แต่ยังเป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจของครอบครัวด้วยเพราะว่ามีทั้งโรงภาพยนตร์และร้านอาหารศูนย์การค้าภูมิภาคขนาดใหญ่เหล่านี้ได้กลายเป็นศูนย์กลางของชุมชนในเขตชานเมืองใช้เป็นสถานที่แสดงทางวัฒนธรรมต่างๆWilliams กล่าวว่า ศูนย์การค้าภูมิภาคอาจมีส่วนเสริมสร้างต่อการฟื้นฟูสภาพเศรษฐกิจของพื้นที่ที่ศูนย์การค้าเข้าไปตั้งอยู่หลายประการ เช่น 1. อาจนำรายได้มาสู่เศรษฐกิจท้องถิ่น 2.ป้องกันการรั่วไหลของเงินตราออกนอกพื้นที่ 3.ทำให้มีสถานที่จำหน่ายสินค้าและบริการอันดับสูง 4.สนับสนุนการจ้างงานในท้องถิ่น ทำให้ประชาชนมีอาชีพ 5.ส่งเสริมการตลาดและปรับปรุงสภาพการจ้างงาน 6.กระตุ้นนักลงทุนหรือผู้ประกอบการท้องถิ่น และ 7. ทำให้มีระบบการขนส่งมวลชนที่เหมาะสม จึงควรจะได้รับการส่งเสริมในการวางแผนพัฒนาภูมิภาค

3.1.1.7 ศูนย์การค้าใจกลางมหานคร

เป็นศูนย์การค้าลำดับศักดิ์สูงสุดในเขตชุมชนเมืองประกอบไปด้วยศูนย์การค้าห้างสรรพสินค้าขนาดใหญ่ และร้านค้ามากมายหลากหลายมีขอบเขตบริการที่กว้างขวางประเภทของศูนย์การค้ามีความแตกต่างกันในด้านพื้นที่ปริมาณการขายหรือขอบเขตการค้าจำนวนลูกค้าและจำนวนและความหลากหลายของร้านค้า

มีการรวมกลุ่มกันของห้างสรรพสินค้าในเขตศูนย์การค้ารอบนอก โดยอาจอยู่ภายใต้หลังคาเดียวหรือแยกกันอยู่คนละฟากถนนในการเดินทางไปซื้อสินค้าของผู้บริโภคนั้นเกี่ยวข้องกับค่าใช้จ่ายหลายประเภทดังนั้นค่าใช้จ่ายเหล่านี้สามารถจะทำให้ลดลงได้ก็ต่อเมื่อผู้บริโภคเดินทางไปซื้อสินค้าในศูนย์การค้าที่มีสินค้าและบริการมากประเภทที่สุด

เขตการค้าเฉพาะ

เป็นเขตการค้าที่ประกอบด้วยธุรกิจประเภทเดียวกัน กระจุกตัวหรือเกาะกลุ่มกัน ณ บริเวณใดบริเวณหนึ่งของเมือง ไม่มีรูปแบบหรือที่ตั้งที่แน่นอน เช่น ตลาดสินค้าต่างถิ่นมักเกิดขึ้นโดยไม่มีการวางแผนล่วงหน้ามาก่อน แต่ว่าในปัจจุบันมีการวางแผนร่วมกัน นอกเหนือจากทำเลที่ตั้งที่มีลักษณะเดียวกัน อาจเพื่อหวังผลรวมกันทางเศรษฐกิจตัวอย่างอื่นของเขตการค้าเฉพาะในเมืองขนาดใหญ่และขนาดกลางของประเทศไทย ย่านขายต้นไม้ย่านขายผลไม้ และการเกษตรเป็นต้นการพิจารณาเขตการค้าทั้ง 3 ประเภท จุดสำคัญที่ควรเน้นคือ บทบาทและหน้าที่หรือกิจกรรมการค้าหลายอย่างพบในสภาพแวดล้อมหรือทำเลที่ตั้งหลายแบบ การจำแนกประเภทเขตการค้าแบบ Belly ก็มิได้แยกกันอย่างเด็ดขาด ตัวอย่างเช่น อาจพบศูนย์การค้าในละแวกที่อยู่อาศัย ต้องการที่จะจัดการแบ่งรูปแบบการค้าให้ปรากฏในพื้นที่ ให้ปรากฏในแผนที่การใช้ที่ดินเป็นการจำแนกที่ยังคงใช้ได้และมีประโยชน์อยู่ และนอกจากนั้นยังสามารถใช้อธิบายถึงลำดับศักดิ์ของศูนย์การค้าได้ ซึ่งลำดับศักดิ์/ขนาดของศูนย์การค้าจะสอดคล้องกับลำดับศักดิ์ของแหล่งกลางและลักษณะสำคัญของลำดับศักดิ์ศูนย์การค้าภายในชุมชนเมืองมีดังนี้

1.กิจกรรมต่างประเภทกัน จะมีระดับการทรงตัวที่ต่างกันคือต้องการจำนวนลูกค้าที่ต่างกันและมีเขตการค้าที่มีขนาดต่างกัน

2.ผู้บริโภคต้องการสินค้าในช่วงความถี่ที่ต่างกัน สินค้าอันดับต่ำต้องการผู้บริโภคจำนวนน้อย และมีการซื้อขายบ่อย จะพบในศูนย์การค้าขนาดเล็กที่มีขอบเขตการค้าแคบ

3.1.1.8 ร้านค้าสะดวกซื้อขนาดใหญ่

ไฮเปอร์มาร์เก็ต หรือ ซูเปอร์เซนเตอร์ เป็นร้านค้าปลีกหรือ ร้านค้าสะดวกซื้อขนาดใหญ่ ขายสินค้าทั้งประเภทที่พบในห้างสรรพสินค้าด้วย เป็นร้านค้าขนาดใหญ่ มักจะมีชั้นขายสินค้าเพียงชั้นเดียว มีพื้นที่กว้างขวางประมาณ 200,000 ตารางฟุต ในร้านแทบจะไม่มีผู้ประกอบการรายย่อยร้านบางร้านผู้ซื้อต้องแสดงบัตรสมาชิกจึงจะมีสิทธิซื้อได้ไฮเปอร์มาเก็ตจะต้องมีขอบเขตการค้ากว้างขวางดึงลูกค้าจากซูเปอร์มาเก็ต หรือร้านค้าเดิม จึงเน้นในด้านการตลาด ในร้านมีสินค้าหลากหลายกว่าซูเปอร์มาเก็ต และมีราคาต่ำกว่าบ้าง อาศัยที่ขายคล่องกว่าและขายในหีบห่อขนาดใหญ่จึงมีลักษณะคล้ายคลังสินค้า สินค้าที่ขายส่วนใหญ่เป็นสินค้าอันดับกลางและอันดับต่ำเพราะว่าลูกค้าส่วนมากเป็นผู้มีรายได้ปานกลางจนถึงมีรายได้น้อย ไฮเปอร์มาเก็ตมักเลือกทำเลที่ตั้งในเขตชานเมืองที่มีประชากรค่อนข้างหนาแน่นใกล้แหล่งที่พักอาศัย และมีราคาที่ดินไม่สูงเกินไป เพราะว่าต้องการพื้นที่มากสำหรับสร้างร้านและที่จอดรถ มักตั้งอยู่ใกล้จุดตัดกันของถนนสายสำคัญ เพื่อความสะดวกในการเข้าถึงโดยรถยนต์ใน การขยายตัวของร้านสะดวกซื้อขนาดใหญ่โดยเฉพาะที่มีบรรษัทข้ามชาติเป็นเจ้าของหรือร่วมลงทุนมีผลต่อ

ปริมาณการขายของห้างสรรพสินค้า ร้านค้าสะดวกซื้อขนาดเล็ก และร้านขายของชำแบบดั้งเดิม และมีแนวโน้มว่าในอนาคต ร้านสะดวกซื้อเหล่านี้จะแปลงโฉมเป็นช็อปปิ้งมอลล์ เพื่อดึงดูดลูกค้า และแข่งขันกับศูนย์การค้าในเขตชานเมือง ผู้ประกอบการรายย่อยเพิ่มขึ้นและมีกิจกรรมที่สัมพันธ์เกี่ยวข้อง

3.1.1.9 เขตการค้าแบบริบบิ้นหรือแบบแถบ

ประกอบด้วยธุรกิจการค้า และบริการที่พบบริเวณสองฟากถนนหรือทางหลวง ให้บริการแก่ผู้ที่ขับขี่ยวดยานพาหนะ ธุรกิจเหล่านี้อาจเป็นประเภทเดียวกัน หรือหลายประเภทเรียงรายติดต่อกันเป็นแถบธุรกิจการค้าเหล่านี้ไม่ต้องการทำเลที่ตั้งในเขตใจกลางเมือง แต่ต้องการทำเลที่ตั้งตามถนนโดยคำนึงถึงปัจจัยทางด้านการเข้าถึง และสถานที่จอดรถเพราะว่าลูกค้าส่วนใหญ่ขับรถมาใช้บริการ การเดินทางเพื่อวัตถุประสงค์เดียวและเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ มักจะพบในบริเวณที่มีการตัดกันของถนนสายสำคัญเช่น บริเวณใกล้กับสี่แยกสำคัญจะมีธุรกิจการค้ามาก และหนาแน่นธุรกิจการค้าแบบแถบนี้ถูกตำหนิว่าไม่ค่อยจะเป็นระเบียบเรียบร้อย เพราะว่าเป็นเขตการค้าที่ไม่มีการวางแผนล่วงหน้ามาก่อน และประกอบด้วยธุรกิจมากมายหลายชนิดปะปนกันไป ส่วนใหญ่พบในเขตชานเมือง และเกิดขึ้นและแผ่ขยายอย่างรวดเร็ว

รูปร่างและขนาดของเขตการค้า

ขนาดและรูปร่างของเขตการค้าจะถูกกำหนดโดยปัจจัยหลายประการ เช่น ตำแหน่งที่ตั้งของร้าน ความหนาแน่นของประชากร การเข้าถึงร้านค้า ลักษณะของสภาพแวดล้อมทั้งที่เป็นธรรมชาติและถูกสร้างขึ้น การแข่งขันระหว่างธุรกิจร้านค้า ภาพลักษณ์เกี่ยวกับร้านค้า ฯลฯรูปร่างของเขตการค้าปลีก มิได้เป็นรูปวงกลมเลยทีเดียว มักจะมีรูปร่างที่ บิดๆ เบี้ยวๆ เนื่องจากต้องแก่งแย่งหาทำเลที่ตั้งอันเป็นศูนย์กลาง และอิทธิพลของถนนหรือเส้นทางที่เข้าไปสู่ร้านค้าหรือศูนย์การค้า ลักษณะภูมิประเทศที่เป็นเนินเขา การจราจรที่ติดขัด ส่วนที่ทำให้รูปร่างของเขตการค้าปลีกเปลี่ยนแปลงไปขนาดของขอบเขตการค้าปลีกจะใหญ่หรือเล็ก ขึ้นอยู่กับว่าในการเดินทางไปยังร้านค้าหรือศูนย์การค้านั้น ใช้เวลาในการเดินทางนานเท่าใด ขึ้นอยู่กับระดับของสินค้าและบริการ ความใหญ่โตของร้านค้าหรือศูนย์การค้า ระยะเวลาในการเดินทางเป็นปัจจัยที่สำคัญมากกว่าระยะทาง แต่ว่าในช่วงเวลาที่น้ำมันราคาแพง ปัจจัยทางด้านระยะทางอาจมีความสำคัญมากขึ้นและอาจมีการเดินทางไปซื้อสินค้ายังศูนย์การค้าที่ใกล้ ไม่มีกฎที่แน่นอนตายตัวเกี่ยวกับขนาดและรูปร่างของขอบเขตการค้าปลีก โดยทั่วไปแล้วทั้งขนาดรูปร่างของขอบเขตการค้าจะถูกกำหนดโดยปัจจัยหลายประการเช่น ตำแหน่งที่ตั้งร้านค้าหรือศูนย์การค้า ความหนาแน่นของประชากรในพื้นที่บริการลักษณะของสภาพแวดล้อมทั้งที่เป็นธรรมชาติและที่ถูกสร้างขึ้นรูปร่างการค้าปลีกโดยทั่วไปแล้วมิได้เป็นรูปวงกลมเลยทีเดียว มักจะมีรูปร่างที่บิดเบี้ยวๆ

เนื่องจากต้องแก่งแย้งหาทำเลที่ตั้งอันเป็นศูนย์กลางและอิทธิพลของถนนหรือเส้นทางที่เข้าไปสู่ร้าน ลักษณะภูมิประเทศที่เป็นเนินเขา การจราจรที่ติดขัด ก็มีส่วนทำให้รูปแบบของเขตการค้าปลีกเปลี่ยนแปลงไปขนาดของขอบเขตการค้าปลีกจะใหญ่หรือเล็กในบางครั้งขึ้นอยู่กับว่าในการเดินทางไปยังร้านค้าหรีศูนย์การค้านั้น ใช้เวลาในการเดินทางนานเท่าใด ระยะทางอยู่ห่างไกลแค่ไหน นอกจากนั้นอาจขึ้นอยู่กับระดับของสินค้าและบริการ ความใหญ่โตของร้านค้าหรือศูนย์การค้า ผลการวิจัยพบว่า ระยะเวลาในการเดินทางเป็นปัจจัยที่สำคัญมากกว่าระยะทาง ในการกำหนดขนาดของขอบเขตการค้า แต่ว่าในช่วงเวลาที่น้ำมันราคาแพงปัจจัยทางด้านระยะทางอาจมีความสำคัญมากขึ้นและอาจมีการเดินทางไปซื้อสินค้าศูนย์การค้าที่ใกล้ที่สุดสำหรับคำว่า **"อำนาจดึงดูด"** หรือ "drawing power " เป็นคำนิยมที่ใช้กันเสมอในการวิเคราะห์เขตการค้า ซึ่งคำนวณได้โดยการหาอัตราส่วนหรือสัดส่วนของผู้บริโภคที่เดินทางไปซื้อสินค้าที่ร้านค้าหรือศูนย์การค้า ณ ระยะทางใดระยะทางหนึ่งที่กำหนด เช่น ณ ระยะทางห่างจากร้าน A ไป 10 กิโลเมตร มีลูกค้าหรือผู้บริโภคจำนวน 600 คน และระยะทางห่างจากร้าน B ไป 10 กิโลเมตรเช่นกัน มีลูกค้าหรือผู้บริโภคจำนวน 400 คน ดังนั้นอำนาจดึงดูดของร้าน A จะสูงกว่าของ ร้าน B โดยมีอัตราส่วนเท่ากับ 3:2 โดยปรกติห้างสรรพสินค้ามักจะมีอำนาจดึงดูดมากกว่าตลาด และห้างสรรพสินค้าขนาดใหญ่จะมีอำนาจดึงดูดมากกว่าห้างสรรพสินค้าขนาดเล็ก ดังนั้นอำนาจดึงดูดจึงเป็นอีกวิธีการหนึ่งของการบอกถึงขอบเขตของสินค้า

3.1.1.10 วิธีการศึกษาสภาพที่เป็นจริง (Empirical Method)

วัตถุประสงค์หรือเป้าหมายสำคัญของการศึกษาวิเคราะห์ตำแหน่งที่ตั้งของร้านค้า โดยการศึกษาสภาพที่เป็นจริง มี 2 ประการ คือ เพื่อกำหนดหรืออธิบายลักษณะของลูกค้าที่คาดว่าจะมาซื้อสินค้าที่ร้านค้า และเพื่อแยกแยะหรือกำหนดขอบเขตการค้าของร้านค้าวิธีการแรกนั้น คุณลักษณะทางสังคม-เศรษฐกิจของประชากร เช่น เพศ อายุ รายได้ การศึกษา อาชีพ ฯลฯ จะถูกรวบรวมเพื่อสร้างข้อมูลรายละเอียดคุณลักษณะ ของลูกค้า ปัจจัยอื่นๆ เช่น จำนวนและความหนาแน่นของประชากรของพื้นที่นั้นก็จะมีการรวบรวมเช่นกัน ซึ่งข้อมูลเหล่านี้ปรกติได้มาจากสำนักงานสถิติ

3.1.1.11 ความสัมพันธ์ของการค้าส่งและกิจกรรมทางเศรษฐกิจอื่นๆ ในเขตเมือง

การค้าส่งยังมีความสัมพันธ์อย่างมากกับกิจการอุตสาหกรรม อุตสาหกรรมแต่ละประเภทมีวิธีการจัดการเกี่ยวกับการแจกจ่ายผลิตภัณฑ์ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับผลิตภัณฑ์และค่าขนส่ง ดังนั้นคลังสินค้าหลายแห่งแต่ละโรงงานหรือบริษัทเป็นเจ้าของเอง และเก็บกักวัตถุดิบและผลิตภัณฑ์เฉพาะของบริษัทตนเอง ในขณะที่คลังสินค้าบางแห่งเป็นอิสระในการให้บริการแก่ธุรกิจหลายประเภทและหลายบริษัท และเก็บรักษาผลิตภัณฑ์หลายอย่างกิจการค้าส่งและเก็บรักษา

สินค้านั้นมีความสัมพันธ์กับการค้าปลีกมากเช่นกัน เพราะทำหน้าที่แก้หีบห่อใหญ่ และแจกจ่ายสินค้าในรูปหีบห่อขนาดเล็กไปยังร้านค้าปลีกต่างๆ ดังนั้นความสำคัญของการค้าส่งก็คือ ทำหน้าที่บริการแก่กิจกรรมหลายประเภท เช่น การค้าปลีก การบริการแก่ผู้บริโภค กิจกรรมสำนักงาน สิ่งนวยความสะดวกต่อสาธารณชน ตลอดจนอุตสาหกรรมต่างๆการค้าส่งยังมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางเศรษฐกิจอื่นๆ นอกเขตเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งกิจกรรมการเกษตร ดังจะเห็นว่าในเขตเมืองมีตลาดและร้านค้าที่รับซื้อและรวบรวมสินค้าเกษตรหลายชนิด เช่น ผลไม้ พืชไร่ และพืชผักต่างๆ เพื่อส่งไปจำหน่ายยังเมืองอื่นๆ ภายในภูมิภาคหรือนอกภูมิภาค

3.1.1.12 ทำเลที่ตั้งของเขตการค้าส่ง

การค้าส่งมุ่งเน้นไปที่บทบาทหน้าที่ในด้านการแจกจ่ายสินค้าและบริการต่างๆ ซึ่งพวกบริการต่างๆ ของการค้าส่งมักจะให้แก่ผู้ใช้หรือผู้บริโภคในรูปของร้านค้า บริษัท และสถาบันที่มีขนาดแตกต่างกันไป มากกว่าที่จะให้บริการแก่บุคคลเป็นรายๆ ในหลายกรณีของการซื้อสินค้าที่ผู้บริโภคมิได้เดินทางไปยังจุดหรือสถานที่ที่ประกอบธุรกิจการค้าส่งโดยตรง ด้วยเหตุผลดังกล่าวกิจการค้าส่งจึงพบในทำเลที่ตั้งหลายรูปหลายรูปแบบมากกว่าศูนย์กลางการค้าปลีก และทำเลที่ตั้งของการค้าส่งมิได้ถูกควบคุมมากโดยความต้องการของการเข้าถึงโดยตรงของผู้บริโภคมีทำเลที่ตั้งที่ใกล้ชิดกับเขตอุตสาหกรรมและชุมทางหรือเส้นทางคมนาคมขนส่งเช่น บริเวณท่าเรือริมแม่น้ำ สถานีรถไฟ ทางหลวงที่ติดต่อระหว่างเมือง เป็นต้น ซึ่งบริเวณดังกล่าวมักจะอยู่ใกล้กับเขตที่อยู่อาศัยของผู้มีรายได้น้อย เขตที่อยู่อาศัยของกรรมกร หรือเขตชุมชนแออัด โดยปกติแล้วเขตการค้าส่งจะตั้งอยู่ใกล้ชิดกับบริเวณด้านใดด้านหนึ่งของเขต CBD และมักจะอยู่ห่างจากเขตการค้าปลีกหลักของเมืองนอกจากนั้นทำเลที่ตั้งของเขตการค้าส่ง และคลังสินค้า มักจะอยู่ใกล้ชิดกับที่ทำการศุลกากร สถานที่แลกเปลี่ยนซื้อขายสินค้า และสถาบันการเงินต่างๆ ที่ให้บริการด้านการเงินแก่ผู้ประกอบกิจการค้าส่งและขนส่ง

3.1.1.13 ประเภทของเขตการค้าส่ง

Vance (1970) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการค้าส่งและการเก็บรักษาสินค้าในเมืองต่างๆ ในอเมริกาเหนือและได้จำแนกเขตการค้าส่งออกเป็น 7 ประเภทคือ

เขตการค้าส่งดั้งเดิม(Traditional Wholesaling Districts) เป็นเขตการค้าส่งที่ตั้งอยู่ใกล้กับใจกลางเมือง ให้บริการสินค้าทั่วไปแก่เขตบริการที่อยู่โดยรอบและมักตั้งอยู่ใกล้กับชุมทางหรือศูนย์กลางการคมนาคมขนส่ง ตัวอย่างของเขตขายส่ง ดั่งเดิมของเมืองเชียงใหม่ ได้แก่ ตลาดต้นลำไยและย่านถนนเจริญเมือง และถนนกองทราย เป็นต้น

1.เขตการค้าส่งที่เข้าถึงลูกค้าได้ (districts of customer access)เป็นเขตการค้าส่งที่เกิดขึ้นในระยะหลัง เป็นเขตขายส่งสินค้าเฉพาะอย่าง หรือให้บริการแก่กิจการเฉพาะอย่าง อาจพบในเขตใจกลางเมืองหรือบริเวณรอบนอกเมือง

2.เขตการค้าส่งสินค้าประเภทอาหาร (produce districts) เป็นประเภทเขตการค้าส่งที่พบมากที่สุด มักตั้งอยู่บริเวณขอบๆ ของเขตใจกลางเมือง เพื่อให้บริการแก่ลูกค้ารายย่อย เช่นร้านขายของชำ ร้านอาหาร ภัตตาคาร โรงแรม โรงพยาบาล โรงเรียนและร้านขายปลีก ตัวอย่างของเขตการค้าส่งประเภทนี้ในเมือง ได้แก่ ตลาดต้นลำไย ตลาดเมืองใหม่ ตลาดคำเที่ยง เป็นต้น

3.เขตการค้าส่งเปรียบเทียบผลิตภัณฑ์(product comparison districts) เป็นเขตการค้าส่งที่ตอบสนองความต้องการของลูกค้า เพื่อให้ลูกค้าได้เปรียบเทียบคุณภาพของผลิตภัณฑ์ เช่น เขตการค้าส่งเสื้อผ้า และ อัญมณี ซึ่งมักตั้งอยู่ใกล้ในกลางเมือง และย่านการค้าส่งเฟอร์นิเจอร์ ซึ่งมักพบในเขตรอบนอกเมือง เป็นต้น

4.เขตการค้าส่งสินค้าที่สั่งทางโทรศัพท์ (will-call delivery districts) เป็นเขตการค้าส่งที่ให้บริการแก่ผู้ค้าปลีกซึ่งเป็นนายทุนรายใหญ่ สินค้าที่ส่งได้แก่ชิ้นส่วนประกอบรถยนต์ อุปกรณ์การก่อสร้าง เป็นต้น บริการแก่ลูกค้าปลีกที่ขายสินค้าประเภทที่รสนิยมเปลี่ยนแปลงเร็ว เช่น เทป แผ่นเสียง ฯลฯ

5.เขตการค้าส่งสินค้าเพื่อกิจการอุตสาหกรรม (manufacturing stock districts) เป็นเขตการค้าส่งที่ให้บริการแก่กิจการอุตสาหกรรมรายย่อย เช่น ขายส่งกระดาษให้แก่กิจการพิมพ์ต่างๆ เช่น หนังสือพิมพ์ และสิ่งตีพิมพ์อื่นๆ

6.เขตการค้าส่งอุปกรณ์สำนักงาน (office wholesaling districts) เป็นเขตการค้าส่งที่ให้บริการอุปกรณ์สำนักงานต่างๆ เช่น โต๊ะ ตู้ เก้าอี้ แฟ้ม ฯลฯ

3.1.1.14 การเปลี่ยนแปลงที่ตั้งของเขตการค้าส่ง

การเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีการขนส่ง ยิ่งทวีความสำคัญของการขนส่งทางถนน เป็นผลให้กิจการด้านการค้าส่งเคลื่อนย้ายทำเลที่ตั้งจากเขตใจกลางเมืองออกไปสู่ทำเลที่ตั้งในเขตชานเมืองที่ซึ่งถนนเข้าถึงได้สะดวกสบายที่จอดรถบรรทุกหายาก และการเจรรจาที่ติดขัดในเขตใจกลางเมืองที่เพิ่มสูงขึ้นเช่นเดียวกับค่าเช่าที่ทำให้กิจการค้าส่ง และเก็บรักษาสินค้าขยายตัวตามไปด้วยเมื่อมีการปรับปรุงโครงข่ายเส้นทางคมนาคมขนส่งภายในเขตเมือง มีการเคลื่อนย้ายของธุรกิจและอุตสาหกรรมต่างๆ ที่การค้าส่งและการเก็บรักษาสินค้าให้บริการอยู่ไปสู่เขตชานเมืองจึงทำให้กิจการทั้งสองชนิดนี้เคลื่อนย้ายตามไปด้วยการขยายตัวของร้านค้าปลีกสาขาออกไปสู่เขตชานเมืองก็มีผลกระทบต่อการค้าส่ง นอกจากนั้นการขยายตัวของการซื้อขายสินค้าตามแคตตาล็อก

และมีการขนส่งสินค้าทางไปรษณีย์มากขึ้น ทำให้กิจการค้าส่งกระจายออกสู่เขตรอบนอก ผู้ค้าส่งไม่จำเป็นต้องตั้งอยู่ใกล้ ทางรถไฟ หรือสถานีรถไฟอีกต่อไป สามารถส่งสินค้าทางไปรษณีย์ หรือรถบรรทุกได้ กิจการค้าส่งรายใหญ่ซึ่งขนส่งสินค้าเป็นจำนวนมากมักจะมีทำเลที่ตั้งอยู่ในเขตรอบนอกเมือง ต้องการพื้นที่กว้างขวางเพื่อสร้างอาคารชั้นเดียวสามารถเข้าถึงโดยรถบรรทุกได้สะดวก เขตรอบนอกเมืองมีอัตราภาษีที่ถูกกว่าในเขตใจกลางเมือง สะดวกและรวดเร็วกว่าในการขนย้ายสิ่งของจากเขตรอบนอกเมืองเข้าสู่เขตในเมืองแทนที่จะขนย้ายจากเขตในเมืองสู่เขตรอบนอก กิจการอยู่ในเขตใจกลางเมืองอาจยังคงมีทำเลที่ตั้งในเขตใจกลางเมืองอยู่นักวางแผนการใช้ที่ดินในเขตเมืองได้กระตุ้นส่งเสริมให้กิจการค้าส่งย้ายทำเลที่ตั้งไปอยู่ในเขตชานเมืองเพื่อวัตถุประสงค์ 2 ประการคือ

1. กิจการค้าส่งสามารถดำเนินกิจการได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น
2. เพื่อให้ทำเลที่ตั้งเดิมในเขตใจกลางเมืองมีคุณค่าสำหรับกิจกรรม

การศึกษาผังและอาคารตัวอย่าง

เพื่อประกอบการทำปริญญานิพนธ์ที่เป็นส่วนหนึ่งในการทำการปรับปรุงพื้นที่เศรษฐกิจทางกาเกษตรกรรมตำบล กำแพง อำเภอ ละงู จังหวัด สตูล จึงได้มีการศึกษาอาคารตัวอย่างที่มีลักษณะการใช้งานที่มีคุณลักษณะของอาคารที่เป็นส่วนหนึ่งในการปรับปรุงพื้นที่ดังกล่าวของโครงการ และเพื่อที่จะได้นำข้อมูลจากอาคารมาเป็นอาคารที่ศึกษาการออกแบบ

อาคารตัวอย่างที่จะทำการศึกษา

1. ตลาดบอง มาร์เช่
2. ตลาด อตก.

สถานที่ตั้ง ตลาดบอง มาร์เช่ เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร

เนื้อที่ 17 ไร่

ความน่าสนใจ

ความน่าสนใจในการเลือก ตลาด บอง มาร์เช่ นั้นประกอบด้วยเหตุผลหลายประการประกอบกัน คือด้วยความสะอาด การคัดเลือกสินค้าและคุณภาพของสินค้า การจัดเก็บขยะมูลฝอย การแบ่งแยกประเภทของสินค้าอย่างชัดเจน การสัญจรของรถที่เข้ามาใช้บริการภายในตลาด การขนส่งของสินค้าและการจำหน่ายของสินค้า สิ่งเหล่านี้ล้วนทำให้ตลาดแห่งนี้ได้รับการยกย่องว่าเป็นตลาดแนวความคิดใหม่และตลาดสดน่าซื้ออีกของกรุงเทพมหานคร

องค์ประกอบโครงการ

สามารถแบ่งองค์ประกอบของโครงการ ได้ดังนี้

1. ส่วนอาคารสำนักงาน	มีสัดส่วนประกอบ 5 % ของพื้นที่บริการ
2. ส่วนตลาด	มีสัดส่วนประกอบ 40 % ของพื้นที่บริการ
3. ส่วนขายอาหาร	มีสัดส่วนประกอบ 5 % ของพื้นที่บริการ
4. ส่วนศูนย์บริการ	มีสัดส่วนประกอบ 15 % ของพื้นที่บริการ
5. ส่วนจอดรถและอาคารจอดรถ	มีสัดส่วนประกอบ 15 % ของพื้นที่บริการ
6. ส่วนอาคารที่พัก รปภ และบ้านพักคนงาน	มีสัดส่วนประกอบ 10 % ของพื้นที่บริการ
7. ส่วนแสดงสินค้า ศูนย์อัญมณี	มีสัดส่วนประกอบ 5 % ของพื้นที่บริการ
8. ส่วนบริการห้องน้ำ	มีสัดส่วนประกอบ 5 % ของพื้นที่บริการ

ที่กำจัดขยะและที่ทำความสะอาด

แนวความคิดในการออกแบบ

มูลเหตุจูงใจในการทำตลาด บอง มาร์เช่ คือโดยคำนึงถึงตลาดเป็นสิ่งจำเป็นต่อชีวิตประจำวันของทุกคนในสังคมไทย และในปัจจุบันได้ลืมไปแล้วว่าวัฒนธรรมของคนไทยนั้น คือ บ้าน ตลาด วัดและโรงเรียน และประกอบกับสภาตลาดในปัจจุบันทั่วไปอยู่ในสภาพเสื่อมโทรม สกปรก ขาดระเบียบวินัย ในการออกแบบของตลาด บอง มาร์เช่ นั้นจึงเป็นการออกแบบตลาดที่เน้นในเรื่อง ความสะอาด ความปลอดภัย การดูแลบำบัดน้ำเสีย ขยะ ที่จอดรถ ความเป็นระเบียบ คุณภาพและราคา และรูปแบบของตลาดให้คำนึงถึงการประหยัดพลังงานและรักษาสิ่งแวดล้อม

ระเบียบข้อบังคับของผู้เช่าในอาคาร

1. สินค้าต้องมีคุณภาพและถูกหลักอามัย
2. ราคาไม่แพงกว่าตลาดทั่วไป
3. ไม่วางสินค้าล้ำอาณาเขตหรือวางสิ่งกีดขวางในตลาด
4. รักษาความสะอาดในอาณาเขตของตนเอง
5. ห้ามต่อเติมร้านค้าหรือบริเวณสถานที่ตั้งตลาด
6. ห้ามเปลี่ยนประเภทของสินค้า
7. เวลาประกอบการเริ่มตั้งแต่ 04.00น . – 21.00 น
8. ห้ามผู้เช่าและบริวารพักแรมคืนในสถานที่เช่า
9. ผู้ค้าแต่งกายสุภาพและสะอาดเรียบร้อย

ข้อดีและข้อเสียของโครงการ

ดังที่ได้กล่าวมาแล้วในข้างต้นถึงข้อดีต่าง ๆ ของตลาด บอง มาร์เช่ ที่ทำให้ตลาดแห่งนี้เป็นที่ยอมรับและเป็นที่ไว้ใจในการซื้อสินค้าของคนทั่วไปแล้วนั้น จึงต้องมีข้อเสียบางประการที่ควรปรับปรุงเพื่อเป็นการเปรียบเทียบของการศึกษาอาคารตัวอย่าง ดังเช่นตลาดแห่งนี้มีสถานที่ในการขายของสดน้อยเกินไป และมีสินค้าให้เลือกน้อยชนิดทำให้ผู้บริโภคไม่สามารถเทียบราคาของการซื้อสินค้าได้ อีกประการหนึ่งก็คือเนื่องจากด้านหน้าของโครงการมีสถานที่แคบเกินไปจึงเป็นปัญหาในการสัญจรอยู่บ้างเพราะปัจจุบันได้ใช้ที่จอดรถจึงทำให้ในช่วงที่มีผู้คนเข้ามาใช้บริการหนาแน่นการสัญจรจึงติดขัดบ้าง

3.2 การศึกษาสภาพปัจจุบันในชุมชนเมืองของอำเภอละงู

3.2.1 ประวัติความเป็นมาของอำเภอละงู

คำว่า "ละงู" มาจากภาษามาลายูโบราณ เพี้ยนมาจาก "ลากู" แปลว่าซื้อง่ายขายคล่อง เคยเป็นเมืองที่รุ่งเรืองมาแล้วในอดีตนับร้อยปี ละงู เคยมีฐานะเป็นกิ่งอำเภอขึ้นกับอำเภอทุ่งหว้ามาก่อนและยกฐานะเป็นอำเภอในปี พ.ศ. 2472 โดยย้ายสับเปลี่ยนกับอำเภอทุ่งหว้า จากอำเภอเป็นกิ่งอำเภอ และกิ่งอำเภอละงูเป็นอำเภอละงู ตั้งแต่นั้นมา โดยในระยะแรกมีเขตการปกครอง 7 ตำบล ต่อมาในปี 2482 ได้ยุบเหลือ 5 ตำบล และในปี 2525 ก็ได้แยกขึ้นอีก 1 ตำบล เป็น 6 ตำบล จนถึงปัจจุบัน

ชาติพันธ์ของชาวละงู

เชื้อสายประชากร จากประชากรทั้งตำบล พบว่าเป็นประชากรที่มีเชื้อสายมุสลิมประมาณร้อยละ 89.86 มีเชื้อสายไทยโดยกำเนิดประมาณร้อยละ 9.89 และมีเชื้อสายจีนประมาณร้อยละ 0.25

3.2.2 สภาพทั่วไปของอำเภอละงู

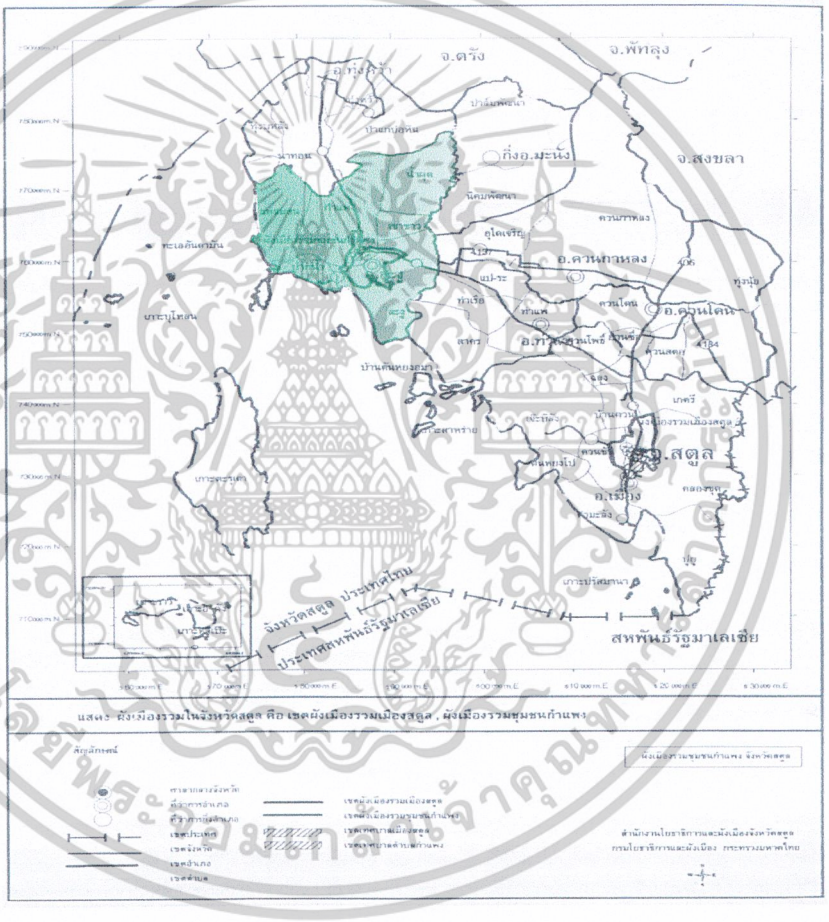
3.2.2.1 ที่ตั้งและขอบเขตของอำเภอละงู ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือของจังหวัดสตูล อยู่ห่างจากที่ตั้งของจังหวัดสตูล ประมาณ 50 กิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อใกล้เคียงดังนี

1. ที่ตั้ง

อำเภอละงู มีพื้นที่เขตการปกครองประมาณ 323.836 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ202,397 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 13.06 ของพื้นที่จังหวัดสตูล โดยแบ่งพื้นที่ออกเป็นรายตำบลดังนี้

อาณาเขตการปกครอง

ทิศเหนือ	ติดต่อกับอำเภอทุ่งหว้า
ทิศใต้	ติดต่อกับอำเภอเมือง และทะเลอันดามัน มหาสมุทรอินเดีย
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับอำเภอควนกาหลง กิ่งอำเภอท่าแพ และอำเภอสตูล
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับอำเภอทุ่งหว้า และทะเลอันดามัน มหาสมุทรอินเดีย



ภาพที่ 3.2 แผนที่แสดงที่ตั้งของอำเภอละงู[1]

1 สำนักงานผังเมืองจังหวัดสตูล

2. การแบ่งเขตการปกครอง

ตารางที่ 3.1 แสดงพื้นที่ของอำเภอละงู จำแนกเป็นรายตำบล[2]

ตำบล	พื้นที่		ร้อยละ
	ตร.กม	ไร่	
1.ตำบลกำแพง	70.151	43,844,375.00	21.66
2.ตำบลละงู	87.281	54,550.63	26.95
3.ตำบลเขาขาว	39.155	24,471.25	12.09
4.ตำบลแหลมสูง	34260	21,412.50	10.58
5.ตำบลปากน้ำ	25287	15,804,375.00	7.81
6.ตำบลน้ำผุด	67703	2,314,375.00	20.91
รวมทั้งอำเภอ	323.836	202,397.50	100

การปกครอง

การบริหารราชการส่วนภูมิภาค

อำเภอละงู แบ่งการปกครองออกเป็น 6 ตำบล 53 หมู่บ้าน คือ

1. ตำบลกำแพง มี 12 หมู่บ้าน
2. ตำบลละงู มี 11 หมู่บ้าน
3. ตำบลปากน้ำ มี 7 หมู่บ้าน
4. ตำบลแหลมสน มี 5 หมู่บ้าน
5. ตำบลน้ำผุด มี 11 หมู่บ้าน
6. ตำบลเขาขาว มี 7 หมู่บ้าน

สุขาภิบาลมี 1 แห่ง คือ สุขาภิบาลกำแพง จัดตั้งเมื่อ พ.ศ. 2498 มีเนื้อที่ทั้งหมดประมาณ 1.0588 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 661.75 คิดเป็นร้อยละ 0.33 ของพื้นที่อำเภอ ครอบคลุมพื้นที่ส่วนใหญ่ของหมู่ที่ 3 และ 4

---

2 งานปกครองอำเภอละงู

3. เส้นทางคมนาคม

การคมนาคมขนส่งของอำเภอละงู สามารถติดต่อระหว่างชุมชนได้สะดวก โดยแยกออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ การคมนาคมทางบก และทางน้ำ

- การคมนาคมทางบก โดยทางรถยนต์ มีเส้นทางคมนาคมที่สำคัญดังนี้ คือ ประมาณ 151 กิโลเมตร โดยแยกจากทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 406 (สายยนตรการกำธร) ในเขตตำบลฉลุง อำเภอเมืองสตูล ผ่านกิ่งอำเภอท่าแพ เข้าสู่อำเภอละงู โดยผ่านตำบลละงู ตำบลกำแพง บุ่งตรงไปยังอำเภอทุ่งหว้า ออกสู่อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรังเป็นถนนลาดยาง สภาพดี

- ทางหลวงจังหวัดหมายเลข 4042 สายละงู - ปากบารา ระยะทางประมาณ 10 กิโลเมตร เชื่อมการคมนาคมติดต่อระหว่างอำเภอละงู กับตำบลปากน้ำถึงท่าเรือปากบาราซึ่งเป็นท่าเทียบเรือประมงและขนถ่ายสินค้ารวมทั้งเป็นท่าเทียบเรือท่องเที่ยวสู่เกาะตะรุเตา ซึ่งมีระยะทางใกล้ที่สุด

- ทางหลวงชนบท ซึ่งกำเนินการโดยองค์การบริหารส่วนจังหวัดสตูล และสำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบท (รพช.) ส่วนใหญ่เป็นถนนลูกรังมาตรฐานมีทั้งหมด 19 สาย โดยผ่านตำบลและหมู่บ้านต่างๆ มีการราดยาง 2 สาย ระยะทางประมาณ 6 กิโลเมตร

- การคมนาคมติดต่อภายในอำเภอ มีเส้นทางคมนาคมที่สำคัญได้แก่

- ทางหลวงจังหวัดหมายเลข 4078 จะผ่านเข้าสู่อำเภอละงู โดยผ่านตำบลละงูและตำบลกำแพง

- ทางหลวงจังหวัดหมายเลข 4052 แยกจากทางหลวงจังหวัดหมายเลย 4078 ที่สุขาภิบาลแพง ตำบลกำแพง เชื่อมการคมนาคมติดต่อกับตำบลปากน้ำ โดยผ่านตำบลละงูทางทิศตะวันออกเฉลียงเหนือ เป็นถนนลาดยาง สภาพถนนดีนอกจากนี้ยังมีถนนทางหลวงชนบทและถนนรพช. เชื่อมการคมนาคมติดต่อกันระหว่างตำบลอีกหลายสาย เป็นถนนลูกรัง สภาพชำรุดในบางส่วน

- การคมนาคมติดต่อระหว่างอำเภอ มีเส้นทางคมนาคมที่สำคัญดังนี้คือ ถนนทางหลวง จังหวัดหมายเลข 4078 สายฉลุง-ครั่ง สามารถเชื่อมการคมนาคมติดต่อกัน โดยแยกจากทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 406 ที่ตำบลฉลุงอำเภอเมืองสตูลผ่านกิ่งอำเภอท่าแพ เข้าสู่อำเภอละงู แล้วมุ่งไปยังอำเภอทุ่งหว่า ออกสู่อำเภอประเหลียนจังหวัด

- การคมนาคมขนส่งทางน้ำ ซึ่งนับว่ายังมีความจำเป็นแก่ราษฎรที่อาศัยอยู่ในท้องที่ที่เป็นเกาะ หรือที่มีการคมน่าคมทางบกไม่สะดวก เช่น บ้านบ่อเจ็ดลูก เกาะบูโหลบ้านท่าพะยอม บ้านท่ายาง ตำบลปากน้ำ และตำบลแหลมสน ทุกหมู่บ้านโยมีท่าเรือที่สำคัญคือ

- ท่าเรือตูแตหรำ ตั้งอยู่หมู่ที่ 12 ตำบลกำแพง ใช้เดินทางระหว่างตำบลแหลมสนกับแผ่นดินใหญ่ อำเภอละงู และบางท้องที่ของอำเภอทุ่งหว่า ท่าตูแตหรำเป็นท่าเรือที่สำคัญทางด้านเศรษฐกิจของอำเภอละงูเป็นอย่างมาก เพราะมีแพปลาขนาดใหญ่มีเงินทุนหมุนเวียนสูง ตั้งอยู่ในแต่ละวันมีเรือประมงขนาดใหญ่และเล็กมาเทียบส่งปลาเป็นจำนวนมาก และมีรถบรรทุกปลาจากหลายจังหวัด มารอรับปลาไปจำหน่ายตามที่ต่างๆ และมีอู่เรือขนาดใหญ่อีกด้วย

-ท่าเรือปากบารา ตั้งอยู่หมู่ที่ 2 ตำบลปากน้ำ นับเป็นท่าเรือที่ใหญ่ที่สุดและสำคัญที่สุดของอำเภอละงู เพราะเป็นเส้นทางสำคัญในการที่จะเดินทางไปยังเกาะตะรุเตา เกาะอาดัง เกาะบุโหลน บ้านบ่อเจ็ดลูก หมู่ที่ 1 ตำบลแหลมสน ตลอดจนเกาะอื่นๆ ในปีหนึ่งๆ จะมีนักท่องเที่ยวลงเรือที่ท่า นี้ เพื่อไปเที่ยวเกาะต่าง ๆ มีจำนวนนับหมื่นๆ คนและที่ท่านี้มีแพปลาขนาดใหญ่ อยู่ 3 แพ มีเรือประมงขนาดใหญ่และเล็ก เข้าส่งปลามากมายจึงทำให้เป็นย่านชุมชนหนาแน่น มีสถานบริการ โรงแรม และแหล่งเริงรมย์หลายแห่งมีหาดทรายที่สวยงามอีกด้วน

- สถานีขนส่งและบริการ

มีการให้บริการรถโดยสารธรรมดาและปรับอากาศ จากอำเภอละงูถึงกรุงเทพฯ โดยสารธรรมดาวิ่งรับส่งผู้โดยสารจากอำเภอละงูเข้าสู่อำเภอเมืองสตูล 2 สาย และรถโดยสารสองแถววิ่ง ตลอดจนรถจักรยานยนต์ วิ่งจากอำเภอละงู เข้าสู่หมู่บ้านต่างๆ เช่น บ้านป่าปอ บ้านขอนคลาน ทุ่งนางแก้ว และปากบารา

3.2.2.2 ลักษณะทางกายภาพ

1. สภาพภูมิประเทศ สภาพพื้นที่ทั่ว ไปของอำเภอละงู เป็นพื้นที่ราบสูงแบบคลื่นลอนลาด ถึงพื้นที่ค่อนข้างราบ ประกอบด้วยทิวเขาตอนเหนือและทิศตะวันออกเฉียงเหนือทอดตัวลงมาสู่พื้นที่ราบทางตอนใต้และด้านตะวันตก ซึ่งเป็นพื้นที่ราบขนาบชายฝั่งทะเล ในระดับความสูง 30 , 20 , 10 เมตร จากระดับน้ำทะเลตามลำดับ มีเกาะรวม 22 เกาะ ส่วนเทือกเขาอยู่ในระดับความสูง 150 เมตร ถึง300 เมตร จากละดับน้ำทะเลกระจายอยู่ทั่วไปในอำเภอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางตอนเหนือทิศตะวันออกเฉียงเหนือ การใช้ประโยชน์ที่ดินโดยทั่วไปจึงมีการทำสวนยางพารา ผลไม้และไม้ยืนต้นเป็นที่ราบสูงหรือที่ตอน และมีการทำนาในพื้นที่ราบลุ่ม ส่วนพื้นที่ราบนิยมฝั่งทะเลส่วนใหญ่จะมีลักษณะเป็นป่าชายเลน

2. สภาพแวดล้อม

- มลพิษต่างๆ ในเขตชนบทของ อ.ละงู ยังไม่มีโรงงานอุตสาหกรรมขนาดใหญ่อันเป็นแหล่งสำคัญที่ทำให้เกิดมลพิษต่างๆ ต่อชุมชน ดังนั้นจึงยังไม่มีผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมที่ดีต่อชุมชน เว้นแต่ฝุ่นละออง และโคลนที่เกิดจากกถนนลูกรัง และดินตามหมู่บ้านต่างๆ ทำให้เกิดการดูแลรักษาบริเวณบ้านได้ยาก

- ขยะมูลฝอย การกำจัดขยะส่วนใหญ่ จะใช้วิธีฝังและเผา

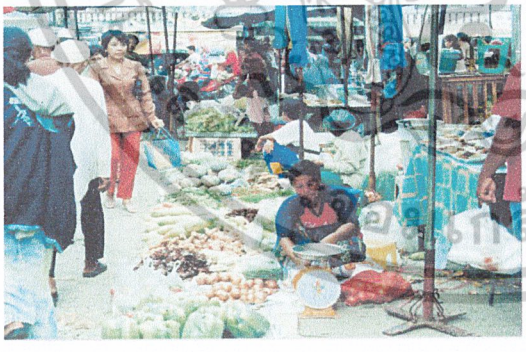
- สภาพของแหล่งน้ำ คู คลอง ปัจจุบันแหล่งน้ำธรรมชาติต่างๆ ขาดการดูแลรักษา ทำให้มีสภาพตื้นเขินในบางส่วน เกิดปัญหาการขาดแคลนน้ำ เพื่อการเกษตรในฤดูแล้ง ตลอดจนด้านการระบายน้ำและการเก็บกักน้ำ

- สภาพป่าไม้ในปัจจุบัน ซึ่งรวมทั้งป่าบกและป่าชายเลน ส่วนใหญ่ถูกบุกรุกทำลายเพื่อทำการเกษตร ยังผลให้เกิดการสูญเสียแหล่งต้นน้ำลำธาร และความอุดมสมบูรณ์ของสัตว์น้ำบริเวณป่าชายเลน เป็นการทำลายระบบนิเวศวิทยาทางธรรมชาติอันเป็นผลเสียต่อสภาพแวดล้อมของอำเภอ





สภาพแวดล้อมบริเวณอำเภอละงู





บริเวณตลาดสดริมทางหลวง

ภาพที่ 3.3 สภาพแวดล้อมและภูมิประเทศของอำเภอละงู

3. ลักษณะภูมิอากาศ ในเขตอำเภอละงู ได้รับอิทธิพลของมรสุมตะวันตกเฉียงใต้และตะวันออกเฉียงเหนือทำให้มี2 ฤดู

ฤดูร้อน จะเริ่มตั้งแต่กลางเดือนธันวาคม จะไปสิ้นสุดเดือนพฤษภาคม กระแสลมได้รับเป็นลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ อากาศทั่วไปจะร้อนความชื้นต่ำแต่ยังมีฝนตกบ้างประปรายในบางช่วง

ฤดูฝน จะเริ่มตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคม จะไปถึงเดือนธันวาคม โดยได้รับอิทธิพลของลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ จึงทำให้มีฝนตกชุกตลอดฤดูกาล อากาศมีความชื้นสูง บางครั้งทำให้เกิดภาวะน้ำท่วมในช่วงเดือนกันยายน ตุลาคม และพฤศจิกายน แต่จะไม่ท่วมนาน เนื่องจากน้ำจะระบายลงสู่ทะเลอย่างรวดเร็วปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยในรอบ 8 ปี 2,216.17 มิลลิเมตร อุณหภูมิโดยเฉลี่ยของตำบลละงู 27.4องศาเซลเซียส พิสัยอยู่ระหว่าง 22.4 องศาเซลเซียส ถึง 32.3 องศาเซลเซียส ความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ย 80 เปอร์เซ็นต์ พิสัยระหว่าง 62.4 – 94 เปอร์เซ็นต์การกระจายตัวของฝนไม่ค่อยดีนัก บางครั้งทิ้งช่วงนานทำให้เกิดภาวะฝนแล้ง บางครั้งฝนตกมากเกินไปทำให้เกิดน้ำท่วมฉับพลัน ซึ่งเป็นภัยธรรมชาติที่เกิดขึ้นทุกปี

3.2.2.3 สภาพทางสังคม

1. ประชากร ในปี พ.ศ. 2540 อำเภอละงู มีประชากรรวมทั้งสิ้นประมาณ 48,296 คนหรือประมาณร้อยละ 22.32 ของประชากรทั้งจังหวัด (จังหวัด มีประชากรรวม 216,360 คน) โดยแบ่งเป็นประชากรชาย 24,380 คน คิดเป็นร้อยละ 50.48 ประชากรหญิง 23,916 คิดเป็นร้อยละ 49.52 มีจำนวนครอบครัวทั้งสิ้นประมาณ 9,035 ครอบครัว ขนาดของสมาชิกในครัวเรือนโดยเฉลี่ยครอบครัวประมาณ 5 คน สำหรับความหนาแน่นเฉลี่ยของประชากรแต่ละตำบลนั้น พบว่าประชากรในเขตสุขาภิบาลกำแพง มีความหนาแน่นเฉลี่ยสูงสุดของอำเภอ สำหรับในเขตชนบทของอำเภอ ตำบลที่มีประชากรอยู่หนาแน่นที่สุดคือ ตำบลปากน้ำ มีประชากรเฉลี่ย 277 คนต่อตารางกิโลเมตร และบริเวณที่มีประชากรอาศัยอยู่เบาบางที่สุดในอำเภอคือ ตำบลน้ำผุด มีประชากรเฉลี่ย 82 คน ต่อตารางกิโลเมตร ในด้านศาสนาและเชื้อสาย ประชากรส่วนใหญ่ประมาณร้อยละ 80 มี่เชื้อสายมุสลิม นับถือศาสนาอิสลามนิกายซุนนี และมีผู้ที่นับถือศาสนาพุทธประมาณร้อยละ 20

ตารางที่ 3.2 แสดงจำนวนสถิติประชากรในอำเภอละงูในปี พ.ศ. 2544 – พ.ศ.2546[3]

ปี พ.ศ.	ชาย	หญิง	รวม	จำนวนครัวเรือน
2544	30,690	30,787	61,477	14,119
2545	31,072	31,072	62,322	14,517
2546	31,451	31,451	63,139	15,000

3.2.2.4 การเปลี่ยนแปลงประชากรในอำเภอละงู

ประชากรตำบลต่าง ๆ ของอำเภอละงู จังหวัดสตูล มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นอย่างไม่สม่ำเสมอตลอดเวลาทุกปี ซึ่งเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงตามธรรมชาติ ตลอดจนการอพยพย้ายถิ่นฐานเข้าและออกภายในตำบลต่าง ๆ เพื่อแสวงหาสถานที่ประกอบอาชีพ ที่อุดมสมบูรณ์กว่าประกอบกับมีการโยกย้ายทางด้านการงานและการศึกษา เป็นต้น สำหรับการเปลี่ยนแปลงประชากรในแต่ละตำบลของอำเภอละงู ระหว่าง พ.ศ.2523 ถึงพ.ศ. 2523 พบว่าตำบลละงู มีประชากรเพิ่มมากที่สุดคือประมาณ 3,880 คน คิดเป็นร้อยละ 33.13 และมีอัตราเพิ่มเฉลี่ยต่อปีเท่ากับร้อยละ 1.51 รองลงมาได้แก่ ตำบลกำแพง มีประชากรสำหรับตำบลที่มีประชาการเพิ่มน้อยที่สุดได้แก่ ตำบลแหลมสน มีประชากรเพิ่มขึ้น 526 คน คิดเป็นร้อยละ 21.43 และอัตราเพิ่มเฉลี่ยต่อปีเท่ากับร้อยละ 2.16

3 ที่ทำการปกครองปี พ.ศ. 2547

ตารางที่ 3.3 แสดงการเปลี่ยนแปลงประชากรในอำเภอละงู[4]

ตำบล	พ.ศ.2529 - 2530		พ.ศ.2530 - 2531		พ.ศ.2531 - 2532		การเปลี่ยนแปลงประชากร ระหว่างพ.ศ. 2523-2532		อัตราการเพิ่มเฉลี่ยต่อปี พ.ศ.2527 - 25248
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
1.ตำบลกำแพง	735	6.94	203	1.79	764	6.63	2,653	27.52	2.70
2.ตำบลละงู	355	2.54	238	1.66	1,029	7.07	3,880	33.13	1.51
3.ตำบลเขาขาว	124	2.76	56	1.21	209	4.48	688	16.43	1.69
4.ตำบลแหลมสน	46	1.70	55	2.00	179	6.39	526	21.43	2.16
5.ตำบลปากน้ำ	156	2.53	204	3.22	467	7.15	1,698	32.01	3.09
6.ตำบลน้ำผุด	166	3.55	214	4.42	499	9.88	2,111	60.38	5.32
รวมทั้งอำเภอ	1,582	3.71	970	2.20	3,147	6.97	11,556	31.45	3.03

4 งานทะเบียนราษฎร์

2. สาธารณูปโภค

- แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร ที่สำคับได้แก่ น้ำฝน รองลงมาได้แก่ คลองละงูซึ่งไหลผ่านตำบลน้ำผุด ตำบลเขาขาว ตำบลกำแพง ตำบลละงู และชะตำบลปากน้ำ รวม 22 หมู่บ้าน ซึ่งมีน้ำตลาดปี นอกจากนี้ยังมีหนองปันหยา ลำห้วยจุหนุง ห้วยน้ำงาม หนองลำแยะแนะหนอง พรุมุหลัง และฝายวังนาใน แต่มีข้อจำกัดในฤดูแล้งมีน้ำไม่เพียงพอกับการเพาะปลูก

- แหล่งน้ำเพื่อการอุปโภค -บริโภค ทีสำคัญได้แก่ น้ำฝนโดยในหมู่บ้านต่าง ๆ ภายในแต่ละตำบลจะมีภาชนะสำหรับเก็บน้ำฝนได้แก่ โอ่งน้ำและถังเก็บน้ำฝนตามบริเวณวัดและโรงเรียนนอกจากนี้ยังมีการใช้น้ำจากสระน้ำ บ่อน้ำตื้น และบ่อน้ำบาดาล เป็นต้น ส่วนในเขตสุขาภิบาลกำแพงจะได้รับบริการน้ำประปา

- ไฟฟ้า ประชาชนภายในเขตอำเภอละงู ได้รับบริการกระแสไฟฟ้าจากการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคประจำอำเภอละงู ตั้งอยู่หมู่ที่ 3 ตำบลกำแพง โดยได้รับกระแสไฟฟ้าจากสถานีควบคุมการจ่ายไฟฟ้าบ้านกาเน๊ะ หมู่ที่ 2 ตำบลเกตรี อำเภอเมืองจ่ายไฟตามวงจรที่ 1 ให้กับกิ่งอำเภอท่าแหลมสน อำเภอละงู และอำเภอทุ่งหว้า มีระบบจำหน่ายแรงสูง เชื่อมโยงกับสถานีจ่ายไฟจังหวัดตรัง ปัจจุบันอำเภอละงูได้รับบริการกระแสไฟฟ้าแล้ว 44 หมู่บ้าน จากจำนวนทั้งหมด 43 หมู่บ้าน แต่ไม่ครบทุกหลังคาเรือน คิดเป็นครัวเรือนที่มีไฟฟ้าใช้แล้วประมาณร้อยละ 58 ของจำนวนครัวเรือนทั้งอำเภอ

- การระบายน้ำ เนื่องจากสภาพพื้นที่ของอำเภอมีลักษณะเป็นที่ราบสูงแบบลูกกคลื่นลอนลาดทางด้านตะวันออกทอดตัวลงมาสู้ด้านตะวันตก ซึ่งเป็นที่ราบชายฝั่งทะเลอันดามัน โดยมีแม่น้ำละคลองต่างๆ ไหลจากที่ราบสูงลงสู่ทะเล แต่มักเกิดปัญหาเรื่องน้ำท่วมฉับพลันบริเวณที่ราบริมฝั่งแม่น้ำลำคลอง และชายฝั่งทะเลในช่วงฤดูฝน นอกจากนี้ยังเกิดปัญหาเรื่องน้ำทะเล ซึ่งเป็นน้ำเค็ม เข้าสู่ในบริเวณแม่น้ำลำคลอง ตามชายฝั่งทะเล ในช่วงน้ำขึ้นทำให้เกิดผลเสียต่อพื้นที่เกษตรกรรม ใกล้บริเวณพื้นที่ราบชายฝั่งทะเล ปัจจุบันมีประตูกั้นน้ำทะเลท่วมถึง ในหมู่ที่ 4 ตำบลละงู คือ โครงการเก็บกักน้ำแลป้องกันน้ำเค็มบาโรย

- การสื่อสารการสื่อสารในเขตอำเภอละงู มีดังนี้

1. ด้านไปรษณีย์โทรเลข มีที่ทำการไปรษณีย์โทรเลข 1 แห่ง ในเขตสุขาภิบาลกำแพงและหน่วยย่อยตำบลละ 1 แห่ง รวม 5 แห่ง (ยกเว้นตำบลกำแพง)

2. ด้านโทรศัพท์ มีชุมสายโทรศัพท์ 1 แห่ง มีบริการโทรศัพท์สาธารณะ 1 แห่ง และโทรศัพท์เอกชน 6 แห่ง

3. ด้านโทรทัศน์ ,วิทยุ สามารถรับการแพร่ภาพของสถานีวิทยุโทรทัศน์จากช่อง 3,5,7,9และ10 ตลอดจน สถานีโทรทัศน์ ของประเทศมาเลเซีย 2 ช่อง โดยรับภาพได้

ชัดเจนสำหรับสถานีวิทยุ ที่รับฟังข่าวสารได้นั้น ได้แก่ สถานีวิทยุสงขลา ยะลา ตรัง และสตูล สทร. 6 สงขลา มก.สงขลา ตชด.สงขลา ทหารอากาศ 011 และ อสมท. สงขา เป็นต้น

3. สาธารณูปการ

- การศึกษา

ในเขตอำเภอละงู มีสถานศึกษาระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษา ให้บริการแก่ประชาชน ดังนี้คือ

ก.โรงเรียนระดับประถมศึกษา ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ จำนวน 44 แห่ง โดยอยู่ในพื้นที่ตำบลต่าง ๆ ของอำเภอละงู ดังนี้คือ

-ตำบลละงู มีโรงเรียน 13 แห่ง

-ตำบลกำแพง มีโรงเรียน 11 แห่ง

-ตำบลเขาขาว มีโรงเรียน 4 แห่ง

-ตำบลน้ำผุด มีโรงเรียน 5 แห่ง

-ตำบลปากน้ำ มีโรงเรียน 6 แห่ง

-ตำบลแหลมสน มีโรงเรียน 5 แห่ง

ข.โรงเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จำนวน 1 แห่ง คือ โรงเรียนกำแพงวิทยา ตั้งอยู่หมู่ที่ 1 ตำบลกำแพง เปิดสอนระดับชั้นมัธยม 1 ถึง มัธยม 6 นอกจากนี้ยังมีโรงเรียนเอกชนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน สอนศาสนาอิสลามควบคู่กับสามัญ 1 แห่ง ในตำบลละงู และโรงเรียนบอเนาะ สอนศาสนาอิสลาม 1 แห่ง ในตำบลกำแพง

-ห้องสมุดประชาชน ประจำอำเภอ 1 แห่ง

- การสาธารณสุข

ในเขตอำเภอละงู มีสถานบริการด้านสาธารณสุข ดังนี้คือ

-โรงพยาบาลประจำอำเภอ 1 แห่ง ขนาด 10 เตียง ตั้งอยู่ที่ ตำบลกำแพง มีแพทย์ประจำ 2 คน พยาบาล 3 คน ผู้ช่วยพยาบาล 12 คน

-สำนักงานส่วนมาเลเรีย 1 แห่ง

-สถานีอนามัยประจำตำบล 5 แห่ง

-คลีนิคเอกชน (เวชกรรม) 2 แห่ง

-ร้านขายยาแผนปัจจุบัน 10 แห่ง

การบริการด้านสาธารณสุขอำเภอละงู นับว่าให้ความสะดวกแก่ประชาชนในตำบลต่าง ๆ ของอำเภออย่างทั่วถึง ซึ่งนอกจากจะได้รับบริการจากสถานีอนามัยประจำตำบลแล้ว

ประชาชนยังสามารถไปรับบริการตรวจรักษาที่โรงพยาบาลประจำอำเภอละงู ได้โดยสะดวกอีกด้วย

- ด้านศาสนาและวัฒนธรรม

ประชากรของอำเภอละงู นับถือศาสนาอิสลาม ถึงประมาณร้อยละ 80 ดังนั้นในพื้นที่อำเภอแห่งนี้ จึงมีศาสนสถานทางอิสลามหรือมัสยิดเสียเป็นส่วนใหญ่อีกประมาณร้อยละ 20 นับถือศาสนาพุทธ จึงมีศาสนาสถานของพุทธศาสนาหรือวัด ด้วย ศาสนาสถานในพื้นที่อำเภอละงูมีดังนี้คือ มัสยิด 37 แห่ง

-วัดพุทธ 1 แห่ง

-สำนักสงฆ์ 6 แห่ง

-ศาลเจ้า 1 แห่ง

4. การตั้งถิ่นฐาน

ลักษณะการตั้งถิ่นฐานของประชากรในอำเภอละงู มีลักษณะการตั้งถิ่นฐานแบบสังคมชนบทของภาคใต้ตามสภาพภูมิประเทศมีการกระจายตัวอยู่ตามพื้นที่เกษตรกรรม ของตนเป็นส่วนใหญ่ ส่วนประชากรที่อยู่บริเวณชายฝั่งทะเล จะกระจุกกระจายอยู่ตามที่ดอนชานฝั่งทะเลชุมชนต่างๆ จะมีมัสยิดและวัด เป็นศูนย์รวมในการให้บริการแก่ชุมชน ชุมชนต่างๆ จะมีความสัมพันธ์กันโดยมีเส้นทางคมนาคมเป็นโครงข่ายเชื่อมต่อกัน

3.2.2.4 สภาพเศรษฐกิจ

ประชากรในเขตอำเภอละงู ประมาณร้อยละ 80 ประกอบอาชีพในทางเกษตรกรรม โดยมีการทำสวนยางเป็นหลัก รองลงมาได้แก่ ทำนา ซึ่งส่วนใหญ่ปลูกเพื่อการบริโภคและเหลือจำหน่ายในบางส่วน มีการเพาะปลูกไม้ผลไม้ยืนต้น และพืชไร่ เช่น ทุเรียน ลองกอง แตงโม สับประรด และข้าวโพดหวาน

ส่วนทางด้านการเลี้ยงสัตว์เป็นการเลี้ยงแบบปล่อยให้หาอาหารเองตามธรรมชาติ เลี้ยงในปริมาณไม่มากนัก ได้แก่ โค กระบือ แพะ แกะ สุกร เป็ดและไก่ เป็นต้น

สำหรับประชากรที่อาศัยอยู่บริเวณชายฝั่งทะเลจะมีการประกอบอาชีพในการประมงเป็นหลักทั้งการประมงทางทะเล และการเลี้ยงปลาในกระชัง

การประกอบอกชีพ สามารถจำแนกรายละเอียดออกได้เป็นดังนี้

1. ด้านเกษตรกรรม

การเกษตร พืชเศรษฐกิจที่สำคัญของอำเภอละงู ได้แก่

ยางพารา โดยทั่วไปเพาะปลูกในพื้นทีราบเชิงเขา มีพื้นที่เพาะปลูกประมาณ 72,067 ไร่ เกษตรกรส่วนใหญ่ใช้ทุนของตนเองประมาณร้อยละ 65 ส่วนอีกร้อยละ 35 เป็นสวน

ยางที่ขอทุนจากกองทุนส่งเคราะห์การทำสวนยาง ผลผลิตที่ได้เฉลี่ยประมาณ 180 กิโลกรัมต่อไร่ โดยจำหน่ายเป็นยางแผ่น

ข้าว โดยทั่งไปปลูกในพื้นที่ราบลุ่มและที่ราบทั่วไป มีพื้นที่เพาะปลูกประมาณ 30,727 ไร่ เป็นการปลูกข้าวโดยอาศัยน้ำฝนเป็นหลัก เป็นการปลูกเพื่อบริโภคภายในครัวเรือนเป็นส่วนใหญ่ส่วนที่เหลือจะนำไปจำหน่ายเป็นครั้งคราว ๆ ละ ไม่มากนัก ผลผลิตที่ได้เฉลี่ยประมาณ 420 กิโลกรัมต่อไร่

ปาล์มน้ำมัน พื้นที่เพาะปลูกส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ราบเชิงเขา เช่นเดียวกับยางพาราพื้นที่เพาะปลูกปัจจุบัน 4,020 ไร่ ให้ผลผลิตแล้ว 1,600 ไร่ ให้ผลผลิตเฉลี่ย 2,000 กิโลกรัมต่อไร่จัดจำหน่ายในรูปของปาล์มทะลายสดเป็นส่วนใหญ่ และบางส่วนเป็นผลปาล์มร่วง

มะพร้าว พื้นที่เพาะปลูกโดยทั่วไปจะปลูกแถบชายฝั่งทะเล เป็นสวนขนาดเล็กและปานกลาง และบงส่วนปลูกบริเวณที่อยู่อาศัย พื้นที่เพาะปลูกทั้งหมดประมาณ 2,290 ไร่ ให้ผลผลิตโดยเฉลี่ยประมาณ 900 ผลต่อไร่

แตงโม พื้นที่เพาะปลูกโดยทั่วไป จะปลูกที่ดินชายฝั่งทะเล สภาพดินร่วนปนทรายช่วงเพาะปลูกประมาณเดือนพฤศจิกายนถึงธันวาคม เก็บเกี่ยวประมาณเดือนมกราคม ถึงกุมภาพันธ์ และอีกส่วนหนึ่งจะปลูกหลังฤดูการทำนา ได้แก่ เดือนมกราคมถึงกุมภาพันธ์ และจะเก็บเกี่ยวในเดือนมีนาคมถึงเมษายน ปลูกในเขตตำบลแหลมสน ตำบลปากน้ำและตำบลละงู พื้นที่เพาะปลูกประมาณ 500-800 ไร่ ให้ผลผลิตเฉลี่ยประมาณ 2,200 กิโลกรัมต่อไร่

ทุเรียน พื้นที่เพาะปลูกส่วนใหญ่จะปลูกบริเวณริมสองฝั่งคลองละงู ปลูกมากที่สุดในตำบลนำผุดรองลงมาได้แก่ ตำบลเขาขาว และตำบลละงู พื้นที่เพาะปลูกประมาณ 488 ไร่ ให้ผลผลิตเฉลี่ยประมาณ 1,000 ผลต่อไร พันธุ์ที่ปลูกได้แก่หมอนทอง และชะนี นอกจากนี้ยังมีการเพาะปลูกสับปะรด แซมยาง ในช่วงอายุ1-3 ปี บางแห่งปลูกเป็นพืชเดี่ยวและลอกองปลูกบริเวณที่ราบเชิงเขาซึ่งปัจจุบันยังไม่ให้ผลผลิต

การปศุสัตว์ ส่วนใหญ่จะเลี้ยงในปริมาณไม่มากนัก ไว้สำหรับใช้งานและบริโภคเองเป็นบางส่วนเลี้ยงแบบปล่อยให้หาอาหารเองตามธรรมชาติ จากสถิติการเลี้ยงสัตว์พบว่า มีจำนวนโค 7,571 ตัว กระบือ 1,055 ตัว แพะและแกะ 1,470 ตัวสุกร 570 ตัว เป็นและไก่ 22,850 ตัว

การประมง เนื่องจากพื้นที่อำเภอละงู ส่วนใหญ่ติดชายฝั่งทะเล ทำให้ราษฎรส่วนใหญ่บริเวณชายฝั่งทะเล ประกอบอาชีพทางการประมงตลอดมา ต่อมาได้มีการส่งเสริมด้านการเพาะเลี้ยงปลาตามบริเวณชายฝั่ง และประมงน้ำจืดอย่างจริงจัง การเลี้ยงปลาบริเวณชายฝั่งได้แก่ การเลี้ยงปลาในกระชัง เช่น ปลาเก๋า และปลากระพงขาว รวม 618 กระชัง มีปลา

ประมาณ 247,200 ตัว ส่วนเลี้ยงปลาในบ่อได้แก่ปลาดุก ปลานิล และปลาตะเพียน ประมาณ 46 บ่อ จำนวนปลาประมาณ 117,300 ตัว สำหรับการเลี้ยงกุ้งกุลาดำ มีไม่มากนัก ส่วนใหญ่จะเลี้ยงแบบธรรมชาติ หน่วยงานที่ให้การส่งเสริมด้านประมงนี้ได้แก่ สถานีประมงน้ำกร่อย จังหวัดสตูล สถานีอนุรักษ์พันธุ์สัตว์น้ำ จังหวัดสตูล และที่ทำการประมงอำเภอละงูส่วนด้านการประมงทางทะเลนั้น การประมงขนาดใหญ่จะเป็นการทำเรือออนดำ ซึ่งมีเรืออยู่จำนวน 13 ลำ ส่วนการประมงขนาดเล็ก จะมีอุปกรณ์จับสัตว์นำทะเลแบบพื้นบ้านเช่นอวนลอย เบ็ด ไซ อวนรุน และอุปกรณ์ดักสัตว์น้ำที่ผลิตขึ้นเอง ซึ่งมีชื่อเรียกกันแตกต่างออกไป

2. ด้านอุตสาหกรรม

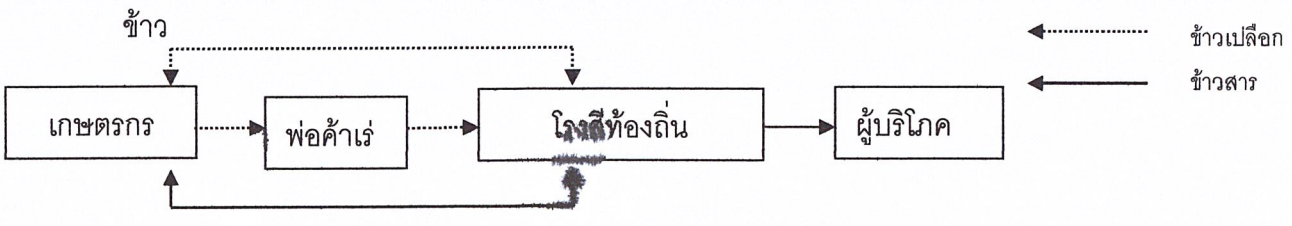
ด้านอุตสาหกรรมในเขตอำเภอละงูส่วนใหญ่เป็นโรงงานอุตสาหกรรมขนาดเล็กประเภทแปรรูป ผลผลิตต่อเนื่องทางการเกษตร ได้แก่ โรงสีข้าวขนาดเล็ก ซึ่งส่วนใหญ่เกษตรกรผู้ผลิตจะนำมาสีเพื่อเก็บไว้โภคเอง ส่วนโรงงานอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ คือโรงงานสกัดน้ำมันปาล์มดิบ 1 แห่ง ขนาด 30 คัน ต่อชั่วโมง ซึ่งได้แก่บริษัทสตูลปาล์มออยล์ จำกัดน้ำมันปาล์มดิบที่ได้จะส่งจำหน่ายโรงงานกลั่นน้ำมันปาล์มที่กรุงเทพฯ และสมุทรปราการและบางส่วนส่งไปจำหน่ายยังจังหวัดตรัง สุราษฎร์ธานี และอำเภอหาดหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา และมีโรงงานทำปลาบ่น 1 แห่ง โรงน้ำแข็ง 1 แห่ง โรงงานแปรรูปไม้และผลิตภัณฑ์จากไม้ 1 แห่ง มีอู่ต่อเรือและซ่อนเรือ 1 แห่ง ส่วนทางด้านอุสาหกรรมในครัวเรือนเป็นการประกอบอาชีพเสริมจากฤดูเก็บเกี่ยวผลผลิตได้แก่ การทอเสื่อกก การทำเสื่อ การทำเสวียนหม้อ และเครื่องเฟอร์นิเจอร์

3. ด้านพาณิชยกรรม

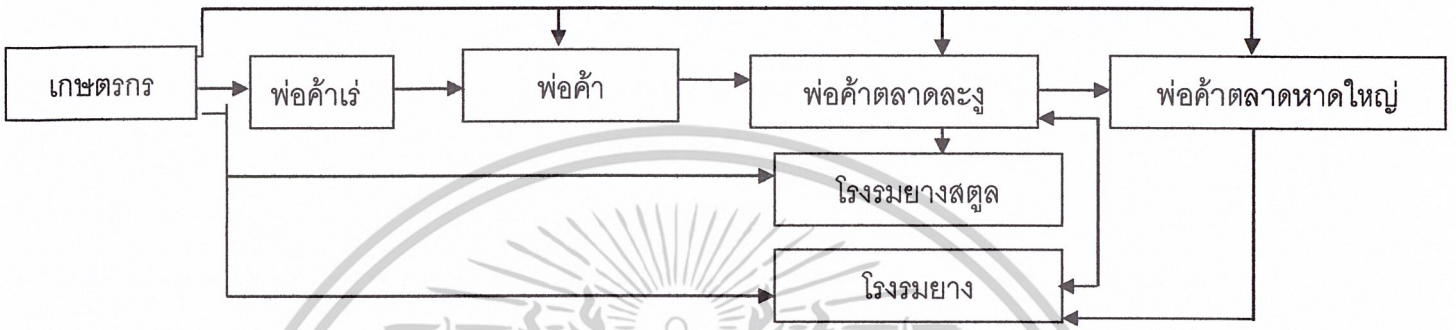
ย่านพาณิชยกรรมที่สำคัญของอำเภอละงู ได้แก่ บริเวณอาคารพาณิชย์ ในเขตสุขาภิบาล กำแพง อำเภอละงู เป็นตลาดกลางของสินค้าอุปโภค – บริโภค ตลอดอุปกรณ์การผลิตต่าง ๆ เป็นที่รวมของสินค้าเกษตรต่าง ๆ เช่น ยางพารา มะพร้าว พืชไร่ และพืชพัก โดยมีพ่อค้ารายย่อย พ่อค้าคนกลาง รวบรวมส่งจำน่ายไปยังอำเภอหาดใหญ่จังหวัดสงขลา โดยไม่ผ่านพ่อค้าคนกลางจังหวัดสตูล ผลผลิตทางการเกษตรที่สำคัญของอำเภอละงู สามารถแสดงให้เห็นวิถีการตลาดได้ดังนี้

วิถีการตลาด

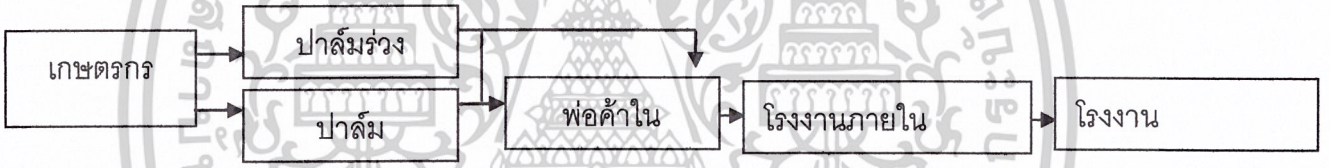
ข้าว



ยางพารา



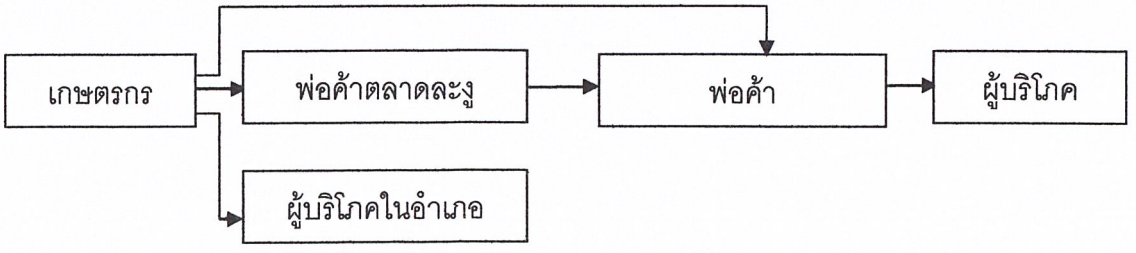
ปาล์ม



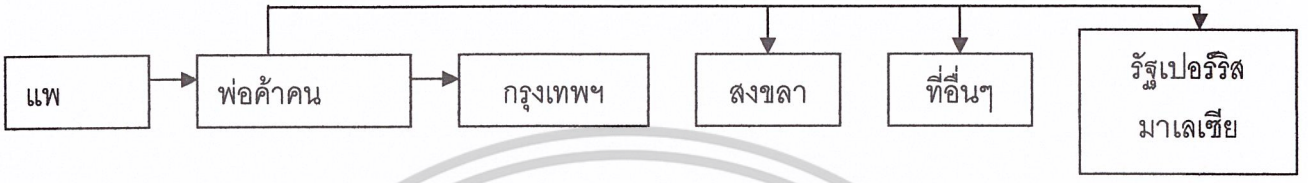
มะพร้าว,แตงโม



พืชผัก,พืชไร่



การทำประมง



ภาพที่ 3.4 ผลผลิตทางการเกษตร

4. ด้านการท่องเที่ยว

สถานที่ท่องเที่ยว

- อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะเภตรา ตั้งอยู่หมู่ที่ 4 บ้านตะโล๊ะใส ตำบลปากน้ำห่างจากที่ว่าการอำเภอละงู ประมาณ 6 กม. มีทางรถยนต์ไปได้ถึงโดยสะดวกและสามารถนั่งเรือไปเที่ยวเกาะที่ สวยงามในบริเวณไม่ไกลนัก เช่น เกาะลีดี เกาะใหญ่ เกาะรังนก บ้านบ่อเจ็ดลูกและเกาะบุโหลน

- หาดปากบารา-อ่าวนุ่น เป็นชายหาดริมฝั่งทะเล ตั้งอยู่หมู่ที่ 2 บ้านปากบารา ตำบลปากน้ำ ห่างจากที่ว่าการอำเภอละงู ประมาณ 10 กม. มีถนนราดยาง ถึงเป็นชายหาดดินทราย ขาวสะอาด มีสถานบริการ ร้านอาหาร บังกะโล หลายแหล่งมี ทิวทัศน์ที่สวยงามริมเชิงเขา

- น้ำตกวังสายทอง ตั้งอยู่หมู่ที่ 10 บ้านวังนาใน ตำบลน้ำผุด ห่างจากที่ว่าการอำเภอละงู ประมาณ 29 กม. เป็นน้ำตกขนาดใหญ่ มีน้ำไหลออกจากช่องเขาตกลงมาเป็นชั้นๆ แต่ละชั้นจะมีแอ่งน้ำเล็ก บริเวณน้ำตกมีป่าไม้ปกคลุมสวยงาม มีสัตว์ป่านานาชนิด เช่น นก กระรอก ลิง ค่าง บ่าง และชะนี เป็นต้น เส้นทางคมนาคมเป็นถนนลูกรังมาตรฐาน รพช.

- ถ้ำเจ็ดคด ตั้งอยู่หมู่ที่ 10 บ้านวังนาใน ตำบลน้ำผุด ห่างจากที่ว่าการอำเภอละงู ประมาณ 32 กม. มีลักษณะเป็นโพรงถ้ำให้ภูเขา มีลำคลองไหลผ่านตลอดถ้ำ ขนาดถ้ำกว้าง 70-80 เมตร ยาวประมาณ 600 เมตร บางช่วงสูงระหว่าง 100-200 เมตร มีหินงอก หินย้อยสวยงามมากเหมาะแก่การล่องเรือเที่ยวถ้ำ ชาวบ้านเปลี่ยนชื่อใหม่ว่า "ถ้ำสัตตคูหา มี 7 ชั้น มีชื่อ เรียกแต่ละชั้นที่ 1 ถึงชั้นที่ 7 ว่า สาวยิ้ม นางคอย เพชรร่วง เจดีย์สามยอด น้ำทิพย์ ฉัตรทอง และส่องนภา ตามลำดับ

- ถ้ำลูกสาว ตั้งอยู่หมู่ที่ 8 บานอุไร ตำบลกำแพง ห่างจากที่ว่าการอำเภอละงู ประมาณ 6 กม. มีลักษณะเป็นถ้ำธรรมชาติที่สวยงามถ้ำหนึ่ง ขนาดไม่ใหญ่นัก เงียบ สวย ระยะทางใกล้ไปมาสะดวก

- เกาะตะรุเรา และเกาะอาดัง ซึ่งแม้จะตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมืองสตูล แต่ก็ต้องเดินทางจากอำเภอละงู ซึ่งสะดวกและใกล้กว่าเดินทางจากที่อื่น เกาะตะรุเตา และเกาะอาดังเป็นเกาะที่สวยงามระดับโลก เป็นมรดกล้ำค่าของอาเซียน มีธรรมชาติที่สวยงามมากมีชายหาดยาว มีทรายละเอียดเนียนขาว น้ำใส ปะการังหลากสีสวยงาม มีสัตว์ป่านานาชนิด มีน้ำตกที่สวยงามบนเกาะทั้งสอง เกาะตะรุเตา และเกาะอาดัง อยู่ห่างจากท่าเทียบเรือปากบาราอำเภอละงูประมาณ 22 และ 75 กม. ตามลำดับ มีเรือเมย์และเรือน้ำเที่ยวแบบเหมาะทั้งลำวิ่งตลอดฤดูกาล (ช่วงกลางเดือนพฤศจิกายน -ต้นเดือนพฤษภาคม) มีที่พักของอุทยานพร้อมกับร้านอาหารบริการตลอดเวลา

3.2.2.5 การใช้ที่ดิน

อำเภอละงู ที่พื้นที่ทั้งหมดประมาณ 323,806 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 202,397.5 ไร่มีการใช้ที่ดินแบ่งเป็นประเภทต่างๆ ดังนี้

1.บริเวณชุมชน มีพื้นที่รวมประมาณ 15,497.15 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 7.66 ของพื้นที่ทั้งอำเภอโดยจำแนกเป็นประเภท ดังนี้

2.พื้นที่เขตสุขาภิบาลคำแพงอยู่ในพื้นที่ส่วนใหญ่ของหมู่ที่ 3 และ 4 ตำบลลำแพง มีพื้นที่ประมาณ 661.75 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.33 ของพื้นที่ทั้งอำเภอ

3. พื้นที่ชุมชนในหมู่บ้านต่าง ๆ มีพื้นที่ประมาณ 15,497.15 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 7.66 ของพื้นที่ทั้งอำเภอ ซึ่งรวมเขตสุขาบิบาลกกำแพงด้วย โดยจำแนกเป็นดังนี้

4.บริเวณที่พักอาศัย รวมถึงสถานที่ประกอบกิจการต่าง ๆ เป็นร้านจำหน่ายสินค้าเบ็ดเตล็ดและสินค้าประเภทอุปโภค – บริโภค ซึ่งรวมอยู่กับที่พักอาศัยมีพื้นที่ประมาณ 9,904 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 4.89 ของพื้นที่ทั้งอำเภอ

5. สถาบันการศึกษา มีพื้นที่ประมาณ 2,660.15 ไร่ คิดเป็นร้อยละ1.32 ของพื้นที่ทั้งอำเภอ

6. ศาสนสถาน ได้แก่ ที่ตั้ง มัสยิด วัด และสำนักสงฆ์ มีพื้นที่ประมาณ 1,259.5 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.62 ของพื้นที่ทั้งอำเภอ

7. สถาบันราชการอื่นๆ เช่น ส่วนราชการต่าง ๆ ในอำเภอ ซึ่งส่วนใหญ่ อยู่ในเขตสุขาบิบาลกำแพง มีพื้นที่รวมประมาณ 1,673.5 คิดเป็นร้อยละ 0.83 ของพื้นที่ทั้งอำเภอ

8. พื้นที่เกษตรกรรม เป็นพื้นที่ที่ใช้ประโยชน์ในการเพาะปลูกพืชต่างๆ มีพื้นที่ประมาณ 82,539 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 40.78 ของพื้นที่ทั้งอำเภอ โดยมีพื้นที่บางส่วนอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติและป่าเลน จังหวัดสตูล

พื้นที่เกษตรกรรมสามารถจำแนกออกเป็น ดังนี้

9. พื้นที่นา มีพื้นที่เพาะปลูกอยู่ทั่วไปในบริเวณ ที่ราบลุ่มของอำเถอคิดเป็นเนื้อที่ปลูกข้าวทั้งหมดประมาณ 41,076 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 20.29 ของพื้นที่ทั้งอำเภอ

10. พื้นที่ปลูกยาพารา ซึ่งเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของอำเภอละงู มีพื้นที่รวมประมาณ 32.728 ไร่คิดเป็นร้อยละ 16.17 ของพื้นที่ทั้งอำเภอ

11. พื้นที่พืชไร่ ได้แก่พื้นที่เพาะปลูกสัดปะรด แตงโม และข้าวโพด มีพื้นที่ รวมประมาณ 1,194 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.59 ของพื้นที่ทั้งอำเภอ

12.พื้นที่ไม้ผล ไม้ยืนต้น ได้แก่พื้นที่เพาะปลูก ปาล์มน้ำมัน มะพร้าว สะตอ ขนุน ทุเรียน และมะม่วงหิมพานต์ เป็นต้น มีพื้นที่รวมประมาณ 6,746 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 16,17 ของพื้นที่ทั้งอำเภอ

13. พื้นที่ผักสวนครัว ได้แก่พื้นที่เพาะปลูก แตงกวา ถั่วฝักยาว และผักบุ้ง เป็นต้น มีพื้นที่รวมประมาณ297 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.15 ของพื้นที่ทั้งอำเภอ

14.พื้นที่เกษตรอื่นๆ ได้แก่ ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ และต้นจาก มีพื้นที่รวมประมาณ 500 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.25 ของพื้นที่ทั้งอำเภอ

15. พื้นที่สาธารณประโยชน์ มีพื้นที่ประมาณ 13,828.70 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 6.83 ของพื้นที่อำเภอ

16.พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติและป่าเลนจังหวัดสตูล มีพื้นที่รวมประมาณ 84,332.875 คิดเป็นร้อยละ 41.67 ของพื้นที่ทั้งอำเภอ ซึ่งปัจจุบันถูกบุกรุกเพื่อทำการเกษตรประมาณ 22,224.875 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 10.98 ของพื้นที่อำเภอ

17. พื้นที่รกร้างว่างเปล่า ได้แก่พื้นที่ที่ไม่สามารถทำการเกษตรได้ มีพื้นที่ประมาณ 12,646.775 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 6.25 ของพื้นที่ทั้งอำเภอ

18. พื้นที่อื่นๆ เช่น ถนน แหล่งน้ำ มีพื้นที่รวมประมาณ 14,441.375 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 7.13 ของพื้นที่ทั้งอำเภอ

ตารางที่ 3.4 แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน จำแนกตามประเภทต่างๆ ของอำเภอละงู พ.ศ. 2540[5]

ประเภทการใช้ที่ดิน	จำนวนพื้นที่	
	ไร่	ร้อยละ
1. พื้นที่ชุมชน	15,497.15	7.66
2. พื้นที่เกษตรกรรม	82,539.00	40.78
2.1 พื้นที่นา	41,728.00	20.29
2.2 พื้นที่ปลูกยางพารา	32,728.00	16.17
2.3 พื้นที่พืชไร่	11,94.00	0.59
2.4 พื้นที่ไม้ผล , ไม้ยืนต้น	67,46.00	3.33
2.5 พื้นที่พืชผัก, พืชสวนครัว	297	0.15
2.6 พื้นที่เกษตรอื่น	500	0.25
3. พื้นที่สาธารณประโยชน์	13,828.70	6.83
4. พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ	84,323.875	41.67
5. พื้นที่รกร้างว่างเปล่า	12,646.775	6.25
6. พื้นที่อื่นๆเช่น ถนน,แหล่งน้ำ	14,441.375	7.13
รวมอำเภอ	202,397.5	-

3.3 การศึกษาสภาพปัจจุบันของพื้นที่ศึกษาผังเมืองรวมชุมชนกำแพง

3.3.1 การศึกษาสภาพทั่วไปทางด้านกายภาพของผังเมืองรวมชุมชนกำแพง

3.3.1.1ผังเมืองรวมชุมชนกำแพง อ.ละงู จ. สตูล จากการดำเนินการจัดทำผังเมืองรวมจังหวัดสตูล ในอนาคตชุมชนกำแพงเป็นชุมชนลำดับที่ 1 มีบทบาทน่าที่คือ เป็นศูนย์กลางด้านการเกษตรกรรม การท่องเที่ยวการค้าบริการและการขนส่ง ประกอบกับชุมชนกำแพงเชื่อมต่อกับท่าเรือปากบาราในอนาคต ตามยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัด สงขลา - สตูล ได้กำหนดยุทธศาสตร์พัฒนาศักยภาพทางการขนส่ง 2 ฝากฝั่งทะเล(อันดามัน - อ่าวไทย) มีแผนนโยบายดำเนินการสร้างท่าเทียบเรือปากบาราจึงจำเป็นต้องวางผังเมืองระบบคมนาคมและขนส่งและการบริการสาธารณะ ซึ่งเอื้ออำนวยต่อการพัฒนาเมือง เพื่อรองรับกิจกรรมทางเศรษฐกิจสังคม ประชากรในอนาคต

---

5 สำนักงานเกษตรอำเภอละงู

1. ที่ตั้ง

ผังเมืองรวมชุมชนกำแพง ครอบคลุมพื้นที่ 27.98 ตารางกิโลเมตร หรือ 17,487.50 ไร่ ประกอบด้วย เทศบาลตำบลกำแพงทั้งหมด บางส่วนของตำบลกำแพง และตำบลละงูในเขตอำเภอละงู

2. อาณาเขต

อาคารในเขตผังเมืองรวม มีจำนวนอาคารประมาณ 5,696 หลัง พื้นที่คลุมดิน 629,981 ตารางเมตร เป็นอาคารประเภทพักอาศัยมากที่สุด จำนวน 3,627 หลัง รองลงมาเป็นอาคารพักอาศัยกึ่งพาณิชยกรรม จำนวน 589 หลัง อาคารพาณิชยกรรม 212 หลัง ตามลำดับ

สภาพการใช้ประโยชน์ที่ดิน

- ทิศเหนือ เริ่มจากกึ่งกลางสะพานห้วยอ่างทอง ที่จุดซึ่งห้วยอ่างทองตัดกับศูนย์กลางทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 416 ลากตามแนวเส้นตรงตั้งฉากกับกึ่งกลางสะพานห้วยอ่างทองไปทางด้านตะวันตกจดคลองปากปิง และลากตามแนวเส้นตรงตั้งฉากกับกึ่งกลางสะพานห้วยอ่างทองไปทางด้านตะวันออกจดแนวเขตป่าสงวนแห่งชาติ ป่าควนทังและป่าเขาขาว

- ทิศตะวันออก จดแนวเขตป่าสงวนแห่งชาติป่าควนทังและป่าเขาขาว ไปทางด้านใต้และด้านตะวันออก จดจุดซึ่งขนานกับศูนย์กลางทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 416 ทางด้านเหนือ เป็นระยะ 500 เมตร ลากตามแนวเส้นขนานกับศูนย์กลางทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 416 ทางด้านเหนือ เป็นระยะ 500 เมตร จดคลองน้ำเค็มทางด้านตะวันออก ที่จุดซึ่งคลองน้ำเค็มทางด้านตะวันออกตัดกับเส้นขนานกับศูนย์กลางทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 416 ทางด้านเหนือ เป็นระยะ 500 เมตร ลากตามคลองน้ำเค็มทางด้านตะวันออก จดที่จุดซึ่งคลองน้ำเค็มตัดกับแนวเขตป่าสงวนแห่งชาติ ป่าเลนจังหวัดสตูลตอน 2 ลากตามแนวเขตป่าสงวนแห่งชาติ ป่าเลนจังหวัดสตูล ตอน2

- ทิศใต้ จดแนวเขตป่าสงวนแห่งชาติ ป่าเลนจังหวัดสตูล ตอน2 จดที่จุดซึ่งอยู่ห่างจากศูนย์กลางถนนสาธารณะไม่ปรากฏชื่อตัดกับศูนย์กลางถนนลูกรัง ทางด้านใต้ เป็นระยะ 600 เมตร

- ทิศตะวันตก จดที่จุดซึ่งอยู่ห่างจากศูนย์กลางถนนสาธารณะไม่ปรากฏชื่อตัดกับศูนย์กลางถนนลูกรัง ทางด้านใต้ เป็นระยะ 600 เมตร ลากเป็นเส้นตรงจดกึ่งกลางสะพานคลองต้นตอ ที่จุดซึ่งคลองต้นตอตัดกับศูนย์กลางทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 4052 จดแนวเส้นขนานศูนย์กลางทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 4052 ด้านตะวันตก เป็นระยะ 750 เมตร จดศูนย์กลางถนนสาธารณะไม่ปรากฏชื่อ ลากเป็นเส้นตรงตามศูนย์ถนนสาธารณะไม่ปรากฏชื่อ ด้านตะวันออก จด

คลองปากปิงด้านตะวันตก ลากตามคลองปากปิงทางด้านตะวันตกไปทางด้านเหนือ จนบรรจบจุดเริ่มต้น



ภาพที่ 3.5 แผนที่ผังเมืองรวมชุมชนกำแพง[6]

3. ลักษณะภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นที่ราบสูง สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลางประมาณ 2-6 เมตร ทางด้านเหนืออยู่ระหว่างเขาแดงและเขาขาว อยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ด้านตะวันออก-เฉียงใต้ ติดป่าสงวนแห่งชาติ ป่าชายเลนตอนที่2 มีลำคลองที่สำคัญได้แก่ คลองปากปิง ไหลผ่านทางด้านเหนือตามแนวเหนือใต้ คลองละงู ไหลผ่านชุมชนทางตอนกลางของเขตผังในแนวตะวันตก คลองต้นตอไหลผ่านทางด้านใต้ของเขตผัง นอกจากนี้ยังลำห้วยสายสั้นๆ และหนองน้ำ กระจายอยู่ทั่วไป

---

6 สำนักผังเมืองจังหวัดสตูล

4. การคมนาคม

การคมนาคมขนส่ง

ประกอบด้วยเส้นทางคมนาคมที่สำคัญ ดังนี้

- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 4076 สายฉลุง – ตรัง (ผ่านพื้นที่ตำบลละงูและตำบลกำแพง)
- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 4052 สายละงู –ปากบารา (เชื่อมระหว่างตำบลกำแพงกับท่าเทียบเรือปากบารา ตำบลปากน้ำ และ
- ทางหลวงชนบท ซึ่งมีอยู่หลายสายทั่วทั้งอำเภอ
- ท่าเทียบเรือปากบารา ตั้งอยู่ที่ 2 ตำบลปากน้ำ ใช้เป็นท่าเทียบเรือประมงและท่าเทียบเรือท่องเที่ยวไปสู่เกาะต่างๆ เช่น ตะรุเตา อาดัง หลีเป๊ะ ฯลฯ

ท่าเรือตูแตหรำ ตั้งอยู่ที่หมู่ 12 ตำบลกำแพงฯ เป็นที่ตั้งของแพปลา

3.3.1.2 ลักษณะด้านเศรษฐกิจ

1. สภาพเศรษฐกิจของชุมชนกำแพง ในเขตผังเมืองรวมมีดังนี้

พาณิชยกรรม ชุมชนกำแพงมีร้านค้า สถานประกอบการ จำนวน 676 แห่ง ส่วนใหญ่เป็นธุรกิจขนาดกลางและขนาดเล็กกระจายตัวอยู่ภายในชุมชน ประกอบด้วย ร้านอาหารและเครื่องดื่ม ร้านขายสินค้าเบ็ดเตล็ด ร้านอุปกรณ์ไฟฟ้า ร้านอุปกรณ์ทางการเกษตร เป็นต้น

อุตสาหกรรม ชุมชนกำแพงมีโรงงานอุตสาหกรรมจำนวน 31 แห่ง ส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมขนาดเล็ก และอุตสาหกรรมในครัวเรือน ประกอบด้วยกิจการอุตสาหกรรมเกี่ยวกับอาหาร อุตสาหกรรมการผลิตและโลหะขั้นมูลฐาน และอุตสาหกรรมที่เกี่ยวกับการเกษตร อุตสาหกรรมที่สำคัญ ได้แก่ โรงสีข้าว โรงกลึง โรงทำขนมจีน การผลิตน้ำดื่ม กระจายอยู่ภายในชุมชน แรงงานส่วนใหญ่เป็นแรงงานในครอบครัว

เกษตรกรรม พื้นที่ประมาณร้อยละ 70 ของเขตผังเมืองรวม เป็นพื้นที่เกษตรกรรมโดยมีการเพาะปลูกข้าว ทำสวนยางพารา สวนมะพร้าว สวนผลไม้ และประมงน้ำจืดบริเวณคลองละงู

3.3.1.3 ลักษณะทางด้านสังคม

1. ประชากรจำนวนประชากรในเขตผังเมืองรวมชุมชนกำแพง ในปี 2545 มีจำนวน 17,212 คน เป็นประชากรในเขตเทศบาลกำแพง จำนวน 4,933 คน และประชากรนอกเขตเทศบาล จำนวน 12,279 คน ได้แก่ ตำบลละงู 9,189 คน และตำบลกำแพง 3,090 คน ความหนาแน่นของประชากรในเขตพื้นที่วางผัง 617 คนต่อตารางกิโลเมตร หรือ 0.98 คนต่อไร่

ตารางที่ 3.5 แสดงจำวนและความหนาแน่นของประชากรในเขตผังเมืองรวมชุมชนกำแพง[7]

เขตการปกครอง	**พื้นที่ (ตร.กม.)**	**ประชากร**	**ความหนาแน่น (คน/ตร.กม.)**
เทศบาลตำบลกำแพง	1.059	4,933	4,658
ตำบลละงู	20.528	9,189	448
ตำบลกำแพง	6.303	3,090	490
รวม	27.89	17,212	617

2. การศึกษาสถานศึกษามีจำนวน12 แห่ง เป็นโรงเรียนของภาครัฐบาล 9 แห่ง เอกชน 3 แห่ง แยกเป็นระดับอนุบาล 2 แห่ง ระดับประถมศึกษา 1 แห่ง อนุบาลถึงประถมศึกษา 5 แห่ง อนุบาลถึงมัธยมศึกษา 1 แห่ง มัธยมศึกษา 2 แห่ง และอาชีวศึกษา 1 แห่ง ส่วนใหญ่กระจายอยู่นอกเขตเทศบาล ตำบลกำแพง

3. ศาสนา ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม โดยมีศาสนสถาน จำนวน19 แห่งเป็นมัสยิด 13 แห่ง มัดดาราซ๊ะย์ 3 แห่ง ศาลเจ้า 1 แห่ง วัด 1 แห่ง และสำนักสงฆ์ 1 แห่ง

4. สาธารณสุข สถานบริการสาธารณสุข ด้านการแพทย์และสาธารณสุขของรัฐมีจำนวน 2 แห่ง คือ สถานีอนามัยบ้านในเมือง และศูนย์สุขภาพชุมชนกำแพง โรงพยาบาลละงู สาขา 2 คลีนิคของเอกชน จำนวน 5 แห่ง เป็นคลีนิครักษาโรคทั่วไป 4 แห่ง และคลีนิคทันตกรรม 1 แห่ง นอกจากนี้ยังมีโรงพยาบาลละงู ซึ่งอยู่นอกเขตผัง อยู่ห่างจากชุมชนกำแพงประมาณ 5 กิโลเมตร

3.3.1.4 การใช้ประโยชน์ที่ดิน

ลักษณะภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นที่ราบสูง สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลางประมาณ 2-6 เมตร ทางด้านเหนืออยู่ระหว่างเขาและเขาขาว อยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ด้านตะวันออกเฉียงใต้ติดป่าสงวนแห่งชาติ ป่าชายแลนตอนที่ 2 มีลำคลองที่สำคัญ ได้แก่ คลองป่าปิงไหลผ่านทางด้านเหนือตามแนวเหนือใต้ คลองละงูไหลผ่านชุมชนทางตอนกลางของเขตผังในแนวตะวันออกตะวันตกคลองต้นตอไหลผ่านทางด้านใต้ของเขตผัง นอกจากนี้ยังมีลำห้วยสายสั้น ๆ และหนองน้ำกระจายอยู่ทั่วไป ส่วนใหญ่ของพื้นที่จะใช้ ประโยชน์เพื่อการพานิช ที่อยู่อาศัย และการเกษตรกรรม

---

7 สำนักงานเทศบาลตำบลละงู

การใช้ที่ดินเพื่ออยู่อาศัย มีการตั้งถิ่นฐานอยู่หนาแน่นเป็นแนวยาว ตามถนนหลักได้แก่ ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 4052 และทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 416 และทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 416 ต่อจากแยกเทศบาล โดยมีชุมชนหลักตั้งอยู่ตอนกลางของเขตผังซึ่งอยู่ในเขตเทศบาลตำบลกำแพง และมีการกระจายตัวออกไปบริเวณโดยรอบของชุมชน

การใช้ที่ดินเพื่อการเกษตรกรรม พื้นที่ประมาณร้อยละ 70 ของเขตผังเมืองรวมชุมชนกำแพง เป็นพื้นที่เกษตรกรรม มีการเพาะปลูกข้าว ทำสวนยางพารา สวนผลไม้ เช่น เงาะ ทุเรียน ลองกองสวนมะพร้าว เป็นต้น ส่วนพืชผักหมุนเวียนจะมีการทั่วไปในพื้นที่ อาทิเช่น ข้าวโพด ถั่วฝักยาว มันสำปะหลัง เป็นต้น

แนวโน้มการขยายตัวของชุมชน

ชุมชนกำแพงมีการขยายตัวของชุมชนในระดับปานกลาง มีการขยายตัวไปตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 4052 ตามแนวเหนือใต้ และทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 4078 ตามแนวตะวันออกตะวันตก และทางด้านใต้ของเขตผัง ซึ่งเป็นที่ตั้งของศูนย์ราชการแห่งใหม่ อันเป็นที่ตั้งของที่ว่าการอำเภอ การประปาส่วนภูมิภาค เป็นต้น

บทบาทและหน้าที่ของชุมชนเมือง

ชุมชนกำแพงมีบทบาทและหน้าที่เป็นชุมชนศูนย์กลางลำดับรอง ผังจังหวัดได้กำหนดให้ชุมชมกำแพงเป็นชุมชนลำดับที่ 2 มีหน้าที่เป็นศูนย์กลางการให้บริการด้านพาณิชยกรรม การบริหารการศึกษาในระดับอำเภอ เป็นแหล่งรวบรวมผลผลิตทางการเกษตรกรรม และเป็นศูนย์กลางการบริการการท่องเที่ยว

บทบาทและความสำคัญของชุมชนกำแพง อ. ละงู จ.สตูลจากการศึกษาสภาพแวดล้อมด้านต่างๆ ของชุมชนกำแพง สรุปได้ว่า

ชุมชนกำแพง มีบทบาทสำคัญต่อจังหวัดสตูล ถือได้ว่าทำเลที่ตั้งของชุมชนกำแพงจะเป็นพื้นที่เกษตรกรรม โดยมีพื้นที่ ที่อุดมสมบูรณ์ โดยเฉพาะด้านผลไม้จะเป็นที่ขึ้นชื่อของจังหวัด ที่สามารถทำให้มีชื่อเสียงของชาวสตูล คือ เงาะโรงเรียน ลองกอง ทุเรียนเป็นต้น ประกอบกับพื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์ ก็เพราะสตูลเป็นเขตร้อนชื้น และมีแหล่งน้ำหรือแม่น้ำไหลผ่าน สามรถช่วยชาวเกษตรกรรมได้ดีและสามารถช่วยในการประกอบอาชีพได้ดี และสามารถมีผลผลิตตลอดปีได้และสามารถจำหน่ายได้ตามต้องการ และจากเส้นทางคมนาคม จะเห็นได้ว่า ต.กำแพงเป็นถนนสายที่พื้นที่เกษตรกรรม 70 เปอร์เซ็นต์ของชุมชนกำแพงและสามารถซื้อผลไม้ได้ตามข้างทาง ด้วยความมีศักยภาพของพื้นที่ของชุมชนกำแพงที่มีพื้นที่เกษตรกรรม จึงเหมาะแก่การตลาดเกษตรกรรม เพื่อที่จะรองรับนักท่องเที่ยวหรือจังหวัดใกล้เคียงที่จะมาใช้บริการ

ของตลาดเกษตรแห่งนี้ และเพื่อตอบสนองยุทธศาสตร์ของจังหวัดสตูล การท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม

3.4 การศึกษาสภาพปัจจุบันของพื้นที่ศึกษาผังเทศบาลตำบลกำแพง

3.4.1การศึกษาสภาพทั่วไปทางด้านกายภาพของผังเมืองรวมชุมชนกำแพง

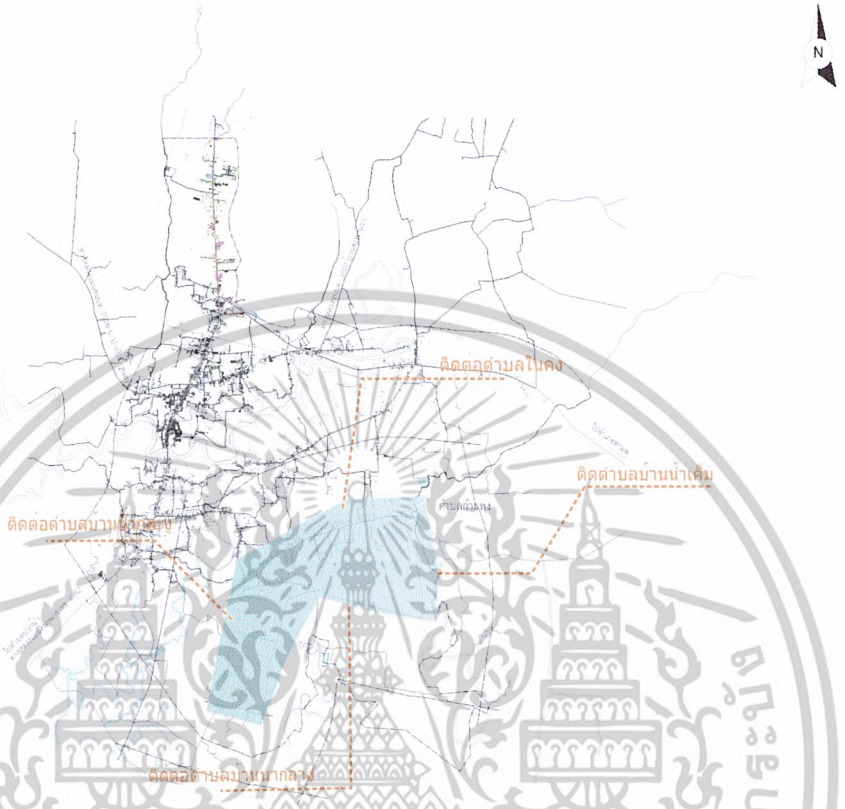
3.3.1.1ผังเมืองรวมชุมชนกำแพง อ.ละงู จ. สตูล จากการดำเนินการจัดทำผังเมืองรวมจังหวัดสตูล ในอนาคตชุมชนกำแพงเป็นชุมชนลำดับที่ 1 มีบทบาทน่าที่คือ เป็นศูนย์กลางด้านการเกษตรกรรม การท่องเที่ยวการค้าบริการและการขนส่ง ประกอบกับชุมชนกำแพงเชื่อมต่อกับท่าเรือปากบาราในอนาคต ตามยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัด สงขลา – สตูล ได้กำหนดยุทธศาสตร์พัฒนาศักยภาพทางการขนส่ง 2 ฝากฝั่งทะเล(อันดามัน – อ่าวไทย) มีแผนนโยบายดำเนินการสร้างท่าเทียบเรือปากบาราจึงจำเป็นต้องวางผังเมืองระบบคมนาคมและขนส่งและการบริการสาธารณะ ซึ่งเอื้ออำนวยต่อการพัฒนาเมือง เพื่อรองรับกิจกรรมทางเศรษฐกิจสังคม ประชากรในอนาคต

1. ที่ตั้ง

เทศบาลตำบลกำแพงทั้งหมดมีพื้นที่ 1.056 ตารางกิโลเมตร หรือ ประมาณ 661.875 ไร่ โดยครอบคลุมพื้นที่บางส่วนของหมู่ที่ 3 หมู่ที่ 4 ของตำบลกำแพง

2. อาณาเขตการปกครอง

ทิศเหนือ	ติดต่อตำบลในคง
ทิศใต้	ติดต่อตำบลบ้านนากลาง
ทิศตะวันออก	ติดต่อตำบลบ้านปากละงู
ทิศตะวันตก	ติดตำบลบ้านน้ำเค็ม



ภาพที่ 3.6 แสดงอาณาเขตติดต่อกับพื้นที่ศึกษา[8]

3. ลักษณะภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นที่ราบสูง สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง ประมาณ 2-6 เมตร ทางด้านเหนืออยู่ระหว่างเขาแดงและเขาขาว อยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ด้านตะวันออก-เฉียงใต้ ติดป่าสงวนแห่งชาติ ป่าชายเลนตอนที่2 มีลำคลองที่สำคัญได้แก่ คลองปากปิง ไหลผ่านทางด้านเหนือตามแนวเหนือใต้ คลองละงู ไหลผ่านชุมชนทางตอนกลางของเขตผังในแนวตะวันตก คลองต้นตอไหลผ่านทางด้านใต้ของเขตผัง นอกจากนี้ยังลำห้วยสายสั้นๆ และหนองน้ำ กระจายอยู่ทั่วไป

4. การคมนาคม

การคมนาคมขนส่ง

ประกอบด้วยเส้นทางคมนาคมที่สำคัญ ดังนี้

---

10 สำนักผังเมืองจังหวัดสตูล

- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 4076 สายฉลุง – ตรัง (ผ่านพื้นที่ตำบลละงูและตำบลกำแพง)
- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 4052 สายละงู –ปากบารา (เชื่อมระหว่างตำบลกำแพงกับท่าเทียบเรือปากบารา ตำบลปากน้ำ และ
- ทางหลวงชนบท ซึ่งมีอยู่หลายสายทั่วทั้งอำเภอ
- ท่าเทียบเรือปากบารา ตั้งอยู่ที่ 2 ตำบลปากน้ำ ใช้เป็นท่าเทียบเรือประมงและท่าเทียบเรือท่องเที่ยวไปสู่เกาะต่างๆ เช่น ตะรุเตา อาดัง หลีเป๊ะ ฯลฯ

ท่าเรือตูแตหรำ ตั้งอยู่ที่หมู่ 12 ตำบลกำแพงฯ เป็นที่ตั้งของแพปลา

3.3.1.2 ลักษณะด้านเศรษฐกิจ

1. สภาพเศรษฐกิจของชุมชนกำแพง ในเขตผังเมืองรวมมีดังนี้

พาณิชยกรรม ชุมชนกำแพงมีร้านค้า สถานประกอบการ จำนวน 676 แห่ง ส่วนใหญ่เป็นธุรกิจขนาดกลางและขนาดเล็กกระจายตัวอยู่ภายในชุมชน ประกอบด้วย ร้านอาหารและเครื่องดื่ม ร้านขายสินค้าเบ็ดเตล็ด ร้านอุปกรณ์ไฟฟ้า ร้านอุปกรณ์ทางการเกษตร เป็นต้น

อุตสาหกรรม ชุมชนกำแพงมีโรงงานอุตสาหกรรมจำนวน 31 แห่ง ส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมขนาดเล็ก และอุตสาหกรรมในครัวเรือน ประกอบด้วยกิจการอุตสาหกรรมเกี่ยวกับอาหาร อุตสาหกรรมการผลิตและโลหะขั้นมูลฐาน และอุตสาหกรรมที่เกี่ยวกับการเกษตร อุตสาหกรรมที่สำคัญ ได้แก่ โรงสีข้าว โรงกลึง โรงทำขนมจีน การผลิตน้ำดื่ม กระจายอยู่ภายในชุมชน แรงงานส่วนใหญ่เป็นแรงงานในครอบครัว

เกษตรกรรม พื้นที่ประมาณร้อยละ 70 ของเขตผังเมืองรวม เป็นพื้นที่เกษตรกรรมโดยมีการเพาะปลูกข้าว ทำสวนยางพารา สวนมะพร้าว สวนผลไม้ และประมงน้ำจืดบริเวณคลองละงู

3.3.1.3 ลักษณะทางด้านสังคม

1. ประชากรจำนวนประชากรในเขตผังเมืองรวมชุมชนกำแพง ในปี 2545 มีจำนวน 17,212 คน เป็นประชากรในเขตเทศบาลกำแพง จำนวน 4,933 คน และประชากรนอกเขตเทศบาล จำนวน 12,279 คน ได้แก่ ตำบลละงู 9,189 คน และตำบลกำแพง 3,090 คน ความหนาแน่นของประชากรในเขตพื้นที่วางผัง 617 คนต่อตารางกิโลเมตร หรือ 0.98 คนต่อไร่

ตารางที่ 3.6 แสดงจำนวนและความหนาแน่นของประชากรในเขตผังเมืองรวมชุมชนกำแพง[9]

เขตการปกครอง	พื้นที่ (ตร.กม.)	ประชากร	ความหนาแน่น (คน/ตร.กม.)
เทศบาลตำบลกำแพง	1.059	4,933	4,658
ตำบลละงู	20.528	9,189	448
ตำบลกำแพง	6.303	3,090	490
รวม	27.89	17,212	617

2. การศึกษาสถานศึกษามีจำนวน12 แห่ง เป็นโรงเรียนของภาครัฐบาล 9 แห่ง เอกชน 3 แห่ง แยกเป็นระดับอนุบาล 2 แห่ง ระดับประถมศึกษา 1 แห่ง อนุบาลถึงประถมศึกษา 5 แห่ง อนุบาลถึงมัธยมศึกษา 1 แห่ง มัธยมศึกษา 2 แห่ง และอาชีวศึกษา 1 แห่ง ส่วนใหญ่กระจายอยู่นอกเขตเทศบาล ตำบลกำแพง

3. ศาสนา ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม โดยมีศาสนสถาน จำนวน19 แห่งเป็นมัสยิด 13 แห่ง มัดดาราซ๊ะย์ 3 แห่ง ศาลเจ้า 1 แห่ง วัด 1 แห่ง และสำนักสงฆ์ 1 แห่ง

4. สาธารณสุข สถานบริการสาธารณสุข ด้านการแพทย์และสาธารณสุขของรัฐมีจำนวน 2 แห่ง คือ สถานีอนามัยบ้านในเมือง และศูนย์สุขภาพชุมชนกำแพง โรงพยาบาลละงู สาขา 2 คลีนิคของเอกชน จำนวน 5 แห่ง เป็นคลีนิครักษาโรคทั่วไป 4 แห่ง และคลีนิคทันตกรรม 1 แห่ง นอกจากนี้ยังมีโรงพยาบาลละงู ซึ่งอยู่นอกเขตผัง อยู่ห่างจากชุมชนกำแพงประมาณ 5 กิโลเมตร

3.3.1.4 การใช้ประโยชน์ที่ดิน

ลักษณะภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นที่ราบสูง สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลางประมาณ 2-6 เมตร ทางด้านเหนืออยู่ระหว่างเขาและเขาขาว อยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ด้านตะวันออกเฉียงใต้ติดป่าสงวนแห่งชาติ ป่าชายแลนตอนที่ 2 มีลำคลองที่สำคัญ ได้แก่ คลองป่าปิงไหลผ่านทางด้านเหนือตามแนวเหนือใต้ คลองละงูไหลผ่านชุมชนทางตอนกลางของเขตผังในแนวตะวันออกตะวันตกคลองต้นตอไหลผ่านทางด้านใต้ของเขตผัง นอกจากนี้ยังมีลำห้วยสายสั้น ๆ และหนองน้ำกระจายอยู่ทั่วไป ส่วนใหญ่ของพื้นที่จะใช้ ประโยชน์เพื่อการพานิช ที่อยู่อาศัย และการเกษตรกรรม

---

8 ข้อมูลจากทะเบียนราษฎร์ และจากการคำนวณสัดส่วนอาคารกับจำนวนประชากรต่อครัวเรือน

การใช้ที่ดินเพื่ออยู่อาศัยมีการตั้งถิ่นฐานอยู่หนาแน่นเป็นแนวยาว ตามถนนหลัก ได้แก่ ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 4052 และทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 416 และทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 416 ต่อจากแยกเทศบาล โดยมีชุมชนหลักตั้งอยู่ตอนกลางของเขตผัง ซึ่งอยู่ในเขตเทศบาลตำบลกำแพง และมีการกระจายตัวออกไปบริเวณโดยรอบของชุมชน

การใช้ที่ดินเพื่อการเกษตรกรรม พื้นที่ประมาณร้อยละ 70 ของเขตผังเมืองรวมชุมชนกำแพง เป็นพื้นที่เกษตรกรรม มีการเพาะปลูกข้าว ทำสวนยางพารา สวนผลไม้ เช่น เงาะ ทุเรียน ลองกองสวนมะพร้าว เป็นต้น ส่วนพืชผักหมุนเวียนจะมีการทั่วไปในพื้นที่ อาทิเช่น ข้าวโพด ถั่วฝักยาว มันสำปะหลัง เป็นต้น



ภาพที่ 3.7 แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดินชุมชนเทศบาลตำบลกำแพง[10]

แนวโน้มการขยายตัวของชุมชน

ชุมชนกำแพงมีการขยายตัวของชุมชนในระดับปานกลาง มีการขยายตัวไปตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 4052 ตามแนวเหนือใต้ และทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 4078 ตามแนวตะวันออกตะวันตก และทางด้านใต้ของเขตผัง ซึ่งเป็นที่ตั้งของศูนย์ราชการแห่งใหม่ อันเป็นที่ตั้งของที่ว่าการอำเภอ การประปาส่วนภูมิภาค เป็นต้น

บทบาทและหน้าที่ของชุมชนเมือง

10สำนักผังเมืองจังหวัดสตูล

ชุมชนกำแพงมีบทบาทและหน้าที่เป็นชุมชนศูนย์กลางลำดับรอง ผังจังหวัดได้กำหนดให้ชุมชมกำแพงเป็นชุมชนลำดับที่ 2 มีหน้าที่เป็นศูนย์กลางการให้บริการด้านพาณิชยกรรม การบริหารการศึกษาในระดับอำเภอ เป็นแหล่งรวบรวมผลผลิตทางการเกษตรกรรม และเป็นศูนย์กลางการบริการการท่องเที่ยว

บทบาทและความสำคัญของชุมชนกำแพงอำเภอละงู จ.สตูลจากการศึกษาสภาพแวดล้อมด้านต่างๆ ของชุมชนกำแพง สรุปได้ว่า

ชุมชนกำแพง มีบทบาทสำคัญต่อจังหวัดสตูล ถือได้ว่าทำเลที่ตั้งของชุมชนกำแพงจะเป็นพื้นที่เกษตรกรรม โดยมีพื้นที่ ที่อุดมสมบูรณ์ โดยเฉพาะด้านผลไม้จะเป็นที่ขึ้นชื่อของจังหวัด ที่สามารถทำให้มีชื่อเสียงของชาวสตูล คือ เงาะโรงเรียน ลองกอง ทุเรียนเป็นต้น ประกอบกับพื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์ ก็เพราะสตูลเป็นเขตร้อนชื้น และมีแหล่งน้ำหรือแม่น้ำไหลผ่าน สามารถช่วยชาวเกษตรกรได้ดีและสามารถช่วยในการประกอบอาชีพได้ดี และสามารถมีผลผลิตตลอดปีได้และสามารถจำหน่ายได้ตามต้องการ และจากเส้นทางคมนาคม จะเห็นได้ว่า ต.กำแพงเป็นถนนสายที่พื้นที่เกษตรกรรม 70 เปอร์เซ็นต์ของชุมชนกำแพงและสามารถ ซื้อผลไม้ได้ตามข้างทาง ด้วยความมีศักยภาพของพื้นที่ของชุมชนกำแพงที่มีพื้นที่เกษตรกรรม จึงเหมาะแก่การตลาดเกษตรกรรม เพื่อที่จะรองรับนักท่องเที่ยวหรือจังหวัดใกล้เคียงที่จะมาใช้บริการของตลาดเกษตรแห่งนี้และเพื่อตอบสนองยุทธศาสตร์ของจังหวัดสตูลการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม

การปกครอง

ตำบลกำแพง แบ่งการปกครองออกเป็น 12 หมู่บ้าน

ตารางที่ 3.7 แสดงรายชื่อหมู่บ้านของตำบลกำแพง พ.ศ. 2532[11]

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน
1	บ้านควนไสน
2	บ้านท่าแลหลา
3	บ้านควน
4	บ้านควนใหญ่
5	บ้านปีใหญ่
6	บ้านปลักมาลัย
7	บ้านโกตา
8	บ้านอุไร
9	บ้านป่าฝาง
10	บ้านปากปิง
11	บ้านทุ่งเสม็ด
12	บ้านตุแตหลำ

ประชากร

ประชากรปัจจุบัน

ในเดือนธันวาคม พ.ศ. 2532 พบว่าตำบลกำแพงมีประชากรรวมทั้งสิ้น 12,295 คน หรือประมาณร้อยละ 25.46 ของประชากรอำเภอ ละงู (ประชากรอำเภอ ละงู มีจำนวน 48,296 คน) จำนวนครอบครัวทั้งตำบลมีประมาณ 2,789 ครอบครัว ขนาดสมาชิกในครอบครัวโดยเฉลี่ยครอบครัวหนึ่งประมาณ 4 คน และมีจำนวนบ้าน 2,486 หลังคาเรือน

จากจำนวนประชากรปัจจุบันของตำบลกำแพง รวมทั้งสิ้น 12,295 คน สามารถจำแนกรายละเอียดของประชากร เป็นราย หมู่บ้าน, การตั้งถิ่นฐาน,ช่วงอายุและวัย,เชื้อสาย,การนับถือศาสนาและระดับการศึกษา ดังต่อไปนี้ คือ

---

11 ข้อมูลจากพัฒนากรประจำตำบลกำแพง

การตั้งถิ่นฐาน

ลักษณะการตั้งถิ่นฐานของประชากรตำบลกำแพง มีการตั้งถิ่นฐานแบบสังคมชนบททางภาคใต้ โดยกรายตัวอยู่ตามพื้นที่สวนยางพารา และกระจุกตัวกระจายอยู่ตามพื้นที่เกษตรกรรมโดยทั่วไปในพื้นที่ราบ แต่ละชุมชนจะมีความสัมพันธ์กันโดยมีเส้นทางคมนาคมเชื่อมโยงติดต่อกันโดยมีสุขาภิบาลกำแพงหมู่ที่ 3 และ 4 เป็นศูนย์กลางในการให้บริการสาธารณะต่างๆ แก่ชุมชน ชุมชนที่มีประชากรกระจุกตัวอย่างหนาแน่นที่สุดได้แก่ชุมชนบ้านควนหมู่ที่ 3 รองลงมาได้แก่ ชุมชนบ้านควนใหญ่หมู่ที่ 4 ส่วนชุมชนที่มีความหนาแน่นน้อยที่สุดได้แก่ ชุมชนบ้านอุไรหมู่ที่ 8

เชื้อสายประชากร

จากประชากรทั้งตำบล พบว่าเป็นประชากรที่มีเชื้อสายมุสลิมประมาณร้อยละ 89.86 มีเชื้อสายไทยโดยกำเนิดประมาณร้อยละ 9.89 และมีเชื้อสายจีนประมาณร้อยละ 0.25

การนับถือศาสนา

ประชากรทั้งตำบล เป็นผู้ที่นับถือศาสนาอิสลามประมาณร้อยละ 89.85 นับถือศาสนาพุทธประมาณร้อยละ 10.06 และนับถือศาสนาคริสต์ประมาณร้อยละ 0.09

ระดับการศึกษา

จากจำนวนประชากรทั้งตำบล มีผู้สำเร็จการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาร้อยละ 53.66 ผู้สำเร็จการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาประมาณร้อยละ 23.51 ผู้สำเร็จการศึกษาระดับอาชีวศึกษาประมาณร้อยละ 3.92 ผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีประมาณ 0.76 และมีผู้ที่ไม่ได้เข้าศึกษาในโรงเรียนแต่อ่านออก เขียนได้ประมาณร้อยละ 16.64

การเปลี่ยนแปลงประชากร

ประชากรตำบลกำแพง ระหว่างพ.ศ. 2532 - 2540 มี ประชากรเพิ่มขึ้นประมาณ 2,653 คน คิดเป็นร้อยละ 27.52 และมีอัตราการเพิ่มเฉลี่ยต่อปีประมาณร้อยละ 2.70 จะเห็นได้ว่าการเปลี่ยนประชากรของตำบลกำแพง มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นอย่างสม่ำเสมอทุกปี ทั้งนี้มีสาเหตุสำคัญมาจากการเปลี่ยนแปลงตามธรรมชาติที่ไม่แน่นอนประกอบกับมีการอพยพเข้าและออกตลอดเวลาทุกปีเพื่อแสดงหาอาชีพที่ดีกว่าเดิมตลอดจนนโยบายทางการงานและการศึกษาต่อ จะเห็นได้ว่าในปี พ.ศ. 2527 มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นน้อยที่สุดคือ 17 คน เนื่องจากมีการอพยพออกมากกว่าเข้า ถึง 218 คน และในปีพ.ศ. 2532 มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นสูงที่สุดถึง 764 คน เนื่องจากมีการอพยพเข้ามากกว่าออกถึง 547 คน เป็นต้น

ตารางที่ 3.8 แสดงจำนวนประชากรและการเปลี่ยนแปลงของตำบลกำแพง ระหว่าง พ.ศ. 2523-2532[12]

พ.ศ.	ประชากร	การเปลี่ยนแปลงประชากร		ส่วนประกอบการเปลี่ยนแปลง		
		จำนวน	ร้อยละ	เกิด	ตาย	อพยพสุทธิ
2523	9,642	-	-	267	31	-
2524	9,795	153	1.59	240	42	45
2525	10,055	260	2.65	261	29	28
2526	10,347	292	2.9	276	53	69
2527	10,364	17	0.16	250	15	218
2528	10,493	129	1.24	235	22	84
2529	10,593	100	0.95	265	29	136
2530	11,328	735	6.94	280	52	507
2531	11,531	203	1.79	244	45	4
2532	12,295	764	6.63	270	53	547

จำนวนประชากรอนาคต

จากผังโครงสร้างจังหวัดสตูล กองผังภาค สำนักผังเมืองกระทรวงมหาดไทย ได้คาดประมาณการประชากรในอนาคต (พ.ศ.2549) ของอำเภอละงู จะมีประชากรประมาณ 80,700 คน ซึ่งเมื่อพิจารณาจากสัดส่วนประชากร และอัตราการเพิ่มประชากรแล้ว สามารถคำนวณประชากรในอนาคต (พ.ศ. 2549)ตำบลกำแพง จะมีประชากรประมาณ 21,050 คน ซึ่งประชากรจะเพิ่มจากในปี พ.ศ. 2532 จำนวน 8755 คน โดยแยกออกเป็นประชากรในเขตสุขาภิบาลปี พ.ศ. 2549 ประมาณ 7,900 คน และประชากรนอกเขตสุขาภิบาลประมาณ 13,150 คน

12 งานทะเบียนราษฎร์อำเภอละงู จังหวัดสตูล

เศรษฐกิจ

การประกอบอาชีพ

ประชากรตำบลกำแพง มีการประกอบอาชีพในทางเกษตรกรรมโดยมีการทำสวนยางพาราและทำนาเป็นหลัก

รายละเอียดการประกอบอาชีพของประชากรตำบลกำแพงจำแนกตามครัวเรือนทั้งตำบลมีดังต่อไปนี้

ก. ครัวเรือนที่ประกอบอาชีพเพียงอย่างเดียว มีประมาณร้อยละ 55.65 ของจำนวนครัวเรือนทั้งตำบล โดยแบ่งออกเป็น

1. อาชีพรับจ้าง มีประมาณร้อยละ 52.36

- งานบริการ (เช่น รับใช้ในบ้าน ขับรถรับจ้าง)ประมาณ ร้อยละ 3.29
- งานช่างฝีมือ (เช่น ช่างไม้ ช่างปูน) ร้อยละ 38.63
- รับจ้างกรีดยาง ประมาณร้อยละ 10.44

2. อาชีพค้าขาย มีประมาณร้อยละ 3.29

ข. ครัวเรือนที่ประกอบอาชีพมากกว่า 1 อาชีพขึ้นไป มี ประมาณร้อยละ 44.35 ของจำนวนครัวเรือนทั้งตำบล โดยแบ่งออกเป็น

1. รับจ้างและเกษตรกรรม มีประมาณร้อยละ 26.18
2. รับจ้าง และค้าขาย มีประมาณร้อยละ 8.44
3. เกษตรกรรมและค้าขาย มีประมาณร้อยละ 9.73

แรงงาน

จากจำนวนประชากรในวัยแรงงานของตำบลกำแพงพบว่ารอยละ 70 เป็นแรงงานในภาคเกษตรกรรม ส่วนใหญ่เป็นแรงงานในครัวเรือนรองลงมาได้แก่ แรงงานจ้างซึ่งจ้างมาจากเพื่อนบ้านและคนในพื้นที่ ตลอดจนแรงงานจากตำบลใกล้เคียง ซึ่งไม่มีที่ทำกินเป็นของตนเองและว่างเว้นจกฤดูกาลเก็บเกี่ยวในพื้นที่ของตน แรงงานอีกร้อยละ 20 เป็นแรงานในภาคอุตสาหกรรม การบริการค้าขาย รับจ้างทั่วไปและรับข้าราชการ ส่วนแรงงานที่เหลืออีกร้อยละ 10 เป็นแรงงานที่มีการว่างงานแบบซ่อนเร้น ได้แก่ ผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับการศึกษาต่างๆ พระภิกษุ สามเณร และสตรีเจริญพันธุ์ ที่มีภาระในการเลี้ยงดูทารก นอกจากนี้แรงงานในภาคเกษตรกรรมบางส่วนเดินทางไปรับจ้างในทางเกษตรกรรมในประเทศมาเลเซีย ในช่วงว่างเว้นจากฤดูเก็บเกี่ยวผลผลิตของตนเอง

ผลผลิต

จากสถิติการเพาะปลูก พ.ศ. 2542 ของเกษตรกรรมตำบลกำแพง สามารถจำแนกรายละเอียดได้ ดังต่อไปนี้

ข้าว พื้นที่เพาะปลูก 9,259 ไร่ ปลูกจำนวน 1,251 ครัวเรือน เฉลี่ยครัวเรือน 7.4 ไร่ ได้ผลผลิตเฉลี่ย 500 กิโลกรัมต่อไร่คิดเป็นผลผลิตรวมทั้งสิ้นประมาณ 4,629 .5 ตันต่อปี

ยางพารา พื้นที่เพาะปลูก 9774 ไร่ ปลูกจำนวน 975 ครัวเรือนเฉลี่ยครัวเรือนละ 10 ไร่ ได้ผลผลิตเฉลี่ย 200 กิโลกรัมต่อไร่ คิดเป็นผลผลิตรวมทั้งสิ้นประมาณ 1,954 .8 ตันต่อปี นอกจากนี้ยังมีการเพาะปลูกพืชชนิดอื่นๆ

มะพร้าว มีพื้นที่เพาะปลูกทั้งหมด 461 ไร่ มีการเพาะปลูก 302 ครัวเรือน เพาะปลูกบริเวณพื้นที่เกษตรกรรมและบริเวณบ้านครัวเรือนละ ประมาณ 5-10 ต้นเพื่อบริโภคเอง

ปาล์มน้ำมัน เป็นพืชที่เกษตรกรหันมาปลูกใหม่มีปริมาณ 161 ไร่ อายุประมาณ 2-4 ปี เกษตรกรผู้ปลูกประมาณ 33 ครัวเรือน ปัจจุบันยังไม่ให้ผลผลิต

ไม้ผลไม้ยืนต้น ได้แก่ทุเรียนและขนุน เพาะปลูกประมาณ 187 ไร่ ปลูกบริเวณบ้านครัวเรือนละ 5-10 ต้น เพื่อบริโภคและเหลือจำหน่ายบางส่วน

พืชผักสวนครัว ได้แก่แตงกวา ผักคะน้า ต้นหอม เป็นต้น ส่วนใหญ่ปลูกไว้สำหรับบริโภคเองจะเหลือจำหน่ายในบางส่วนพื้นที่ปลูกประมาณ 50 ไร่ ปลูกทั้งหมด 113 ครัวเรือน

ส่วนด้านการเลี้ยงสัตว์มีการเลี้ยงเพื่อจำหน่ายไม่มานัก ส่วนใหญ่จะเลี้ยงไว้ใช้งานและบริโภคเอง

นอกจากนี้ยังมีการเลี้ยงปลา ซึ่งส่วนใหญ่เลี้ยงเพื่อบริโภคและจำหน่ายในบางส่วน เป็นการเลี้ยงแบบไร่นาสวนผสม

รายได้

ข้าว จากจำนวนผลิตทั้งหมด 4,629.5 ตันต่อปี คิดเป็นมูลค่าผลผลิตรวมประมาณ 16,203,250 บาทต่อปี มีรายได้เฉลี่ยครัวเรือนละประมาณ 13,000 บาทต่อปี จะเหลือรายได้สุทธิครัวเรือนละประมาณ 9,000 บาทต่อปี

ยางพารา จากจำนวนผลผลิตทั้งหมด 1,954.8 ตันต่อปี ตันต่อปี คิดเป็นมูลค่าผลผลิตรวมประมาณ 33,231,600 บาทต่อปี มีรายได้เฉลี่ยครัวเรือนละประมาณ 13,000 บาทต่อปี จะเหลือรายได้สุทธิครัวเรือนละประมาณ 20,000 บาทต่อปี

การใช้ที่ดิน

ตำบลกำแพง มีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 70,151 ตารางกิโลเมตร มีการใช้ที่ดินแบ่งเป็นประเภทต่างๆ ดังนี้

1. พื้นที่เขตเทศบาล มีพื้นที่ประมาณ 661.75 ไร่ คิดร้อยละ 1.51 ของพื้นที่ทั้งหมด

2. พื้นที่ชุมชนในหมู่บ้านต่างๆ รวมถึงพื้นที่ในเขตสุขาภิบาลกำแพงร้อยละ 17.70 ของพื้นที่ทั้งตำบลโดยแบ่งออกเป็น

- บริเวณที่พักอาศัย รวมถึงสถานที่ประกอบกิจการต่างๆ เป็นร้านจำหน่ายสินค้าเบ็ดเตล็ดและสินค้าประเภทอุปโภค บริโภคซึ่งรวมอยู่กับที่พักอาศัย มีพื้นที่ประมาณ 4,120 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 9.40 ของพื้นที่ตำบล
- สถาบันการศึกษามีพื้นที่ประมาณ 1,130 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 2.58 ของพื้นที่ตำบล
- ศาสนสถาน ได้แก่ ที่ตั้งวัดและมัสยิด มีพื้นที่ประมาณ 927 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 2.11 ของพื้นที่ตำบล
- สถานบันราชการอื่นๆ เช่น ที่ว่าการอำเภอและส่วนราชการต่าง ๆ มีพื้นที่ประมาณ 1,582 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 3.61 ของพื้นที่ตำบล

3. พื้นที่เกษตรกรรมเป็นพื้นที่ที่ใช้ประโยชน์ในการเพาะปลูกพืชต่างๆ มีพื้นที่ประมาณ 20,112 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 45.87 ของพื้นที่ทั้งตำบลซึ่งมีพื้นที่บางส่วนอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ

- พื้นที่นา มีพื้นที่เพาะปลูกอยู่ทั่วไปในตำบล คิดเป็นร้อยละ 21.12 ของพื้นที่ทั้งตำบล
- พื้นที่ยางพารา มีพื้นที่ประมาณ 9,774 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 22.29 ของพื้นที่ทั้งตำบล
- พื้นที่พืชไร่ ได้แก่ พื้นที่เพาะปลูกข้าวโพด มีพื้นที่ประมาณ 200 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.46 ของพื้นที่ทั้งตำบล
- พื้นที่ไม้ผล ไม้ยืนต้น ได้แก่ พื้นที่เพาะปลูกทุเรียน ขนุน,มะพร้าว ปละปาล์มน้ำมัน มีพื้นที่ประมาณ 829 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 1.89 ของพื้นที่ทั้งตำบล
- พื้นที่พืชผัก มีพื้นที่ประมาณ 50 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.11 ของพื้นที่ทั้งตำบล

4. พื้นที่อุตสาหกรรม ได้แก่สถานที่ตั้งโรงงานอุตสาหกรรม เช่น โรงสีข้าว โรงงานผลิตน้ำมันปาล์ม โรงาน มีพื้นที่ประมาณ 1,280 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 2.92 ของพื้นที่ทั้งตำบล

5. พื้นที่สาธารณประโยชน์ มีพื้นที่ประมาณ 6,783ไร่ คิดเป็นร้อยละ 15.47 ของพื้นที่ทั้งตำบล

6. พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ มีพื้นที่ประมาณ 16,875 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 38.49 ของพื้นที่ทั้งตำบล

7. พื้นที่อื่นๆ (เช่น ถนน แหล่งน้ำ ฯลฯ) มีพื้นที่ประมาณ 2,500 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 5.70 ของพื้นที่ทั้งตำบล

ตารางที่ 3.9 แสดงการใช้ที่ดิน จำแนกตามประเภทต่างๆ ของตำบลกำแพง พ.ศ.2532[13]

ประเภทการใช้ที่ดิน	จำนวนพื้นที่	
	ไร่	ร้อยละ
1. พื้นที่เทศบาลตำบลกำแพง	661.75	1.51
2. พื้นที่ชุมชนในหมู่บ้านต่างๆ ของตำบล	7,759.00	17.7
3. พื้นที่เกษตรกรรม	20,112.00	45.87
4. พื้นที่โรงงานอุตสาหกรรม	1,280.00	2.92
5. พื้นที่สาธารณประโยชน์	6,783.00	15.47
6. พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ	16,875.00	38.49
7.พื้นที่อื่นๆ	2,500.00	5.7
รวมทั้งตำบล	55,970.75	-

การคมนาคม

การคมนาคมของตำบลกำแพง มีเส้นทางการคมนาคมทางบกที่สำคัญ คือ

- ทางหลวง จังหวัดหมายเลขที่ 4078 (สตูล - ตรัง) เริ่มจากสุขาภิบาลฉลุง ผ่านกิ่อำเภอท่าแพ อำเภอละงู อำเภอทุ่งหว้าไปติดต่อกับอำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง

13 ข้อมูลจากพัฒนากรประจำตำบลกำแพง

- ทางหลวงจังหวัดหมายเลข 4052 (กำแพง - ปากบารา) แยกจากทางหลวงจังหวัดหมายเลข 4078 ที่สุขาภิบาลกำแพงไปยังท่าเรือปากบารา ตำบลปากน้ำ อำเภอละงูเป็นราดยางสภาพดี

- ถนน รพช.สต 11004 (โกตา - ทุ่งนางแก้ว) แยกจากทางหลวงจังหวัดหมายเลข 4078 ที่หมู่บ้านโกตา หมู่ที่ 7 ผ่านตำบลเขาขาว ตำบลน้ำผุด เข้าสู่ตำบลป่าแก่บ่อหิน อำเภอทุ่งหว้า เป็นถนนลูกรัง สภาพชำรุดบางส่วน

- ถนนลูกรังสาย ควนไสน - ท่าแลหลาแยกจากทางหลวงจังหวัดหมายเลข 4078 ที่บ้านควนไสยหมู่ที่ 1 ไปทางทิศตะวันตกเข้าสู่บ้านท่าแลหลาหมู่ที่ 2 เป็นถนนลาดยางสภาพถนนชำรุดบางส่วน

- ถนน รพช.สต 11026 (ละงู - ตูแลหลำ) แยกจากทางหลวงจังหวัดหมายเลข 4052 ที่หมู่บ้านควนใหญ่ สุขาภิบาลกำแพงเข้าสู่บ้านตูแลหลำหมู่ที่ 12 โดยผ่านบ้านปากปิงหมู่ที่ 10 และหมู่บ้านปิใหญ่หมู่ที่ 5 เป็นถนนลูกรังสภาพถนนชำรุดในบางส่วน

- ถนน รพช.สต. 11005 (ป่าฝาง - หัวควน) แยกจากทางหลวงจังหวัดหมายเลข 4078 ที่บ้านป่าฝางหมู่ที่ 2 ตำบลน้ำผุด โดยผ่านหมู่ที่ 2 บ้านหาญตำบลเขาขาว และหมู่ที่ 3 บ้านเกาะเปลว ตำบลน้ำผุดเป็นถนนลูกรัง สภาพชำรุดในบางส่วน

- ถนนลูกรังสาย ป่าฝาง - อุไร แยกทางหลวงจังหวัดหมายเลข 4078 ที่หมู่บ้านป่าฝางหมู่ที่ 9 ไปทางทิศตะวันตก เข้าสู่หมู่บ้านอุไรหมู่ที่ 9 จดถนนลูกรังาสายควนไสน

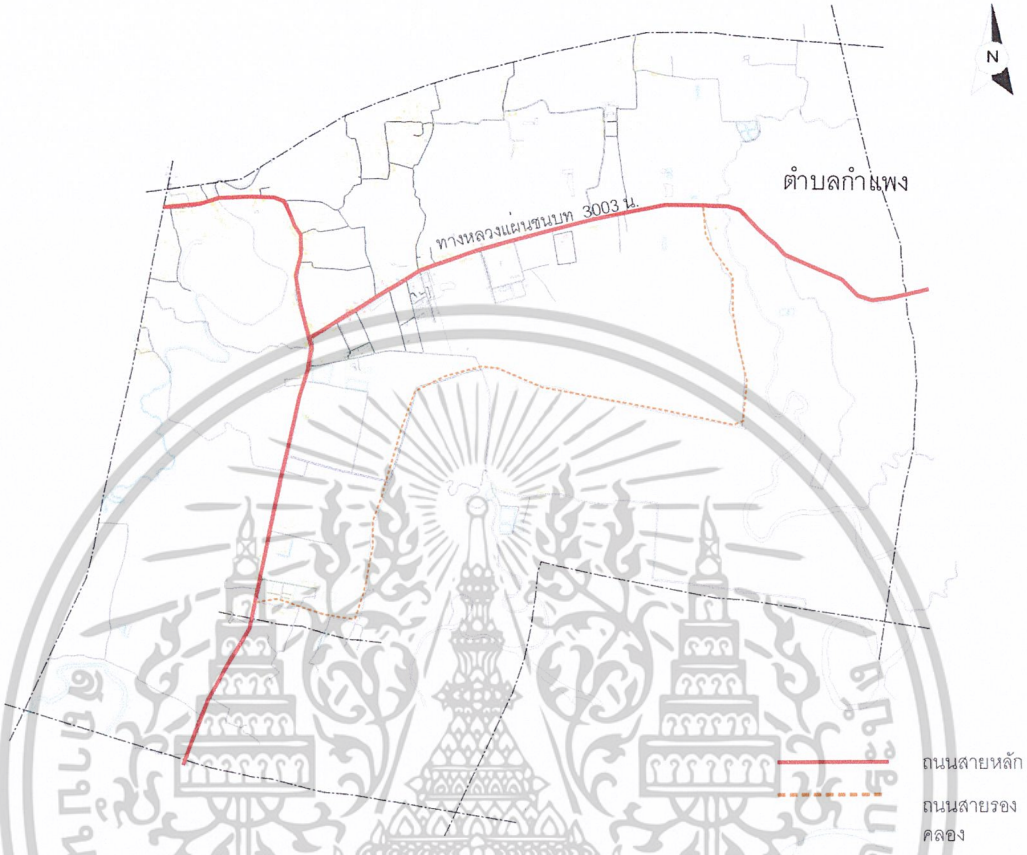
- ท่าแลหลา ที่บ้านท่าแลหลาหมู่ที่ 2 เป็นถนนลูกรัง สภาพชำรุดในบางส่วน

- ถนนลูกรังสาย ปิใหญ่ - ท่าแลหลา แยกจากถนน รพธ.สต. 11026 ที่บ้านปิใหญ่หมู่ที่ 5 จดถนนลูกรังสายควนไสน - ท่าแลหลาที่บ้านท่าแลหลาหมู่ที่ 2 เป็นถนนลูกรังชำรุดบางส่วน

- ถนน กรปกลาง สายทุ่งเสม็ด - ทุ่งหว้าแยกทางหลวงจังหวัดหมายเลข 4078 ที่บ้านเสม็ดหมู่ที่ 11 ไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือเข้าสู่ตำบลป่าแก่บ่อหิน อำเภอทุ่งหว้า จดทางหลวงจังหวัดหมายเลข 4078 ที่บ้านเขาแดงตำบลแก่บ่อหิน อำเภอทุ่งหว้า

การคมนาคมติดต่อกับอำเภอใกล้เคียง มีเส้นทางคมนาคมที่สำคัญ คือ

- ทางหลวงจังหวัดหมายเลข 4078 เชื่อมการคมนาคมระหว่างสุขาภิบาลฉลุงอำเภอเมือง ผ่านกิ่งอำเภอท่าแพเข้าสู่อำเภอละงู โดยผ่านตำบลละงู และตำบลกำแพง มุ่งตรงไปยัง อำเภอทุ่งหว้า ผ่านตำบลนาทอน ตำบลทุ่งหว้า และตำบลป่าแก่บ่อดินเข้าสู่จังหวัดตรังที่อำเภอปะเหลียน เป็นถนนลาดยาง สภาพดี



ภาพที่ 3.8 แสดงแผนที่ระบบการคมนาคมขนส่งในพื้นที่ศึกษา[14]

การคมนาคมติดต่อภายในตำบลและตำบลใกล้เคียงมีเส้นทางคมนาคมที่สำคัญ ดังนี้

- ทางหลวงจังหวัดหมายเลข 4078 สามารถเชื่อมการคมนาคมติดต่อกันระหว่างตำบลละงูกับตำบลกำแพง โดยเริ่มจากแนวเขตอำเภอ หมู่ที่ 10 บ้านห้วยไทร ตำบลละงู ผ่านหมู่ที่ 9 บ้านคลองขุด เข้าสู่ตำบลกำแพงที่หมู่ที่ 7 บ้านโกตา ผ่านหมู่ที่ 4 บ้านควนใหญ่ หมู่ที่ 1 บ้านควนไสน หมู่ที่ 6 บ้านปลักมาลัย หมู่ที่ 9 บ้านป่าฝาง หมู่ที่ 11 บ้านทุ่งเสม็ด เป็นถนนลาดยาง สภาพดี

- ทางหลวงจังหวัดหมายเลข 4052 สามารถเชื่อมการคมนาคมติดต่อกันระหว่างตำบลละงูกับตำบลกำแพงกับตำบลปากน้ำ โดยเริ่มจากแยกถนนหลวงจังหวัดหมายเลข

---

14 สำนักผังเมืองจังหวัดสตูล

4078 ที่บ้าน ควนใหญ่หมู่ที่ 4 บ้านหัวทางหมู่ที่ 6 บ้านลาหวาหมู่ที่ 4 ตำบลละงู เข้าสู่ตำบลปากน้ำที่บ้าน ตะโล๊ะ หมู่ที่ 4 ผ่านท่ามาลัยหมู่ที่ 6 จดท่าเทียบเรือปากบาราที่บ้านปากบารา หมู่ที่ 2เป็น ถนนราดยางสภาพดี

แหล่งน้ำเพื่อการอุปโภค - บริโภค

แหล่งน้ำเพื่อการอุปโภคที่สำคัญของตำบล ได้แก่ บ่อน้ำตื้น ซึ่งส่วนใหญ่ใช้เองภายในครัวเรือน ส่วนที่เป็นบ่อสาธารณะมีประมาณ 46 บ่อในทุกหมู่บ้าน มีบ่อบาดาลสาธารณะ 12 แห่ง ในหมู่ที่ 1,2,3,6,8,9,10 และ 11 มรสระน้ำสาธารณะ 7 แห่ง ในหมู่ที่ 1,2,5,6,9, และ 12 ส่วนแหล่งน้ำเพื่อการบริโภคที่สำคัญได้แก่น้ำฝน ซึ่งทุกครัวเรือนจะมีภาชนะสำหรับเก็บน้ำฝนส่วนในเขตสุขาภิบาลกำแพงในหมู่ที่ 3 และ 4 ได้รับบริการน้ำประปาจากการประปาสุขาภิบาลนอกจากนี้ยังมีถังเก็บน้ำฝนรวม 17 แห่ง ในหมู่ที่ 1,2,4,5,6,8,9,10 และ 12 ส่วนใหญ่จะอยู่ในบริเวณมัสยิดและโรงเรียนเป็นต้น แต่จะเกิดปัญหาการขาดแคลนทั้งอุปโภค - บริโภค ในบางหมู่บ้านในช่วงฤดู

การระบายน้ำ

เนื่องจากสภาพพื้นที่ของตำบลกำแพง เป็นแบบลูกคลื่นลอนลาดถึงที่ราบ อันประกอบด้วยแม่น้ำลำคลองหลายสาย ดังนั้นเองการระบายน้ำจึงเป็นไปตามธรรมชาติโดยไหลจากที่สูงลงสู่แม่น้ำลำคลองต่าง ๆ แต่มักจะเกิดปัญหาน้ำท่วมฉับพลันในช่วงฤดูฝนโดยเฉพาะอย่างยิ่งในระหว่างเดือนกันยายนถึงตุลาคม บริเวณหมู่ที่ 4

ไฟฟ้า

ตำบลกำแพง มีไฟฟ้าเข้าถึงให้บริการในตำบลโดยจากจำนวน (หลังคาเรือน) ทั้งตำบลพบว่ามีไฟฟ้าใช้ประมาณร้อยละ 91.39 อีกประมาณร้อยละ 8.61 เป็นบ้านที่ยังไม่มีไฟฟ้าใช้ โดยจำแนกรายละเอียดตามหมู่บ้านของตำบลกำแพง รวม 12 หมู่บ้าน คือ

หมู่ที่มีไฟฟ้าใช้ครบทุกครัวเรือน ได้แก่หมู่ที่ 3,4,7,9 และ 10

หมู่บ้านที่มีไฟฟ้าใช้แล้ว แต่ยังไม่ครบทุกหลัง ได้แก่

หมู่ที่ 1 ยังขาดอีก 27 หลังคาเรือน
หมู่ที่ 2 ยังขาดอีก 50 หลังคาเรือน
หมู่ที่ 5 ยังขาดอีก 3 หลังคาเรือน
หมู่ที่ 6 ยังขาดอีก 43 หลังคาเรือน
หมู่ที่ 8 ยังขาดอีก 14 หลังคาเรือน
หมู่ที่ 11 ยังขาดอีก 69 หลังคาเรือน
หมู่ที่ 12 ยังขาดอีก 8 หลังคาเรือน

การสื่อสาร

ในตำบลกำแพง เป็นที่ตั้งของชุมสายโทรศัพท์ มีโทรศัพท์สาธารณะ 3 เครื่อง มีที่ทำการไปรษณีย์โทรเลข 1 แห่ง และมีตู้ไปรษณีย์ 3 แห่ง และในบางท้องที่การคมนาคมไม่สะดวก การรับส่งจดหมายและไปรษณียภัณฑ์เป็นหน้าที่ของกำนัน และผู้ใหญ่คอยให้บริการแก่ประชาชนในหมู่บ้านของตน

สาธารณูปการ, พานิชยกรรม และอุตสาหกรรม

ในตำบลกำแพง ปัจจุบันได้มีการจัดสาธารณูปการหลายประเภทสำหรับชุมชน ซึ่งจัดตั้งโดยส่วนราชการและประชาชนในเขตตำบลดังนี้



ภาพที่ 3.8 แสดงสถานที่สำคัญในพื้นที่ศึกษา[15]

15 สำนักผังเมืองจังหวัดสตูล

ตารางที่ 4.0 แสดงจำนวนสาธารณูปการ, พานิชยกรรม และอุตสาหกรรม จำแนก ตามประเภทและหมู่บ้าน ตำบลกำแพง2540[16]

สาธารณูปการ พาณิชยกรรม และ อุตสาหกรรม	หมู่ที่ 1	หมู่ที่ 2	หมู่ที่ 3	หมู่ที่ 4	หมู่ที่ 5	หมู่ที่ 6	หมู่ที่ 7	หมู่ที่ 8	หมู่ที่ 9	หมู่ที่ 10	หมู่ที่ 11	หมู่ที่ 12
สาธารณูปการ												
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศูนย์โภชนาการเด็ก	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
โรงเรียนประถมศึกษา	1	1	1	-	1	1	-	1	1	1	1	1
การศึกษาผู้ใหญ่	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
การศึกษานอกโรงเรียน	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ห้องสมุด	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
วัด,สำนักสงฆ์	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
มัสยิด	1	1	-	1	1	1	1	1	1	1	-	1
พาณิชยกรรม												
ตลาด	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ร้านขายยา	-	-	6	4	-	-	-	-	-	-	-	-
ร้านค้าสหกรณ์	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ปั๊มน้ำมัน,ซ่อมรถ	-	1	6	-	1	1	2	1	-	1	-	2
อุตสาหกรรม												
โรงสีข้าว	3	2	2	1	2	3	1	-	3	2	1	-
โรงงานอุตสาหกรรม	-	-	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-

16 ข้อมูลจากพัฒนากรประจำตำบลกำแพง

ศาสนา

ประชากรในเขตตำบลกำแพง ประมาณร้อยละ 89.85 นับถือศาสนาอิสลาม และประมาณร้อยละ 10.06 นับถือศาสนาพุทธ ส่วนอีกประมาณร้อยละ 0.09 นับถือศาสนาคริสต์ โดยมีศาสนาสถานเป็นสถานที่ประกอบงานบุญ งานประเพณี และพิธีกรรมทางศาสนา ภายในตำบลกำแพงมีศาสนสถาน รวม 1 แห่ง และศาลเจ้า 1 แห่ง คือ

มัสยิด

1. มัสยิดบ้านควนไสน ตั้งอยู่หมู่ที่ 1
2. มัสยิดบ้านท่าแลหลา ตั้งอยู่หมู่ที่ 2
3. มัสยิดกลางกำแพง ตั้งอยู่หมู่ที่ 3
4. มัสยิดบ้านปากปิง ตั้งอยู่หมู่ที่ 4
5. มัสยิดบ้านปักมาลัย ตั้งอยู่หมู่ที่ 5
6. มัสยิดบ้านโกตา ตั้งอยู่หมู่ที่ 6
7. มัสยิดบ้านอุไร ตั้งอยู่หมู่ที่ 7
8. มัสยิดบ้านป่าฝาง ตั้งอยู่หมู่ที่ 8
9. มัสยิดบ้านปิใหญ่ ตั้งอยู่หมู่ที่ 9
10. มัสยิดบ้านตูแลหลำ ตั้งอยู่หมู่ที่ 10

พุทธสถาน

1. วัดอาทรรังสกษฎ์ ตั้งอยู่หมู่ที่ 3
2. สำนักสงฆ์บ้านบนควน ตั้งอยู่หมู่ที่ 3

นอกจากนี้ยังมีโบสถ์คริสต์ 1 แห่ง ได้แก่ คริสจักร ตั้งอยู่ที่หมู่ 4 มีศาลเจ้า 1 แห่ง ได้แก่ศาลเจ้ากวงฮกเกง ตั้งอยู่ที่ 3

สาธารณสุข

การให้การบริการด้านสาธารณสุขในเขตตำบลกำแพงประชาชนได้รับการบริการจากโรงพยาบาลชุมชนอำเภอละงู ตั้งอยู่หมู่ที่ 3 บ้านควนเป็นโรงพยาบาลประจำอำเภอขนาด 10 เตียงมีแพทย์ประจำ 2 คน พยาบาล 3 คน ผู้ช่วยพยาบาล 12 คน ทันตแพทย์ 1 คนและเจ้าหน้าที่อื่น ๆ อีก 4 คน ให้การตรวจรักษาโรคต่าง ๆ แก่ประชาชนในตำบล อำเภอและอำเภอใกล้เคียง มีผู้สื่อข่าวสาธารณสุข (ผสส .) และอาสาสมัครสาธารณสุขของหมู่บ้านเข้ารับการฝึกอบรมด้านสาธารณสุขมูลฐาน เพื่อนำไปเผยแพร่ต่อประชาชนของหมู่บ้านของตนต่อไป มีกองทุนยาในหมู่บ้าน 2,7 และ 11 รวม 3 แห่ง มีคลินิกเอกชน (เวชกรรม) 2 แห่ง ร้านขายยาแผนปัจจุบัน รวม 10 แห่ง ในหมู่ที่ 3 และ 4

สาธารณูปการระดับหมู่บ้าน

ปัจจุบันในหมู่บ้านต่าง ๆ ของตำบลกำแพง มีการบริการสาธารณะให้บนริการแก่ประชาชน คือ

- ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน มีในหมู่ที่ 1,2,5,6,9 โดยยังขาดในหมู่ที่ 7,8 และ 12
- กองทุนยา มีในหมู่ที่ 2 และ 9 โดยยังขาดในหมู่ที่ 1,5,6,7,8,10
- ศาลาประชาคม มีในหมู่ที่ 3 โดยยังขาดในหมู่ที่ 1,2,5,6,7,10
- ที่พักสายตรวจ มีในหมู่ที่ 3 และ 4 โดยยังขาดในหมู่ที่ 1,2,5,6,7,8 9,10,11 และ 12
- ตู้ไปรษณีย์ มีในหมู่ที่ 3 โดยยังขาดในหมู่ที่ 1,2,5,6,7,8 9,10,11 และ 12
- ศาลาพักร้อน มีในหมู่ที่ 1 และ 5 โดยยังขาดในหมู่ที่ ,2,5,6,7,8 10,11 และ 12

สำหรับสาธารณูปการระดับหมู่บ้าน ที่ยังไม่มี ได้แก่ ลานตากข้าวรวม แปลงทดลองการเกษตร สนามเด็กเล่นเป็นต้น

ฉะนั้น จึงควรจัดให้มีครบทุกหมู่บ้าน และเพื่อเป็นการกระจายการสาธารณะต่าง ๆ เหล่านี้ ได้อย่างทั่วถึงทุกหมู่บ้าน จึงควรจัดหาพื้นที่บริเวณที่ว่าง หรือที่สาธารณประโยชย์ที่เหมาะสม จัดเป็นศูนย์หมู่บ้าน ให้มีบริการสาธารณะต่าง ๆ อย่างครบถ้วน

หมายเหตุ หมู่ที่ 3 และ 4 อยู่ในเขตสุขาภิบาล

สาธารณูปการระดับตำบล

ปัจจุบันตำบลกำแพง มีสาธารณูปการระดับตำบลให้มีบริการ คือ

- ห้องสมุดประชาชนประจำอำเภอ ตั้งอยู่ในหมู่ที่ 3
- โรงพยาบาล ตั้งอยู่ในหมู่ที่ 3
- ที่ว่าการสภาตำบล ตั้งอยู่ในหมู่ที่ 3
- ป้อมยามตำรวจ ตั้งอยู่ในหมู่ที่ 7
- สถานีตำรวจภูธร ตั้งอยู่ในหมู่ที่ 3
- ที่ทำการไปรษณีย์โทรเลขอำเภอละงู ตั้งอยู่ในหมู่ที่ 3
- ชุมสายโทรศัพท์ ตั้งอยู่ในหมู่ที่ 3
- โทรศัพท์สาธารณะ ตั้งอยู่ในหมู่ที่ 12

จะเห็นได้ว่าในตำบลกำแพง สาธารณูปการต่าง ๆ จะตั้งในหมู่ที่ 3 ซึ่งเป็นเขตสุขาภิบาล แต่อย่างไรก็ตามยังขาดบริการสาธารณะที่จำเป็น ซึ่งควรจัดให้มีขึ้น เพื่อให้บริการแก่ประชาชนอย่างทั่วถึงได้แก่ ศูนย์ฝึกอาชีพ สนามกีฬาเป็นต้น

ซึ่งควรมีการจัดหาพื้นที่ว่างเปล่า หรือบริเวณที่สาธารณประโยชน์ที่เหมาะสมจัดทำเป็นศูนย์กลางตำบล โดยจัดให้มีสาธารณูปการต่าง ๆ เหล่านี้อยู่รวมกันเป็นกลุ่ม เพื่อให้ประชาชนได้ใช้บริการได้สะดวก

พาณิชยกรรม

ศูนย์กลางย่านพาณิชยกรรมของตำบลกำแพงจะอยู่ในบริเวณร้านค้า อาคารพาณิชย์ในเขตสุขาภิบาลตำบลกำแพง หมู่ที่ 3 , 4 ตำบลกำแพง ซึ่งประกอบด้วยร้านขายของชำ ขายอาหาร ร้านจำหน่ายอุปกรณ์การผลิตทางการเกษตร ร้านซ่อมรถ ร้ายขายยา ตลาดสดและตลาดนัดทุกเช้า นอกจากนี้สุขาภิบาลกำแพงยังเป็นศูนย์กลางด้านการเกษตร เป็นจุดนัดพบระหว่างผู้ผลิต ผู้บริโภคและพ่อค้าคนกลางต่าง ๆ ผลผลิตส่วนใหญ่เกษตรกรผู้ผลิตจะนำไปจำหน่ายเองยังแหล่งรับซื้อ

ส่วนใหญ่บ้านต่าง ๆ ยังมีร้านขายของชำขนาดเล็กจำหน่ายสินค้าอุปโภคและบริโภคอีกด้วย

นอกจากนี้ในหมู่ที่ 12 ยังมีท่าเทียบเรือประมงที่สำคัญ ได้แก่ เรือตูแตหลำ มีแพปลาขนาดใหญ่ในแต่ละวันจะมีเรือประมงมาเทียบส่งปลาเป็นจำนวนมาก และมีรถบรรทุกปลาจากหลายจังหวัด มารอรับปลาไปจำหน่ายตามที่ต่าง ๆ

อุตสาหกรรม

ทางด้านอุตสาหกรรมในเขตตำบลกำแพง มีโรงงานอุตสาหกรรม ได้แก่ อู่ต่อเรือประมงขนาดใหญ่ ในเขตหมู่ที่ 12 บ้านตูแตหลำ ซึ่งมีท่าเทียบเรือที่สำคัญของตำบล มีโรงน้ำแข็ง2 แห่ง ในหมู่ที่ 3 และ 7 มีโรงงานขนาดเล็กผลิตขนมจีน 5 แห่ง ในหมู่ที่ 3 นอกจากนี้ยังมีโรงงานสีข้าวขนาดเล็ก ซึ่งตั้งอยู่ในบ้านต่าง ๆ ชาวส่วนใหญ่เกษตรกรจะนำข้าวไปสีเพื่อเก็บไว้บริโภคเองภายในครัวเรือน

ส่วนอุตสาหกรรมในครัวเรือนของตำบลกำแพง ได้แด่ เย็บจาก ทำกะปิในหมู่ที่ 2,5,8,10 ทำปลาหมึกแห้งและปลาเค็มในหมู่ที่ 12 และทำเสื่อเตย ใบลานในหมู่ที่ 2,5,6,7,8,9

สภาพแวดล้อม

ในเขตตำบลกำแพง มีสภาพแวดล้อมแบบชนบททั่วไปที่ยังไม่มีผลกระทบจากมลพิษ

ต่าง ๆ ที่ยังขาดความเป็นระเบียบเรียบร้อยสวยงามตามบริเวณบ้านตลอดจนแม่น้ำ ลำคลอง

ต่าง ๆ ยังขาดการดูแลรักษาส่วนสภาพถนนหนทางตามบริเวณบ้านและบริเวณโดยทั่วไปเป็นถนนลูกรัง และถนนดิน ซึ่งให้การดูแล รักษาความสะอาด ซึ่งทำได้ยาก มักก่อให้เกิดปัญหาเรื่องฝุ่นละออง และโคลนรบกวนชุมชนในช่วงฤดูแล้ง และฤดูฝนตามลำดับจึงควรปรับปรุง และแก้ไขสิ่งต่าง ๆ ซึ่งอยู่รอบข้างตัวเราให้อยู่ในสภาพที่ดี เพื่อป้องกันมิให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพอนามัยและดำลงชีวิตตามหลักสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อม

สถานที่ท่องเที่ยว

สถานที่ท่องเที่ยวในเขตตำบลกำแพง ได้แก่ ถ้ำลูกสาว ตั้งอยู่หมู่ที่ 8 บ้านอุไร ห่างจากที่ว่าการอำเภอละงูประมาณ 6 กิโลเมตร มีลักษณะเป็นถ้ำธรรมชาติที่สวยงามถ้ำหนึ่ง ขนาดไม่ใหญ่นักและเงียบสวยงามเดินทางไปมาได้สะดวก

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

บทที่ 4

การวิเคราะห์สภาพทั่วไปและบทบาทของพื้นที่

การศึกษาและวิเคราะห์สภาพทั่วไปบริเวณพื้นที่เทศบาลตำบลกำแพงและบริเวณต่อเนื่อง การศึกษาพื้นที่โดยการสำรวจสภาพทั่วไปของชุมชนกำแพง ด้านกายภาพ เศรษฐกิจ สังคม ประชากร โครงสร้างพื้นฐานที่มีอยู่ในปัจจุบัน ตลอดจนปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น แนวโน้มการขยายตัวของชุมชนในอนาคต ตามแผนพัฒนาระดับประเทศ แผนพัฒนาระดับจังหวัด ระดับอำเภอและอื่นๆ ที่เกี่ยวเพื่อใช้แนวทางในการสรุปการพัฒนาชุมชน

4.1 การวิเคราะห์แผนพัฒนาและโครงการที่เกี่ยวข้อง

4.1.1 การศึกษาด้านนโยบายประเทศ

การศึกษาแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 1 - 3 (พ.ศ. 2504 – 2519) เนื่องจากการจัดทำโครงการ และการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจในระยะแรกส่วนใหญ่ยังไม่พร้อม โดยเฉพาะการจัดทำโครงการพัฒนาระยะยาวถือเป็นแต่เพียงการวางแผนขึ้นต้น โดยการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจฉบับนี้ได้ครอบคลุมสาขาการพัฒนาเศรษฐกิจของรัฐทุกด้าน แต่เน้นหนักโครงสร้างพื้นฐาน อาทิ การคมนาคมขนส่ง การชลประทาน และการพลังงานเป็นต้น การที่รัฐทุ่มเททรัพยากรใน 4 โครงการดังกล่าวนี้ ก็เพื่อเป็นการปูพื้นฐานให้มีการลงทุนในภาคเอกชน เพื่อเพิ่มผลผลิตทางสาขาเกษตรกรรม และอุตสาหกรรมอันจะเป็นผลให้เศรษฐกิจของประเทศขยายตัวได้อย่างรวดเร็วซึ่งการเน้นการพัฒนาด้านเศรษฐกิจของประเทศไทยมีการขยายตัวเพิ่มสูงขึ้นทำให้เกิดการขยายตัวของชุมชน เกิดการใช้ที่ดินอย่างไม่มีประสิทธิภาพขาดระบบระเบียบเนื่องจากการขาดการควบคุมดูแลจากภาครัฐ ซึ่งเกี่ยวกับเรื่องของผังเมือง และการพัฒนาชุมชนซึ่งการขยายตัวทางด้านเศรษฐกิจอย่างรวดเร็วทำให้เกิดผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของประชากร และส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของคนในชุมชนสภาพแวดล้อมที่เสื่อมโทรม เกิดปัญหาในหลายด้าน ทำให้ประชากรมีคุณภาพชีวิตที่ต่ำลง

การศึกษาแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 4 -7(พ.ศ.2520–2539) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติในช่วงระยะนี้ ได้ดำเนินการต่อจากแผนพัฒนาและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 1 – 3 ซึ่งได้มีการวางแผนเพื่อพัฒนาประเทศ ต่อเนื่องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจ

ด้านการพัฒนาชนบทมีพื้นที่อีกเป็นจำนวนมากที่ยังคงล้าหลัง ไม่ได้รับผลจากการพัฒนาเท่าที่ควร ถึงแม้ว่าจะมีการพัฒนาชนบทโดยให้ความเอาใจใส่ต่อพื้นที่ต่างๆเป็นพิเศษ ซึ่งส่วนใหญ่ยังคงเน้นการขยายการก่อสร้างปัจจัยโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนน ไฟฟ้า การชลประทาน ได้มีการเสนอแนวคิดการพัฒนาชนบทแนวใหม่ที่ไม่ได้มองผลผลิต และรายได้ของประเทศเป็นหลักอย่างเดียว หากแต่มุ่งที่จะให้ความสำคัญแก่ประชาชนยากจนในพื้นที่ที่ยังไม่ได้รับผลจากการพัฒนาประเทศเป็นเป้าหมายสำคัญที่สุด ทั้งนี้รัฐบาลเองจะต้องจัดสรรทรัพยากรไปให้อย่างทั่วถึง อีกทั้งจะต้องให้ความเอาใจใส่กับสาเหตุปัญหาความยากจนเป็นคุณภาพชีวิตของประชาชนเป็นอับดับแรก เพื่อเป็นการมุ่งแก้ไขปัญหาที่ต้นเหตุ และขณะเดียวกันก็จะยึดหลักการที่ให้ประชาชนในชนบทสามารถช่วยเหลือตนเองและชุมชนได้ในที่สุดนอกจากนี้ การขยายตัวของกิจกรรมทางเศรษฐกิจโดยเฉพาะอุตสาหกรรมและการท่องเที่ยว รวมตลอดถึงการขยายตัวของประชากรในเมืองที่ผ่านมา ได้ก่อให้เกิดปัญหามลพิษในด้านต่าง ๆ เช่น น้ำเน่า อากาศเสีย เสียงรบกวน กากของเสีย และสารอันตรายเพิ่มมากขึ้น อีกทั้งคุณภาพน้ำในแม่น้ำสายหลัก เช่น แม่น้ำเจ้าพระยา และแม่น้ำท่าจีน รวมถึงคุณภาพน้ำทะเลชายฝั่งในบริเวณแหล่งท่องเที่ยว ได้เสื่อมโทรมมีคุณภาพต่ำกว่ามาตรฐานที่กำหนดไว้ ซึ่งปัญหาดังกล่าวเหล่านี้จะส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนและชุมชนเป็นอย่างมากการจัดทำผังเมืองเพื่อใช้เป็นมาตรฐานในการควบคุมดูแลพื้นที่ชุมชน ที่เกิดความเสื่อมโทรมให้เกิดการใช้ที่ดินอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ โดยใช้กฎหมายเฉพาะเพื่อปรับปรุงชุมชนในการอนุรักษ์และฟื้นฟูพื้นที่ของชุมชนให้ทรงคุณค่าทางวัฒนธรรมต่อไป

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540 – 2544) ซึ่งเน้นการพัฒนาในลักษณะที่เป็นกระบวนการ เพื่อปรับเปลี่ยนทิศทางการพัฒนาแบบแยกส่วนหรือตามรายสาขาเศรษฐกิจและสังคมมาเป็นแบบองค์รวม คือ การพัฒนาแบบรวมส่วนหรือบูรณาการที่มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงซึ่งกันและกันอย่างเป็นระบบ อันจะทำให้การพัฒนามีประสิทธิภาพมีความยั่งยืน การพัฒนาศักยภาพของคน ด้วยการส่งเสริมให้ประเทศมีโครงสร้างประชากรที่เหมาะสมและมีการกระจายตัวของประชากรที่สอดคล้องกับศักยภาพ และโอกาสการพัฒนาในแต่ละพื้นที่ของประเทศการปรับปรุงกระบวนการเรียนรู้ด้านการพัฒนาจิตใจให้เกิดผลในทางปฏิบัติการพัฒนาสติปัญญาและทักษะฝีมือแรงงานให้คนไทยทุกคนมีคุณภาพ การพัฒนาสภาพแวดล้อมของสังคมให้เอื้อต่อการพัฒนาคนประกอบด้วยแนวทางการเสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัวของชุมชน การสร้างโอกาสให้ประชาชน ครอบครัว ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของตนเองและสังคม และการส่งเสริมให้วัฒนธรรมมีบทบาทในการพัฒนาคนและประเทศให้สมดุลและยั่งยืน เสริมสร้างศักยภาพการพัฒนาของภูมิภาค และชนบทเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของ

ประชาชนอย่างทั่วถึงประกอบด้วยแนวทางการกระจายโอกาส และความเจริญด้วยการพัฒนาพื้นที่ในภูมิภาค การพัฒนาการมีส่วนร่วมในการพัฒนา และกระจายการพัฒนาด้วยการเพิ่มศักยภาพขององค์กรชุมชนการแก้ไขปัญหาและรักษาสภาพแวดล้อมเมืองการพัฒนาสมรรถนะทางเศรษฐกิจ เพื่อสนับสนุนการพัฒนาคน และคุณภาพชีวิต ประกอบด้วยแนวทางการเสริมสร้างระบบเศรษฐกิจให้เข้มแข็ง และเจริญเติบโตอย่างมีเสถียรภาพ และยกระดับคุณภาพชีวิตของคนไทยตลอดจนการพัฒนาพื้นที่ ชุมชน และบริการโครงสร้างพื้นฐาน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและยกระดับคุณภาพชีวิต การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วยแนวทางการบริหารจัดการเพื่ออนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติให้มีความสมบูรณ์ เกิดความสมดุลต่อระบบนิเวศวิทยา รวมทั้งการดูแลรักษาสภาวะแวดล้อมเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนและเป็นฐานการพัฒนาประเทศในระยะยาว

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่9(พ.ศ.2545–2549) ซึ่งแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 เป็นแผนยุทธศาสตร์ที่ชี้กรอบทิศทางการพัฒนาประเทศ ในระยะปานกลาง ที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ระยะยาว และมีการดำเนินการต่อเนื่องจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 ในด้านแนวคิดที่ยึด "คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา" และให้ความสำคัญกับการพัฒนาที่สมดุล ทั้งด้านตัวคน สังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม "การพัฒนาที่ยั่งยืนและความอยู่ดีมีสุขของคนไทย" โดยยึด "ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง" การสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและการพัฒนาเมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่เน้นการพัฒนากระบวนการชุมชนเข้มแข็งให้เป็นฐานรากที่มั่นคงของสังคมมีการระดมพลังแก้ปัญหา และพัฒนาชุมชนที่ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม มีการพัฒนาเมืองน่าอยู่และชุมชนน่าอยู่ โดยสร้างสภาวะแวดล้อมที่ดีเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต วิถีชีวิตของคนในเมืองและชุมชน ให้เกิดความสงบ สะดวก สะอาด ปลอดภัย และมีระเบียบวินัย รวมทั้งการสร้างองค์ความรู้ ที่สอดคล้องกับภูมิปัญญาท้องถิ่น และพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากให้เข้มแข็ง พึ่งตนเองได้ ตลอดจนสร้างกระบวนการขับเคลื่อนการพัฒนาเมืองน่าอยู่ชุมชนน่าอยู่อย่างต่อเนื่อง และการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติให้มีความอุดมสมบูรณ์โดยคุ้มครองและกำหนดเขตพื้นที่อนุรักษ์เพื่อรักษาสมดุลของระบบนิเวศ ใช้ทรัพยากรน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ และฟื้นฟูทรัพยากรดินให้สามารถใช้ประโยชน์เพื่อเพิ่มผลผลิตการเกษตรรวมทั้งส่งเสริมการอนุรักษ์และใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพและประหยัด โดยการอนุรักษ์ฟื้นฟูและรักษาสภาพแวดล้อมชุมชน ศิลปวัฒนธรรมและแหล่งท่องเที่ยวให้เกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพชีวิตและเศรษฐกิจชุมชน โดยรักษาสภาพแวดล้อมแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ศิลปกรรม โบราณคดีเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และใช้ผังเมืองเป็นกลไกประสานการจัดการสิ่งแวดล้อมเมืองและชุมชน ให้เกิดความน่าอยู่และยั่งยืนซึ่งมีลักษณะเป็นแผนเฉพาะเรื่องอย่างเป็นองค์รวม

ประสานความร่วมมือระหว่างหลายหน่วยงาน และกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมาร่วมดำเนินการอย่างมีบูรณาการ โดยมีระยะเวลาประมาณ 5 ปี

4.1.2 การศึกษาข้อมูลทางด้านนโยบายระดับกระทรวง

- แผนกระทรวงมหาดไทยฉบับที่1–4(พ.ศ.2515–2534) แผนกระทรวงมหาดไทยส่วนใหญ่มีนโยบายในการพัฒนาด้านการปกครองประเทศ ซึ่งทางด้านการวางผังเมืองยังไม่มีบทบาทต่อการปกครอง เป็นปัญหาที่เกิดจากการไม่ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาเมืองและชุมชน

- แผนกระทรวงมหาดไทยฉบับที่ 5 – 6 (พ.ศ.2535 – 2544) จากแผนพัฒนาในช่วงระยะแรกที่เน้นทางด้านการปกครองจนทำให้เกิดการพัฒนาขึ้นเป็นลำดับ และต่อมาได้มีการเห็นความสำคัญต่อการวางผังเมืองและความเป็นอยู่ของประชาชน จึงมีการพัฒนาเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ที่ดินให้มีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับพื้นที่

- แผนพัฒนากระทรวงมหาดไทยฉบับที่ 7 (พ.ศ.2545 – 2549) แผนพัฒนาฉบับนี้มีนโยบายในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนให้สามารถพึ่งตนเอง เป็นการพัฒนาวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนภายในชุมชนเป็นชุมชนน่าอยู่พัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรวมถึงจัดการทางด้านโครงสร้างพื้นฐาน เพื่อตอบสนองความต้องการของชุมชน ซึ่งมีความสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจฉบับที่ 9

4.1.3 การศึกษาข้อมูลทางด้านนโยบายการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

- แผนแม่บทอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวแห่งชาติ (พ.ศ. 2544 – พ.ศ. 2553) มีนโยบายการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาด้านอื่นอย่างเป็นระบบ โดยเป็นการพัฒนาให้ประเทศไทยคงความเป็นผู้นำทางด้านการท่องเที่ยวในภูมิภาคเอเชีย เพื่อก้าวสู่การเป็น World Class Destination การส่งเสริมให้เกิดการกระจายตังของนักท่องเที่ยวและรายได้จาการท่องเที่ยวสู่ภูมิภาคอื่นๆ โดยการสนับสนุนให้องค์กรท้องถิ่นมีความพร้อมและเข้มแข็งในการบริหารจัดการ เพื่อผลประโยชน์ของท้องถิ่นโดยตรง และการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวของไทยให้คงความเป็นธรรมชาติที่สมบูรณ์และสะท้อนถึงความเป็นเอกลักษณ์ วัฒนธรรมไทยที่ชัดเจน

4.1.4 การศึกษาข้อมูลทางด้านการท่องเที่ยว

4.1.3.1 บทบาทและความสำคัญของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

ปัจจุบันการท่องเที่ยวได้กลายเป็นอุตสาหกรรมหลักของประเทศ และมีบทบาทสำคัญในด้านต่างๆ คือ ด้านเศรษฐกิจ สังคม และศิลปวัฒนธรรม ซึ่งอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวทำให้ชุมชนเกิดการพัฒนา และเป็นการเผยแพร่ ประเพณี ศิลปวัฒนธรรมให้แก่นักท่องเที่ยว

ชาวต่างชาติได้รู้จักมากขึ้น ซึ่งการท่องเที่ยวจะเป็นสื่อกลางให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างคนในชาติและระหว่างประเทศ จึงสามารถแยกบทบาทและความสำคัญของการท่องเที่ยวได้ดังนี้

1. ด้านเศรษฐกิจ

- การท่องเที่ยวก่อให้เกิดรายได้เป็นเงินตราต่างประเทศ ในลักษณะของการขายบริการและทรัพยากรการท่องเที่ยว ซึ่งเป็นรายได้ที่สำคัญของประเทศ

- รายได้จากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นรายได้ที่กระจายรายได้ไปสู่ประชาชน เป็นการสร้างอาชีพมากมายและเป็นการเสริมอาชีพ เช่น การผลิตหัตถกรรมพื้นบ้าน หรือการผลิตอาหารไปยังเมืองท่องเที่ยว ก็เป็นอาชีพเสริมที่สร้างรายได้เพิ่มมากขึ้น

- ทำให้เกิดการเจริญเติบโตและการขยายตัวของการลงทุน เช่น ธุรกิจโรงแรม ภัตตาคาร ร้านค้า การผลิตของที่ระลึก และธุรกิจที่เกี่ยวข้องอื่นๆ ขยายตัวอย่างรวดเร็วเพื่อให้ตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว

2. ด้านสังคม

- การท่องเที่ยวเป็นการกระจายรายได้และนำการพัฒนาสู่ท้องถิ่น เช่นการพัฒนาระบบสาธารณูปโภคสาธารณูปการและสาธารณสุข การปรับปรุงภูมิทัศน์ให้สวยงามเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว ซึ่งประชาชนในท้องถิ่นที่อยู่ในพื้นที่ก็จะได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนาเหล่านี้

- เป็นมาตรการที่ช่วยส่งเสริมความปลอดภัย และความมั่นคงให้แก่พื้นที่ที่ได้รับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวซึ่งนักท่องเที่ยวจะต้องมั่นใจด้านปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

- การท่องเที่ยวช่วยสร้างความรู้ความเข้าใจอันดีระหว่างประชาชนในท้องถิ่นและประชาชนในท้องถิ่นอื่น ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นทำให้เกิดความสามัคคีของคนในชาติ

3. ด้านศิลปวัฒนธรรม

- เป็นการช่วยฟื้นฟูอนุรักษ์ประเพณี ศิลปวัฒนธรรมซึ่งเป็นสิ่งดึงดูดนักท่องเที่ยวซึ่งสังคมไทยเป็นสังคมของชาติเก่าแก่สืบเนื่องมาเป็นพันปีมีวัฒนธรรมประเพณี นาฏศิลป์ การละเล่นฯลฯ ที่เป็นเอกลักษณ์ของแต่ละท้องถิ่นเป็นมรดกตกทอดที่ควรค่าแก่การนำออกเผยแพร่ฟื้นฟูและอนุรักษ์ไว้

4.1.3.2 การท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม (Agro Tourism)

- การท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม หมายถึง การคิดค้นนำเอาทรัพยากรทางการท่องเที่ยวที่มีอยู่ในประเทศ จัดกิจกรรม จัดรูปแบบทางการท่องเที่ยว เพื่อให้นักท่องเที่ยวมีความสนใจและอยากเดินทางไปเที่ยว เพื่อขยายเส้นทางการท่องเที่ยวและกระจายรายได้สู่ท้องถิ่น ผู้ประกอบการนั้น การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท. ได้แยกประเภททรัพยากรจัดกิจกรรม 9 กิจกรรม และได้นำมาเผยแพร่เป็น Amazing Thailand โดยเพิ่มคุณค่าและคุณภาพ (Value

Added) ในแต่ละกิจกรรม เสริมเสน่ห์ทางการท่องเที่ยวให้เป็นกิจกรรมที่ยั่งยืน กิจกรรมหนึ่งใน Amazing Thailand ก็คือการเกษตรไทย หรือ Amazing Agricultural Heritage ซึ่งแบ่งเป็นกิจกรรมย่อยๆได้แก่

1. การทำนา (Rice Cultivation) การทำนาปี การทำนาปรัง การทำนาหว่าน การทำนาขั้นบันได พิพิธภัณฑ์ข้าว ความรู้เรื่องข้าวสายพันธุ์ต่าง ๆ ประเพณีพิธีกรรมเกี่ยวกับข้าว วัฒนธรรมการกินข้าวไทยเป็นต้น

2. การทำสวนไม้ตัดดอก (Cutting Flowers) การทำสวนดอกไม้เพื่อตัดดอกขายทุกชนิด เช่น สวนกุหลาบ ฟาร์มกล้วยไม้ สวนไม้ดอกไม้ประดับนานาชนิด ไม้กระถางทุกประเภท รวมถึงไร่ทานตะวัน

3. การทำสวนผลไม้ (Horticulture) การทำสวนผลไม้ทุกประเภท รวมทั้งการทำสวนเกษตร การทำเกษตรแผนใหม่ การทำสวนผสม รวมถึงการทำสวนยางพารา สวนไผ่ สวนปาล์มน้ำมัน

4. การทำสวนครัวสวนผัก (Vegetables) การปลูกพืชผักสวนครัวทุกประเภท รวมถึงการทำไร่ผักไร่ถั่วไร่ข้าวโพดข้าวฟ่างไร่พริกไทยเป็นต้น

5. การทำสวนสมุนไพร (Herbs) การปลูกพืชสมุนไพรนานาชนิด เพื่อใช้เป็นอาหารเสริมพืชผักสวนครัวข้างบ้าน เพื่อใช้เป็นเครื่องดื่ม เพื่อใช้เป็นเครื่องสำอาง และเพื่อใช้ในการแพทย์แผนไทย

6. การทำฟาร์มปศุสัตว์ (Animal Farming) การเลี้ยงและขยายพันธุ์สัตว์เศรษฐกิจนานาชนิด อาทิการเลี้ยงไหม การทำฟาร์มผึ้ง การทำฟาร์มปลา การเลี้ยงหอยแมลงภู่ หอยแครง หอยนางรม หอยตะโกรม ฟาร์มจระเข้ บางแห่งเพาะขยายพันธุ์สัตว์ป่าหายาก เช่น ฟาร์มนกยูง ฟาร์มไก่ฟ้าฟาร์มกวางรวมถึงสวนงูของสภากาชาดไทยด้วย

7. งานเทศกาลผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ (Festival) การจัดงานเพื่อส่งเสริมการขายผลิตผลทางการเกษตร

ดังนั้นการปรับปรุงชุมชนกำแพงเพื่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม จึงใช้แนวทางในการพัฒนาพื้นที่ชุมชน โดยใช้ศักยภาพของพื้นที่ ซึ่งเป็นชุมชนเกษตรกรรมและเพื่อเป็นการรองรับการขยายตัวด้านอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในอนาคต

4.1.4 การศึกษาข้อมูลทางด้านนโยบายของภาคใต้เป็นแผนพัฒนากลุ่มจังหวัด สงขลา - สตูลวิสัยทัศน์ของกลุ่มจังหวัด (Vision) "ศูนย์กลางยางพาราโลก เมืองท่าสองทะเล เมืองธุรกิจการค้า การท่องเที่ยว และการศึกษาของภาคใต้"

ประเด็นยุทธศาสตร์

1. เป็นศูนย์กลางยางพาราโลก

2. เป็นศูนย์กลางการค้าและบริการเชื่อมโยงภาคใต้กับประเทศเพื่อนบ้าน และภูมิภาคเอเชีย

3. เป็นเมืองท่องเที่ยวและกีฬาในระดับมาตรฐานสากล

4. เป็นศูนย์กลางการศึกษาของภูมิภาค

4.1.5 การศึกษายุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดสตูล

ยุทธศาสตร์ที่ 1 ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพทางการค้าและบริการระหว่างประเทศ

ยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนาบุคลากร องค์กรการกีฬา โครงสร้างพื้นฐานและระบบเทคโนโลยี

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาสินค้าและภูมิปัญญาท้องถิ่น (OTOP) เป็นการพัฒนาผลิตภัณฑ์และสนับสนุนให้มีการส่งออกไปยังต่างประเทศ เพื่อเป็นการเพิ่มรายได้ให้กับประชาชนในชุมชนทำให้คุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชนดีขึ้น

ยุทธศาสตร์ที่ 4 พัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดสตูลมีแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลายมีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญหลายแห่ง

ดังนั้นจากการศึกษาวิเคราะห์แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดสตูล มีนโยบายมุ่งเน้นทางด้านเกษตรกรรมและส่งเสริมการท่องเที่ยวในจังหวัดเป็นหลักเพื่อเป็นการกระจายรายได้สู่ท้องถิ่น ซึ่งทำให้ประชาชนในท้องถิ่นมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

4.1.6 การศึกษาแนวโน้มกิจกรรมการท่องเที่ยวในจังหวัดสตูล

จังหวัดสตูลมีแหล่งท่องเที่ยวจำนวนมาก สามารถเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ โบราณสถานโบราณวัตถุและศาสนสถาน โดยแยกเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางประเพณีและวัฒนธรรมจากการกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวสามารถ โดยแยกประเภทได้ดังนี้



ภาพที่ 4.1 แผนที่สถานที่ท่องเที่ยวในจังหวัดสตูล[1]

---

1 การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

ตารางที่ 4.1 แสดงแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดสตูล[2]

แหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดสตูล	
ประเภทธรรมชาติ	**ประเภทประวัติศาสตร์/ศาสนา**
1.อุทยานแห่งชาติตะรุเตา	1.มัสยิดมำบัง
2.เกาะตะรุเตา	2.โรงบาต๋ำ
3.หมู่เกาะอาดัง	3.สถานกักกันนักโทษการเมือง
4.อุทยานแห่งชาติทะเลบัน	
5.น้ำตกปาหนัน	
6.หาดปากบารา	
7.สวนสาธารณเขาพญาวัง	
8.อุทยานนกน้ำพระยามังสา	
9.ถ้ำเจ็ดคด	
10.น้ำตกวังสายทอง	
11.หาดแหลมทุ่งสะโป๊ะ	
12.หาดราไว	
13.อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะเภตรา	

2 การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

ตารางที่ 4.2 แสดงแหล่งท่องเที่ยวและระยะทางในการเดินทางอำเภอละงู[3]

ลำดับที่	ชื่อสถานที่ท่องเที่ยว	สถานที่ตั้ง
1	อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะเภตรา	ตำบลปากน้ำห่างจากที่ว่าการอำเภอละงู ประมาณ 6 กม.
2	หาดปากบารา-อ่าวนุ่น	ตำบลปากน้ำ ห่างจากที่ว่าการอำเภอละงู ประมาณ 10 กม.
3	น้ำตกวังสายทอง	ห่างจากที่ว่าการอำเภอละงู ประมาณ 29 กม.
4	ถ้ำเจ็ดคด	ตำบลน้ำผุด ห่างจากที่ว่าการอำเภอละงูประมาณ 32 กม.
5	ถ้ำลูกสาว	ตำบลกำแพง ห่างจากที่ว่าการอำเภอละงูประมาณ 6 กม.
6	เกาะตะรุเตา และเกาะอาดัง	อำเภอเมืองสตูล แต่ก็ต้องเดินทางจากอำเภอละงู ซึ่งสะดวกและใกล้

ตารางที่ 4.3 สถิติจำนวนผู้เยี่ยมเยือน จ.สตูล ชาวไทยและชาวต่างประเทศอยู่ปี พ.ศ. 2546[4]

นักท่องเที่ยว	จำนวนผู้มาเยี่ยมเยือน	จำนวนนักท่องเที่ยว	จำนวนนักทัศนาจร
ชาวไทย	357,529	28,105	122,746
ชาวต่างประเทศ	64,713	47,322	17,391
รวม	422,242	282,105	140,137

4.1.7 การศึกษาผังเทศบาลตำบลกำแพง

ตามนโยบายของกระทรวงมหาดไทยที่จะให้ชุมชนทั่วประเทศได้วางผังกำหนดการพัฒนาของพื้นที่ กรมการผังเมืองจึงได้จัดทำผังพัฒนาชุมชนเทศบาลขึ้น เพื่อให้ท้องถิ่นใช้เป็นแนวทางการพัฒนาชุมชนที่เหมาะสมอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ชุมชนเมืองที่จะเจริญก้าวหน้าได้จะต้องมีโครงสร้างด้านสาธารณูปโภคและสาธารณูปการที่เหมาะสม และ

3 การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

4 สำนักงานการท่องเที่ยวจังหวัดสงขลา

แนวทางการใช้ประโยชน์ที่ดินในอนาคต ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อชุมชนและกำหนดกิจกรรมที่เหมาะสมกับพื้นที่โดยได้กำหนดให้เป็นไปตามวิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์การพัฒนาและเป้าหมายต่าง ๆ ดังนี้

ยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

การปลูกต้นไม้ ชักชวนให้ประชาชนร่วมมือกันปลูกต้นไม้ที่มีประโยชน์ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ และมีความสวยงาม ร่มรื่นได้แก่ ต้นสะเดาป่า มะขาม มะขามเทศ ขี้เหล็กประดู่ อินทนิล เสลา มะม่วงหิมพานต์ เป็นต้น โดยปลูกต้นไม้เหล่านี้ ริมถนนและริมตลิ่ง คู คลอง เพื่อการยึดไม่ให้ดินริมตลิ่งพัง รวมทั้งควรจัดให้มีสวนป่าประจำหมู่บ้านทุกหมู่บ้าน

การกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล ควรมีการกำจัดขยะมูลฝอย หรือสิ่งปฏิกูลโดยวิธีที่ถูกสุขลักษณะ เช่น โดยการฝังหรือเผาในบริเวณพื้นที่ที่จัดไว้เหมาะสม หรือนำไปเป็นปุ๋ยชีวภาพ รวมทั้งชักชวนให้ประชาชนร่วมใจกันพัฒนาบริเวณบ้านเรือนที่อยู่อาศัยให้ถูกสุขลักษณะมีความสะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อย สนับสนุนให้ทุกบ้านเรือนใช้ส้วมที่ถูกสุขลักษณะ เพื่อป้องกันการเกิด และเผยแพร่เชื้อโรคได้ง่าย

การอนุรักษ์ คู คลอง ควรชักชวนให้ประชาชนมีการ ขุด ลอก รักษาความสะอาดคู คลองเพื่อเป็นแหล่งน้ำธรรมชาติที่เป็นประโยชน์ใช้สอยแก่ชุมชนได้ตลอดไป

การจัดบริเวณบ้าน ควรชักชวนให้ประชาชนร่วมมือกันจัดทำรั้วบ้าน ที่พักอาศัยโดยใช้วัสดุที่หาได้ในท้องถิ่น เช่นไม้ไผ่ หรือปลูกต้นไม่ที่รับประทานได้เป็นแนวรั้วบ้าน เช่น ต้นกระถิน

ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพชีวิตและคุณค่าทางสังคม

การจัดสร้างที่พักผ่อนหย่อนใจ ชุมชนควรจัดหาพื้นที่สำหรับสร้างสวนสาธารณะเพื่อการพักผ่อนในตำบล หมู่บ้านตลอดจนร่วมมือกันจัดสร้างสถานเด็กเล่น โดยมีเครื่องเล่นต่างๆที่ดัดแปลงจากวัสดุที่หาได้ในท้องถิ่น เพื่อเป็นสถานที่ออกกำลังกายของเยาวชนของชุมชน

ส่งเสริมการรวมกลุ่มของเยาวชน เด็ก สตรี ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ในการจัดกิจกรรมที่มีประโยชน์ต่อสังคมและชุมชน

มาตรการในการป้องกันอุบัติเหตุ โดยจัดการแก้ไขปัญหาด้านการจราจรในเขตพื้นที่ชุมชน

ยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการ

ควรขยายบริการด้านไฟฟ้าให้ทั่วถึงทุกหมู่บ้านและมีการติดตั้งไฟฟ้า สาธารณะตามจุดชุมชน เช่นศูนย์หมู่บ้านศูนย์ตำบล และทางที่มีชุมชนอยู่กันหนาแน่น เพื่อความสะดวกและปลอดภัยแก่ประชาชนในเวลากลางคืน

ในเทศบาลกำแพง ยังมีการให้บริการทางสังคมไม่เพียงพอต่อความต้องการของประชาชน และความเหมาะสมของชุมชนเพื่อเป็นการยกฐานะความเป็นอยู่ของประชาชน จึงกำหนดให้มีการพัฒนาสาธารณูปการดังต่อไปนี้

จากการศึกษาวิเคราะห์นโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาพื้นที่ศึกษาสามารถสรุปบทบาทสำคัญเพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาพื้นที่ คือ ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม พัฒนาด้านการท่องเที่ยว การคมนาคมและการค้าผลผลิตทางการเกษตร ซึ่งเป็นสิ่งที่ทำให้พื้นที่ศึกษาเกิดการพัฒนาเพื่อรองรับการขยายตัวของชุมชนต่อไป

4.2 การวิเคราะห์แนวโน้มการขยายตัวของชุมชนเทศบาลตำบลกำแพง

4.2.1 การขยายตัวของชุมชนเทศบาลตำบลกำแพง

4.2.1.1 การขยายตัวของชุมชนเทศบาลตำบลกำแพงในอดีต

การขยายตัวเป็นสังคมชนบทของภาคใต้ตามสภาพภูมิประเทศมีการกระจายตัวอยู่ตามพื้นที่เกษตรกรรม ของตนเป็นส่วนใหญ่ ส่วนประชากรที่อยู่บริเวณชายฝั่งทะเล จะกระจุกกระจายอยู่ตามที่ดอนชานฝั่งทะเลชุมชนต่างๆ จะมีมัสยิดและวัด เป็นศูนย์รวมในการให้บริการแก่ชุมชน ชุมชนต่างๆ จะมีความสัมพันธ์กันโดยมีเส้นทางคมนาคมเป็นโครงข่ายเชื่อมต่อกัน

4.2.1.2 การขยายตัวของชุมชนเทศบาลตำบลกำแพงในปัจจุบัน

จากการพัฒนาระบบการคมนาคมขนส่ง มีการสร้างทางหลวงแผ่นดินชนบท 3003 ซึ่งเป็นถนนสายหลักของชุมชน และการขยายระบบโครงข่ายถนนสายย่อยภายในชุมชน จึงทำให้การสัญจรสะดวกสบาย และบริเวณริมทางมีตลาดสดขนาดเล็กเป็นย่านการค้าสินค้าเกษตรกรรมในชุมชน ซึ่งมีแนวโน้มในการขยายตัวของชุมชนจากศูนย์กลางพาณิชยกรรมด้านการค้าและรองรับด้านการท่องเที่ยวเพื่อเชื่อมโยงกิจกรรมภายในชุมชน

4.2.2 การขยายตัวของกิจกรรม

4.2.2.1 กิจกรรมประเภทที่อยู่อาศัย

ชุมชนส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ทางการเกษตร มีการตั้งถิ่นฐานบริเวณริมทางหลวงชนบท 3003 ซึ่งทำ และมีการกระจายตัวของบ้านเรือนอยู่บริเวณพื้นที่ทางการเกษตร

4.2.2.2 กิจกรรมประเภทพาณิชยกรรมทั่วไป

ศูนย์กลางย่านพาณิชยกรรมของตำบลกำแพงจะอยู่ในบริเวณร้านค้า อาคารพาณิชย์ในเขตเทศบาลตำบลกำแพง หมู่ที่ 3 , 4 ตำบลกำแพง ซึ่งประกอบด้วยร้านขายของชำ ขายอาหาร ร้านจำหน่ายอุปกรณ์การผลิตทางการเกษตร ร้านซ่อมรถ ร้ายขายยา ตลาดสด และตลาดนัดทุกเช้า นอกจากนี้สุขาภิบาลกำแพงยังเป็นศูนย์กลางด้านการเกษตร เป็นจุดนัดพบ

ระหว่างผู้ผลิต ผู้บริโภคและพ่อค้าคนกลางต่าง ๆ ผลผลิตส่วนใหญ่เกษตรกรผู้ผลิตจะนำไปจำหน่ายเองยังแหล่งรับซื้อ

4.2.2.3 กิจกรรมประเภทสถาบันราชการและวัด

สถาบันราชการในชุมชนคือ สำนักงานเทศบาลตำบลละงู สถานีตำรวจ สำนักงานเกษตรอำเภอละงูการคมนาคมมีความสะดวก แต่พื้นที่สถาบันราชกาลมีขนาดเล็กเป็นอุปสรรคทางด้านการขยายตัวในอนาคต

4.2.2.4 กิจกรรมประเภทสถานศึกษา

สถานศึกษาในชุมชนมีโรงเรียนอนุบาลละงู 1 แห่ง โดยขาดพื้นที่สำหรับนันทนาการโดยมีแนวโน้มการพัฒนาจัดสร้างพื้นที่นันทนาการเพื่อรองรับอัตรานักเรียนที่เพิ่มขึ้นในอนาคตของพื้นที่ศึกษามี และการขยายตัวของชุมชน

4.2.2.5 กิจกรรมประเภทอุตสาหกรรม

ทางด้านอุตสาหกรรมในเขตตำบลกำแพง มีโรงงานอุตสาหกรรม ได้แก่ อู่ต่อเรือประมงขนาดใหญ่ มีโรงน้ำแข็ง 2 แห่ง ในหมู่ที่ 3 และ 7 มีโรงงานขนาดเล็กผลิตขนมจีน 5 แห่ง ในหมู่ที่ 3 นอกจากนี้ยังมีโรงงานสีข้าวขนาดเล็ก ซึ่งตั้งอยู่ในบ้านต่าง ๆ ซางส่วนใหญ่เกษตรกรจะนำข้าวไปสีเพื่อเก็บไว้บริโภคเองภายในครัวเรือน

4.2.2.6 กิจกรรมประเภทการท่องเที่ยว

นโยบายรัฐบาลในปัจจุบัน ได้มีการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมเพิ่มมากและจัดกิจกรรมให้ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน โดยใช้กิจกรรมทางการเกษตรนำมาเชื่อมโยงกับการท่องเที่ยวเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนให้ดีขึ้น

สรุปการศึกษาวิเคราะห์กิจกรรมในด้านต่างๆ ของชุมชนมีแนวโน้มในการขยายตัวเพิ่มมากขึ้นและเป็นไปตามนโยบายของรัฐบาล การวางผังชุมชนและออกแบบชุมชนเพื่อแก้ปัญหาในพื้นที่ศึกษาเป็นการพัฒนาเพื่อเพิ่มศักยภาพให้กับพื้นที่ และจัดกิจกรรมที่เหมาะสมกับชุมชน

4.3 การวิเคราะห์ข้อได้เปรียบและศักยภาพในการพัฒนาพื้นที่ศึกษา

ในการพัฒนาพื้นที่ศึกษาซึ่งมีข้อได้เปรียบและศักยภาพของพื้นที่ชุมชนซึ่งเป็นปัจจัยในการส่งเสริมชุมชนกำแพงเพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวและพื้นที่พาณิชยกรรม คือ ตลาดเพื่อรองรับผลผลิตทางการเกษตรในพื้นที่โดยมีรายละเอียดดังนี้

4.3.1 ข้อได้เปรียบทางด้านที่ตั้ง

- ที่ตั้งของบริเวณพื้นที่ศึกษาชุมชนมีความเจริญเนื่องจากพื้นที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ มีความพร้อมในด้านระบบบริการสาธารณูปโภคสาธารณูปการ เช่น การคมนาคมขนส่ง ไฟฟ้า ประปา การระบายน้ำ การสื่อสารไปรษณีย์ โทรศัพท์ และการกำจัดขยะมูลฝอย เป็นต้น ซึ่งในบางพื้นที่ที่อยู่ห่างไกล การให้การบริการทางด้านโครงสร้างพื้นฐานไม่ทั่งถึงและเพียงพอต่อความต้องการของคนในชุมชน

-ลักษณะสภาพแวดล้อมของชุมชน ชุมชนกำแพงมีธรรมชาติและสถานที่ท่องเที่ยวที่สวยงามและมีพื้นที่เกษตรเป็นจำนวนมาก ควรมีการจัดพื้นที่สาธารณะสำหรับรักษาสภาพแวดล้อมของชุมชนคงความเป็นธรรมชาติและวิถีชีวิตของชุมชนเกษตรกรรมต่อไป

4.3.2 ลักษณะเด่นของกิจกรรมในพื้นที่ศึกษา

- ในพื้นที่ศึกษามีความโดดเด่นทางด้านเกษตรกรรม เพราะประชาชนส่วนใหญ่ในพื้นที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ซึ่งมีพื้นที่ทางการเกษตรมากที่สุด และกิจกรรมที่บทบาทสำคัญรองจากเกษตรกรรมคือการท่องเที่ยวโดยมีสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญคือ ถ้ำลูกสาว ซึ่งสามารถ การพัฒนาเชื่อมโยงกิจกรรมด้านการเกษตร โดยจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมและพัฒนาพื้นที่พาณิชยกรรมริมทางหลวงชนบท 3003 เพื่อรองรับผลิตทางการเกษตรภายในชุมชนและเป็นสถานที่ท่องเที่ยวอีกแห่งของชุมชนเพื่อเป็นเพิ่มศักยภาพให้กับชุมชน

4.3.3 ลักษณะเด่นด้านการคมนาคมขนส่ง

- ด้านการคมนาคมในพื้นที่ศึกษา มีทางหลวงแผ่นดินชนบท 3003 ซึ่งเป็นเส้นทางคมนาคมหลักของพื้นที่และการเดินทางสู่พื้นที่และชุมชนใกล้เคียง ปัจจุบันได้มีการตัดถนนเพื่ออำนวยความสะดวกในพื้นที่การสัญจรทางน้ำจึงลดบทบาทลง โดยระบบการคมนาคมในพื้นที่ที่หลากหลายสารมารถนำมาพัฒนาให้พื้นที่เกิดศักยภาพ

4.4 การวิเคราะห์ปัญหาและข้อจำกัดในพื้นที่ศึกษา

การพัฒนาพื้นและปรับปรุงพื้นที่ศึกษาต้องศึกษาถึงปัญหา และข้อจำกัดที่มีผลกระทบต่อชุมชนเพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ในพื้นที่ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.4.1 ปัญหาและข้อจำกัดในด้านการใช้ประโยชน์ที่ดิน

ลักษณะการตั้งถิ่นฐานของประชากรตำบลกำแพง มีการตั้งถิ่นฐานแบบสังคมชนบททางภาคใต้ โดยกรายตัวอยู่ตามพื้นที่สวนยางพารา และกระจุกตัวกระจายอยู่ตามพื้นที่เกษตรกรรมโดยทั่วไปในพื้นที่ราบ แต่ละชุมชนจะมีความสัมพันธ์กันโดยมีเส้นทางคมนาคมเชื่อมโยงติดต่อกันโดยมีเทศบาลกำแพงหมู่ที่ 3 และ 4 เป็นศูนย์กลางในการให้บริการสาธารณะ

ต่างๆ แก่ชุมชน ชุมชนที่มีประชากรกระจุกตัวอย่างหนาแน่นที่สุดได้แก่ชุมชนบ้านควนหมู่ที่ 3 รองลงมาได้แก่ ชุมชนบ้านควนใหญ่หมู่ที่ 4 ส่วนชุมชนที่มีความหนาแน่นน้อยที่สุดได้แก่ ชุมชนบ้านอุไรหมู่ที่ 8

4.4.2 ปัญหาข้อจำกัดในด้านการคมนาคมขนส่งในพื้นที่

ในการเชื่อมโยงการคมนาคมในย่านที่อยู่อาศัย กับศูนย์กลางการพาณิชยกรรม บริเวณริมทางหลวงชนบท 3003 ซึ่งเป็นตลาดสดของชุมชนในปัจจุบันไม่มีทางเท้า และมีชำรุดเสียหายของถนน ประชาชนในพื้นที่เกิดความเดือดร้อนต้องมีการเร่งพัฒนาปรับปรุงพื้นที่ต่อไป

4.5 การวิเคราะห์จินตภาพของชุมชนและพื้นที่ศึกษา

การพัฒนาและปรับปรุงชุมชนต้องมีการศึกษาวิเคราะห์จินตภาพของพื้นที่ เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาพื้นที่โดยเชื่อมโยงจินตภาพในด้านต่างๆ อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด เพื่อเป็นการเพิ่มศักยภาพให้กับพื้นที่ของชุมชนให้มีความน่าสนใจต่อผู้พบเห็น และทำให้พื้นที่มีลักษณะเฉพาะ มีความโดดเด่นสามารถทำให้ผู้พบเห็นสามารถจดจำได้ง่าย การศึกษาวิเคราะห์จินตภาพของชุมชนกำแพงจึงมีความสำคัญเพื่อนำผลที่ได้จากการวิเคราะห์พื้นที่ชุมชน เช่น ข้อดีของพื้นที่ ปัญหาต่างๆ ภายในพื้นที่ชุมชนนำมาเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้จินตภาพของพื้นที่เกิดความสมบูรณ์ต่อไปในอนาคต การศึกษาวิเคราะห์จินตภาพของชุมชน โดยใช้ทฤษฎีจินตภาพชุมชน ของ เควิน ลินช์ (Kevin Lunch)ใช้เป็นหลักเกณฑ์ในการศึกษาโดยมีองค์ประกอบ 5 ประการในการวิเคราะห์ดังนี้ จินตภาพของชุมชนกำแพงมีองค์ประกอบหลักในการการศึกษา คือ

1) เส้นทาง (Path)

การสัญจรในพื้นที่ชุมชนทางบก ได้แก่ทางหลวงชนบท 3003 ซึ่งเป็นเส้นทางสายหลักและถนนสายย่อยในชุมชน ซึ่งอำนวยความสะดวกให้กับประชาชนในพื้นที่ได้อย่างเพียงพอ

2) ขอบเขต (Edge)

การใช้ประโยชน์ที่ดิน และกิจกรรมในชุมชนที่ต่างๆ โดยมีขอบเขตเป็นตัวกำหนด ได้แก่ ทางหลวงชนบท 3003 เป็นแนวขอบเขตทางทิศเหนือและทิศตะวันออก

3) ย่าน (District)

เป็นการใช้ประโยชน์ที่ดินในลักษณะเดียวกันโดยมีลักษณะเป็นกลุ่มอาคาร กลุ่มของกิจกรรมของชุมชน เช่นย่านที่พักอาศัย ย่านพาณิชยกรรมซึ่งมีสองจุดใหญ่ที่มีความสำคัญต่อชุมชน ได้แก่ ตลาดสดบริเวณริมทางหลวงชนบท 3003 และอุตสาหกรรมขนาดเล็กในชุมชน ต้องมีการพัฒนาต่อไปในอนาคต

4) ศูนย์รวมกิจกรรม(Node)

เป็นบริเวณพื้นที่ของชุมชนที่เป็นศูนย์รวมของกิจกรรม และประชาชนในชุมชนจำนวนมากและมีความหนาแน่นในพื้นที่บริเวณนั้น ได้แก่ สำนักงานเทศบาลตำบลกำแพง ซึ่งเป็นศูนย์รวมกิจกรรมของชุมชน

5) จุดหมายตา (Landmark)

ในชุมชนนี้ไม่มีจุดหมายตาที่สามารถมองเห็นได้ชัดเจน จึงควรมีการพัฒนาและจัดสร้างจุดหมายตาเพื่อเป็นสัญลักษณ์ของชุมชนเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ที่มาเยี่ยมเยือนและเป็นที่นัดหมาย

6) ประตู (Gate way)

ในพื้นที่ชุมชนมีประตู หรือทางเข้าออกชุมชน ปัจจุบันการสัญจรเข้าสู่ชุมชนทางบกมีความสะดวกสบายมากขึ้นเนื่องจากมีการตัดถนนทางหลวงชนบทผ่านชุมชนซึ่งเป็นเส้นทางเข้าออกชุมชนที่อำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนได้เป็นอย่างดี

จากการศึกษาจินตภาพของชุมชนเพื่อนำผลที่ได้จากการศึกษาพื้นที่มาเป็นแนวทางในการปรับปรุงชุมชนเป็นการเพิ่มศักยภาพให้กับพื้นที่ เพื่อให้เกิดการเชื่อมโยงขององค์ประกอบในแต่ละส่วนของชุมชน เป็นการเสริมสร้างจินตภาพของชุมชนให้เกิดความเหมาะสมและสามารถทำให้ประชาชนในชุมชนได้รับประโยชน์สูงสุดจากการศึกษาจินตภาพ ชุมชนเทศบาลตำบลกำแพงประกอบด้วย

1) เส้นทาง (Path)

2) ขอบเขต (Edge)

3) ย่าน (District)

4) ศูนย์รวมกิจกรรม (Node)

5) ภูมิสัญลักษณ์ (Landmark)

6) ประตู (Gate way)

องค์ประกอบจากการวิเคราะห์มีรายละเอียดดังนี้ คือ

1) เส้นทาง (Path)

สภาพปัจจุบัน

เส้นทางหลักในพื้นที่ศึกษาได้แก่ ทางหลวงชนบท 3003 และถนนภายในชุมชน ถนนสุขาภิบาล 1 ซึ่งเป็นเส้นทางอำนวยความสะดวกภายในชุมชน

ผลการวิเคราะห์

ลักษณะเส้นทางหลัก สามารถอำนวยความสะดวกให้ประชาชนในชุมชนและผู้สัญจรไปมาได้เป็นอย่างดี แต่ถนนภายในชุมชนบางส่วนยังขาดความต่อเนื่องและยังไม่เพียงพอต่อความต้องการของประชาชน

2) ขอบเขต (Edge)

สภาพปัจจุบัน

ขอบเขตหลักได้แก่ ทางหลวงชนบท 3003 และแนวเขตติดต่อกับชุมชนใกล้เคียง

ผลการวิเคราะห์

ขอบเขตของพื้นที่ศึกษาโดยเฉพาะทางหลวงชนบท 3003 มีความชัดเจน

3) ย่าน (District)

สภาพปัจจุบัน

ในชุมชนย่านที่อยู่อาศัยจะอยู่รวมกับพื้นที่พาณิชยกรรม และพื้นที่ทางการเกษตรที่มีอยู่เป็นจำนวนมาก

ผลการวิเคราะห์

ย่านที่อยู่อาศัยของชุมชนมีอยู่เป็นจำนวนมากซึ่งกระจายอยู่บริเวณริมทางหลวงชนบท โรงงานอุตสาหกรรมขนาดเล็ก โดยมีตลาดสดริมทางซึ่งมีบทบาทสำคัญมากในการให้บริการแก่ประชาชนในพื้นที่ ดังนั้นจึงต้องมีการส่งเสริมโดยการพัฒนาย่านพาณิชยกรรมเพื่อรองรับผลผลิตทางด้านเกษตรกรรมที่มีแนวโน้มการขยายตัวสูงขึ้นในอนาคตและเชื่อมโยงกิจกรรมบริเวณตลาดกับการท่องเที่ยวให้ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน

4) ศูนย์รวมกิจกรรม (Node)

สภาพปัจจุบัน

ศูนย์รวมกิจกรรมที่สำคัญของชุมชน ได้แก่ สำนักงานเทศบาลตำบลกำแพง

ผลการวิเคราะห์

การพัฒนาศูนย์รวมกิจกรรม ต้องมีการพัฒนาให้เพียงพอต่อความต้องการ ของประชาชน โดยเฉพาะพื้นที่ว่างและไม่ได้ใช้ประโยชน์ในชุมชน ควรจัดให้เป็นสนามกีฬาของชุมชนเพื่อเป็นการเพิ่มศูนย์รวมกิจกรรมให้มีมากขึ้น และต้องคำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นต่อชุมชนในทุกๆ ด้าน

5) ภูมิสัญลักษณ์ (Landmark)

สภาพปัจจุบัน

ในพื้นที่ชุมชนยังขาดภูมิสัญลักษณ์ ซึ่งเป็นสิ่งอำนวยความสะดวกรับรู้ได้ว่าเข้ามาอยู่ในชุมชน

ผลการวิเคราะห์

เนื่องจากพื้นที่ยังขาดภูมิสัญลักษณ์ จึงควรมีการพัฒนาทางด้านภูมิสัญลักษณ์ให้มีความสอดคล้องกับวิถีชีวิตของประชาชนในชุมชน ซึ่งเป็นชุมชนเกษตรกรรมเพื่อทำให้เมื่อเดินทางเข้ามาในชุมชนสามารถรับรู้ได้ว่าอยู่ในพื้นที่ชุมชนกำแพง

6) ประตู (Gate way)

สภาพปัจจุบัน

ประตูหลักได้แก่ ด้านหน้าของชุมชนคือทางหลวงชนบท 3003 แยกเข้ามาในพื้นที่ชุมชน และประตูรองได้แก่ ทางเข้าด้านทิศตะวันตกชุมชน เป็นเส้นทางเข้าที่สำคัญอีกทางซึ่งเป็นเส้นทางเชื่อมต่อกับพื้นที่อำเภอท่าแพ

ผลการวิเคราะห์

ประตูทางเข้าพื้นที่ชุมชนต้องมีการพัฒนาและปรับปรุงให้มีความสำคัญเท่ากัน โดยจัดไว้เพื่ออำนวยความสะดวกต่อผู้ที่เดินทางเข้าสู่ชุมชน

4.6 การวิเคราะห์เพื่อหาศักยภาพในการพัฒนา

การพัฒนา และปรับปรุงชุมชนต้องมีการศึกษาวิเคราะห์ เพื่อหาพื้นที่ที่มีศักยภาพและเหมาะสมต่อการพัฒนาโดยมีปัจจัยต่างๆเพื่อเป็นการรองรับการขยายตัวด้านพาณิชยกรรมและอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ซึ่งการพัฒนาจะต้องไม่ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของประชาชนในชุมชน โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ที่เรียกว่า Potential Surface Analysis โดยใช้เป็นแนวทางเพื่อเตรียมความพร้อมในการพัฒนาการใช้ประโยชน์ที่ดินในการรองรับกิจกรรมต่างๆ ของชุมชน และศึกษาในด้านทำเลที่ตั้งของกิจกรรมการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีการกำหนดปัจจัยต่างๆ เพื่อเป็นการจัดการใช้ประโยชน์ที่ดิน โดยมีขั้นตอนการดำเนินการวิเคราะห์ดังนี้

1) กำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์หรือเป้าหมายต่างๆ ในการวิเคราะห์
2) กำหนดปัจจัยต่างๆ และค่าน้ำหนักของปัจจัย
3) กำหนดตัวชี้และเกณฑ์ในการวัด
4) กำหนดขอบเขตและหน่วยของพื้นที่ที่ใช้ในการศึกษาระบบตาราง
5) กำหนดค่าคะแนนของศักยภาพในระดับต่างๆ
6) รวบรวมคะแนนและแสดงผลการวิเคราะห์

ขั้นตอนการวิเคราะห์มีรายละเอียดดังนี้

4.6.1 การกำหนดความมุ่งหมายในการวิเคราะห์

การวิเคราะห์เพื่อหาศักยภาพในการจัดผังเฉพาะชุมชนกำแพงเพื่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม การเชื่อมโยงระบบการท่องเที่ยวกับกิจกรรมทางการเกษตรทั้งภายในชุมชนและพื้นที่ใกล้เคียง โดยให้ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในกิจรรม ซึ่งพื้นที่ชุมชนส่วนใหญ่มีการใช้ประโยชน์ด้านเกษตรกรรมและมีบทบาททางด้านพาณิชยกรรมบริเวณตลาดสดริมทางหลวงชนบท โดยในอนาคตมีแนวโน้มในการพัฒนาเพื่อรองรับทางด้านการท่องเที่ยว จึงได้มีการวิเคราะห์เพื่อหาพื้นที่มีศักยภาพโดยคำนึงถึงความเหมาะสมและความพร้อมของพื้นที่ภายในบริเวณชุมชนกำแพง

4.6.2.1 การกำหนดปัจจัยต่างๆ

ปัจจัยต่างๆ หมายถึงสาเหตุที่เป็นตัวกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินแต่ละประเภท โดยมีผลต่อการกำหนดความเหมาะสมของที่ตั้งในระดับต่างๆ และมีการกำหนดจุดมุ่งหมายในการวิเคราะห์เพื่อพัฒนาพื้นที่ชุมชนกำแพงให้มีบทบาทและสามารถรองรับการขยายตัวทางด้านการท่องเที่ยวและพัฒนาพื้นที่พาณิชยกรรม ดังนั้นปัจจัยจึงเป็นตัวกำหนดความพร้อมของพื้นที่ โดยมีปัจจัยหลักคือ ทางด้านกายภาพเป็นความเหมาะสมทางด้านต่างๆ ของพื้นที่ ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ และปัจจัยทางด้านสังคม ซึ่งปัจจัยในทุกด้านจะส่งผลส่งเสริมให้การพัฒนาพื้นที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น

4.6.2.2 การกำหนดค่าน้ำหนักของปัจจัย

ค่าน้ำหนักของปัจจัย (Weighting of factor) หมายถึงสิ่งที่อธิบายถึงค่าความสำคัญของปัจจัยต่างๆ เพื่อรวบรวมเป็นค่าคะแนนของศักยภาพพื้นที่ โดยแสดงค่าลักษณะของปัจจัยออกมาเป็นตัวเลข (โดยกำหนดให้มีค่าประมาณ 2 – 3 เท่า ตามลักษณะศักยภาพของพื้นที่ในระดับต่างๆ คือ ศักยภาพสูง, ศักยภาพปานกลาง, ศักยภาพต่ำ)

ปัจจัยที่มีค่าน้ำหนักสูงที่สุดคือ ปัจจัยทางด้านกายภาพ มีค่าน้ำหนัก 3 เท่า ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ มีค่าน้ำหนัก 1 เท่า และปัจจัยทางด้านสังคมมีค่าน้ำหนัก 1 เท่า โดยพิจารณาจากความเหมาะสมของแต่ละปัจจัย ซึ่งพื้นที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนาสูง จะให้ค่าคะแนนมาก พื้นที่มีศักยภาพในการพัฒนาต่ำจะให้ค่าคะแนนน้อยส่วนพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมในการพัฒนาจะไม่ได้คะแนน

ตารางที่ 4.4 แสดงค่าลักษณะและค่าน้ำหนักของปัจจัย

ลักษณะของปัจจัย	ปัจจัย	ค่าน้ำหนัก
ด้านกายภาพ	1. ระบบการเข้าถึง	3
	2. มุมมองที่สวยงาม	3
	3.ศูนย์กลางกิจกรรมทางเศรษฐกิจ	3
	4.ลักษณะความหนาแน่น	2
	5.พื้นที่น้ำท่วม	2
เศรษฐกิจ	6.ราคาที่ดิน	2
สังคม	7.แหล่งงาน	1

4.6.3 การกำหนดตัวชี้และเกณฑ์ในการวัด

4.6.3.1 ระบบการเข้าถึง (ACCESSIBILITY)

ระบบการเข้าถึง มีความสำคัญต่อการปรับปรุงชุมชนเพื่อเป็นการหาศักยภาพของพื้นที่ชุมชน โดยมีเกณฑ์การพิจารณาพื้นที่ที่เหมาะสมต้องมีความสะดวกสบายในการเดินทางทุกรูปแบบเพื่อเข้าถึงภายในชุมชน ซึ่งการพิจารณาความสะดวกความสบายได้เป็นอย่างดี โดยมีการเชื่อมโยงโครงข่ายถนนและลำคลองโดยพื้นที่รอบนอกจะมีความเหมาะสมในการพัฒนาสูงกว่าพื้นที่ที่อยู่ห่างไกลจากถนนสายหลัก โดยใช้การพิจารณาจากระยะห่างของการเดินทางจากภายในชุมชนสู่ถนนสายหลัก ถนนสายรองและถนนสายย่อย จึงมีค่าคะแนนดิบดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.5 แสดงค่าคะแนนดิบของระบบการเข้าถึง

ระยะห่างจากถนน (เมตร)	ค่าคะแนนดิบ	คะแนนจริง (คูณ 3)
ถนนสายหลัก	3	9
ถนนสายรอง	2	6
ถนนสายย่อย	1	3

4.6.3.2 มุมมองที่สวยงาม (TAKE GOOD VIEW)

เกณฑ์ในการพิจารณาบริเวณพื้นที่ที่เหมาะสำหรับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งบริเวณดังกล่าวต้องมีทัศนียภาพที่สวยงามและกลมกลืนกับธรรมชาติ โดยพื้นที่ชุมชนกำแพงเป็นพื้นที่เหมาะแก่การอนุรักษ์ปรับปรุงเพื่อส่งเสริมให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญตลอดไป และทำให้ชุมชนเกิดการพัฒนาต่อไป

โดยพิจารณาจากการแบ่งมุมมองออกเป็น 2 ด้าน คือมุมมองจากถนน ซึ่งจะเห็นลักษณะงานสถาปัตยกรรมที่เป็นรูปแบบอาคารสมัยใหม่ และทำหน้าที่เป็นย่านพาณิชยกรรมหลัก และมุมมองด้านลำคลองสายต่าง ๆ ซึ่งจะเห็นกลุ่มอาคารเรือนไม้ สูง 1 – 2 ชั้น ลักษณะเป็นเรือนไทยพื้นบ้านริมน้ำมีความกลมกลืนกับสภาพแวดล้อม และเป็นชุมชนดั้งเดิมที่มีความสวยงาม โดยใช้มุมมองดังกล่าว เป็นเกณฑ์ในการพิจารณาศักยภาพของพื้นที่ โดยแบ่งลักษณะของการให้ค่าคะแนนทางด้านมุมมองเป็น 3 ระดับ ซึ่งมีค่าคะแนนดิบดังนี้

ตารางที่ 4.6 แสดงค่าคะแนนดิบของมุมมองที่สวยงามของพื้นที่ศึกษา

ระดับของมุมมอง	ค่าคะแนนดิบ	คะแนนจริง (คูณ 3)
พื้นที่ที่มีมุมมองดี	2	6
พื้นที่ที่มีมุมมองปานกลาง	1	3
มุมมองไม่ดี	-	-

4.6.3.3 ศูนย์กลางกิจกรรมทางเศรษฐกิจ

การพิจารณาปัจจัยด้านศูนย์กลางกิจกรรมทางเศรษฐกิจ มีหลักการในการพิจารณา คือ บริเวณที่อยู่ในรัศมี 200 เมตร ของกิจกรรมทางเศรษฐกิจจะมีศักยภาพในการพัฒนาสูง ซึ่งบริเวณที่อยู่ในรัศมี 200 – 500 เมตร มีศักยภาพปานกลาง และบริเวณที่อยู่นอกรัศมี 500 เมตรจะมีศักยภาพในการพัฒนาต่ำ

ตารางที่ 4.7 แสดงค่าคะแนนพื้นที่ศูนย์กลางทางเศรษฐกิจ

ความลาดชันของพื้นที่	ค่าคะแนนดิบ	คะแนนจริง (คูณ 2)
อยู่ในรัศมี 200 เมตร	3	6
อยู่นอกรัศมี 200 – 500 เมตร	2	4
อยู่นอกรัศมี 500 เมตร	1	2

4.6.3.4 ลักษณะความหนาแน่น (DENSELY)

การพิจารณาบริเวณพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับย่านที่อาศัย คือ บริเวณที่อยู่อาศัยมีการจัดระบบสาธารณูปโภค และสาธารณูปการ เพื่ออำนวยความสะดวกต่อชุมชน และเป็นพื้นที่มีคุณค่าเหมาะสมในการปรับปรุงและอนุรักษ์ต่อไปในอนาคต

ดังนั้นในบริเวณพื้นที่ที่ชุมชนมีที่อยู่อาศัยหนาแน่นน้อย จึงมีความเหมาะสมด้านการพัฒนาสูงกว่าพื้นที่ที่ชุมชนมีที่อยู่อาศัยหนาแน่นมาก ซึ่งศักยภาพในการพัฒนาบริเวณพื้นที่ที่มีอาคารบ้านเรือนหนาแน่นน้อยมากกว่าพื้นที่ที่มีความหนาแน่นมาก โดยแบ่งลักษณะของความหนาแน่นออกเป็น 4 ระดับมีค่าคะแนนดิบดังนี้

ตารางที่ 4.8 แสดงค่าคะแนนดิบของระดับความหนาแน่นของที่อยู่อาศัย

ระดับความหนาแน่น (ร้อยละ)	**ค่าคะแนนดิบ**	**คะแนนจริง (คูณ 2)**
0 – 25	3	6
26 – 50	2	4
51 – 75	1	2

4.6.3.5 พื้นที่น้ำท่วมขัง (FLOODING)

เป็นปัจจัยที่สำคัญโดยมีเกณฑ์ในการพิจารณา คือ บริเวณที่มีพื้นที่ราบ (Plan) จะมีศักยภาพในการพัฒนาสูง ซึ่งพื้นที่ราบจะไม่มีปัญหาน้ำท่วมโดยมีความเหมาะสมในการพัฒนามากกว่าพื้นที่ลุ่มน้ำท่วมขัง จึงมีการกำหนดตัวชี้วัดจากลักษณะของบริเวณพื้นที่ออก เป็น 3 ระดับดังนี้

ตารางที่ 4.9 แสดงค่าคะแนนดิบของพื้นที่น้ำท่วมขัง

ลักษณะของพื้นที่	**ค่าคะแนนดิบ**	**คะแนนจริง (คูณ 2)**
พื้นที่น้ำท่วมขัง	1	2
พื้นที่ลุ่มน้ำเคยท่วมขัง	2	4
พื้นที่ราบน้ำท่วมไม่ถึง	3	6

4.6.3.6 แหล่งงาน (INTERNAL JOB)

เป็นปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจของพื้นที่ โดยพิจารณาจากบริเวณที่มีความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งงานได้อย่างรวดเร็วเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนาสูงกว่าพื้นที่ที่ใช้เวลามากในการเข้าถึงแหล่งงานของชุมชน โดยกำหนดตัวชี้วัดจากระยะเวลาในการเดินทางเข้าถึงแหล่งงาน แบ่งเป็นระยะเวลาและค่าคะแนนดังนี้

ตารางที่ 4.10 แสดงค่าคะแนนดิบแหล่งงานของชุมชน

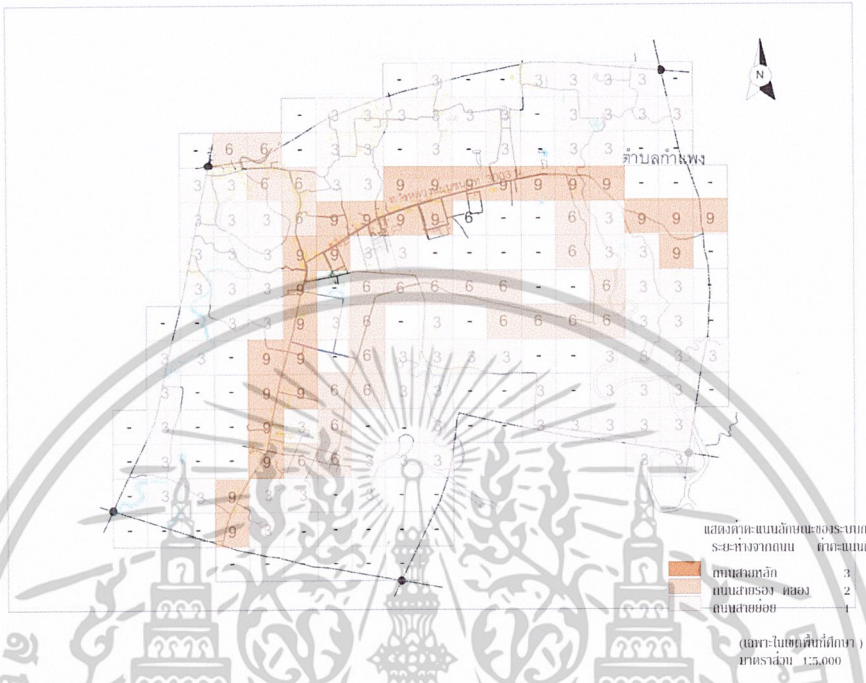
ระยะเวลา (นาที)	**ค่าคะแนนดิบ**	**คะแนนจริง (คูณ 1)**
ระยะเวลาในการเดินทาง 0 - 10	3	3
ระยะเวลาในการเดินทาง 10 – 20	2	2
ระยะเวลาในการเดินทาง 20 – 30	1	1

4.6.3.7 ราคาที่ดิน

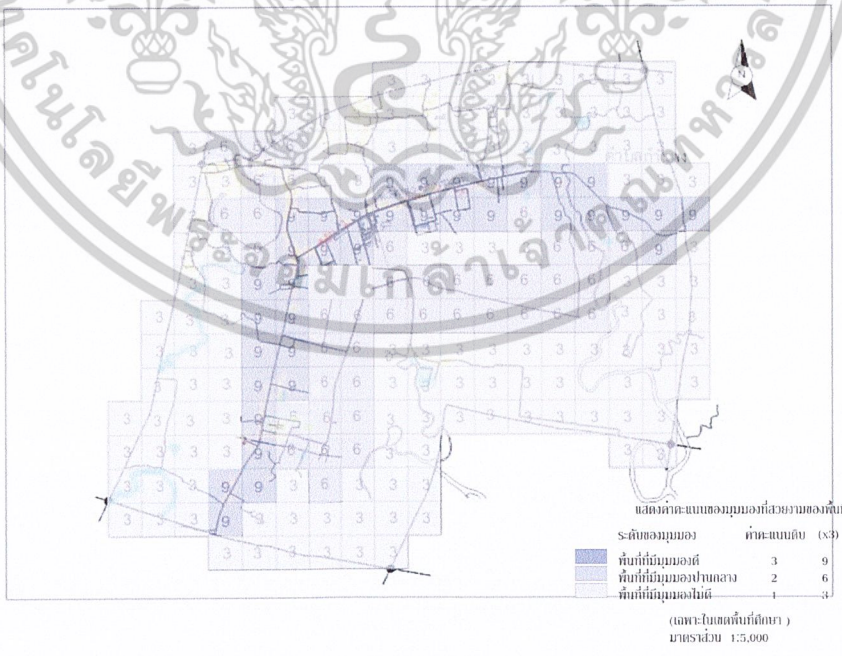
ราคาที่ดิน (Land Cost) บริเวณที่ดินที่มีราคาสูงจะทำให้การพัฒนาและการลงทุนได้ยากกว่าบริเวณที่ดินที่มีราคาต่ำเป็นปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจที่สำคัญในการวิเคราะห์โดยการกำหนดตัวชี้วัดจากราคาที่ดินของกรมที่ดินแบ่งเป็นช่วงราคาและค่าคะแนนดิบดังนี้

ตารางที่ 4.11 แสดงค่าคะแนนดิบของราคาที่ดิน

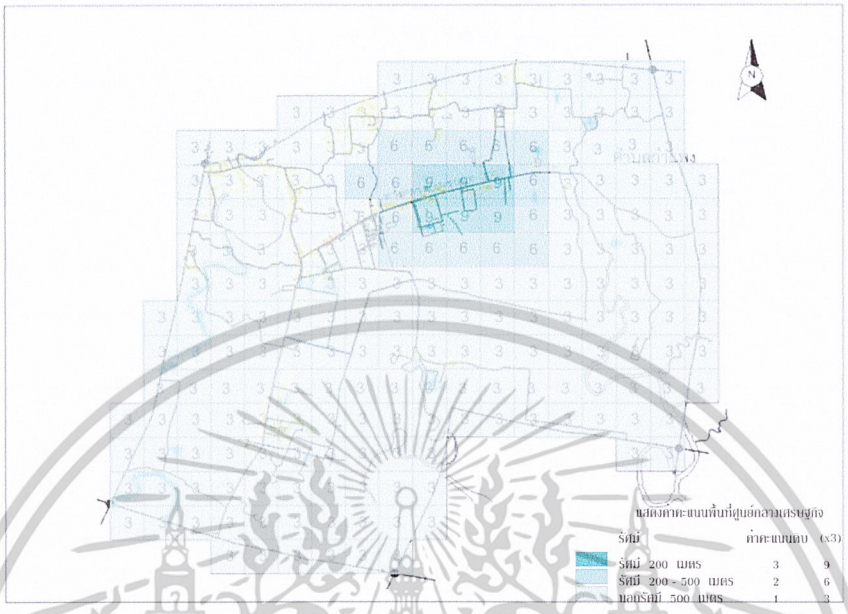
ราคาที่ดิน (บาทตอไร่)	**ค่าคะแนนดิบ**	**คะแนนจริง (คูณ 2)**
140,000 – 640,000	3	6
1,200,000 – 360,000	2	4
6,400,000 – 8,000,000	1	2



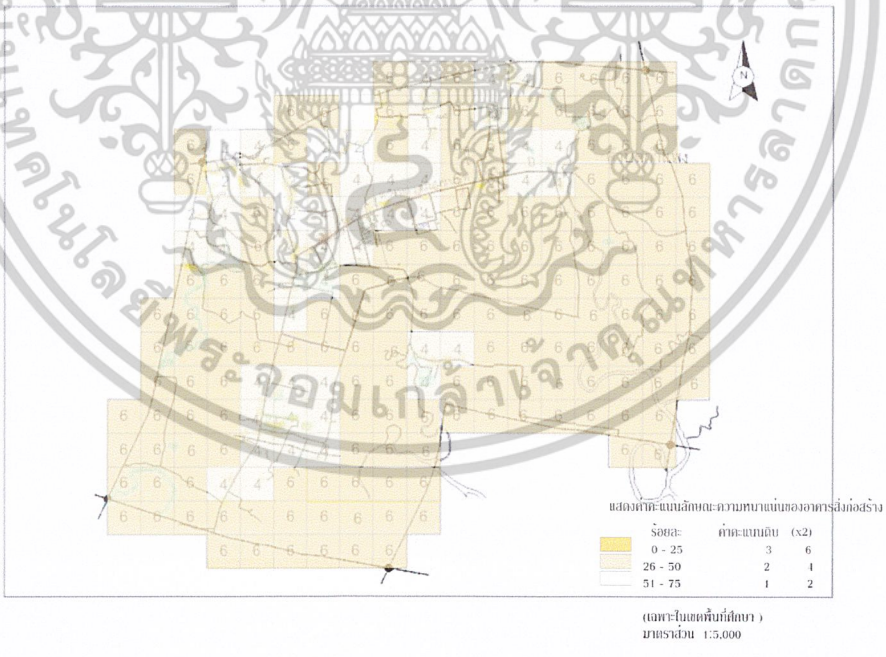
ภาพที่ 4.2 แสดงค่าคะแนนลักษณะของระบบการเข้าถึง



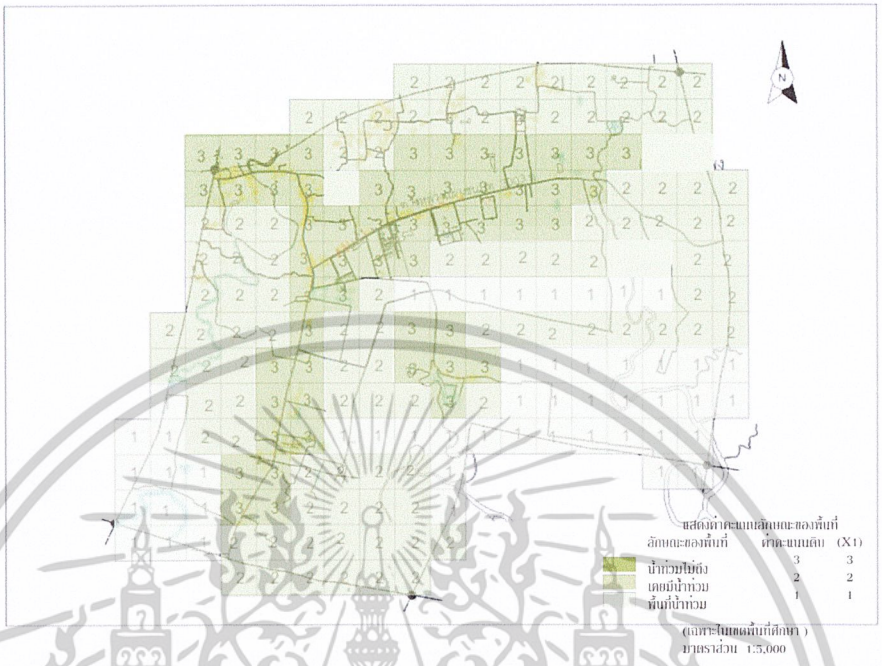
ภาพที่ 4.3แสดงค่าคะแนนของมุมมองที่สวยงามของพื้นที่ศึกษา



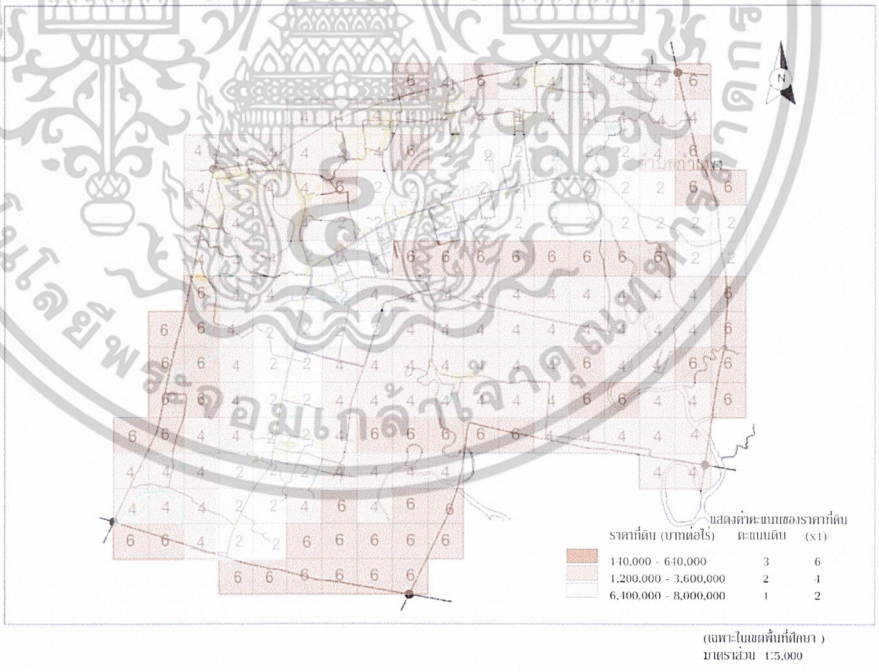
ภาพที่ 4.4 แสดงค่าคะแนนพื้นที่ศูนย์กลางเศรษฐกิจ



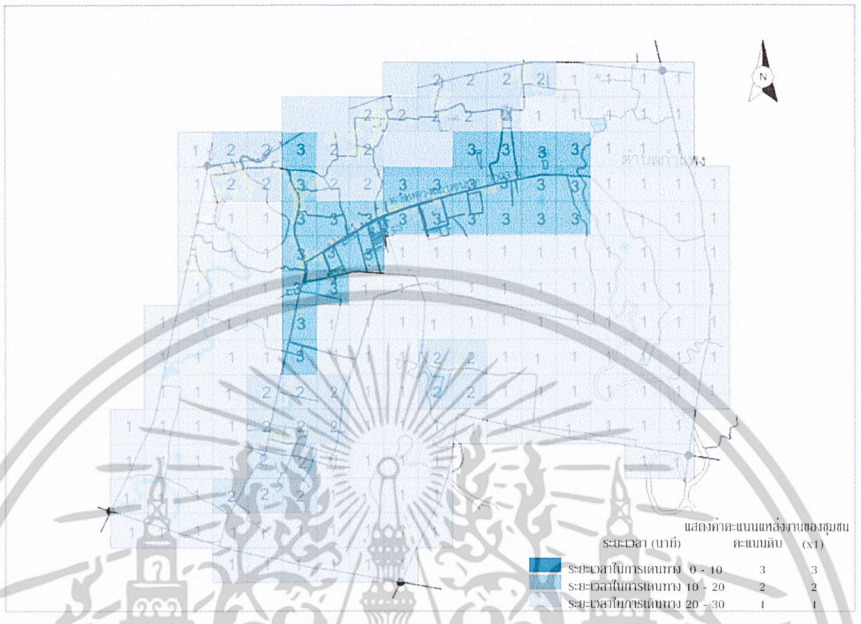
ภาพที่ 4.5แสดงค่าคะแนนลักษณะความหนาแน่นของอาคารสิ่งก่อสร้าง



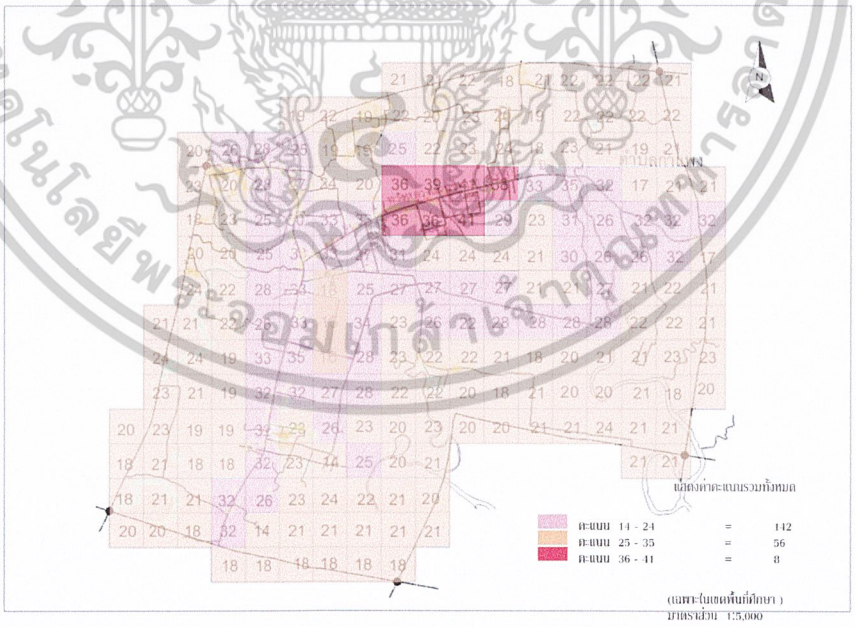
ภาพที่ 4.6 แสดงค่าคะแนนลักษณะของพื้นที่



ภาพที่ 4.7 แสดงค่าคะแนนราคาที่ดิน



ภาพที่ 4.8 แสดงค่าคะแนนแหล่งงานชุมชน



ภาพที่ 4.9 แสดงค่าคะแนนรวมทั้งหมด

การกำหนดขอบเขตและหน่วยพื้นที่ที่ใช้ในการศึกษา

แนวความคิด

จากการศึกษาปัญหา ข้อจำกัด ศักยภาพ และบทบาทของบริเวณชุมชนกำแพง และบริเวณพื้นที่ศึกษาใกล้เคียง เพื่อทำการวิเคราะห์หาศักยภาพของพื้นที่

ขอบเขตของหน่วยพื้นที่

พื้นที่ชุมชนกำแพงกำหนดขอบเขตการศึกษาโดยใช้ขอบของถนนทางหลวงชนบท เป็นขอบเขตหลักในการศึกษา และทำการศึกษาพื้นที่รอบข้างเป็นระยะทาง 10 กิเมตร ซึ่งมีเนื้อที่ศึกษาประมาณ 18.54 ตารางกิโลเมตร (11,587.5ไร่) โดยทำการวิเคราะห์พื้นที่ในระบบตาราง แบ่งออกเป็นพื้นที่ย่อยรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสมีช่องละ 300 x 300 เมตรซึ่งมีจำนวนช่องทั้งหมด 206 ช่อง โดยพื้นที่แต่ละช่องมีพื้นที่ประมาณ 56.25 ไร่

4.4.5 การรวบรวมคะแนนและการจัดลำดับความเหมาะสมของพื้นที่ศึกษา

การวิเคราะห์ปัจจัยต่างๆ โดยใช้ค่าคะแนนจริง (ใช้ค่าคะแนนคูณกับค่าน้ำหนัก) ลงในแผนที่แต่ละปัจจัยซึ่งจะมีค่าคะแนนของแต่ละพื้นที่ โดยการวิเคราะห์ปัจจัยทั้งหมด 7 ปัจจัยจึงนำเอาค่าคะแนนที่ได้มาสรุปผลเป็นค่าคะแนนรวมทั้งหมดของพื้นที่ศึกษา ซึ่งผลการรวมคะแนนสรุปได้ว่าช่องตารางที่ได้คะแนนสูงสุดเท่ากับ 41 คะแนน และช่องตารางที่มีค่าคะแนนต่ำสุดมีค่าเท่ากับ 14 คะแนน โดยมีผลต่างของคะแนนต่ำสุดและสูงสุดเท่ากับ 27 คะแนน

จากการวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ศึกษา สามารถแบ่งระดับความเหมาะสมของศักยภาพของพื้นที่ได้ 3 ระดับ โดยใช้เกณฑ์ของผลต่างของค่าคะแนนสูงสุดและค่าคะแนนต่ำสุดหารด้วยจำนวนระดับชั้นจะได้ความแตกต่างระดับชั้นเท่ากับ 9 คะแนน

4.6.6 สรุปผลการวิเคราะห์

1) พื้นที่ศึกษาที่มีศักยภาพในการพัฒนาต่ำ (ค่าคะแนน 14 - 24) มีจำนวน 142 ช่อง คิดเป็นพื้นที่ประมาณ 7,987.5 ไร่ หรือร้อยละ 68.93

2) พื้นที่ศึกษาที่มีศักยภาพในการพัฒนาปานกลาง (ค่าคะแนน 25 – 35) มีจำนวนช่อง 56 ช่อง คิดเป็นพื้นที่ประมาณ 3,150 ไร่ หรือร้อยละ 27.18

3) พื้นที่ศึกษาที่มีศักยภาพในการพัฒนาสูง (ค่าคะแนน 36 - 41) มีจำนวน 8 ช่อง คิดเป็นพื้นที่ประมาณ 450 ไร่ หรือร้อยละ 3.88

ดังนั้นจากการศึกษาวิเคราะห์หาศักยภาพของพื้นที่ในการปรับปรุงและพัฒนาชุมชนกำแพง เพื่อสรุปใช้เป็นแนวทางในพัฒนาพื้นที่ในด้านต่างๆ ของชุมชน จากการวิเคราะห์ข้อมูล บริเวณพื้นที่ที่มีศักยภาพด้านการเกษตรและเป็นพื้นที่พาณิชยกรรมเพื่อพัฒนาเป็นตลาดเพื่อรองรับและให้บริการและอำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยวและพัฒนาเป็นตลาด

ศูนย์กลางเพื่อรองรับผลผลิตทางการเกษตรภายในชุมชน คือพื้นที่บริเวณริมทางหลวงชนบทที่อยู่บริเวณศูนย์กลางชุมชนเพื่อรองรับการขยายตัวของกิจกรรมทางการเกษตร และการท่องเที่ยวในพื้นที่ศึกษา และพื้นที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนาต่ำคือบริเวณพื้นที่ชุมชนที่อยู่ห่างไกลจากถนนสายหลักเป็นพื้นที่ที่เหมาะแก่การพัฒนา เพื่อเพิ่มศักยภาพให้กับพื้นที่ทำให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชน โดยการกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดิน การกำหนดกิจกรรมในพื้นที่ชุมชน พัฒนาชุมชนตามขั้นตอนและการออกแบบวางผังพัฒนาชุมชน

4.7 การวิเคราะห์บทบาทของพื้นที่ศึกษาในอนาคต

การวิเคราะห์และศึกษาสภาพปัจจุบันของชุมชนและพื้นที่ใกล้เคียง จากศักยภาพและความเหมาะสมของพื้นที่ชุมชน ในด้านนโยบาย เศรษฐกิจ สังคมและกายภาพตลอดจนโครงสร้างทางภาครัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นการสรุปบทบาทของพื้นที่ศึกษาในปัจจุบันและการคาดการบทบาทของพื้นที่ชุมชนในอนาคต เพื่อเป็นการเพิ่มศักยภาพให้กับพื้นที่ศึกษาและส่งเสริมบทบาทและความสำคัญให้กับชุมชนต่อไปในอนาคตโดยมีบทบาทดังนี้

4.7.1 การศึกษาวิเคราะห์แผนพัฒนาและนโยบายต่างๆ ได้แก่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่1–9 แผนพัฒนากระทรวงมหาดไทยฉบับที่1–7 แผนส่งเสริมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาภาคตะวันตก แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดสตูล นโยบายการพัฒนาของสำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดสตูล แผนพัฒนาชุมชนกำแพง ซึ่งสรุปบทบาทที่สำคัญได้ดังนี้

4.7.1.1 ด้านเศรษฐกิจ

อดีต

1) เป็นชุมชนที่มีบทบาททางด้านเกษตรกรรม โดยมีตลาดสดเป็นสถานที่ในการแลกเปลี่ยนผลผลิตทางการเกษตร หรือถ้าผลิตได้เป็นจำนวนมากก็จะจำหน่าย

ปัจจุบัน

1) บทบาทางด้านเกษตรกรรมมีความสำคัญมากและเป็นอาชีพหลักของประชนในพื้นที่

2) ไม่มีการส่งเสริมด้านอุตสาหกรรมการท่องเที่3) ด้านอุตสาหกรรมขนาดเล็กเป็นการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร

อนาคต

1) พื้นที่ศึกษาจะมีความสำคัญทางด้านการท่องเที่ยว โดยการเชื่อมโยงกิจกรรมและสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญทั้งภายในชุมชนและบริเวณพื้นที่ใกล้เคียง

2) ชุมชนจะเป็นศูนย์กลางการค้าผลิตทางการเกษตร จะมีการส่งเสริมภูมิปัญญาของชาวบ้านเช่นการพัฒนาผลิตภัณฑ์ (OTOP)

3)มีการจัดพื้นที่เพื่อรองรับผลผลิตทางการเกษตรโดยพัฒนาเป็นตลาดและจัดเป็นสถานที่ท่องเที่ยวเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้ซื้อผลิตภัณฑ์ทางการของชุมชน

4.7.1.2 ด้านโครงสร้างพื้นฐาน

อดีต

1) ชุมชนกำแพงเป็นชุมชนที่มีความเก่าแก่และทรงค่าทางด้านวัฒนธรรม และเป็นชุมชนเกษตรกรรม

2)เป็นชุมชนที่มีความสะดวกทางด้านการคมนาคมขนส่งทางบกเนื่องจากมีเส้นทางหลวงชนบทผ่านพื้นที่บริเวณศูนย์กลางชุมชน

ปัจจุบัน

1)พื้นที่ในชุมชนบางส่วนยังมีการขาดแคลนการให้การบริการทางด้านโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนน ไฟฟ้า ประปา

อนาคต

1) จะมีพัฒนาชุมชน เพื่อรองรับการขยายตัวของกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม และพัฒนาพื้นที่ย่านพาณิชยกรรมบริเวณริมทางหลวงชนบท 3003

2) จะมีการจัดสถานที่สำหรับนันทนาการ และเป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจให้กับประชาชนในชุมชนและนักท่องเที่ยว

3) ด้านการคมนาคมขนส่งในพื้นที่จะมีการพัฒนาให้มีความสะดวกสบายมากยิ่งขึ้นเพียงพอต่อความต้องการของประชาชน และมีการเชื่อมโยงระบบการคมนาคมให้เชื่อมโยงกับพื้นที่ใกล้เคียง

4.7.1.3 ด้านการบริการทางสังคม

อดีต

1) ให้การบริการด้านการปกครองและการบริหารราชการระดับท้องถิ่น

ปัจจุบัน

1) ให้การบริการด้านการปกครองและการบริหารราชการของระดับตำบล

2) ให้บริการด้านการศึกษาทั้งในชุมชน

อนาคต

1) การบริการด้านการบริหารราชการจะมีความสมบูรณ์และมีประสิทธิภายิ่งขึ้น

2) จะมีการพัฒนาทางด้านการศึกษาให้มีความพร้อมในทุกๆ ด้าน

4.7.2 การวิเคราะห์จากบทบาทในปัจจุบัน

จากการศึกษาวิเคราะห์แผนพัฒนา และนโยบายของพื้นที่ในปัจจุบัน การศึกษาศักยภาพของชุนกำแพง ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการส่งเสริมให้มีศักยภาพพื้นที่ที่ดียิ่งขึ้น แต่จากข้อจำกัดในด้านกายภาพของพื้นที่ศึกษาทำให้เกิดอุปสรรคของการพัฒนาในด้านต่างๆ ทั้งในปัจจุบันและในอนาคต

ดังนั้นจากการวิเคราะห์บทบาทจึงสรุปได้ว่า การพัฒนาศักยภาพของพื้นที่บริเวณตลาดสดเดิมซึ่งเป็นพื้นที่บริเวณศูนย์กลางของชุมชนกำแพง เพื่อเป็นการตอบสนองนโยบาย และแนวทางการแก้ปัญหาต่างๆ โดยให้ความสำคัญกับอาชีพเกษตรกรรมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางด้านต่างๆ เพื่อเป็นการเสริมสร้างบทบาทของพื้นที่ศึกษาต่อไปในอนาคต

4.7.3 สรุปบทบาทและหน้าที่ของพื้นที่ศึกษา

ในการวิเคราะห์แนวโน้มการขยายตัวของชุมชน การขยายตัวของกิจกรรมในชุมชน สามารถสรุปบทบาทที่สำคัญของชุมชน โดยการศึกษาบทบาทในอดีต ปัจจุบัน และบทบาทในอนาคต เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาชุมชนกำแพงเพื่อรองการขยายด้านพาณิชยกรรมและการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม

4.7.3.1 บทบาทของชุมชนเดิม

เป็นชุมชนที่มีความสำคัญทางด้านเกษตรกรรมตั้งแต่สมัยอดีต โดยมีการแลกเปลี่ยนสินค้าทางการเกษตรมีตลาดภายในชุมชน โดยมีเส้นทางการคมนาคมขนส่งทางบก คือ ทางหลวงชนบท 3003 เป็นเส้นทางหลักในการขนส่งสินค้าทางการเกษตรสู่ตัวจังหวัดสตูล

4.7.3.2 บทบาทของชุมชนเพื่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม

จากการศึกษาพื้นที่ชุมชนเพื่อการเสนอแนวทางพัฒนาต่อไปในอนาคตเป็นการรองรับการขยายตัวของกิจกรรมทางด้านพาณิชยกรรมและการท่องเที่ยว ตามแผนพัฒนาและนโยบายต่างๆ โดยต้องมีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ระบบสาธารณูปโภค ระบบสาธารณูปการ การใช้ประโยชน์ของพื้นที่สาธารณะและพื้นที่โล่งว่าง, การให้ความสำคัญต่อภูมิปัญญาท้องถิ่นของคนในชุมชน, การศึกษาและหาแนวทางในการพัฒนาในด้านต่างๆ ของชุมชน รวมถึงการรักษาสิ่งแวดล้อมภายในชุมชนต่อไปในอนาคต

บทที่ 5

การกำหนดนโยบายและเป้าหมายในการพัฒนา

การศึกษาวิเคราะห์เพื่อวางแผนพัฒนาพื้นที่ศึกษา ชุมชนกำแพงเป็นการศึกษาเพื่อวางแผนพัฒนาในด้านกายภาพเป็นหลัก โดนคำนึงถึงนโยบายและแผนพัฒนาต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ศึกษาความต้องการของชุมชน สภาพปัญหาในชุมชน โดยมีศักยภาพในการพัฒนาพื้นที่เป็นตัวกำหนด ความมุ่งหมาย (GOAL) วัตถุประสงค์ (OBJECTIVE) และเป้าหมาย (TARGET) เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาที่เหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนในอนาคต

5.1 การกำหนดนโยบายของการวางแผนพัฒนา

5.1.1 ความมุ่งหมาย (GOAL)

ความมุ่งหมายของโครงการในการพัฒนาพื้นที่ชุมชนกำแพงและจัดทำผังเฉพาะเพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม จากการวิเคราะห์บทบาทหน้าที่หลักของชุมชนกำแพงมีรายละเอียดดังนี้

- พัฒนาพื้นที่บริเวณที่เหมาะสมในพื้นที่ศึกษา ให้เป็นพื้นที่กิจกรรมต่างๆ ในชุมชน เช่น การส่งเสริมกิจกรรมทางด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในชุมชน ส่งเสริมอาชีพ ส่งเสริมพื้นที่เป็นเป็นศูนย์กลางการค้าทางการเกษตรและเชื่อมโยงกับกิจกรรมการท่องเที่ยวต่อไปในอนาคต

- พัฒนาบริเวณที่อยู่อาศัยเดิม เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนให้เป็นย่านที่อยู่อาศัยที่มีสาธารณูปโภค สาธารณูปการครบครัน และความเป็นอยู่ที่ถูกสุขลักษณะ

- พัฒนาบริเวณพื้นทีโล่งหรือพื้นที่สาธารณะ เพื่อเป็นการรักษาสภาพแวดล้อมของชุมชนที่ดียิ่งขึ้น

5.1.2 วัตถุประสงค์ (OBJECTIVE) แยกวัตถุประสงค์ตามความมุ่งหมายได้ดังนี้

5.1.2.1 วัตถุประสงค์ตามความมุ่งหมาย ก.

- กำหนดที่ตั้งและจัดรูปแบบกิจกรรมต่างๆ ให้สอดคล้องและเพียงพอต่อความต้องการในอนาคต

- ส่งเสริมกิจกรรมภายในชุมชน ให้สามารถดึงดูดให้ผู้ที่สนใจ หรือ นักท่องเที่ยวทีเข้ามาในชุมชนเพื่อเสริมสร้างรายได้ให้แก่ประชาชนในชุมชน ให้สามารถพึ่งพาตนเองได้

- จัดเตรียมพื้นที่เพื่อรองรับการขยายตัวของกิจกรรมของพื้นที่ศึกษาในอนาคต

- การพัฒนาและจัดวางระบบโครงข่ายคมนาคมเพื่อให้เกิดความสะดวกต่อการเข้าถึงพื้นที่กิจกรรมในชุมชนที่สามารถเชื่อมโยงกับโครงข่ายคมนาคมให้เข้าถึงพื้นที่กิจกรรมในชุมชนได้

5.1.2.2 วัตถุประสงค์ตามความมุ่งหมาย ข.

- ควบคุมการใช้ประโยชน์ที่ดินของกิจกรรมต่างๆ ในพื้นที่ศึกษา

-จัดวางระบบโครงข่ายคมนาคมเพื่อให้เกิดความสะดวกสำหรับการส่งเสริมกิจกรรมในชุมชนและสามารถเชื่อมโยงกับโครงข่ายคมนาคมภายนอกได้อย่างเหมาะสม

5.1.2.3 วัตถุประสงค์ตามความมุ่งหมาย ค.

- จัดระบบการคมนาคมขนส่งให้สอดคล้องกับการใช้ประโยชน์ที่ดิน

- ควบคุมการใช้พื้นที่กิจกรรมและอาคารสิ่งก่อสร้าง

- สร้างสภาพแวดล้อมทางด้านกายภาพที่ดี เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ การค้าและงานประเพณีท้องถิ่น

- จัดรูปแบบองค์ประกอบในการออกแบบระบบภูมิทัศน์ของชุมชนโดยเน้นการจัดรูปแบบจินตภาพ

5.1.3 เป้าหมายของการพัฒนา (TARGET)

5.1.3.1 เป้าหมายตามความมุ่งหมาย ก. และวัตถุประสงค์

- การกำหนดกิจกรรมทางด้านการค้าผลผลิตทางการเกษตรและการบริการด้านการท่องเที่ยว ได้แก่ ตลาดสด ศูนย์รวมชุมชน สหกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ

- กำหนดพื้นที่กิจกรรมต่างๆให้มีความสัมพันธ์กับวิถีชีวิตของชุมชนท้องถิ่น และเพียงพอต่อความต้องการของประชาชนในชุมชน ได้แก่ การท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม การค้าขายในตลาดของชุมชน และการส่งเสริมอาชีพเกษตรกรรมในพื้นที่

- วางผังการใช้ประโยชน์ที่ดินและออกแบบพื้นที่ภายในชุมชน ให้สอดคล้องกับกิจกรรมของพื้นศึกษา

5.1.3.2 เป้าหมายตามความมุ่งหมาย ข. และวัตถุประสงค์

- กำหนดระบบการสัญจรในด้านทางเท้าและยานพาหนะ พร้อมระบบการสัญจรที่เหมาะสม เพื่อเสริมสร้างความปลอดภัยให้แก่ประชาชนในชุมชน เพื่อส่งเสริมด้านการท่องเที่ยว

- กำหนดพื้นที่เพื่อรองรับการขยายตัวของกิจกรรมของชุมชนที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

5.1.3.3 เป้าหมายตามความมุ่งหมาย ค. และวัตถุประสงค์

- ปรับปรุงระบบจินตภาพของชุมชน เพื่อเป็นการพัฒนาชุมชนและเสริมสร้างภูมิทัศน์ของชุมชนให้ดียิ่งขึ้น

-ส่งเสริมการใช้ทางเท้าสำหรับการเชื่อมโยงของแต่ละกิจกรรมให้มีความปลอดภัย เหมาะสมและสวยงาม

- จัดพื้นที่เพื่อการพักผ่อนและนันทนาการของผู้ใช้โครงการให้เกิดความสอดคล้องกับการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อ การพักผ่อน การค้า งานประเพณีของท้องถิ่น

-วางผังกลุ่มกิจกรรมและกลุ่มอาคารให้เหมาะสมโดยไม่ส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมของชุมชน

5.1.3.4 เป้าหมายด้านระยะเวลาในการพัฒนา

กำหนดช่วงระยะเวลาในการพัฒนาในอนาคต ให้รูปแบบที่สมบูรณ์ ภายในระยะเวลา 20 ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 ถึงปี พ.ศ. 2567

5.2 การคาดการณ์จำนวนผู้ใช้พื้นที่ศึกษาในอนาคต

5.2.1 ประชากรในพื้นที่ศึกษา

การศึกษาวิเคราะห์พื้นที่ศึกษา ซึ่งบริเวณพื้นที่ชุมชน มีบทบาทสำคัญทางด้านเกษตรกรรม,การท่องเที่ยวและเป็นเส้นทางสัญจรที่สำคัญทั้งภายในชุมชนและพื้นที่ใกล้เคียง จึงมีการคาดประมาณจำนวนผู้ใช้พื้นที่ศึกษาในอนาคต โดยแบ่งแบ่งประเภทผู้ใช้เป็น 3 ประเภทดังนี้

1) ประชากรในพื้นที่ศึกษา

2) นักท่องเที่ยว

3) ประชากรในเขตอิทธิพล

5.2.1.1การคาดการจำนวนประชากรในพื้นที่

จากการศึกษาวิเคราะห์ชุมชนกำแพงซึ่งเป็นชุมชนหนึ่งที่มีความสำคัญ ทางด้านเกษตรกรรม และการท่องเที่ยว และมีพื้นที่อยู่อาศัยกระจายอยู่บริเวณพื้นที่เกษตรต่างๆ ชุมชนจึงไม่มีกิจกรรมที่หลากหลายมากนัก ซึ่งภายหลังจากการพัฒนาพื้นที่คาดว่าจะมีจำนวนประชากรเพิ่มมากขึ้น

ตารางที่ 5.1 แสดงการคาดการณ์จำนวนประชากรในพื้นที่ชุมชนกำแพง[1]

การคาดการณ์จำนวนประชากรในชุมชนกำแพง			
ปีพ.ศ.	**จำนวนประชากรชาย**	**จำนวนประชากรหญิง**	**รวม**
2546	5,762	5,850	11,612
2547	5,866	5,965	11,831
2548	5,911	5,979	11,890
2549	5,970	6,035	12,005
2550	6,029	6,082	12,111
2551	**6,070**	**6,111**	**12,181**
2552	6,110	6,144	12,254
2553	6,143	6,172	12,315
2554	6,172	6,195	12,367
2555	6,198	6,216	12,414
2556	**6,217**	**6,234**	**12,451**
2557	6,238	6,250	12,488
2558	6,253	6,264	12,517
2559	6,266	6,276	12,542
2560	6,268	6,287	12,555
2561	**6,275**	**6,296**	**12,571**
2562	6,281	6,304	12,585
2563	6,285	6,311	12,596
2564	6,289	6,317	12,606
2565	6,293	6,322	12,615
2566	**6,297**	**6,326**	**12,623**

5.2.2 นักท่องเที่ยว

ภายในจังหวัดสตูลมีแนวโน้มขยายตัวของจำนวนนักท่องท่องเที่ยวเพิ่มสูงขึ้นทั้งนักท่องเที่ยวชาวไทยและนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ มีอัตราการเพิ่มขึ้นของจำนวนนักท่องเที่ยวอัตราส่วนร้อยละ 0.4 เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยมีอัตราส่วนเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.34 และนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศอัตราส่วนเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.63 ซึ่งจากข้อมูลสถิติในปี พ.ศ. 2544 มีนักท่องเที่ยว

---

1 สำนักงานเทศบาลตำบลละงู

ข้ามาเที่ยวในจังหวัดราชบุรีประมาณ 806606 คน โดยแบ่งเป็นชาวไทย 689072 คน และชาวต่างประเทศ 117534 คน โดยแยกเป็นนักทัศนาจร 137800 คน และนักท่องเที่ยว 265503 คน ซึ่งในอนาคตคาดว่าจะมีจำนวนนักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวในจังหวัดสตูลเพิ่มสูงขึ้น

ตารางที่ 5.2 แสดงการคาดการณ์จำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศในจังหวัดสตูล[2]

ปี พ.ศ.	อัตราการเพิ่ม	นักท่องเที่ยวชาวไทย	อัตราการเพิ่ม	นักท่องเที่ยวชาต่างประเทศ
2544	0.34	689,072	0.63	11,7534
2545	0.34	715,058	0.63	12,9426
2546	0.34	717,489	0.63	13,0241
2547	0.34	719,928	0.63	13,1061
2548	0.34	722,375	0.63	13,1886
2549	0.34	724,831	0.63	13,2716
2550	0.34	727,295	0.63	13,3552
2551	0.34	729,767	0.63	13,4393
2552	0.34	732,248	0.63	13,5239
2553	0.34	734,737	0.63	13,6091
2554	0.34	737,235	0.63	13,6948
2555	0.34	739,741	0.63	13,7810
2556	0.34	742,256	0.63	13,8678
2557	0.34	744,779	0.63	13,9551
2558	0.34	747,311	0.63	14,0430
2559	0.34	749,851	0.63	14,1314
2560	0.34	752,400	0.63	14,2204
2561	0.34	754,958	0.63	14,3099
2562	0.34	757,524	0.63	14,4000
2563	0.34	760,099	0.63	14,4907
2564	0.34	762,683	0.63	14,5819
2565	0.34	765,276	0.63	14,6737
2566	0.34	767,877	0.63	14,7661

2 การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย โครงการสำรวจสถิตินักท่องเที่ยวภาคใต้ปี พ.ศ.2546

5.2.3 การณ์คาดการประชากรในเขตอิทธิพล

ประชากรในเขตอิทธิพลจะใช้การคาดการณ์โดยวิธี Rate of Population Growth แต่การณ์คาดการประชากรในเขตอิทธิพลที่เข้ามาใช้บริการในพื้นที่โครงการจะใช้สูตรแรงจูงใจของ Reilly ซึ่งเป็น Gravity Model มีรายละเอียดดังนี้

สูตร Rate of Population Growth

$$\text{สูตร} \quad R = \sqrt[n^1]{\frac{Pt}{Po}} - 1$$

R = อัตราการขยายตัว / ปี

N = ช่วงปีที่กำหนดให้

n^1 = สถิติจำนวนปีของข้อมูลประชากรที่กำหนดให้

Pt = จำนวนประชากรปีหลัง (ข้อมูลปัจจุบัน)

Po = จำนวนประชากรปีแรก (ข้อมูลในอดีต)

Pn = จำนวนประชากรในอนาคต

จากการคาดการณ์จำนวนประชากรในเขตอิทธิพลใช้สูตร Rate of Population Growth สรุปจำนวนประชากรในอำเภอดำเนินสะดวกในอนาคตได้ดังนี้

$$R = \sqrt[4]{\frac{59,552}{56,804}} - 1$$

$$R = 0.8\ \%$$

การณ์คาดการประชากรในเขตอิทธิพลที่เข้ามาใช้บริการในพื้นที่โครงการ

$$\text{สูตร} \quad Rj = \frac{Pj}{d^2\ ij}$$

$$Prob = \frac{Pj\ /dij^2}{Pj\ /dij^2}$$

Rj = แรงดึงดูดใจในการใช้บริการ

Prob = ความเป็นไปได้ที่ประชากรในเขตอิทธิพลเข้ามาใช้ในพื้นที่โครงการ

Pj = จำนวนประชากรในเขตอิทธิพล

dij = ระยะทางระหว่างเขต i และ j

ตารางที่ 5.3 แสดงจำนวนประชากรอำเภอละงู ปี 2544 – 2547[3]

ปี พ.ศ.	**2544**	**2545**	**2546**	**2547**
1. ตำบลกำแพง	12,065	11,435	11,612	12,065
2. ตำบลละงู	18,872	19,931	20,136	20,642
3. ตำบลเขาขาว	5,805	5,882	5,971	5,977
4. ตำบลปากน้ำ	9,176	9,312	9,417	9,553
5. ตำบลน้ำผุด	7,537	7,649	7,789	7,888
6. ตำบลแหลมสน	3,349	3,394	3,408	3,427
รวม	**56,804**	**57,603**	**58,333**	**59,552**

---

[3] สำนักงานสถิติจังหวัดสตูล

ตารางที่ 5.4 แสดงการณ์คาดการจำนวนประชากรในเขตอิทธิพล ปี พ.ศ. 2548 – พ.ศ. 2566[4]

จำนวนประชากรในอำเภอดำเนินสะดวก (ค่าเฉลี่ยอัตราประชากรเพิ่ม 0.8 %)						
ปีพ.ศ.	ตำบลกำแพง	ตำบลละงู	ตำบลเขาขาว	ตำบลปากน้ำ	ตำบลน้ำผุด	ตำบลแหลมสน
2547	12,065	20,642	5,977	9,553	7,888	3,427
2548	12,161	20,807	6,024	9,629	7,951	3,454
2549	12,258	20,973	6,072	9,706	8,014	3,481
2550	13,356	21,140	6,121	9,783	8,078	3,508
2551	**13,454**	**21,309**	**6,171**	**9,864**	**8,142**	**3,536**
2552	13,561	21,479	6,222	9,942	8,207	3,564
2553	13,669	21,650	6,273	10,021	8,272	3,592
2554	13,778	21,822	6,325	10,101	8,338	3,620
2555	13,888	21,995	6,378	10,181	8,404	3,648
2556	**13,999**	**22,169**	**6,432**	**10,262**	**8,488**	**3,677**
2557	14,110	22,344	6,487	10,344	8,555	3,706
2558	14,222	22,520	6,543	10,426	8,623	3,735
2559	14,335	22,700	6,600	10,509	8,691	3,764
2560	14,449	22,881	6,658	10,593	8,760	3,794
2561	**14,564**	**23,063**	**6,717**	**10,677**	**8,830**	**3,824**
2562	14,679	23,246	6,777	10,762	8,900	3,854
2563	14,795	23,430	6,838	10,848	8,971	3,884
2564	14,913	23,615	6,892	10,934	9,042	3,915
2565	15,032	23,801	9,647	11,021	9,114	3,946
2566	**15,152**	**23,988**	**9,702**	**11,109**	**9,186**	**3,977**

4 จากการวิเคราะห์ข้อมูล

ตารางที่ 5.5 แสดงตัวอย่างการคาดการณ์จำนวนประชากรที่เข้ามาใช้พื้นที่ศึกษาปี พ.ศ. 2551[5]

พื้นที่	จำนวนประชากร	ระยะทาง (กม.)	แรงดึงดูดใจ	ความเป็นไปได้	ประชากรในเขตอิทธิพลที่เข้ามาใช้บริการ
1.ตำบลกำแพง	13,454	1.50	5,979.55	0.269	3,619
2.ตำบลละงู	21,309	1.00	21,309	0.960	20,456
3.ตำบลเขาขาว	6,171	1.50	2,742.66	0.123	759
4ตำบลปากน้ำ	9,864	8.00	154.12	4.50	44,388
5.ตำบลน้ำผุด	8,142	10.00	81.42	3.66	29,799
6.ตำบลแหลมสน	3,536	2.00	884	0.03	186.08
รวม	**62,476**		**22,193**		**9,9021**

5 จากการวิเคราะห์ข้อมูล

ตารางที่ 5.6 แสดงตัวอย่างการคาดการณ์จำนวนประชากรที่เข้ามาใช้พื้นที่ศึกษาปี พ.ศ. 2566[6]

พื้นที่	จำนวนประชากร	ระยะทาง (กม.)	แรงดึงดูดใจ	ความเป็นไปได้	ประชากรในเขตอิทธิพลที่เข้ามาใช้บริการ
1.ตำบลกำแพง	15,152	1.50	6,734.22	0.237	3,591
2.ตำบลละงู	23,988	1.00	23,988	0.847	20,317
3.ตำบลเขาขาว	9,702	1.50	4,312	0.152	1,474
4ตำบลปากน้ำ	11,109	8.00	173.57	6.133	68,131
5.ตำบลน้ำผุด	9,186	10.00	91.86	3.245	29,808
6.ตำบลแหลมสน	3,977	2.00	994.25	0.035	139
รวม	73114		28300		123460

6 จากการวิเคราะห์ข้อมูล

สรุปการศึกษาวิเคราะห์สถิติจำนวนผู้ใช้บริการพื้นที่ศึกษาจากกลุ่มผู้ใช้ 3 ประเภท ในบริเวณพื้นที่ชุมชนกำแพง,นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ,ประชากรในเขตพื้นที่อิทธิพลซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1) ประชากรในพื้นที่ชุมชนกำแพง	12,623	คน
2) จำนวนนักท่องเที่ยวต่อปี	915,538	คน
3) ประชากรในเขตอิทธิพล	123,460	คน
รวมจำนวนผู้ใช้พื้นที่ศึกษา	1,051,621	คน

5.3 การวิเคราะห์ลักษณะและพฤติกรรมของผู้ที่เข้ามาในพื้นที่ศึกษา

การศึกษาวิเคราะห์การคาดการจำนวนประชากร ที่เข้ามาใช้พื้นที่ศึกษาและการศึกษาถึงลักษณะพฤติกรรมของประชากรที่เข้ามาใช้พื้นที่ศึกษา จะเป็นประโยชน์ต่อการกำหนดกิจกรรม ให้สอดคล้องและเหมาะสมกับลักษณะและพฤติกรรมของประชากรตามความต้องการอย่างแท้จริง

5.3.1.1 ประชากรในเขตพื้นที่ศึกษา

บริเวณชุมชนกำแพงประชากร จะอยู่อาศัยกระจายอยู่บริเวณพื้นที่เกษตรกรรม โดยส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม และพาณิชยกรรม ซึ่งชุมชนมีตลาดสดเป็นศูนย์รวมกิจกรรมของชุมชน

5.3.1.2 ประชากรการท่องเที่ยว

ประชากรนักท่องเที่ยวสามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ นักท่องเที่ยวชาวไทย และนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ ซึ่งจากการวิเคราะห์ในพื้นที่ศึกษามีนักท่องเที่ยวชาวไทยท่องเที่ยวในจังหวัดสตูลมากกว่านักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ

พฤติกรรมประชากรการท่องเที่ยว

กิจกรรมการท่องเที่ยวทั้งนักท่องเที่ยวชาวไทยและนักท่องเที่ยวชาวต่างประทศในอนาคตพื้นที่ศึกษาสามารถพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อรองรับการขยายตัวด้านอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวได้ดังนี้

1) จัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม เพื่อเชื่อมโยงกิจกรรมการท่องเที่ยวภายในชุมชนกำแพงกับพื้นที่ชุมชน จัดกิจกรรมการเที่ยวชมสวนผลไม้ให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสวิถีชีวิตของชุมชนเกษตรกรรม

2) จัดศูนย์รวมกิจกรรม เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการพัฒนากิจกรรมด้านการท่องเที่ยว และการเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นให้แก่นักท่องเที่ยว และจัดกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้วิถีชีวิตของชุมชนเกษตรกรรม

5.3.1.3 ประชากรในเขตอิทธิพล

จากการศึกษาวิเคราะห์ประชากรในเขตอิทธิพลซึ่งเป็นประชากรในเขตพื้นที่ติดต่อใกล้เคียงกับพื้นที่ศึกษา และเข้ามาใช้พื้นที่โครงการด้านการท่องเที่ยว การติดต่อซื้อขายสินค้าทางการเกษตร

พฤติกรรมของประชากรในเขตอิทธิพล

1) ประชากรส่วนใหญ่มีจุดประสงค์เข้ามาติดต่อกับหน่วยงานราชการ เนื่องจากในพื้นที่ศึกษาเป็นศูนย์กลางของหน่วยงานราชการในระดับอำเภอ

2) บริเวณตลาดริมทางหลวงชนบท 3003 ประชากรจะทำการซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้าทางการเกษตร ซึ่งในอนาคตจะมีการขยายตัวเป็นตลาดศูนย์กลางการค้าผลผลิตทางการเกษตรและให้บริการแก่นักท่องเที่ยว

3) ด้านการคมนาคมขนส่ง ประชากรเข้ามาใช้บริการรถขนส่งประจำทาง เพื่อเดินทางสู่จังหวัดสตูล เนื่องจากในพื้นเป็นเส้นทางหลัก

5.4 การวิเคราะห์ลักษณะทางกายภาพในอนาคต

5.1.4 เกณฑ์การวิเคราะห์และข้อจำกัดทางกายภาพของพื้นที่

การศึกษาวิเคราะห์พื้นที่ศึกษาทางด้านสภาพปัญหาต่างๆ ศักยภาพและข้อจำกัดของพื้นที่โดยใช้เกณฑ์การวิเคราะห์ในเชิงตรรกวิทยา และการศึกษาวิเคราะห์ตามหลักวิทยาศาสตร์ประกอบด้วยหลักการและเหตุผลรวมถึงแนวทฤษฎีต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งในพื้นที่ศึกษามีข้อจำกัดลักษณะทางกายภาพในอนาคตดังนี้

5.1.4.1 ข้อจำกัดของที่ตั้ง

พื้นที่ศึกษาส่วนใหญ่เป็นที่ราบสูง สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลางประมาณ 2-6 เมตร ทางด้านเหนืออยู่ระหว่างเขาแดงและเขาขาว อยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ด้านตะวันออก-เฉียงใต้ ติดป่าสงวนแห่งชาติ ป่าชายเลนตอนที่ 2 มีลำคลองที่สำคัญได้แก่ คลองปากปิง ไหลผ่านทางด้านเหนือตามแนวเหนือใต้ คลองละงู ไหลผ่านชุมชนทางตอนกลางของเขตผังในแนวตะวันตกคลองต้นตอไหลผ่านทางด้านใต้ของเขตผัง นอกจากนี้ยังลำห้วยสายสั้นๆ และหนองน้ำ กระจายอยู่ทั่วไป

5.1.4.2 ข้อจำกัดทางอุทกศาสตร์

ในพื้นที่ศึกษาได้รับอิทธิพลของมรสุมตะวันตกเฉียงใต้และตะวันออกเฉียงเหนือ ทำให้มี2ฤดูจะเริ่มตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคม จะไปถึงเดือนธันวาคม โดยได้รับอิทธิพลของลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ จึงทำให้มีฝนตกชุกตลอดฤดูกาล อากาศมีความชื้นสูง บางครั้งทำให้เกิดภาวะน้ำท่วมในช่วงเดือนกันยายน ตุลาคม และพฤศจิกายน บางครั้งฝนตกมากเกินไปทำให้เกิดน้ำท่วมฉับพลัน ซึ่งเป็นภัยธรรมชาติที่เกิดขึ้นทุกปี

5.1.4.3 ข้อจำกัดการใช้ประโยชน์ที่ดิน

ทั่วไปส่วนใหญ่ของพื้นที่จะใช้ ประโยชน์เพื่อการพาณิชกรรม ที่อยู่อาศัย และการเกษตรกรรมกระจายอยู่บริเวณริมทางหลวงชนบท 3003 และกระจายอยู่ทั่วไป ควรได้รับการวางแผนการใช้ประโยชน์ที่ดินต่อเนื่องจากศูนย์กลางกิจกรรมหลักตลาดสด ซึ่งมีการพัฒนาเพื่อรองรับการขยายตัวด้านการท่องเที่ยวจึงมีความพร้อมในด้านต่างๆ เพื่อเป็นการประหยัดงบประมาณในการบริการชุมชนทางด้านระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการ และสามารถให้บริการได้อย่างทั่งถึง และกำหนดมาตรการในการควบคุมรูปแบบอาคารให้มีความสอดคล้องกับสถาปัตยกรรมท้องถิ่นของชุมชน เป็นการส่งเสริมเอกลักษณ์และวัฒนธรรมของชุมชนเกษตรกรรม

5.4.2 การกำหนดพื้นที่กิจกรรมที่ต้องการในอนาคต

เกณฑ์ในการพิจารณา เพื่อคาดการณ์พื้นที่กิจกรรมต่าง ๆ ในอนาคตจะพิจารณาตามสัดส่วนของปริมาณพื้นที่กิจกรรมแต่ละประเภทในปัจจุบันต่อจำนวนประชากร เพื่อความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของพื้นที่ศึกษาให้มากที่สุด โดยมีกิจกรรมที่เสนอแนะบางอย่างเพื่อพัฒนาชุมชนโดยมีรายละเอียดของกิจกรรมแยกแต่ละประเภทดังนี้

ตารางที่ 5.7 แสดงความต้องการพื้นที่ในอนาคต[7]

ประโยชน์การใช้ที่ดิน	พื้นที่ที่ต้องการ
1. พื้นที่อยู่อาศัย	525.95 ไร่
2. พื้นที่โล่งว่างสาธารณะ	20 ไร่
3. พื้นที่สถาบันศาสนา	2.50 ไร่
4. พื้นที่สถาบันการศึกษา	12.23 ไร่
5. พื้นที่สถาบันราชการ	15 ไร่
6. พื้นที่พาณิชยกรรม	105.19 ไร่
7. พื้นที่ประเภทชนบทและเกษตรกรรม	1262.3 ไร่
8. สถานีขนส่งชั้น 3	5 ไร่
9 ตลาดสด	36 ไร่

5.4.3 สรุปพื้นที่ศึกษาในอนาคต

จากการศึกษาวิเคราะห์ การใช้ประโยชน์ที่ดินชุมชนกำแพง และพื้นที่บริเวณใกล้เคียง โดยกำหนดพื้นที่กิจกรรมต่างๆ ซึ่งมีพื้นที่การพัฒนาชุมชนประมาณ 18.54 ตารางกิโลเมตร หรือ 11,587.5 ไร่

7 จากการวิเคราะห์ข้อมูล

บทที่ 6

การเสนอแนะแนวทางการพัฒนาชุมชน

6.1 แนวทางการวางแผนพัฒนาพื้นที่ศึกษา

การนำเสนอแนวทางการวางแผนพัฒนาและเสนอแนวทางชุมชนกำแพง จากการศึกษาวิเคราะห์ปัญหา ข้อจำกัด ศักยภาพของพื้นที่ และบทบาทของชุมชนซึ่งมีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญทางวัฒนธรรมประเพณี เป็นศูนย์กลางการซื้อขายผลผลิตทางการเกษตรในระดับชุมชน การกำหนดแนวความคิดในการวางผังจึงให้ความสำคัญกับด้านการท่องเที่ยวและการพัฒนาซึ่งมุ่งเน้นทางด้านเกษตรกรรม โดยการเชื่อมโยงกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวกิจกรรมทางการเกษตรของชุมชนเพื่อให้ประชนมีส่วนร่วมในการพัฒนารูปแบบ และกิจกรรมการท่องเที่ยวสำหรับพื้นที่บริเวณชุมชนกำแพง มีแนวความคิดกำหนดให้มีการเสนอแนะปรับสภาพภูมิทัศน์ให้สอดคล้องกับสภาพแวดชุมชนท้องถิ่นซึ่งเป็นเอกลักษณ์ที่ และกำหนดแนวความคิดให้มีการพัฒนาเป็นย่านพาณิชยกรรม และที่อยู่อาศัยหนาแน่นเพื่อส่งเสริมกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวและการค้า ซึ่งนำรายได้สู่ชุมชน จึงควรมีการออกกฎหมายเทศบัญญัติเพื่อควบคุมรูปแบบอาคารให้มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย และมีรูปแบบสถาปัตยกรรมที่สอดคล้องกับสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นเพื่อทัศนียภาพที่สวยงามในการท่องเที่ยว โดยแนวคิดด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนกำแพงให้เชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ในชุมชนและพื้นที่ใกล้เคียง และส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวให้สัมผัสวิถีชีวิตของชาวสวนในรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมทางการเกษตร โดยการออกแบบวางผังเพื่อพัฒนา เสนอแนวทางให้เป็นพื้นที่การท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม ต้องไม่ส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมของชุมชน และกำหนดกิจกรรมให้มีความสอดคล้องกับวิถีชีวิตและความต้องการของประชาชน เพื่อรองรับการขยายตัวของชุมชนในอนาคต

6.1.1 การเสนอแนะแนวทางการพัฒนาพื้นที่ศึกษา

ส่วนพื้นที่ชุมชนกำแพง

การกำหนดแนวทางการปรับปรุง ให้เป็นรูปแบบธรรมชาติเพื่อเป็นแรงดึงดูดใจนักท่องเที่ยว จึงมีการเสนอแนวทางการจัดสภาพภูมิทัศน์ชุมชนกำแพง เพื่อส่งเสริมทัศนียภาพของชุมชนให้เกิดความสวยงาม โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) จัด Street Furniture และสาธารณูปการให้มีความพร้อมในการให้บริการแก่นักท่องเที่ยวและประชาชนในชุมชน

2) จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม เช่น การจัดแสดงศิลปวัฒนธรรมประจำท้องถิ่น เช่น หนังตะลุง และจัดแสดงนิทรรศการเกี่ยวกับผลไม้ที่ขึ้นชื่อของจังหวัด เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้เข้าใจบรรยากาศของชุมชน

3) การเสนอแนวทางการจัดภูมิทัศน์ชุมชนกำแพงจัดให้มีศาลาพักผ่อน เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้พักผ่อนและชมบรรยากาศวิถีชีวิตของชุมชนและจัดสิ่งอำนวยความสะดวก

6.1.1.2 ส่วนพื้นที่สาธารณะ

เสนอแนวทางในการจัดพื้นที่โล่งจัดทำเป็นสวนสาธารณะ สนามเด็กเล่น ลานอเนกประสงค์ และพื้นที่นันทนาการของชุมชนเพื่อเป็นสถานที่ออกกำลังกายและพักผ่อนหย่อนใจ เพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชนในชุมชน

6.2 แนวทางในการพัฒนาด้านกายภาพ

กำหนดเป็นแนวทางเพื่อใช้ในการพัฒนา ด้านกายภาพของพื้นที่ศึกษาชุมชนกำแพง

1) การกำหนดที่ตั้งกิจกรรมต่างๆ ของชุมชนให้เกิดการเชื่อมโยงของกลุ่มกิจกรรมในพื้นที่ศึกษาและพื้นที่ติดต่อใกล้เคียง โดยการกำหนดรูปแบบกิจกรรมจะต้องไม่ส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมของชุมชน และเป็นการส่งเสริมให้มีผู้ใช้พื้นที่โครงการเพิ่มมากขึ้น

2) กำหนดการออกแบบวางผังชุมชน เพื่อรองรับการขยายตัวด้านการท่องเที่ยวโดยไม่ส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมและวิถีชีวิตของประชาชนในพื้นที่ศึกษา โดยการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด

3) การควบคุมรูปแบบอาคารในชุมชน ให้มีลักษณะที่สอดคล้องกับสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น ซึ่งเป็นการอนุรักษ์เอกลักษณ์ของชุมชน

4) การจัดระบบโครงข่ายการคมนาคมขนส่งให้สามารถเชื่อมโยงโครงข่ายติดต่อกันได้ในทุกพื้นที่ของชุมชน ให้เป็นระเบียบเรียบร้อยและได้รับมาตรฐาน เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับประชาชน

ขั้นตอนการออกแบบทางด้านกายภาพ มี 2 ขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นการนำเสนอแนวความคิดในการกำหนดกลุ่มกิจกรรมในพื้นที่ศึกษา

2. ขั้นตอนการนำเสนอการออกแบบแนวทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมพื้นที่ชุมชนกำแพง เพื่อรองรับการขยายตัวด้านการท่องเที่ยวและการขยายของชุมชนในอนาคต

6.2.1 แนวความคิดในการจัดระบบโครงข่ายพื้นที่

การใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ศึกษา ตามข้อกำหนดของผังเมืองรวมพื้นที่สีเขียวจะเป็นพื้นที่เกษตรกรรมโดยพื้นที่จะมีศักยภาพด้านการเกษตร ซึ่งแนวทางในการพัฒนาและการเสนอแนวทางท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม โดยการเชื่อมโยงกิจกรรมการท่องเที่ยวกับกิจกรรมทางการเกษตรของชุมชน เพื่อเพิ่มศักยภาพให้กับพื้นที่ โดยมีรูปแบบการพัฒนาการท่องเที่ยวทางการเกษตร และใช้มาตรการด้านผังเมืองเพื่อควบคุมการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทที่อยู่อาศัยให้เกิดความเหมาะสมและไม่ส่งผลกระทบต่อบรรยากาศด้านการท่องเที่ยว

6.2.2 แนวความคิดในการจัดระบบโครงข่ายการคมนาคมขนส่ง

เพื่อให้พื้นที่ศึกษามีความเป็นระบบในด้านการใช้ประโยชน์ที่ดิน เป็นการเชื่อมโยงโครงข่ายการคมนาคมขนส่งในพื้นที่ชุมชน เพื่อให้เกิดประโยชน์ และอำนวยความสะดวกในการสัญจรภายในพื้นที่ศึกษาและพื้นที่ติดต่อใกล้เคียง

1) ถนนโครงการ คือ ถนนที่ได้กำหนดขึ้นมาใหม่ เพื่อให้สอดคล้องกับการขยายตัวของพื้นที่ในชุมชน และปรับปรุงระบบการคมนาคมภายในชุมชนให้ครบวงจร

2) ถนนเดิมขยาย คือถนนที่มีอยู่เดิมแต่ขนาดของเขตทางยังค่อนข้างแคบ อาจมีปัญหาด้านการจราจรในอนาคต จำเป็นต้องเพิ่มขนาดเขตทางและผิวจราจรให้มากเท่าที่ขยายได้ โดยพิจารณาและสภาพและลักษณะของถนนเป็นเกณฑ์

สำหรับการแก้ไขปัญหาการจราจรในบริเวณทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3003 และบริเวณชุมชนกำแพง เสนอแนวทางแก้ไขดังนี้

1) ติดตั้งป้ายชื่อถนน ป้ายบอกทาง และสัญญาณจราจรตามถนนต่างๆ เพิ่มความคล่องตัวของการจราจร และลดอุบัติเหตุต่างๆ

2) บริเวณทางเท้าของถนน ควรปลูกไม้ยืนต้นตลอดสองข้างทาง เพื่อความร่มรื่นสวยงาม

3) ปรับปรุงเครื่องประดับถนน (Street Furniture) และจัดสาธารณูปการให้มีความพร้อม

6.2.3 แนวความคิดในการจัดวางกลุ่มกิจกรรม

แนวความคิดในการจัดวางกลุ่มกิจกรรม กิจกรรมที่กำหนดต้องมีความสอดคล้องและเหมาะสมกับวิถีชีวิตของประชาชนในชุมชนซึ่งมีโครงข่ายการคมนาคมขนส่งเป็นตัวกำหนดการจัดวางกลุ่มกิจกรรม ซึ่งการจัดวางกลุ่มกิจกรรมอย่างเหมาะสมทำให้พื้นที่ศึกษาได้ใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างคุ้มค่ามีประสิทธิภาพ และไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมของชุมชน โดยมีแนวทางในความเป็นไปได้ในการกำหนดการจัดวางกลุ่มกิจกรรม 3 แนวทาง เพื่อศึกษาข้อดี – ข้อเสียของ

พื้นที่ศึกษาและสรุปเลือกเป็นแนวทางในการปรับปรุงและออกแบบวางผัง ซึ่งสามารถแบ่งกลุ่มกิจกรรมได้ดังนี้

1) กลุ่มกิจกรรมการท่องเที่ยว
2) กลุ่มกิจกรรมที่อยู่อาศัย
3) กลุ่มกิจกรรมพาณิชกรรม
4) กลุ่มกิจกรรมทางการเกษตร
5) กลุ่มกิจกรรมอุตสาหกรรม
6) กลุ่มกิจกรรมสถาบันราชการ และสถาบันศาสนา
7) กลุ่มกิจกรรมพื้นที่สาธารณะ

1) กลุ่มกิจกรรมการท่องเที่ยว

เป็นการจัดกิจกรรมและการบริการในด้านต่างๆ ให้แก่นักท่องเที่ยว เป็นการสร้างรายได้ให้กับชุมชน จึงจัดกิจกรรมเพื่อเชื่อมโยงแหล่งที่ท่องเที่ยวทุกแห่งที่อยู่ในพื้นที่ชุมชนและแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ใกล้เคียง

2) กลุ่มกิจกรรมที่อยู่อาศัย

เป็นกิจกรรมที่ตอบสนองความต้องการของประชาชน โดยมีการกำหนดมาตาการเพื่อควบคุมการใช้ประโยชน์ที่ดิน เพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยและรองรับการขยายตัวของกิจกรรมด้านที่อยู่อาศัยของชุมชน

3) กลุ่มกิจกรรมพาณิชกรรม

เป็นกิจกรรมที่อยู่บริเวณพื้นที่ทั้งสองฟากของทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3003 ซึ่งมีการประกอบการค้าขาย ซึ่งควรพัฒนาเพื่อเชื่อมโยงกับกลุ่มกิจกรรมอื่นๆ ในพื้นที่ของชุมชนกำแพง

4) กลุ่มกิจกรรมทางการเกษตร

พื้นที่ศึกษาส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ทำการเกษตร เป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญต่อวิถีชีวิตของชุมชน เพราะการเกษตรเป็นอาชีพหลักของประชาชนในพื้นที่ศึกษา ซึ่งควรมีการเชื่อมโยงกิจกรรมทางการเกษตรกับกิจกรรมด้านการท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดการพัฒนากิจกรรมเป็นการเพิ่มศักยภาพให้กับพื้นที่ศึกษา

5) กลุ่มกิจกรรมอุตสาหกรรม

กิจกรรมด้านอุตสาหกรรมในพื้นที่ศึกษา เป็นอุตสาหกรรมขนาดเล็กในครัวเรือน ซึ่งทำการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร การทำหัตถกรรมพื้นบ้านและผลิตของที่ระลึกเพื่อเพิ่มรายได้ให้กับชุมชนต่อไปในอนาคต

6) กลุ่มกิจกรรมพื้นที่สาธารณะ

เป็นกลุ่มกิจกรรมที่เกิดจากการล้อมรอบของที่ว่างของอาคาร ซึ่งเป็นกลุ่มกิจกรรมประเภท Urban space สำหรับพื้นที่ที่เป็นที่โล่งตามธรรมชาติคือส่วน Open space ซึ่งในพื้นที่ศึกษาเป็นชุมชนชนบทซึ่งมีพื้นที่โล่งว่างตามธรรมชาติมีความเหมาะสม ในการพัฒนาเป็นพื้นที่นันทนาการและจัด Lanscap เป็นที่รองรับคนในชุมชนและพื้นที่ใกล้เคียง เพื่อใช้เป็นสถานที่ออกกำลังกายพักผ่อนหย่อนใจสำหรับประชาชนในชุมชนและนักท่องเที่ยว

7) กลุ่มกิจกรรมสถาบันราชการ และสถาบันศาสนา

กิจกรรมสถาบันราชการจะให้บริการแประชาชนในชุมชน และประชาชนในเขตพื้นที่อิทธิพล ซึ่งมีความสะดวกสบายในการสัญจรสามารถเดินทางเข้าถึง กิจกรรมสถาบันศาสนาเป็นศูนย์รวมของประชาชนในชุมชนในการจัดงานประเพณี เช่น หนังตะลุง

จากการศึกษาวิเคราะห์ความสัมพันธ์ ของกลุ่มกิจกรรมและผู้ใช้บริการ เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดที่ตั้งของกลุ่มกิจกรรมในพื้นที่ศึกษา ซึ่งกำหนดเป็นแนวทางเลือก 3 แนวทาง ใช้พิจารณาเปรียบเทียบข้อดี – ข้อเสีย เพื่อสรุปเป็นแนวทางเลือกในการพัฒนาที่เหมาะสม ซึ่งมีแนวความคิดของแต่ละแนวทางเลือกดังนี้

6.2.3.1 แนวทางเลือกที่ 1

การกำหนดพื้นที่กิจกรรมการท่องเที่ยว ซึ่งกำหนดพื้นที่กิจกรรมการท่องเที่ยวให้อยู่บริเวณศูนย์กลางของชุมชนเดิม โดยมีการควบคุมการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทอื่นๆ อยู่บริเวณรอบๆ พื้นที่กลุ่มกิจกรรมการท่องเที่ยว และกำหนดบริเวณพื้นที่โล่งว่างบริเวณพื้นที่ชุมชนกำแพงให้เป็นพื้นที่สีเขียว จัดเป็นสวนสาธารณะเพื่อเป็นการรักษาสภาพแวดล้อมของชุมชนซึ่งทำให้ทัศนียภาพบริเวณชุมชนกำแพงมีความสวยงาม โดยกำหนดพื้นที่พาณิชยกรรมพื้นที่ทั้งสองฟากของทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3003 และจัดสร้างทางเท้าเพิ่มเพื่อเชื่อมโยงกิจกรรมด้วยระบบการคมนาคนกับกลุ่มที่อยู่และกลุ่มท่องเที่ยว ดังนั้นจากแนวทางเลือกที่ 1 สามารถสรุปข้อดี

ข้อดี

1) กลุ่มกิจกรรมการท่องเที่ยว มีการเชื่อมต่อกับพื้นที่กิจกรรมเดิมของชุมชน

2) กลุ่มที่อยู่อาศัย ได้รับความสะดวกในการติดต่อกับกลุ่มกิจกรรมอื่นๆ พื้นที่ด้วยระบบถนน

3) การใช้พื้นที่โล่งกำหนดเป็นพื้นที่สีเขียวและสร้างสวนสาธารณะ เป็นการรักษาสภาพแวดล้อมของชุมชน เพื่อรองรับประชาชนและชุมชนใกล้เคียง

ข้อเสีย

1) การขยายตัวของกลุ่มกิจกรรมการท่องเที่ยวหากไม่ได้รับการควบคุมดูแลจะทำให้เกิดผลกระทบต่อกลุ่มกิจกรรมอื่นๆ และส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมของชุมชน

2)พื้นที่พาณิชยกรรมขาดการเชื่อมโยงกับกลุ่มกิจกรรมการท่องเที่ยวภายในชุมชน

3) การกำหนดพื้นที่มีเขียวบริเวณ เกิดปัญหากับกลุ่มที่อยู่อาศัยบริเวณ

6.2.3.2 แนวทางเลือกที่ 2

กำหนดกลุ่มกิจกรรมการท่องเที่ยว 1 จุด คือกลุ่มท่องเที่ยวที่อยู่ศูนย์กลางชุมชนและพัฒนาพื้นที่ริมทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3003 เป็นกลุ่มกิจกรรมท่องเที่ยวและย่านพาณิชยกรรมของชุมชนจัดให้อยู่บริเวณทางหลวงแผ่นหมายเลข 3003 ตลอดแนว โดยยังคงรูปแบบเดิมของระบบโครงข่ายการคมนาคมในชุมชน โดยกลุ่มที่อยู่อาศัยให้กระจายตัวอยู่บริเวณ 3003 ตามเดิม และกำหนดพื้นที่สีเขียวให้กระจายอยู่รบบริเวณชุมชนดังนั้นแนวทางเลือกที่ 1 สามารถสรุปข้อดี – ข้อเสียได้ดังนี้

ข้อดี

1) กำหนดกิจกรรมพาณิชยกรรมที่ชัดเจน สามารถควบคุมการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างเป็นระบบ

2) การกำหนดพื้นที่สีเขียวกระจายในพื้นที่ชุมชน เพื่อฟื้นฟูและปรับสภาพชุมมชนให้ดีขึ้น

3) กลุ่มกิจกรรมท่องเที่ยวมีการเชื่อมโยงกับกลุ่มพาณิชยกรรมได้อย่างเหมาะสม

ข้อเสีย

1) กลุ่มที่อยู่อาศัยไม่ได้รับการควบคุมการขยายตัว ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาความไม่เป็นระเบียบและความแออัดของชุมชนกำแพง

2) ระบบการคมนาคมเดิมยังไม่เพียงพอต่อความต้องการ และถนนและทางเท้าเดิมมีความชำรุดทรุดโทรม จึงต้องได้รับการพัฒนาเพื่อใช้ในการเชื่อมโยงกิจกรรมต่างๆ ของชุมชนกำแพง

3) การกำหนดกลุ่มกิจกรรมท่องเที่ยว 1 จุดหลัก เกิดปัญหาขาดความต่อเนื่องของกิจกรรม

6.2.3.3 แนวทางเลือกที่ 3

มีแนวทางในการกำหนดกลุ่มกิจกรรมการท่องเที่ยว ให้อยู่บริเวณศูนย์กลางชุมชนและจัดกิจกรรมเพื่อเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ในชุมชนที่ด้วยระบบคมนาคมโดยพัฒนาขยาย

ถนน และจัดสร้างทางเท้าบริเวณภายในบริเวณเพื่อเชื่อมต่อระหว่างที่อยู่อาศัยกับกลุ่มกิจกรรมอื่นๆ การกำหนดพื้นที่สีเขียวโดยใช้พื้นที่โล่งว่างอยู่บริเวณใกล้กับกลุ่มกิจกรรมท่องเที่ยว และกระจายพื้นที่สีเขียวบริเวณชุมชนกำแพงเพื่อเป็นการควบคุมการขยายตัวของที่อยู่อาศัย โดยกำหนดให้พื้นที่อยู่อาศัยอยู่รอบบริเวณศูนย์กลางการท่องเที่ยว กลุ่มพาณิชยกรรมกำหนดให้บริเวณริมทางหลวงหมายเลข 3003 โดยการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทอื่นๆให้อยู่บริเวณรอบๆของกลุ่มการท่องเที่ยว

ข้อดี

1) การพัฒนาขยายถนน และจัดสร้างทางเดินเท้าจะช่วยอำนวยความสะดวกในสัญจรและการเชื่อมโยงกิจกรรมในพื้นที่

2) กลุ่มที่อยู่อาศัยมีการควบคุมการขยายตัวเพื่อความเป็นระเบียบ มีการเชื่อมโยงกับกลุ่มกิจกรรการท่องเที่ยว

3) กลุ่มกิจกรรมท่องเที่ยวมีความเชื่อมโยงกับชุมชน โดยใช้ระบบคมนาคมในการเชื่อมโยงของแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่

ข้อเสีย

1) การกระจายพื้นที่สีเขียวบริเวณชุมชนกำแพงเกิดปัญหาการเวนคืนที่ดิน ของกลุ่มที่อยู่อาศัยบริเวณชุมชนกำแพง

2) กลุ่มท่องเที่ยวซึ่งมีเชื่อมโยงกับกลุ่มที่พักอาศัยมีการขยายตัวด้านอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวทำให้เกิดปัญหาและส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

3) กลุ่มพื้นที่พาณิชยกรรมจะเกิดปัญหาการขยายตัวในอนาคตเนื่องจากพื้นที่ริมทางหลวงหมายเลข 3003 ปัจจุบันเป็นพื้นที่อยู่อาศัยหนาแน่น

ตารางที่ 6.1 แสดงเกณฑ์ในการคัดเลือกเพื่อหาแนวทางในการพัฒนาที่เหมาะสม

ปัจจัย	แนวทางเลือก		
	1	2	3
1.ความสัมพันธ์กับกลุ่มกิจกรรมเดิม	A	B	B
2.ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มกิจกรรม	B	B	A
3.ความสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงในการพัฒนา	B	C	A
4.ไม่ก่อให้เกิดปัญหาการจราจร	B	D	B
5.ความสัมพันธ์กับโครงข่ายคมนาคม	C	B	A
6.สร้างโอกาสในการพัฒนาพื้นที่	C	B	A
7.ส่งเสริมและไม่ก่อให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อม	B	C	B
รวม	20	17	25

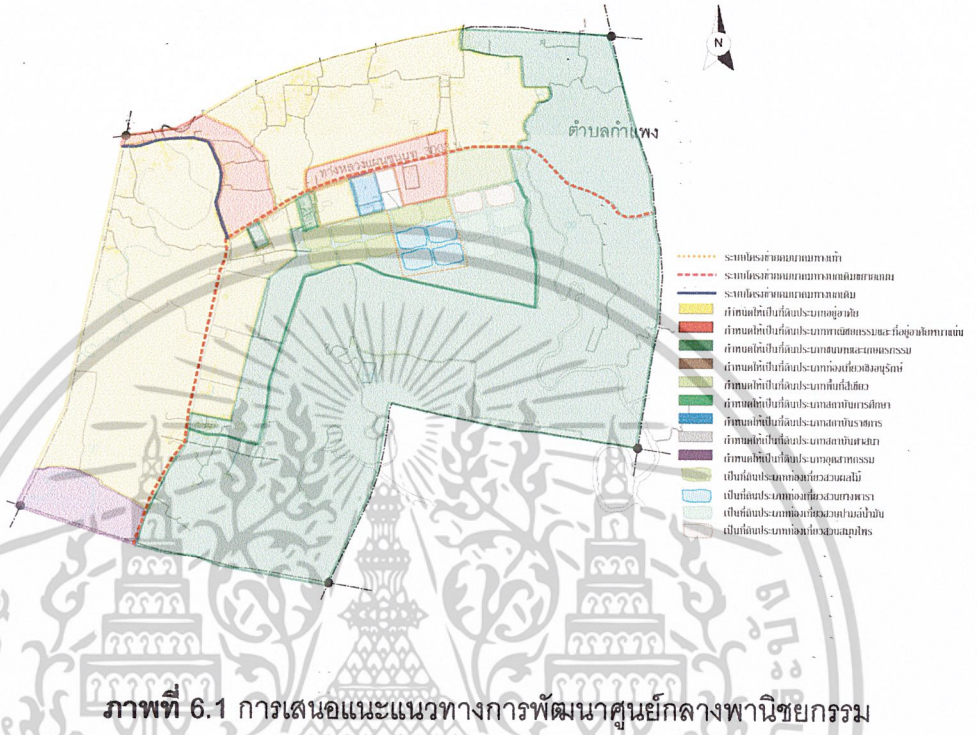
เกณฑ์ให้ค่าคะแนน A = 4 คะแนน C = 2 คะแนน

B = 3 คะแนน D = 1 คะแนน

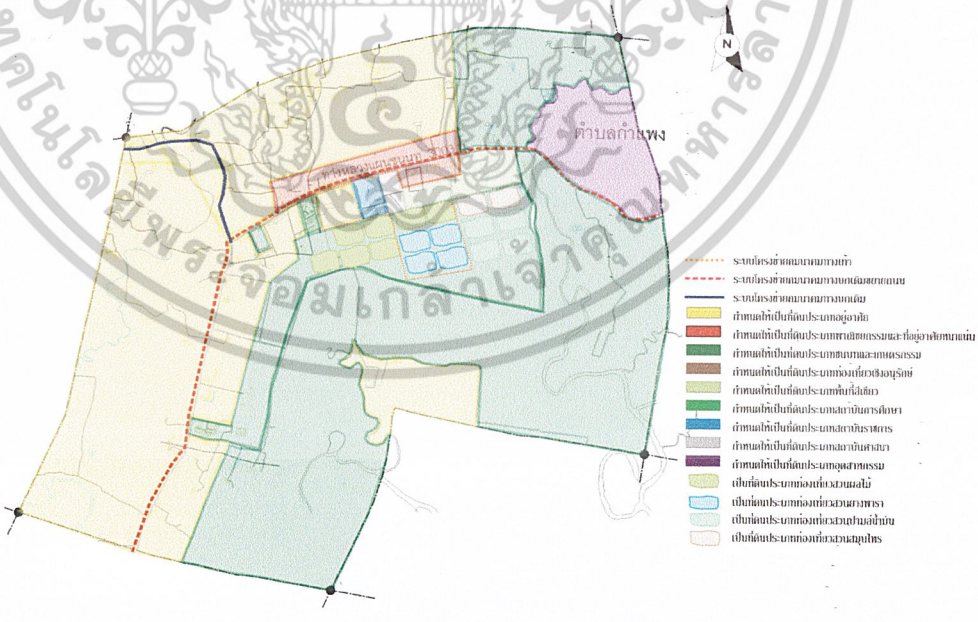
จากตารางเปรียบเทียบเกณฑ์ในการคัดเลือก สรุปผลได้ว่าแนวทางที่ 3 มีความเหมาะสมที่สุดในการนำไปวางผังและออกแบบในรายละเอียดต่อไป

โดยขั้นตอนที่ 3 นำเสนอแนวความคิด ในการออกแบบวางผังเพื่อทำการเสนอแนะแนวทางศึกษาชุมชนกำแพง

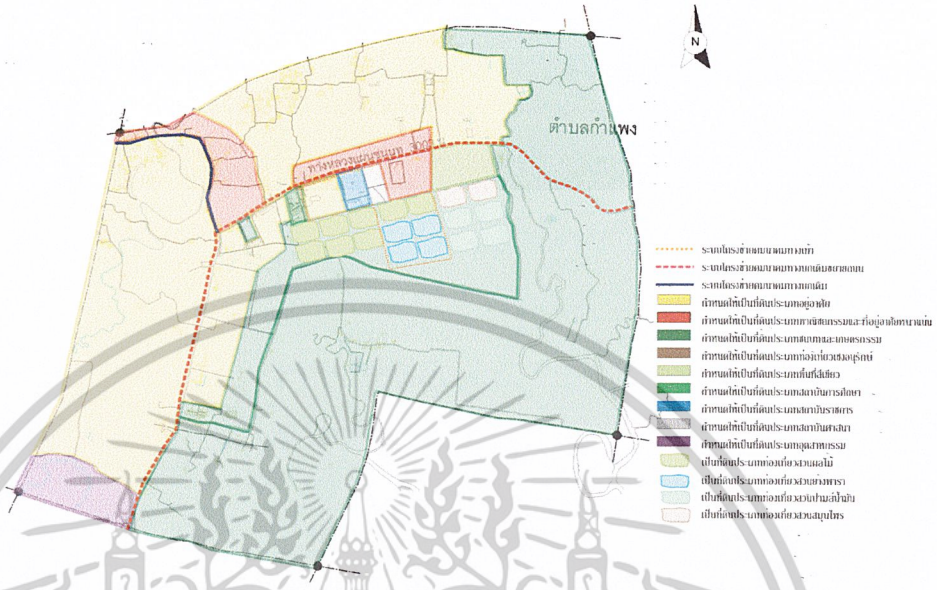
ในการเสนอแนะแนวทางตลาดชุมชนกำแพงเพื่อการท่องเที่ยว จึงได้กำหนดแนวความคิดที่นำไปใช้ออกแบบการวางผังชุมชน โดยมีรายละเอียดตามแนวความคิดดังนี้



ภาพที่ 6.1 การเสนอแนะแนวทางการพัฒนาศูนย์กลางพานิชยกรรม



ภาพที่ 6.2 การเสนอแนะแนวทางการพัฒนาศูนย์กลางพานิชยกรรม



ภาพที่ 6.3 การเสนอแนะแนวทางการพัฒนาศูนย์กลางพานิชยกรรม

6.2.4 แนวความคิดในการกำหนดพื้นที่เปิดโล่ง

พื้นที่เปิดโล่ง Space แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ Urban Space และ Open Space โดยนำมาเป็นแนวความคิดในการออกแบบและเสนอแนววางผังชุมชนตลาดเพื่อการท่องเที่ยว

1) พื้นที่บริเวณริมถนนและชุมชนกำแพงบาง กำหนดให้เป็นพื้นที่เปิดโล่ง โดยจัดสร้างสวนสาธารณะระดับชุมชน (Community Parks) โดยกำหนดเป็นพื้นที่สีเขียว เขียวบริเวณริมถนนสาธารณะ ซึ่งอีกด้านติดกับชุมชนกำแพงอยู่ใกล้พื้นที่กลุ่มกิจกรรมการท่องเที่ยว เพื่อลดความหนาแน่นของอาคารและรักษาสภาพแวดล้อมของชุมชน

2) พื้นที่เปิดโล่ง Open Space คือลักษณะพื้นที่เปิดโล่งตามธรรมชาติ โดยกำหนดการพัฒนาพื้นที่บริเวณริมถนนบางช่วงจัดเป็นพื้นที่สีเขียว คือ สวนหย่อม

3) กำหนดให้มีพื้นที่เปิดโล่งบริเวณศูนย์กลางชุมชน เพื่อส่งเสริมให้เกิดจุดศูนย์รวมกิจกรรมของพื้นที่

6.2.5 แนวความคิดในการกำหนดทางเท้า

โดยการกำหนดทางเดินเท้า ให้มีระบบทางเดินเท้าที่สารมารถเชื่อมต่อระหว่างแต่ละกลุ่มกิจกรรมของชุมชน ในบางส่วนของพื้นที่ส่งเสริมการเดินเท้าในระบบของ PEDETRAIN MALL เป็นการสร้างบรรยากาศในการเดินเท้า กำหนดให้ระบบทางเดินเท้าสามารถเชื่อมโยงกับพื้นที่เปิดโล่ง โดยทางเท้าหลักสามารถเข้าถึงได้จากถนนทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3003 และเชื่อมโยงทางเดินเท้าไปทั่วบริเวณพื้นที่ชุมชน

6.2.6 แนวความคิดในการกำหนดจินตภาพของพื้นที่

จากการศึกษาวิเคราะห์จินตภาพในระดับชุมชนเมือง และพื้นที่ศึกษาประกอบด้วยจินตภาพ 5 องค์ประกอบ ซึ่งมีจินตภาพที่ยังไม่เหมาะสมกับพื้นที่ชุมชน ดังนั้นจึงมีแนวความคิดในการกำหนดจินตภาพของพื้นที่เพื่อปรับปรุงและแก้ไขปัญหา เพื่อให้จินตภาพให้มีความสมบูรณ์ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) เส้นทาง (Path) กำหนดเส้นทางในระดับต่างๆ ดังนี้

- เส้นทางสายหลัก ได้แก่ ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3003 ที่เข้าสู่ชุมชน

- เส้นทางสายย่อย ได้แก่ ทางเดินเท้าที่ใช้เชื่อมต่อในเส้นทางสายต่างๆ เพื่อเชื่อมโยงกิจกรรมและพื้นที่โล่งในชุมชนเพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ของกลุ่มกิจกรรมต่างของพื้นที่

2) ขอบเขต (Edge)

แนวขอบเขตของพื้นที่ศึกษา โดยใช้ขอบเขตของเทศบาลตำบลกำแพง ซึ่งทิศเหนือติดต่อกับตำบลท่าแพ ทิศตะวันออกเป็นแนวถนนทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3003 ซึ่งเป็นขอบเขตที่เด่นชัดของชุมชน ทางด้านทิศใต้เป็นแนวถนน 4052 เป็นขอบเขต

3) ย่าน (District)

การกำหนดย่านของพื้นที่ศึกษาตามระบบจินตภาพของชุมชน เพื่อให้เกิดความสอดคล้องกับกลุ่มกิจกรรมที่มีอยู่เดิม โดยกำหนดย่านหลักๆ ของชุมชน 5 บริเวณได้แก่ ย่านบริการการท่องเที่ยว ย่านพาณิชยกรม ย่านที่อยู่อาศัย ย่านอุตสาหกรรม ย่านพักผ่อน (สวนสาธารณะ)

4) ศูนย์รวมกิจกรรม (Node)

ศูนย์รวมกิจกรรมมีลักษณะคล้ายกับย่าน โดยมีความแตกต่าง คือ เป็นพื้นที่รอบกิจกรรมหลักและรองดังนี้

- ที่รวมกิจกรรมหลัก ได้แก่ ตลาดชุมชนกำแพง โรงเรียน

- ที่รวมกิจกรรมรอง ได้แก่ สวนสาธารณะ ลานอเนกประสงค์

5) ภูมิสัญลักษณ์ (Landmark)

เนื่องจากพื้นที่ศึกษาเป็นพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ทำการเกษตร ซึ่งมีพื้นที่โล่งว่าง สำหรับกำหนดภูมิสัญลักษณ์เพื่อให้เกิดความสอดคล้องกับกลุ่มกิจกรรมของชุมชน มีแนวความคิดในการกำหนดภูมิสัญลักษณ์ของพื้นที่ศึกษา ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

การกำหนดที่หมายตาของพื้นที่ (Landmark)ที่สำคัญของพื้นที่ศึกษาให้อยู่บริเวณตอนกลางของสวนสาธารณะ โดยอยู่ใกล้ตลาดชุมชนกำแพง เพื่อเชื่อมต่อแนวสายตากับภูมิสัญลักษณ์ โดยใช้เป็นที่หมายตาได้จาก 4 บริเวณ คือจากบริเวณตลาดสดและชุมชนที่อยู่อาศัยบริเวณชุมชนกำแพง จากบริเวณถนนหลวงหมายเลข 3003 บริเวณแนวถนนที่เป็นทางเข้าหลักของชุมชน ซึ่งสามรถใช้ที่หมายตาจัดเป็นพื้นที่ร่วมกิจกรรม เช่น จัดงานเทศกาลต่างๆ การแสดงศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้าน เพื่อส่งเสริมกิจกรรมของชุมชน

6) ประตู (Gate way)

พื้นที่ศึกษามีความสำคัญทางด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว โดยกำหนดประตูทางเข้าชุมชนบริเวณทางเข้าถนน 416 ซึ่งแยกมาจากถนนทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3003 ซึ่งสามารถใช้เป็นจุดหมายได้อีกจุด

6.2.7 แนวความคิดในการออกแบบระบบการเข้าถึง

ในการออกแบบวางผังชุมชนต้องคำนึงถึงระบบการเข้าถึงของโครงการ โดยแบ่งลักษณะการเข้าถึงได้ 2 แบบ คือ การเข้าถึงจากภายนอกพื้นที่และการเข้าถึงภายในพื้นที่ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

6.2.7.1 การเข้าถึงจากภายนอกพื้นที่

กำหนดให้มีทางเข้าหลักจากภายนอกชุมชน 2 ทางหลัก คือ ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3003 และถนนหลวงชนบท 4052 ซึ่งเป็นทางเข้าหลักที่สามารถเชื่อมโยงระบบการคมนาคมกับพื้นที่ใกล้เคียงได้โดยสะดวก

6.2.7.2 การเข้าถึงภายในพื้นที่

กำหนดการเข้าถึง 1 ระบบ คือการเข้าถึงโดยยานพาหนะ สามารถเข้าถึงชุมชนด้วยถนนสายรองซึ่งเป็นถนนที่แยกจากถนนสายหลัก โดยการเข้าถึงภายในพื้นที่ยังมีถนนสายย่อย และเชื่อมโยงไปยังพื้นที่เปิดโล่งของชุมชน

6.2.8 แนวความคิดในการออกแบบการวางผังภูมิทัศน์บริเวณชุมชนกำแพง

6.2.8.1 การปรับปรุงบริเวณตลาดสดเพื่อรองรับการขยายตัวด้านการท่องเที่ยว โดยการปรับปรุงต้องไม่ส่งผลกระทบต่อเอกลักษณ์ และรูปแบบทางสถาปัตยกรรมของชุมชนชนเดิม และเชื่อมโยงกิจกรรมการท่องเที่ยวบริเวณตลาดกับพื้นที่เกษตรกรรมของชุมชนโดยส่งเสริม

การท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม และเชื่อมโยงสถานที่ท่องเที่ยวในชุมชน และพื้นที่ใกล้เคียง กำหนดการจัดสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกและออกแบบให้มีรูปแบบสถาปัตยกรรมที่สอดคล้องกับชุมชน และใช้วัสดุที่มีอยู่ในท้องถิ่น เพื่อทัศนียภาพที่สวยงามซึ่งการพัฒนาและปรับปรุงมีรายละเอียดดังนี้

1) กำหนดที่จอดรถให้เพียงพอบริเวณตลาด

2) กำหนดศาลาพักริมทาง เพื่อเป็นจุดพักผ่อนแก่นักท่องเที่ยวและประชาชนในชุมชน

3) พัฒนาและจัดสร้างทางเดินเท้า ห้องน้ำในบริเวณพื้นที่ตลาดเพื่อส่งเสริมทัศนียภาพของตลาดน้ำและชุมชนให้สวยงาม

4) ปรับปรุงอาคาร ร้านขายของที่ระลึก ในบริเวณตลาดให้มีรูปแบบทางด้านสถาปัตยกรรมที่สอดคล้องกับสถาปัตยกรรมในท้องถิ่น

6.2.9 แนวความคิดในการออกแบบปรับปรุงทางสัญจรและที่จอดรถ

6.2.9.2 การออกแบบที่จอดรถของพื้นที่โครงการแบ่งเป็น 2 ระบบ คือ การจอดรถในถนน และการจอดรถนอกถนน โดยจัดให้สัมพันธ์กับกลุ่มกิจกรรมในพื้นที่ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1) การจอดรถในถนน กำหนดให้มีการจอดรถเป็นเวลาในถนนสายหลัก ซึ่งเป็นบริเวณย่านพาณิชยกรรมมีการจราจรหนาแน่นในเวลาเร่งด่วนเพื่อแก้ปัญหาการจราจรติดขัด

2) การจอดรถนอกถนน คือการกำหนดให้มีการจอดในลานจอดรถเป็นการป้องกันการจอดรถบริเวณริมถนนโดยจัดลานจอดรถจะเป็นแบบกลางแจ้ง เช่น ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ซึ่งพื้นที่ลานจอดรถสามารถใช้ในการจัดกิจกรรมของชุมชนต่อไป

ดังนั้นการออกแบบบริเวณที่จอดรถควรคำนึงถึง ตำแหน่งของบริเวณที่จอดรถเพื่อให้เกิดความสัมพันธ์กับกลุ่มกิจกรรมอื่นๆ ของพื้นที่โครงการให้สามารถครอบคลุมทั่วบริเวณกิจกรรมต่างๆซึ่งบริเวณพื้นที่จอดรถต้องอยู่บริเวณรอบกิจกรรมและเชื่อมต่อกับทางเท้าโดยกำหนดพื้นที่จอดรถเป็นสัดส่วนมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับประชาชนในการจอดรถได้อย่างปลอดภัย

6.2.10 แนวความคิดในการจัดรูปที่ดิน,การเวนคืน,การจัดสรรที่ดินของชุมชนเพื่อให้การใช้ประโยชน์ที่ดินของชุมชนเกิดประสิทธิภาพ เพื่อปรับปรุงพื้นที่โดยมีรายละเอียดดังนี้

6.2.10.1 พื้นที่ที่กำหนดเป็นพื้นที่สาธารณะ ซึ่งนำแนวความคิดในการเวนคืนที่ดินและการจัดสรรที่ดินมาใช้ในการปรับปรุงพื้นที่ศึกษาเช่น การตัดถนนใหม่หรือการขยายถนน โดยนำแนวความคิดในการจัดสรรที่ดิน คือ ภาครัฐจะพัฒนาที่ดินของเอกชน โดยการรวมพื้นที่ให้ได้ตามที่กำหนดและแบ่งพื้นที่แล้วจัดพื้นที่ใหม่โดยจัดระบบสาธารณูปโภคให้กับพื้นที่ที่จัดใหม่

6.2.10.2 พื้นที่บริเวณชุมชนกำแพง ซึ่งมีที่อยู่อาศัยหนาแน่นบริเวณริมถนน 3003 จึงใช้แนวความคิดในการจัดรูปที่ดินในการพัฒนาพื้นที่บริเวณชุมชนกำแพง เพื่อใช้เป็นพื้นที่สาธารณะของชุมโดยกำหนดเป็นพื้นที่สีเขียวและทางเท้า เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนในชุมชน การกำหนดพื้นที่สีเขียวเป็นการส่งเสริมทัศนียภาพบริเวณริมถนนสองข้างทางให้เกิดความสวยงาม

6.2.11 แนวความคิดในการจัดสวนสาธารณะชุมชน

การจัดพื้นที่สวนสาธารณะโดยใช้แนวความคิดแบบ SMALL PARK DESIGN โดยเป็นสวนสาธารณะที่มีขนาดเล็กมีลักษณะเป็นสวนหย่อมของชุมชน เพื่อให้ประชาชนในชุมชนและนักท่องเที่ยวได้ใช้เป็นสถานที่พักผ่อนและออกกำลังกายเพื่อให้กิจกรรมและใช้พื้นที่ร่วมกัน เป็นการสร้างความสัมพันธ์ของประชาชนในชุมชน

องค์ประกอบของสวนสาธารณะมีดังนี้

1) สนามเด็กเล่น

2) พื้นที่สวนหย่อม

3) สระน้ำ

4)พื้นที่ใช้อุปกรณ์ช่วยออกกำลังกายโดยจะมีการจัดพื้นที่สำหรับนั่งพักผ่อนระหว่างทางเท้า และจัดให้มีพื้นที่ของสวนสมุนไพรพื้นบ้าน เพื่อให้ผู้ที่มาพักผ่อนได้ศึกษาถึงพืชสมุนไพรในชุมชนท้องถิ่น

6.3 สรุปภาพรวมการออกแบบ

จากการศึกษาวิเคราะห์ และกำหนดแนวความคิดในการปรับปรุงชุมชนตลาดน้ำดำเนินสะดวกและออกแบบกลุ่มกิจกรรมของพื้นที่โดยคำนึงถึงองค์ประกอบในด้านต่างๆเพื่อนำมาสรุปผลและจัดทำผังออกแบบ เพื่อตอบสนองนโยบาย วัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการ เพื่อความถูกต้องและความเป็นไปได้ของการปรับปรุงชุมชนตามหลักการออกแบบและวางผังชุมชน

1) ภาพรวมการออกแบบตามความมุ่งหมายของโครงการ

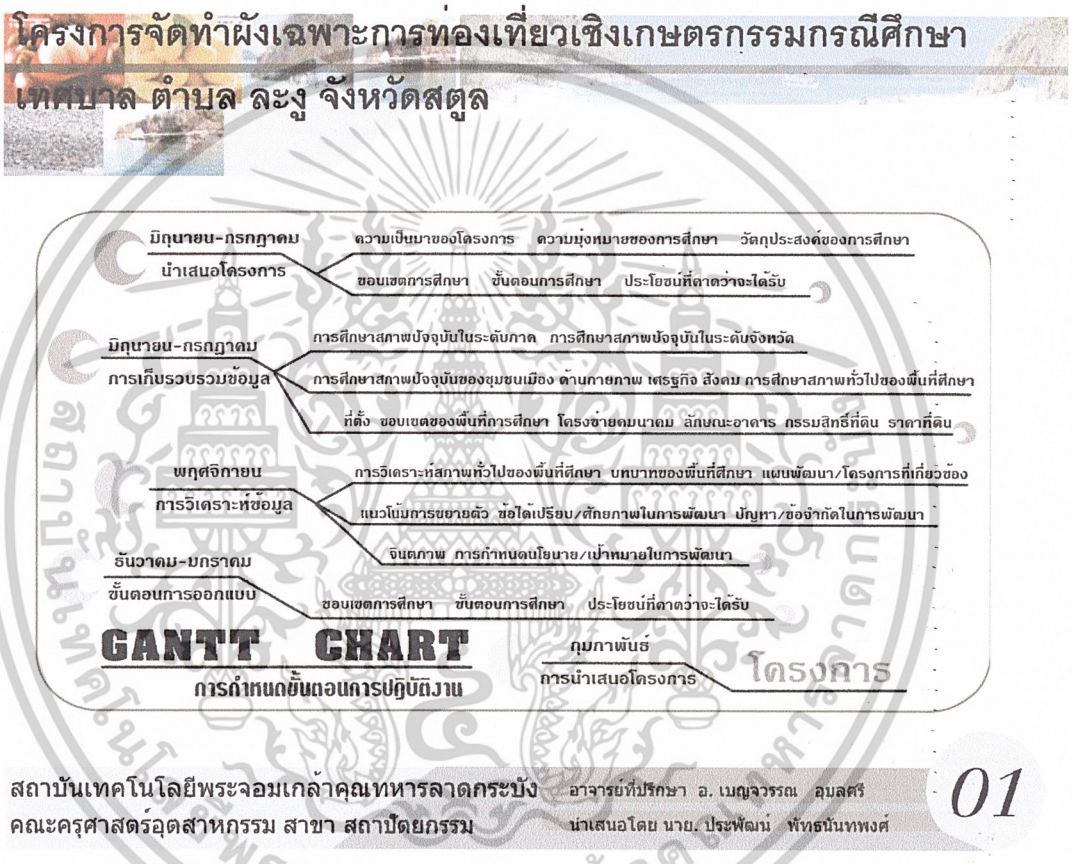
การพัฒนาและปรับปรุงบริเวณพื้นที่ศึกษา รองรับการขยายตัวด้านอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและเชื่อมโยงกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวกับกิจกรรมทางการเกษตรของชุมชน โดยกำหนดกิจกรรมการพัฒนาและปรับปรุงพื้นที่ศึกษา ได้แก่ การปรับปรุงภูมิทัศน์บริเวณตลาดน้ำดำเนินสะดวกและบริเวณริมทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3003 และจัดสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ให้แก่นักท่องเที่ยว เช่น ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ศูนย์แสดงสินค้า OTOP ศาลาพักผ่อน ร้านขายของที่ระลึก ร้านอาหาร ธนาคาร ป้อมยาม การปรับปรุงตลาดสดเพื่อเป็นศูนย์กลางการค้าผลผลิตทางการเกษตร และการพัฒนาชุมชนโดยจัดพื้นที่นันทนาการ สร้างสวนสาธารณะ เพื่อรักษาสภาพแวดล้อมของชุมชนเพื่อเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ศึกษา

2) ภาพรวมทั่วไปของการออกแบบ

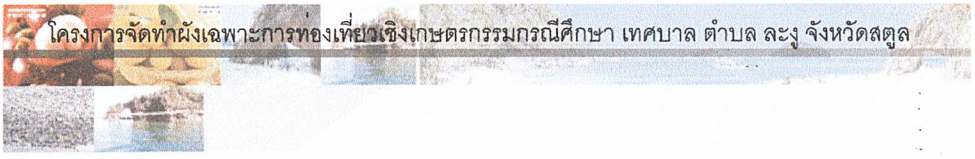
ชุมชนตลาดกำแพง มีเนื้อที่รวมประมาณ 11,587 ไร่ โดยมีตลาดชุมชนกำแพงเป็นศูนย์รวมกิจกรรมของชุมชน โดยมีถนนสายหลักของชุมชนคือทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3003 และเป็นถนนสายหลักสู่จังหวัดสมุทรสงคราม โดยการเข้าถึงพื้นที่บริเวณตลาดน้ำดำเนินสะดวกซึ่งเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญระดับโลกสามารถเข้าถึงได้ 2 ทางคือเส้นทางถนนสุขาภิบาล1และเส้นทางถนน 3003 ซึ่งโครงการได้กำหนดการขยายถนน 3052 และจัดสร้างทางเท้าริมถนนชุมชนกำแพงเพื่อเชื่อมโยงกิจกรรมของชุมชนและกำหนดพื้นที่สีเขียวบริเวณริมคลองเพื่อป้องกันการขยายตัวของชุมชนริมคลองในอนาคตทางด้านการท่องเที่ยวมีการอนุรักษ์พื้นที่และการวางผังภูมิทัศน์บริเวณชุมชนกำแพงเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว

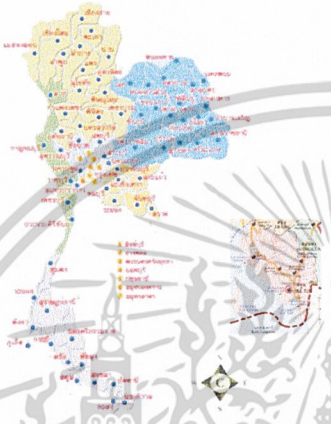
กลุ่มกิจกรรมหลักด้านการท่องเที่ยวของโครงการอยู่บริเวณศูนย์กลางของชุมชนซึ่งพัฒนาต่อเนื่องจากพื้นที่กิจกรรมการท่องเที่ยวเดิมของชุมชน และสามารถพัฒนาเชื่อมโยงกับกลุ่มกิจกรรมทางการเกษตรในพื้นที่ และกลุ่มกิจกรรมพาณิชยกรรมบริเวณริมทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3003 ซึ่งกำหนดให้เป็นศูนย์กลางการค้าผลผลิตทางการเกษตรระดับอำเภอ ซึ่งก่อให้เกิดประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจ ในด้านธุรกิจการท่องเที่ยว การจำหน่ายผลิตภัณฑ์และสินค้าทางการเกษตร พัฒนาชุมชนให้มีความพร้อมในด้านโครงสร้างพื้นฐานระบบสาธารณูปโภคสาธารณูปการโดยกำหนดพื้นที่สีเขียวจัดสร้างเป็นสวนสาธารณะ และเป็นที่หมายตาหลักของชุมชน โดยมีการเชื่อมโยงระบบการคมนาคมระหว่างสองฝั่งคลองดำเนินสะดวกโดยใช้สะพานเพื่อเป็นการเชื่อมกลุ่มกิจกรรมในพื้นที่ และรองรับการขยายตัวของชุมชน

ในพื้นที่ชุมชนกำแพงจะพัฒนาและให้พื้นที่มีความสำคัญทางด้านการท่องเที่ยว ตลอดไป โดยใช้แนวการอนุรักษ์ชุมชนเพื่อรักษาสภาพแวดล้อม และวิถีชีวิตของชุมชนริมถนน 3003 สะดวกให้ดียิ่งขึ้น



ภาพที่ 6.4 การกำหนดขั้นตอนการปฏิบัติงาน





INTRODUCTION

ความเป็นมาโครงการ

ในปัจจุบันประเทศไทยนั้น ได้มีการเจริญเติบโตของเมืองที่แตกต่างกันออกไปจากอดีตอย่างชัดแจ้ง ซึ่งในประเทศไทยนั้นมีการเจริญเติบโตของเมืองเป็นแบบค่อยเป็นค่อยไป ตามธรรมชาติและวิธีความเป็นอยู่ ทำให้ในอดีตสามารถควบคุมการเจริญเติบโตของเมืองได้และชัดเจนไม่ให้เกิดปัญหาของเมือง แต่ในปัจจุบันการพัฒนาของประเทศไทยนั้นไม่ว่าจะเป็นทางด้านการเกษตรกรรม สังคม เศรษฐกิจ ส่งผลให้ประเทศไทยนั้นเกิดการพัฒนาทางด้านต่างๆ เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะด้านสังคม จ.สตูลจะเป็นศูนย์รวมการเกษตรกรรม และการท่องเที่ยวต่างๆ ส่งผลให้วิถีชีวิตในเมืองขยายตัวประกอบอาชีพด้านการเกษตรกรรม เช่น ยางพารา ผลไม้ ทำนับปลาล้วนเป็นแหล่งรองรับความต้องการทางด้านต่างๆ ของชุมชน และรอบๆ ทั้งนี้การวางผังเมืองยังส่วนยังขยายตัวการใช้การควบคุมดูแล ในการใช้ที่ดินของชุมชน เป็นเหตุให้สภาพแวดล้อมเกิดการเสื่อมโทรมทำให้การใช้ที่ดินชุมชนไม่มีระเบียบ และประสิทธิภาพที่เพียงพอสำหรับเมืองที่มีข้อจำกัดทางด้านต่างๆ ที่ตอบสนองความต้องของการของประชาชนในทุกๆ

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าคุณทหารลาดกระบัง อาจารย์ที่ปรึกษา อ. เบญจวรรณ อุบลศรี
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สาขา สถาปัตยกรรม นำเสนอโดย นาย. ประพัฒน์ พัทธนันทพงศ์ 02

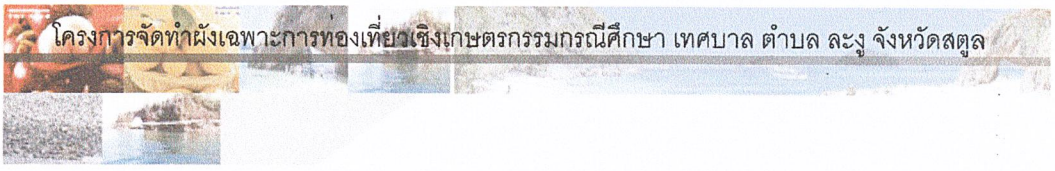
ภาพที่ 6.5 ความเป็นมาของโครงการ





สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าคุณทหารลาดกระบัง อาจารย์ที่ปรึกษา อ. เบญจวรรณ อุบลศรี
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สาขา สถาปัตยกรรม นำเสนอโดย นาย. ประพัฒน์ พัทธนันทพงศ์ 03

ภาพที่ 6.6 แสดงการศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการ



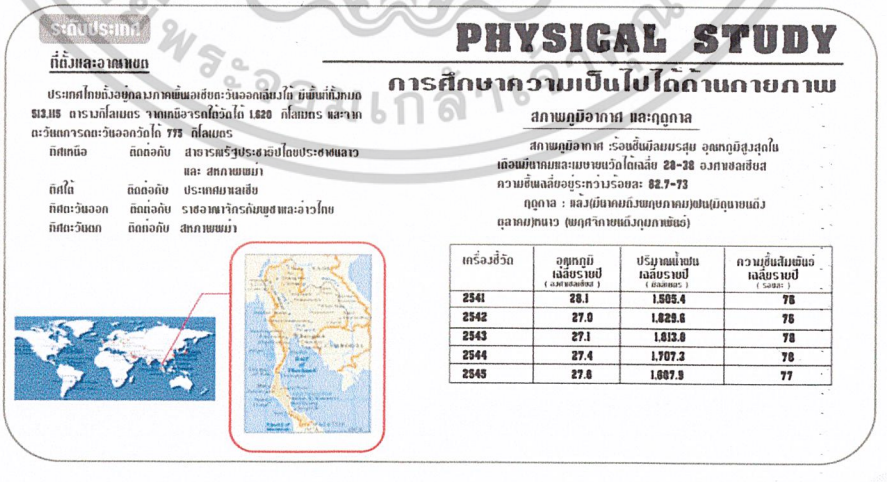


สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าคุณทหารลาดกระบัง อาจารย์ที่ปรึกษา อ. เบญจวรรณ อุบลศรี
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สาขา สถาปัตยกรรม นำเสนอโดย นาย. ประพัฒน์ พัทธนันทพงศ์

05

ภาพที่ 6.7 แสดงการศึกษาความเป็นไปได้ด้านกายภาพ



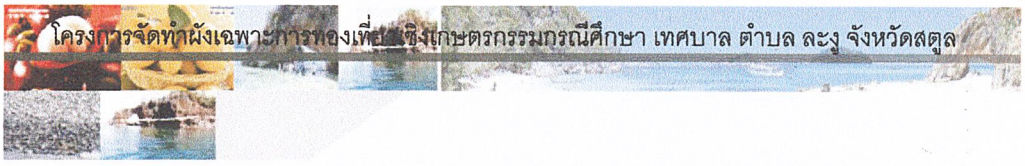


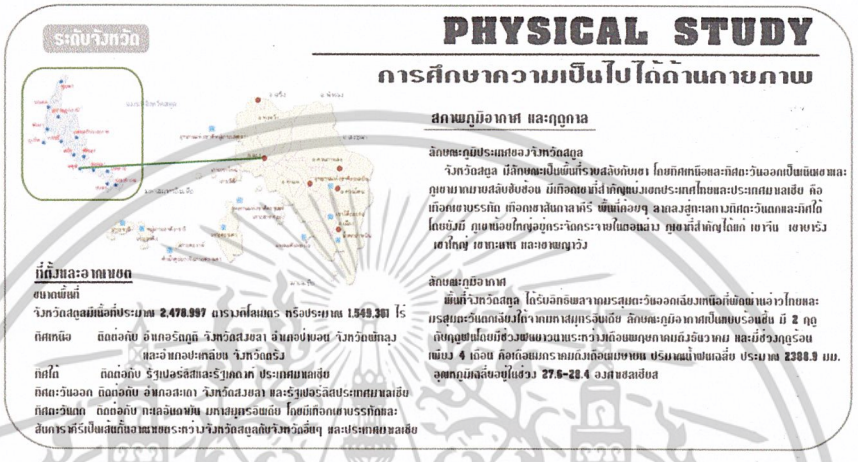
เครื่องชี้วัด	อุณหภูมิเฉลี่ยรายปี	ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยรายปี	ความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ยรายปี
2541	28.1	1,505.4	76
2542	27.0	1,829.6	76
2543	27.1	1,613.0	78
2544	27.4	1,707.2	78
2545	27.6	1,687.9	77

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าคุณทหารลาดกระบัง อาจารย์ที่ปรึกษา อ. เบญจวรรณ อุบลศรี
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สาขา สถาปัตยกรรม นำเสนอโดย นาย. ประพัฒน์ พัทธนันทพงศ์

04

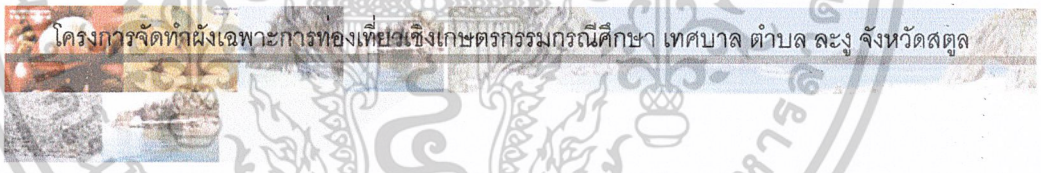
ภาพที่ 6.8 แสดงการศึกษาความเป็นไปได้ด้านกายภาพ

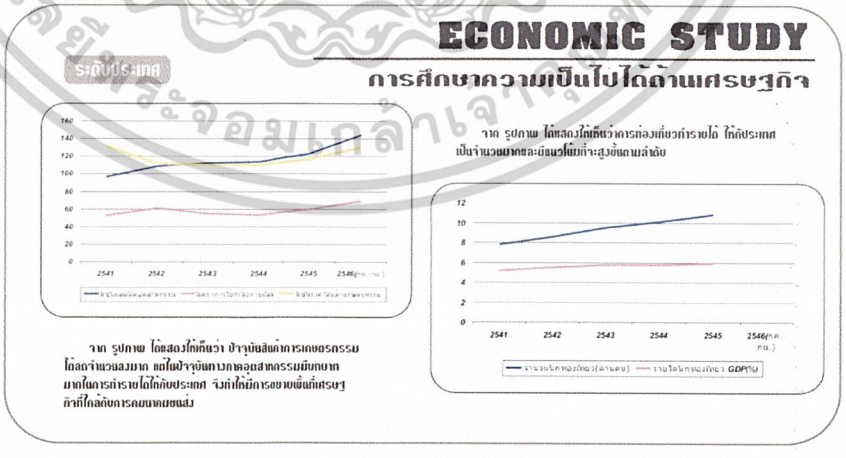




สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าคุณทหารลาดกระบัง อาจารย์ที่ปรึกษา อ. เบญจวรรณ อุบลศรี
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สาขา สถาปัตยกรรม นำเสนอโดย นาย. ประพัฒน์ พัทธนันทพงศ์ 06

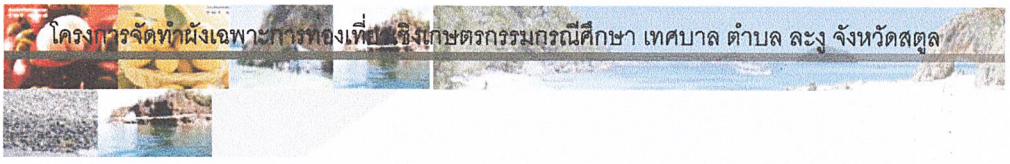
ภาพที่ 6.9 แสดงการศึกษาความเป็นไปได้ด้านกายภาพ

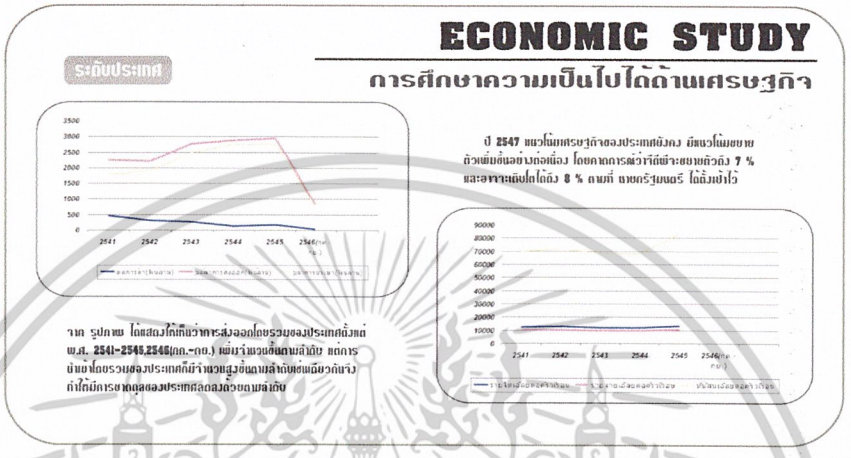




สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าคุณทหารลาดกระบัง อาจารย์ที่ปรึกษา อ. เบญจวรรณ อุบลศรี
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สาขา สถาปัตยกรรม นำเสนอโดย นาย. ประพัฒน์ พัทธนันทพงศ์ 07

ภาพที่ 6.10 แสดงการศึกษาความเป็นไปได้ด้านเศรษฐกิจระดับประเทศ





สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าคุณทหารลาดกระบัง
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สาขา สถาปัตยกรรม

อาจารย์ที่ปรึกษา อ. เบญจวรรณ อุบลศรี
นำเสนอโดย นาย. ประพัฒน์ พัทธนันทพงศ์

08

ภาพที่ 6.11 แสดงการศึกษาความเป็นไปได้ด้านเศรษฐกิจระดับประเทศ





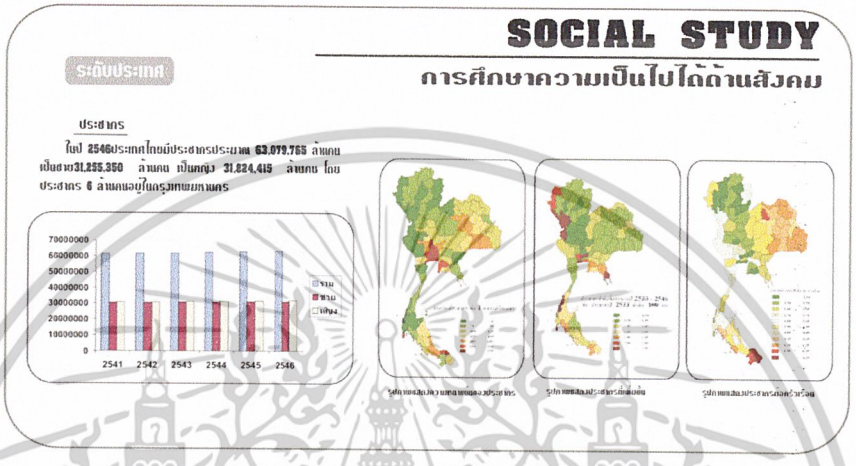
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าคุณทหารลาดกระบัง
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สาขา สถาปัตยกรรม

อาจารย์ที่ปรึกษา อ. เบญจวรรณ อุบลศรี
นำเสนอโดย นาย. ประพัฒน์ พัทธนันทพงศ์

9

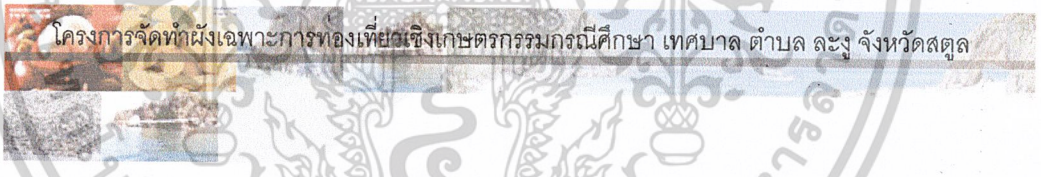
ภาพที่ 6.12 แสดงการศึกษาความเป็นไปได้ด้านเศรษฐกิจระดับประเทศ

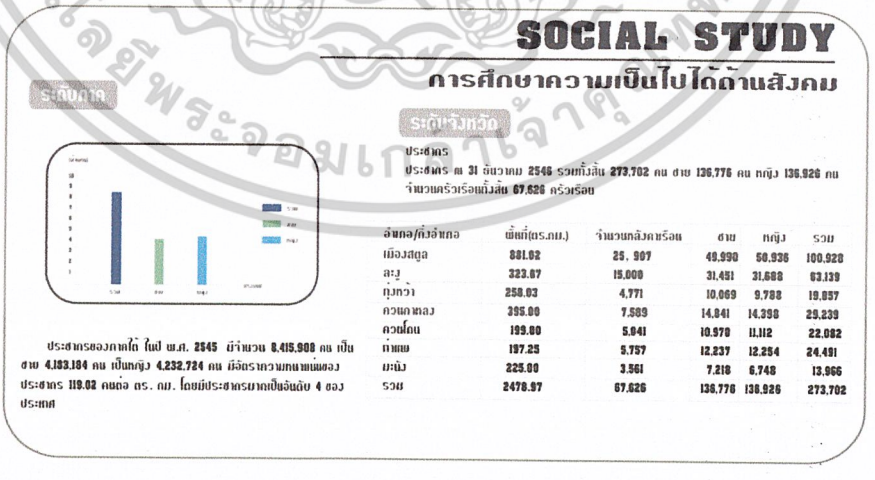




สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าคุณทหารลาดกระบัง อาจารย์ที่ปรึกษา อ. เบญจวรรณ อุบลศรี
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สาขา สถาปัตยกรรม นำเสนอโดย นาย. ประพัฒน์ พัทธนันทพงศ์ 10

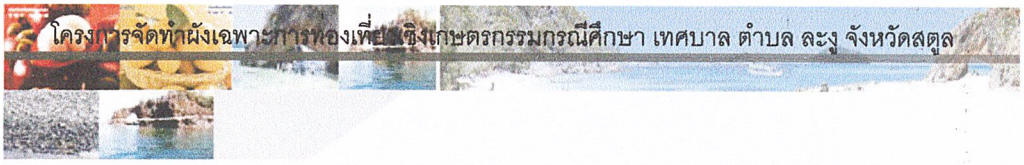
ภาพที่ 6.13 แสดงการศึกษาความเป็นไปได้ด้านสังคม





สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าคุณทหารลาดกระบัง อาจารย์ที่ปรึกษา อ. เบญจวรรณ อุบลศรี
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สาขา สถาปัตยกรรม นำเสนอโดย นาย. ประพัฒน์ พัทธนันทพงศ์ 11

ภาพที่ 6.14 แสดงการศึกษาความเป็นไปได้ด้านสังคม





สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าคุณทหารลาดกระบัง อาจารย์ที่ปรึกษา อ. เบญจวรรณ อุบลศรี
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สาขา สถาปัตยกรรม นำเสนอโดย นาย. ประพัฒน์ พัทธนันทพงศ์

12

ภาพที่ 6.15 แสดงการศึกษาความเป็นไปได้ด้านกายภาพ





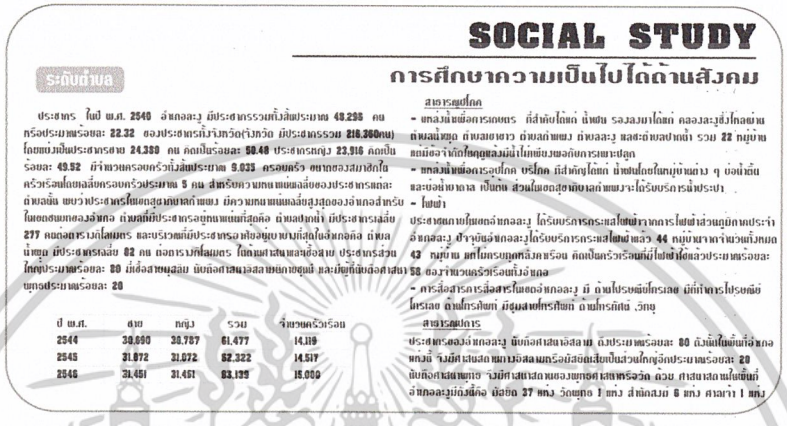
ประเภทการใช้ที่ดิน	ไร่	ร้อยละ
1.พื้นที่อุตสาหกรรม	15, 497.15	7.66
2.พื้นที่เกษตรกรรม	82, 539.00	40.78
2.1พื้นที่นา	41, 728.00	20.29
2.2พื้นที่ปลูกยางพารา	32, 728.00	16.17
2.3พื้นที่พืชไร่	11, 94.00	0.59
2.4พื้นที่ไม้ผล , ไม้ยืนต้น	67, 46.00	3.33
2.5พื้นที่พืชผัก, พืชสวนครัว	297	0.15
2.6พื้นที่เกษตรอื่น	500	0.25
3.พื้นที่สาธารณประโยชน์	13, 826.70	6.83
4.พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ	84, 323.8757.66	41.67
5.พื้นที่รกร้างว่างเปล่า	12, 646.775	6.25
6.พื้นที่อื่นๆเช่น ถนน, แหล่งน้ำ	14, 441.375	7.13
รวมอำเภอ	202, 397.5	-

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าคุณทหารลาดกระบัง อาจารย์ที่ปรึกษา อ. เบญจวรรณ อุบลศรี
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สาขา สถาปัตยกรรม นำเสนอโดย นาย. ประพัฒน์ พัทธนันทพงศ์

13

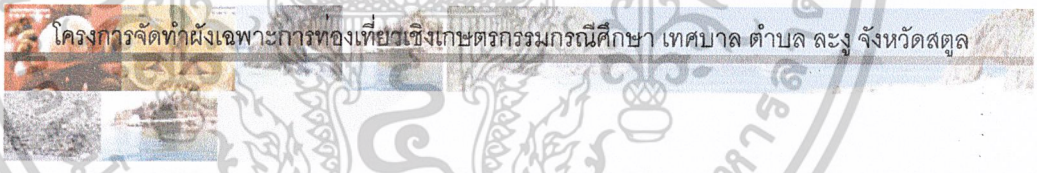
ภาพที่ 6.16 แสดงการศึกษาความเป็นไปได้ด้านเศรษฐกิจ

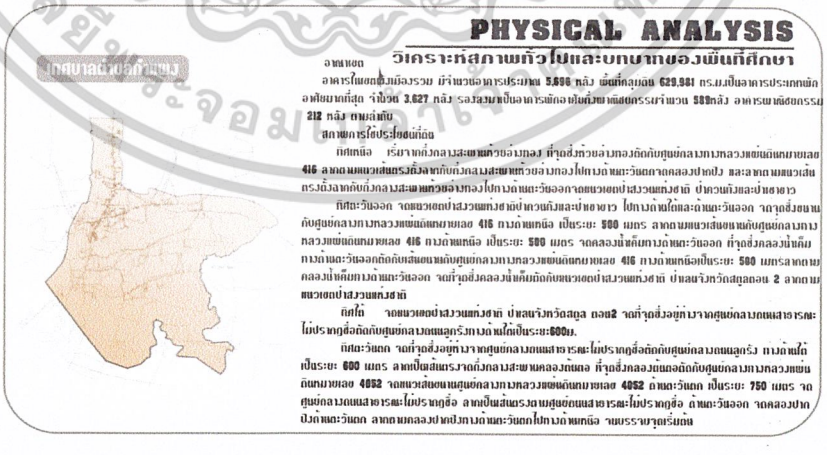




สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าคุณทหารลาดกระบัง อาจารย์ที่ปรึกษา อ. เบญจวรรณ อุบลศรี
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สาขา สถาปัตยกรรม นำเสนอโดย นาย. ประพัฒน์ พัทธนันทพงศ์ 14

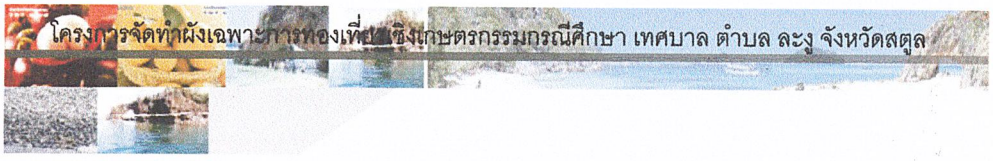
ภาพที่ 6.17 แสดงการศึกษาความเป็นไปได้ด้านสังคม

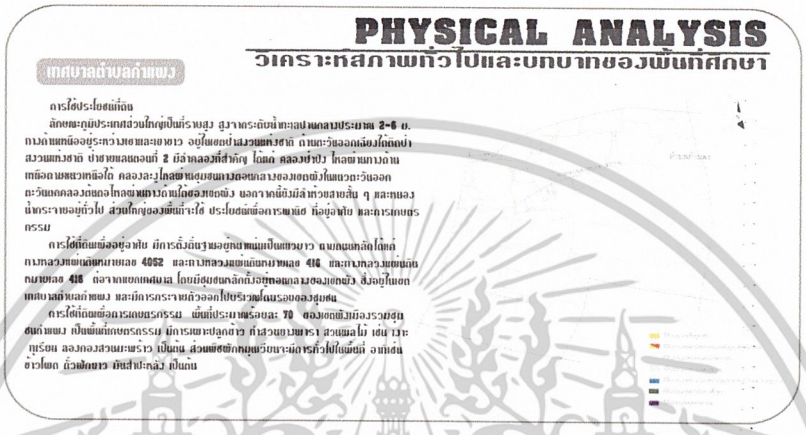




สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าคุณทหารลาดกระบัง อาจารย์ที่ปรึกษา อ. เบญจวรรณ อุบลศรี
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สาขา สถาปัตยกรรม นำเสนอโดย นาย. ประพัฒน์ พัทธนันทพงศ์ 15

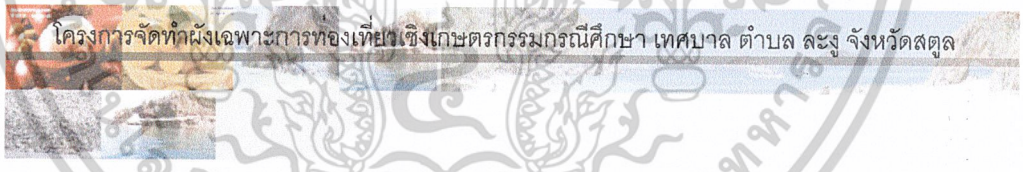
ภาพที่ 6.18 วิเคราะห์สภาพทั่วไปและบทบาทของพื้นที่ศึกษา





สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าคุณทหารลาดกระบัง อาจารย์ที่ปรึกษา อ. เบญจวรรณ อุบลศรี
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สาขา สถาปัตยกรรม นำเสนอโดย นาย. ประพัฒน์ พัทธนันทพงศ์ 16

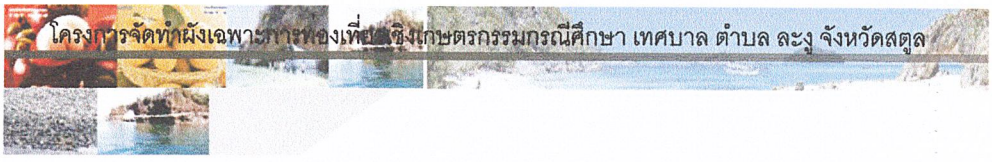
ภาพที่ 6.19 วิเคราะห์สภาพทั่วไปและบทบาทของพื้นที่ศึกษา

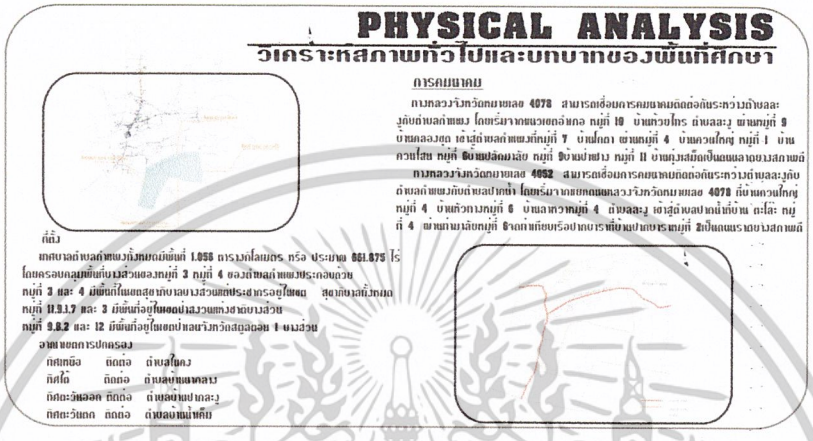




สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าคุณทหารลาดกระบัง อาจารย์ที่ปรึกษา อ. เบญจวรรณ อุบลศรี
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สาขา สถาปัตยกรรม นำเสนอโดย นาย. ประพัฒน์ พัทธนันทพงศ์ 17

ภาพที่ 6.20 วิเคราะห์สภาพทั่วไปและบทบาทของพื้นที่ศึกษา





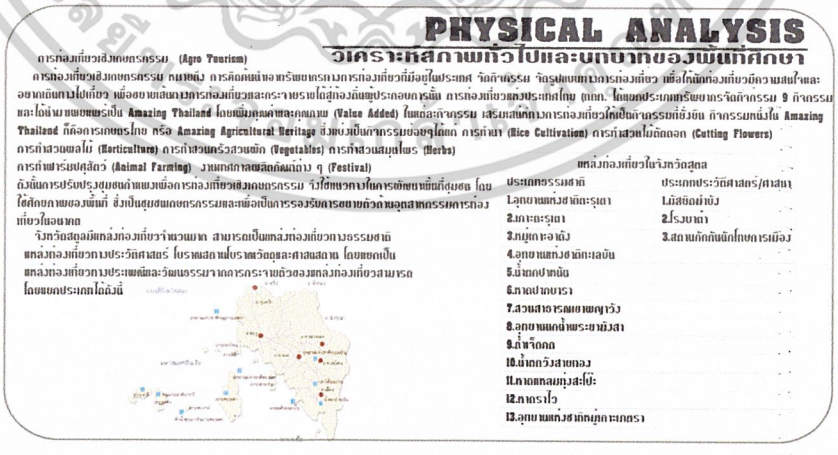
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าคุณทหารลาดกระบัง
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สาขา สถาปัตยกรรม

อาจารย์ที่ปรึกษา อ. เบญจวรรณ อุบลศรี
นำเสนอโดย นาย. ประพัฒน์ พัทธนันทพงศ์

18

ภาพที่ 6.21 วิเคราะห์สภาพทั่วไปและบทบาทของพื้นที่ศึกษา





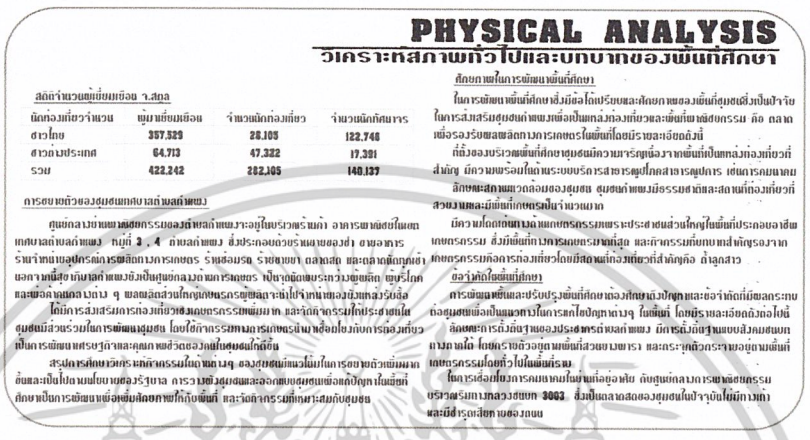
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าคุณทหารลาดกระบัง
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สาขา สถาปัตยกรรม

อาจารย์ที่ปรึกษา อ. เบญจวรรณ อุบลศรี
นำเสนอโดย นาย. ประพัฒน์ พัทธนันทพงศ์

19

ภาพที่ 6.22 วิเคราะห์สภาพทั่วไปและบทบาทของพื้นที่ศึกษา





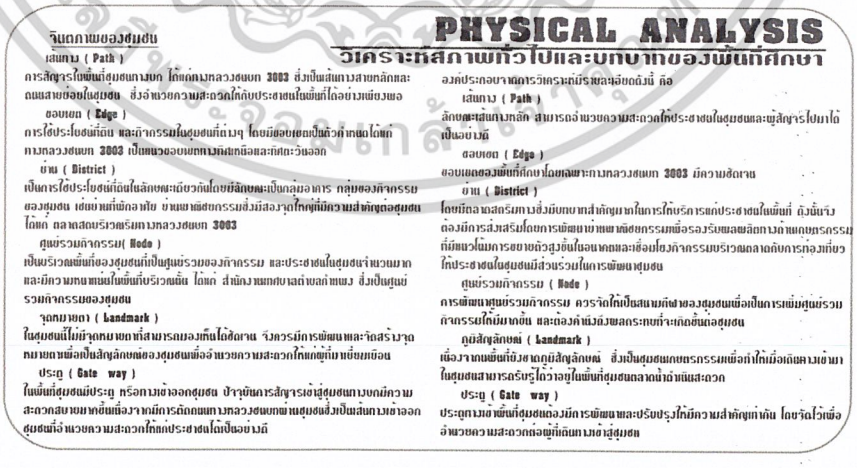
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าคุณทหารลาดกระบัง
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สาขา สถาปัตยกรรม

อาจารย์ที่ปรึกษา อ. เบญจวรรณ อุบลศรี
นำเสนอโดย นาย. ประพัฒน์ พัทธนันทพงศ์

20

ภาพที่ 6.23 วิเคราะห์สภาพทั่วไปและบทบาทของพื้นที่ศึกษา





สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าคุณทหารลาดกระบัง
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สาขา สถาปัตยกรรม

อาจารย์ที่ปรึกษา อ. เบญจวรรณ อุบลศรี
นำเสนอโดย นาย. ประพัฒน์ พัทธนันทพงศ์

21

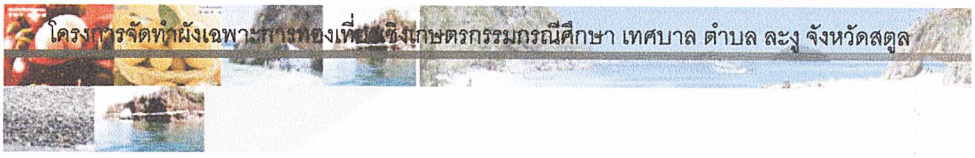
ภาพที่ 6.24 วิเคราะห์สภาพทั่วไปและบทบาทของพื้นที่ศึกษา



ภาพที่ 6.25 วิเคราะห์สภาพทั่วไปและบทบาทของพื้นที่ศึกษา



ภาพที่ 6.26 วิเคราะห์สภาพทั่วไปและบทบาทของพื้นที่ศึกษา

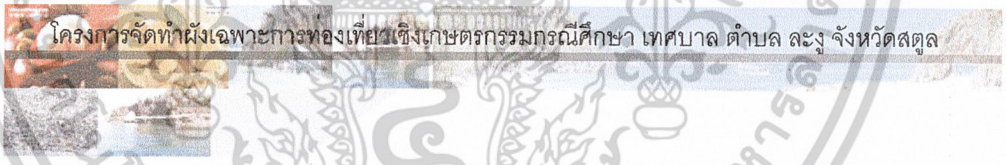




สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าคุณทหารลาดกระบัง อาจารย์ที่ปรึกษา อ. เบญจวรรณ อุบลศรี
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สาขา สถาปัตยกรรม นำเสนอโดย นาย. ประพัฒน์ พัทธนันทพงศ์

24

ภาพที่ 6.27 กำหนดนโยบายและเป้าหมายในการพัฒนา

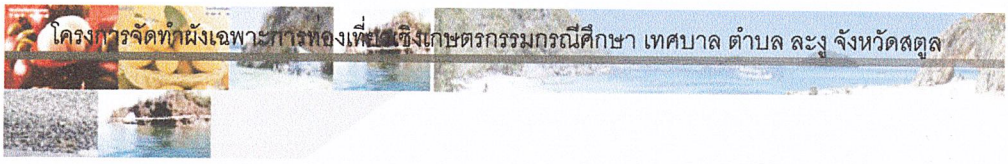


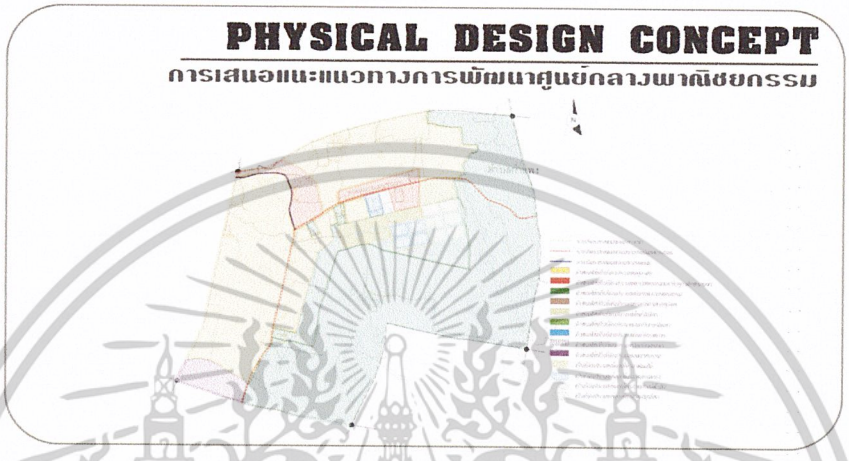


สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าคุณทหารลาดกระบัง อาจารย์ที่ปรึกษา อ. เบญจวรรณ อุบลศรี
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สาขา สถาปัตยกรรม นำเสนอโดย นาย. ประพัฒน์ พัทธนันทพงศ์

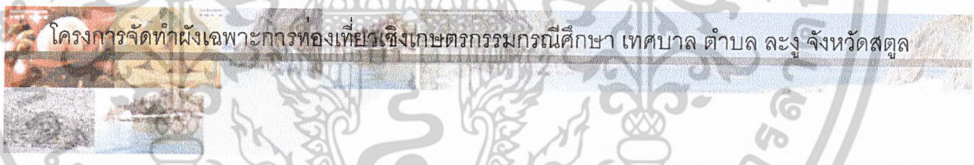
25

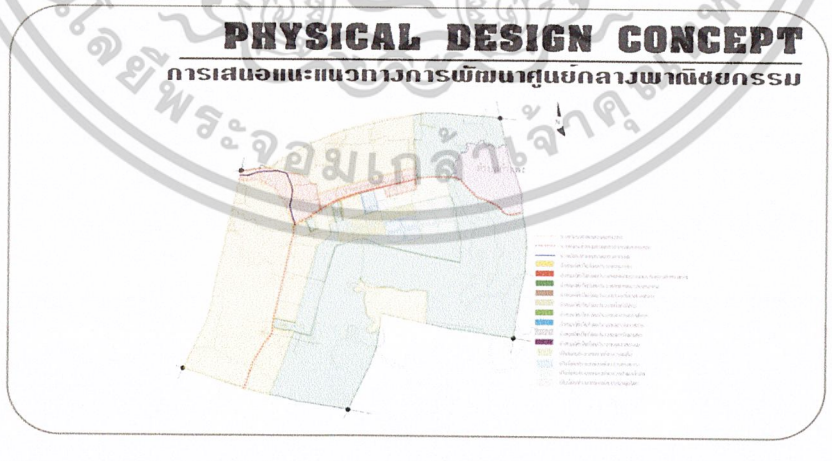
ภาพที่ 6.28 กำหนดนโยบายและเป้าหมายในการพัฒนา



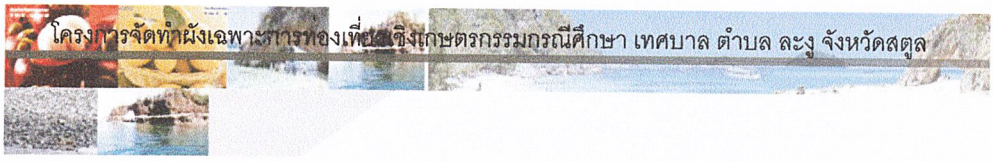


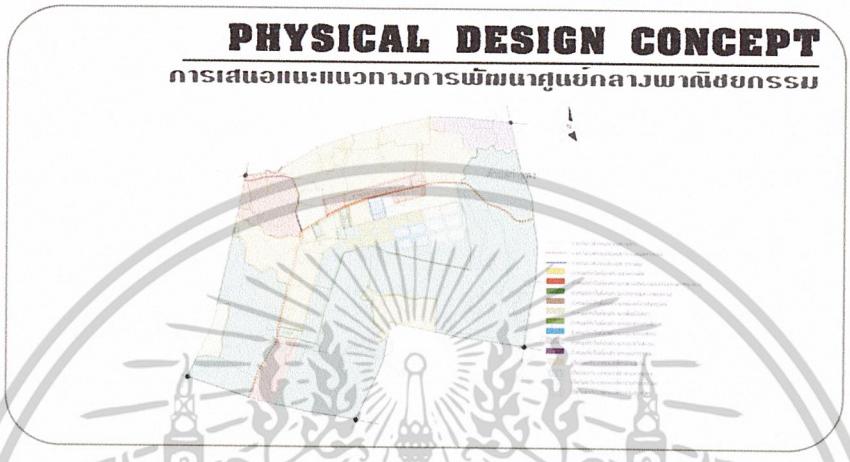
ภาพที่ 6.29 การเสนอแนะแนวทางการพัฒนาศูนย์กลางพานิชยกรรม





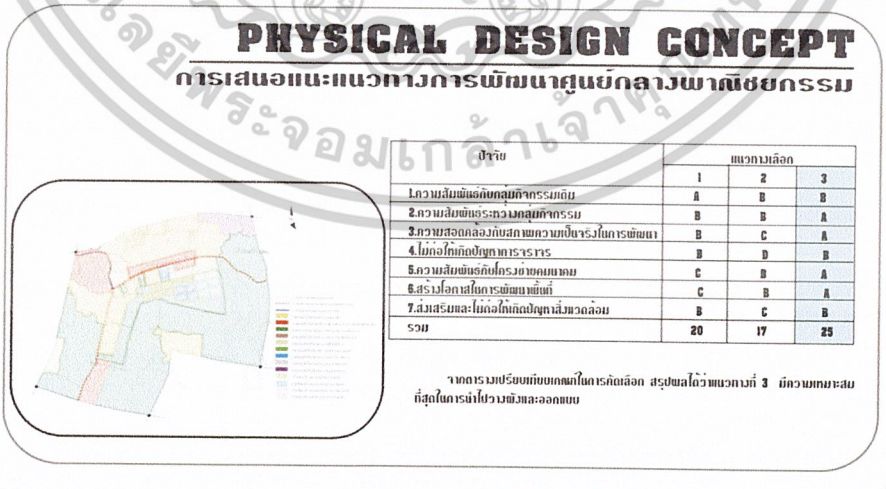
ภาพที่ 6.30 การเสนอแนะแนวทางการพัฒนาศูนย์กลางพานิชยกรรม



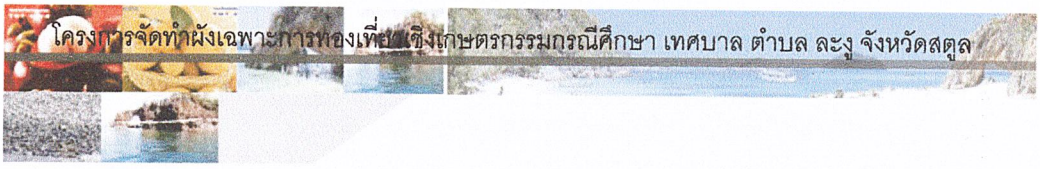


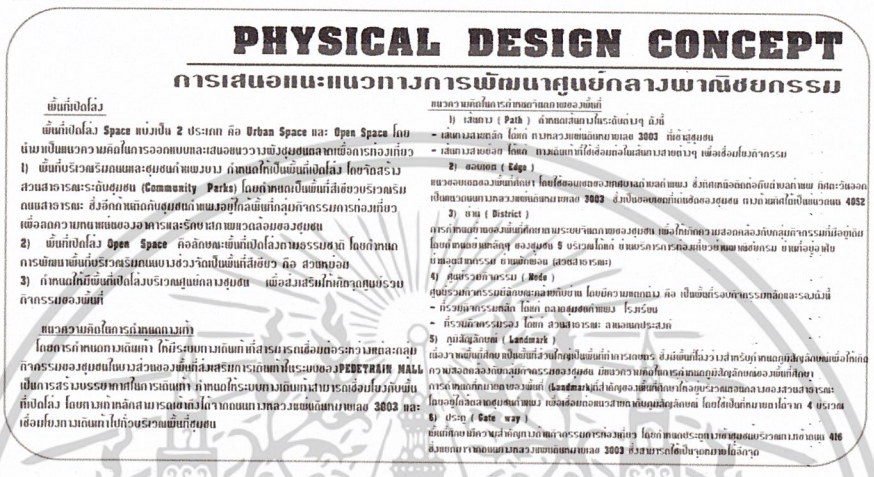
ภาพที่ 6.31 การเสนอแนะแนวทางการพัฒนาศูนย์กลางพาณิชยกรรม





ภาพที่ 6.32 การเสนอแนะแนวทางการพัฒนาศูนย์กลางพาณิชยกรรม





สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าคุณทหารลาดกระบัง อาจารย์ที่ปรึกษา อ. เบญจวรรณ อุบลศรี
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สาขา สถาปัตยกรรม นำเสนอโดย นาย. ประพัฒน์ พัทธนันทพงศ์ 30

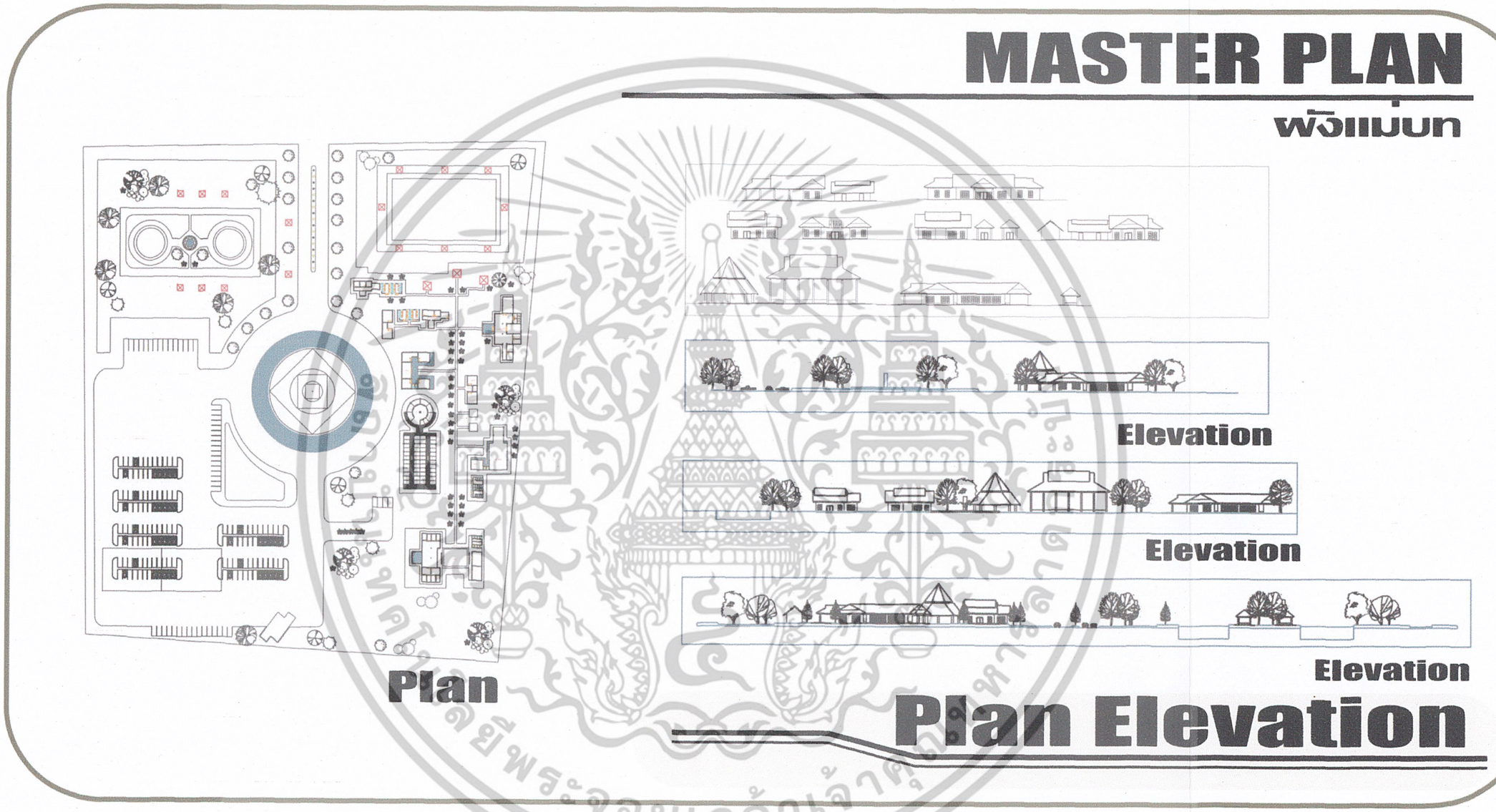
ภาพที่ 6.33 การเสนอแนะแนวทางการพัฒนาศูนย์กลางพานิชยกรรม





สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าคุณทหารลาดกระบัง อาจารย์ที่ปรึกษา อ. เบญจวรรณ อุบลศรี
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สาขา สถาปัตยกรรม นำเสนอโดย นาย. ประพัฒน์ พัทธนันทพงศ์ 31

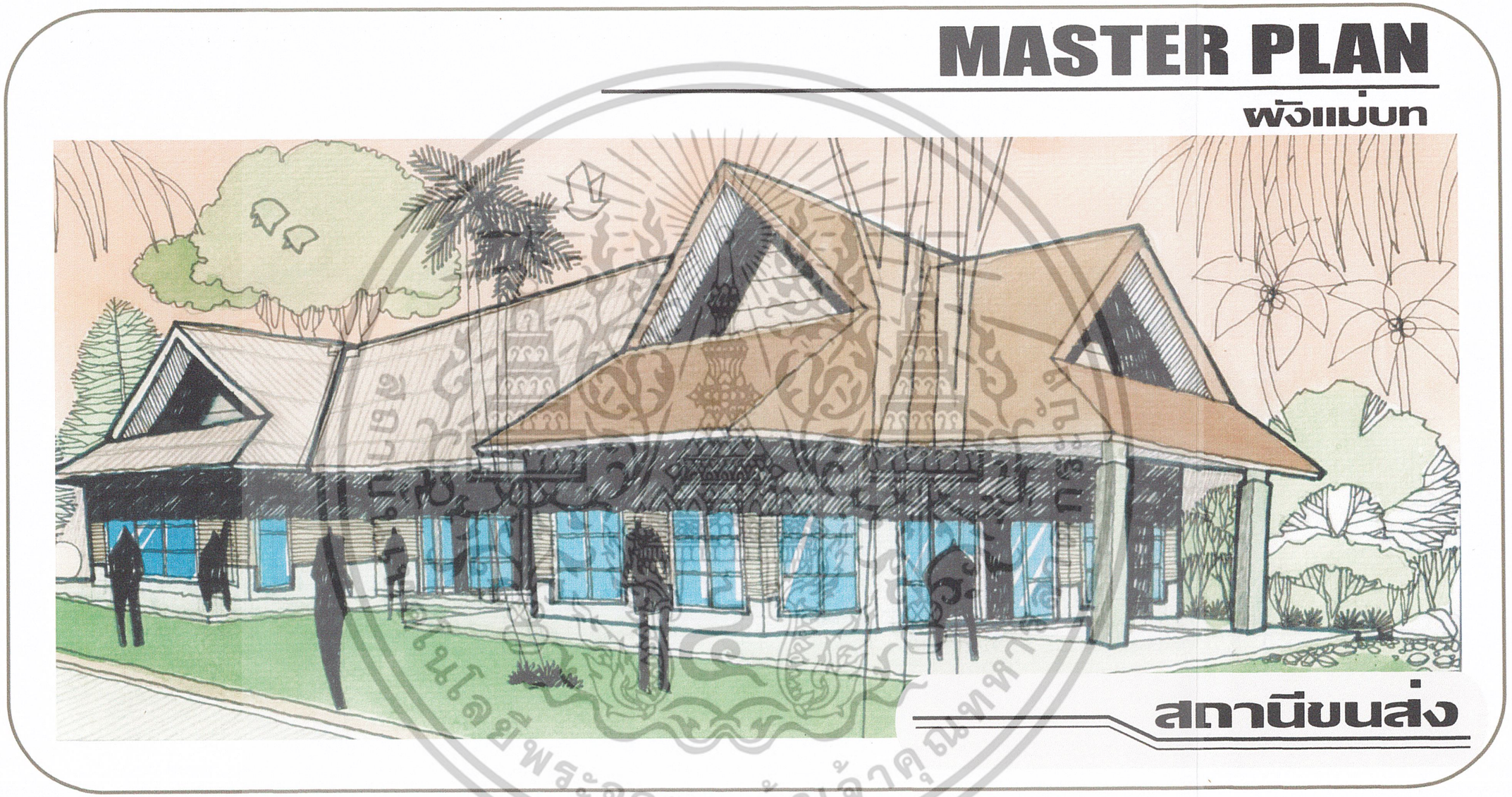
ภาพที่ 6.34 การเสนอแนะแนวทางการพัฒนาศูนย์กลางพานิชยกรรม



ภาพที่ 6.35 ผังแม่บท



ภาพที่ 6.36 องค์ประกอบในงานภูมิทัศน์

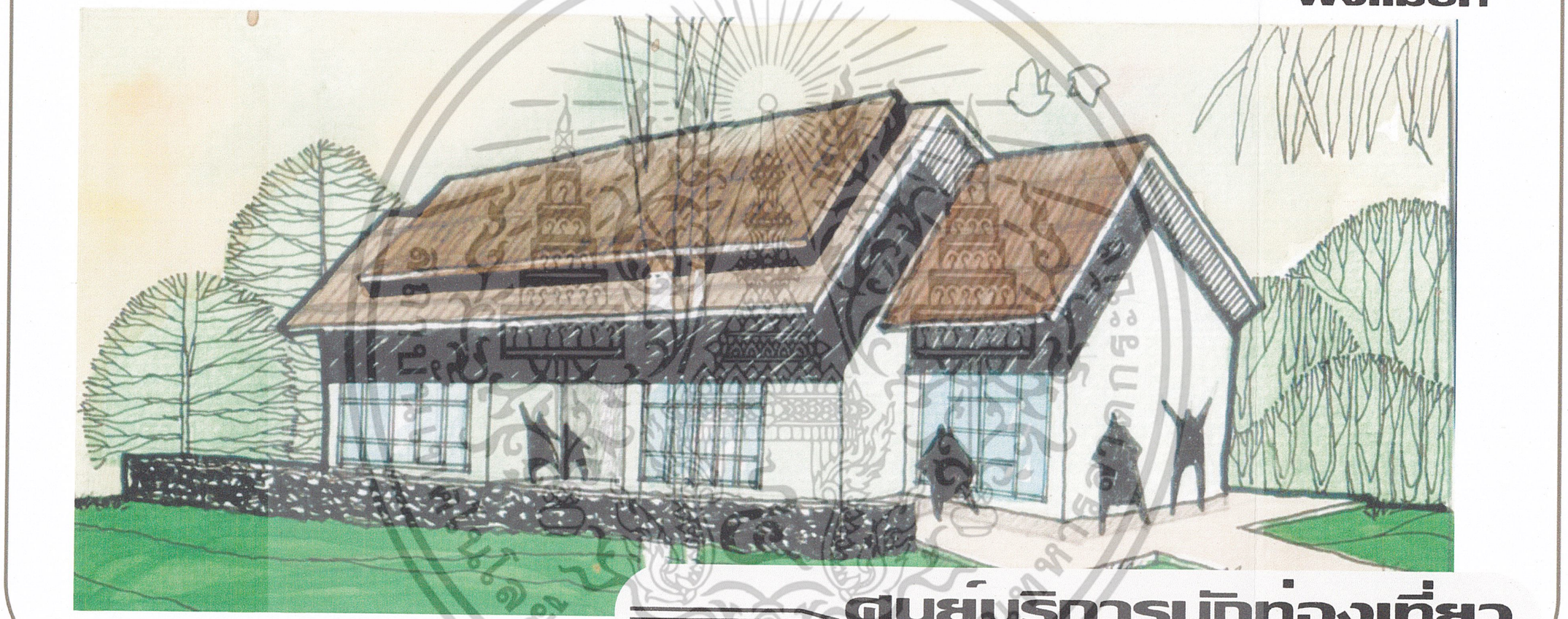


ภาพที่ 6.37 องค์ประกอบในงานภูมิทัศน์

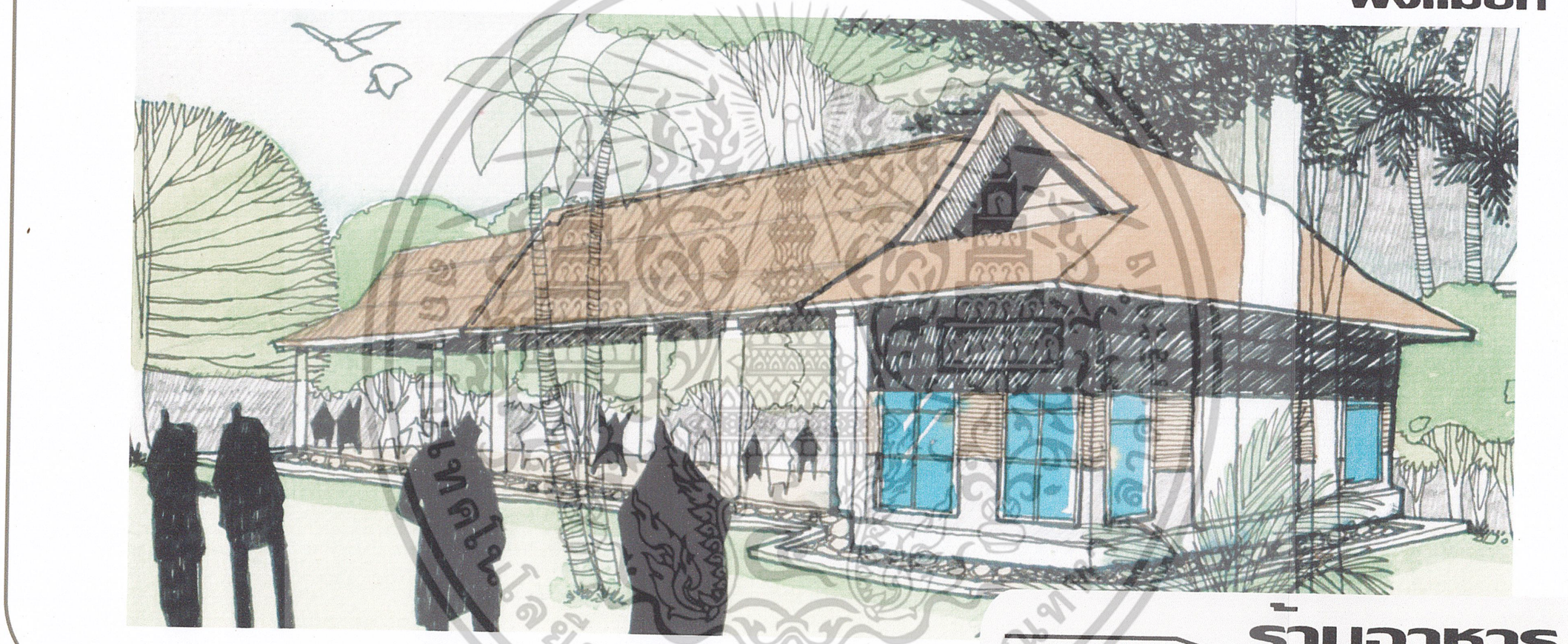

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง



ภาพที่ 6.38 องค์ประกอบในงานภูมิทัศน์



ภาพที่ 6.39 องค์ประกอบในงานภูมิทัศน์



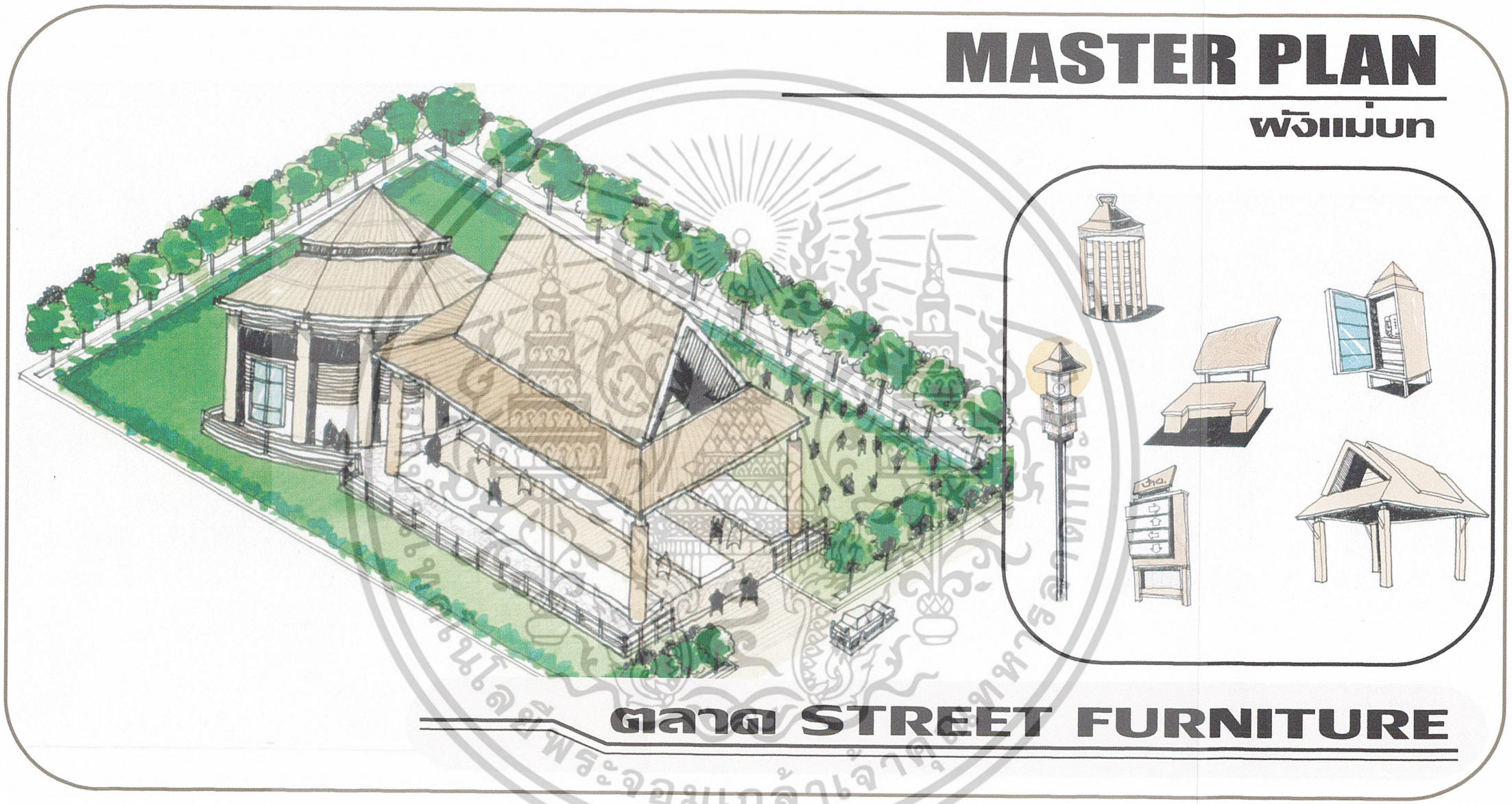
ภาพที่ 6.40 องค์ประกอบในงานภูมิทัศน์



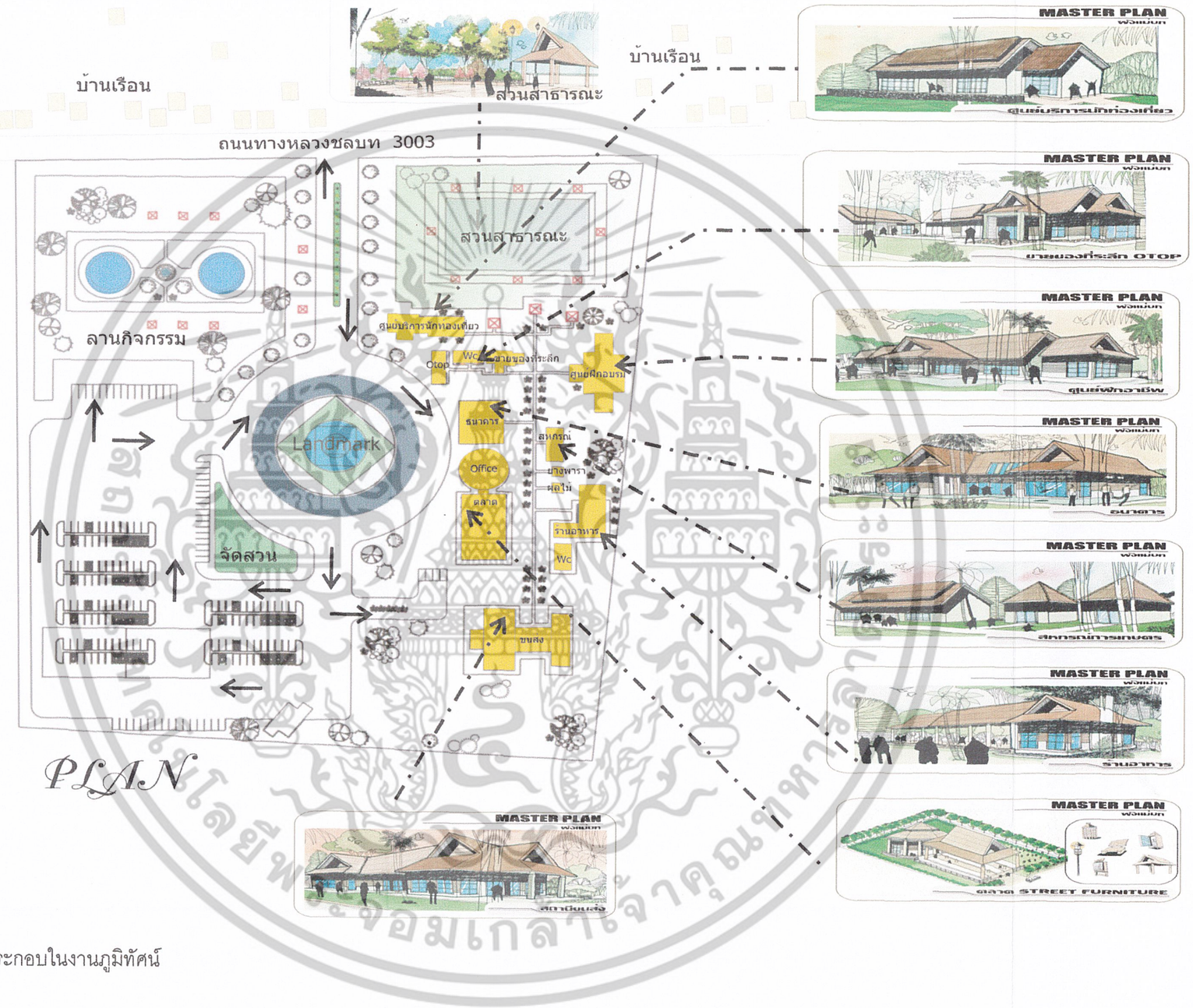
ภาพที่ 6.41 องค์ประกอบในงานภูมิทัศน์



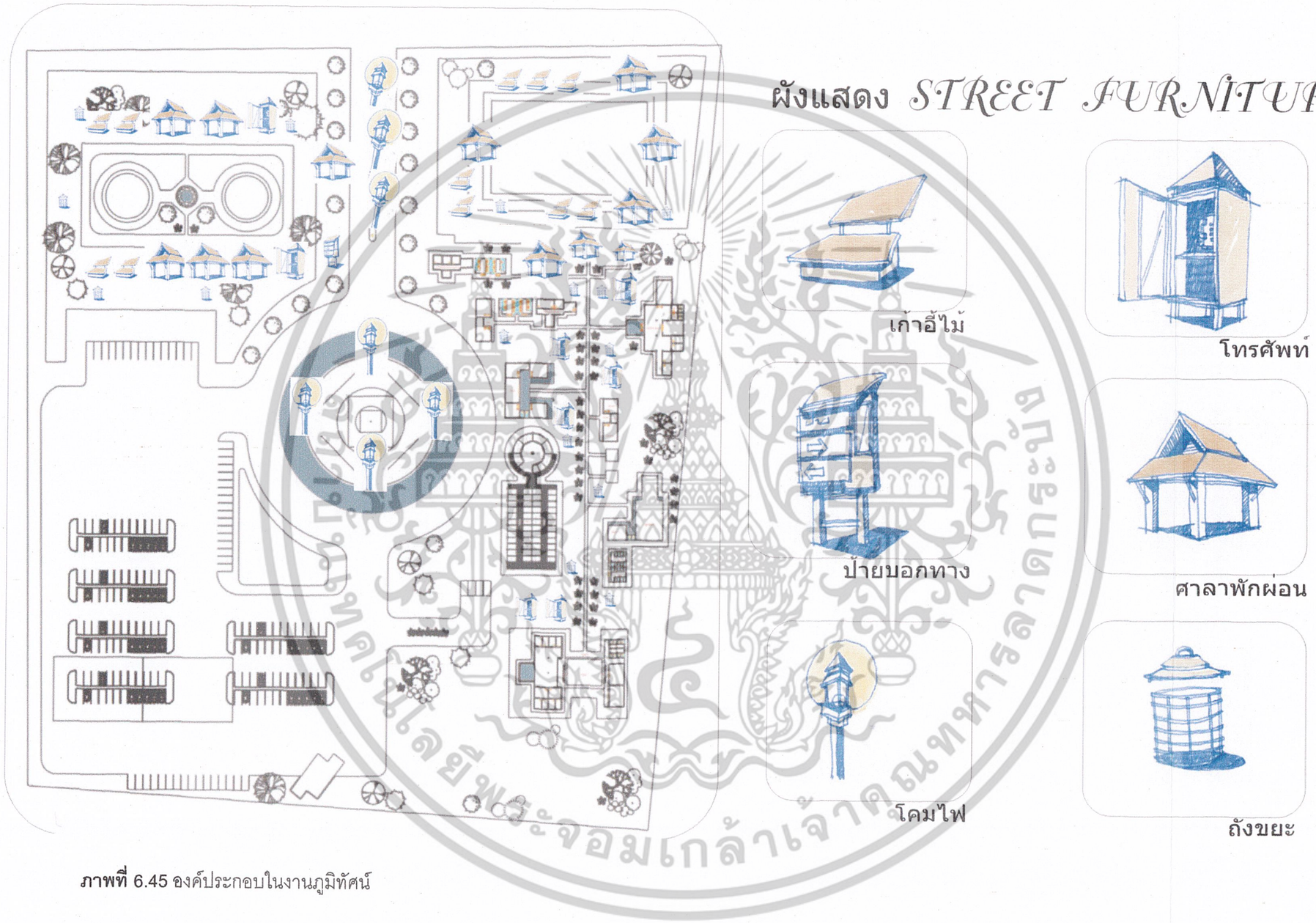
ภาพที่ 6.42 องค์ประกอบในงานภูมิทัศน์



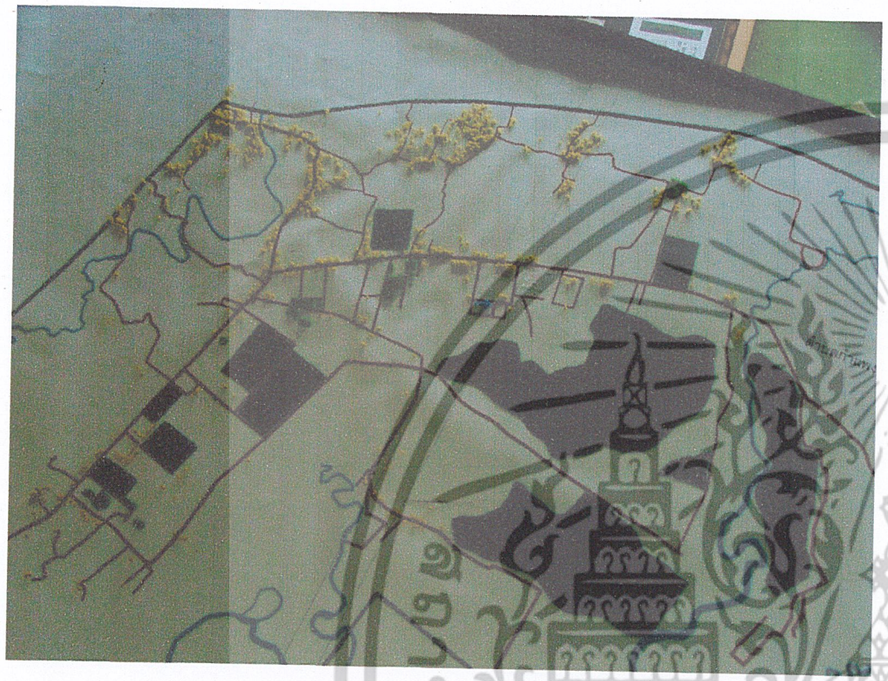
ภาพที่ 6.43 องค์ประกอบในงานภูมิทัศน์



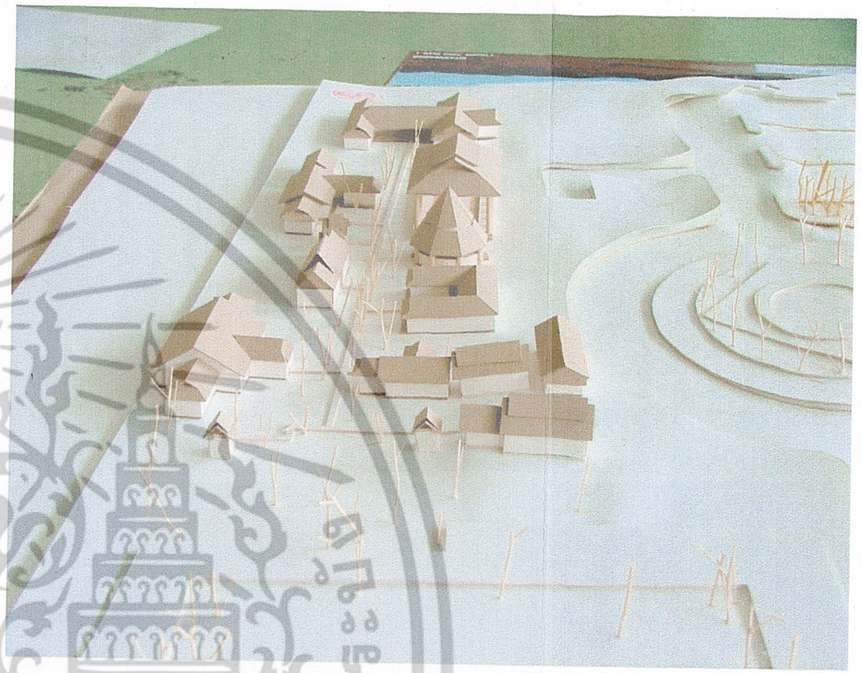
ภาพที่ 6.44 องค์ประกอบในงานภูมิทัศน์



ภาพที่ 6.45 องค์ประกอบในงานภูมิทัศน์



ภาพที่ 6.46 แสดงชุมชนกำแพงกับพื้นที่ศึกษา



ภาพที่ 6.47 แสดงส่วนขายของอาคาร



ภาพที่ 6.48 ผังเฉพาะพื้นที่เศรษฐกิจ

6.4 แนวทางการดำเนินงานให้เป็นไปตามแผนและผัง

การนำแผนและผังไปปฏิบัติ IMPLEMENTATION เป็นขั้นตอนสุดท้ายในกระบวนการวางผังออกแบบชุมชน โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของโครงการ และประโยชน์และผลตอบแทนที่จะได้รับทั้งภาครัฐและภาคเอกชน การออกแบบต้องคำนึงถึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่อสังคม เพื่อให้เกิดความสอดคล้องกับนโยบาย เศรษฐกิจ สังคม และศิลปวัฒนธรรมของชุมชน

จากการศึกษาวิเคราะห์เพื่อการวางผังชุมชนกำแพงโดยนำเสนอแนวความคิดและนำเสนอกลยุทธการนำแผนไปปฏิบัติใช้ 3 องค์ประกอบคือ วาระในการพัฒนา มาตรการในการพัฒนา องค์กรบริหารในการพัฒนา โดยมีรายละเอียดดังนี้

6.4.1 วาระในการพัฒนา

การกำหนดเป้าหมายด้านระยะเวลา ในการพัฒนาตามโครงการที่ออกแบบ และวางผัง จึงกำหนดช่วงในการพัฒนาและปรับปรุงชุมชนออกเป็น 4 ระยะ ซึ่งแบ่งช่วงเวลาระยะละ 5 ปี ซึ่งรวมระยะในการพัฒนาทั้งหมด 20 ปี โดยแบ่งหน่วยงานพัฒนาและปรับปรุง คือ ภาครัฐและภาคเอกชน ซึ่งภาครัฐให้ดำเนินงานในด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการของชุมชนและภาคเอกชนดำเนินงานในด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวและกิจกรรมทางด้านเศรษฐกิจต่างๆ ของชุมชน

การพัฒนาช่วงที่ 1 ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 – 2552

การพัฒนาช่วงที่ 2 ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2553 – 2557

การพัฒนาช่วงที่ 3 ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2558 – 2562

การพัฒนาช่วงที่ 4 ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2563 – 2567

1) การพัฒนาช่วงที่ 1 ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 – 2552

การพัฒนาช่วงที่ 1 จะเป็นการพัฒนาปรับปรุงและแก้ไขปัญหาชุมชนที่เร่งด่วน โดยส่วนใหญ่เป็นการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ โดยการพัฒนาระบบโครงข่ายคมนาคม ได้แก่ การปรับปรุงทางเท้าบริเวณทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3003 และจัด Street Furniture และปรับปรุงทางเท้าบริเวณริมถนน 3003 เพื่อเชื่อมโยงกิจกรรมในชุมชนเป็นเส้นทางเชื่อมต่อพื้นที่ทั้งสองฝั่งของถนน สำหรับภาคเอกชน จะเป็นการลงทุนสำหรับกิจกรรมการบริการด้านการท่องเที่ยว ซึ่งเป็นกิจกรรมหลักของชุมชน

2) การพัฒนาช่วงที่ 2 ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2553 – 2557

การพัฒนาช่วงที่ 2 การดำเนินงานพัฒนาและปรับปรุงโดยหน่วยงานภาครัฐ

และภาคเอกชน ซึ่งภาครัฐจะพัฒนาด้านระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการ และการวางผังภูมิทัศน์บริเวณตลาดชุมชนกำแพง โดยการจัดสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยวได้แก่

- ตลาด
- ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ร้านอาหาร
- ที่จอดรถ ศาลาริมทาง ห้องน้ำ
- ศูนย์แสดงสินค้าและผลิตภัณฑ์ OTOP ของชุมชน ธนาคาร
- จุดชมวิวริมคลอง โคมไฟ
- สร้างร้านขายของที่ระลึก
- จัดตั้งสหกรณ์
- ศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน

ภาคเอกชนจะพัฒนาพื้นที่ทางการเกษตรของชุมชน โดยการปรับปรุงสวนผลไม้ให้มีสภาพสวยงาม และร่มรื่น เพื่อเชื่อมโยงกิจกรรมการท่องเที่ยวการชมตลาดกำแพงและการสัมผัสวิถีชีวิตชาวสวน โดยจัดทำโครงการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม เพื่อการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชน

3) การพัฒนาช่วงที่ 3 ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2558 – 2562

การพัฒนาในช่วงที่ 3 เป็นการพัฒนาทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นการพัฒนาจากภาคเอกชน การพัฒนาที่ให้เกิดความสอดคล้องกับบทบาทด้านการท่องเที่ยวของพื้นที่และการปรับปรุงอาคารในย่านพาณิชยกรรม ซึ่งการดำเนินการทางภาครัฐจะพัฒนาระบบถนนและสาธารณูปโภคอื่นๆ และกำหนดพื้นที่เพื่อจัดสร้างสวนสาธารณะ ลานเอนกประสงค์ และการร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนในการเพื่อส่งเสริมกิจกรรมท่องเที่ยวในชุมชนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนา ซึ่งการพัฒนาในช่วงที่ 3 มีกิจกรรมหลักที่สำคัญดังนี้

- สวนสาธารณะ
- สถานีขนส่ง

4) การพัฒนาช่วงที่ 4 ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2563 – 256

การพัฒนาช่วงที่ 4 เป็นการพัฒนากิจกรรมการค้าบริเวณสองฝั่งถนนทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3003 ซึ่งมีการใช้ประโยชน์ที่ดินในด้านพาณิชยกรรมและที่อยู่อาศัยหนาแน่นพื้นที่ดังกล่าว จึงมีความเหมาะสมในการพัฒนาเป็นตลาดศูนย์กลางการค้าผลผลิตทางการเกษตรระดับอำเภอ เนื่องจากพื้นที่ศึกษาเป็นชุมชนเกษตรกรรม การพัฒนาตลาดเพื่อรองรับผลผลิตของชุมชนและพื้นที่ใกล้เคียงต่อไปในอนาคต

5. สรุปวาระในการพัฒนา

การพัฒนาชุมชนกำแพงเพื่อการท่องเที่ยว มีวาระในการพัฒนา 4 วาระ โดยมีระยะเวลาในการพัฒนาช่วงละ 5 ปี รวมระยะเวลาในการพัฒนาและปรับปรุงทั้งหมด 20 ปี โดยบ่งเป็น 4 ระยะโดยมีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 6.2 แสดงช่วงระยะในการพัฒนาพื้นที่ชุมชนกำแพง

ช่วงระยะเวลา	กิจกรรม	หน่วยงาน
1) พ.ศ. 2548 – 2552	1.พัฒนาระบบโครงข่ายคมนาคม 2.ตลาดการค้าเป็นศูนย์กลางสินค้าทางการเกษตร 2. การบริการด้านการท่องเที่ยวตลาด	ภาครัฐ ภาครัฐ
2) พ.ศ. 2553 – 2557	1. พัฒนาด้านระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการ 2.เสนอการวางผังปรับปรุงภูมิทัศน์บริเวณชุมชนกำแพงและจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทางการเกษตร - ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว - ที่จอดรถ ศาลาริมถนน ห้องน้ำ - ศูนย์แสดงสินค้าและผลิตภัณฑ์ OTOP ของชุมชน - ปรับปรุงร้านขายของที่ระลึก - ปรับปรุงสวนผลไม้ - จัดตั้งสหกรณ์ - ศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน	ภาครัฐ ภาครัฐและเอกชน
3) พ.ศ. 2558 – 2562	1. จัดสร้างสวนสาธารณะ 2. ลานเอนกประสงค์ 3. สถานีขนส่ง	ภาครัฐ ภาครัฐ ภาครัฐ
4) พ.ศ. 2563 – 2567	1.การพัฒนาเป็นตลาดศูนย์กลางการค้าผลผลิตทางการเกษตรระดับอำเภอ 2. พัฒนาระบบโครงข่ายคมนาคม	ภาครัฐ ภาครัฐ

6.4.2 มาตรการในการพัฒนา

การออกแบบและวางผังชุมชนเมืองในประเทศไทยหรือ ผังเมืองเฉพาะตามกระบวนการวางแผนพัฒนาเมือง จำเป็นต้องมีเครื่องมือและมาตรการต่างๆ เพื่อเป็นส่วนประกอบในการนำผังไปปฏิบัติทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยมี พรบ. กรมการผังเมือง พ.ศ. 2518 เป็นเครื่องมือหลักในการนำผังไปปฏิบัติโดยมีกฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องเป็นส่วนประกอบ โดยเฉพาะเทศบัญญัติเทศบาลตำบลดำเนินสะดวก พ.ศ. 2544 ซึ่งมีมาตรการและข้อกำหนดในการพัฒนาและปรับปรุงพื้นที่ชุมชนตลาดน้ำดำเนินสะดวกมีองค์ประกอบสำคัญแบ่งได้เป็น

เทศบาลตำบลดำเนินสะดวก พ.ศ. 2544 ซึ่งมีมาตรการและข้อกำหนดในการพัฒนาและปรับปรุงพื้นที่ชุมชนตลาดน้ำดำเนินสะดวกมีองค์ประกอบสำคัญแบ่งได้เป็น

6.4.2.1 นโยบายการกำหนดมาตรการ

การปรับปรุงพื้นที่ตลาดชุมชนกำแพงเพื่อการท่องเที่ยว โดยกำหนดให้มีการพัฒนา และในรูปแบบของการปรับปรุง (DEVELOPMENT) ในพื้นที่กำหนดเป็นพื้นที่ท่องเที่ยวทางการเกษตร เพื่อรองรักการขยายตัวด้านการท่องเที่ยวในอนาคต

6.4.2.2 กฎหมายที่นำมาใช้เป็นส่วนประกอบการพัฒนาและปรับปรุงพื้นที่

กฎหมายที่นำมาใช้มิได้ใช้เฉพาะควบคุมด้านผังเมือง ซึ่งกฎหมายต่างๆ นี้มีส่วนช่วยส่งเสริมกฎหมายด้านผังเมือง โดยเป็นกฎหมายที่มาใช้ในการควบคุมให้เป็นไปตามแผนการออกแบบชุมชน โดยเฉพาะในส่วนที่ว่าด้วยกฎหมายพระราชบัญญัติผังเมืองเฉพาะ ซึ่งหมายความถึงแผนผังและโครงการดำเนินการพัฒนาหรือดำรงรักษาบริเวณเฉพาะแห่ง หรือกิจการที่เกี่ยวข้องในพื้นที่บริเวณเมือง และบริเวณที่เกี่ยวข้องหรือชนบท เพื่อประโยชน์แก่การวางผังเมืองโดยเฉพาะการนำไปใช้นั้นจะต้องมีกฎหมายอื่นๆ เป็นส่วนประกอบเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการพัฒนา และปรับปรุงพื้นที่ โดยมีกฎหมายประกอบที่สำคัญคือ

1) พระราชบัญญัติการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. 2530 ในส่วนนี้ รัฐบาลใช้พระราชบัญญัติการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ การได้มาซึ่งที่ดินเพื่อการพัฒนาระบบสาธารณูปโภคสาธารณูปการ การพัฒนาโครงข่ายคมนาคม การเวนคืนเพื่อใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทสาธารณะประโยชน์ และการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์บริเวณพื้นที่ชุมชนกำแพง เพื่อการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม

สำหรับพื้นที่โครงการ ชุมชนตลาดชุมชนกำแพง รัฐจะใช้อำนาจตาม พรบ. ผังเมือง พ.ศ.2518 ในส่วนของการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์บริเวณริมกำแพง เพื่อนำมาใช้เป็นสาธารณะประโยชน์รวมถึงการควบคุมคุณภาพสิ่งแวดล้อมบริเวณพื้นที่ริมคลองดำเนินสะดวก

2) ข้อกำหนดเฉพาะพื้นที่โครงการ

พื้นที่เทศบาลตำบลกำแพง ยังไม่มีพระราชกฤฎีกาให้ใช้พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 ดังนั้นในการก่อสร้างสิ่งก่อสร้างต่างๆ จึงไม่มีข้อบังคับที่ชัดเจน ต้องอาศัยกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องมาเป็นข้อกำหนดควบคุมแทน โดยทางเทศบาลได้มีการดำเนินการส่งข้อมูลประกอบการพิจารณา ให้ใช้พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร ในปี พ.ศ. 2530 แต่ยังไม่ได้รับการอนุมัติ นอกจากนี้ในปี พ.ศ. 2532 ได้มีการดำเนินการขอให้ทางจังหวัดราชบุรี กำหนดบริเวณห้ามก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอน เคลื่อนย้ายและใช้หรือเปลี่ยนการใช้อาคารชนิดใด หรือประเภทใดเป็นการเร่วด่วน และเสนอให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยประกาศตามความ

ตามมาตรา 13 แห่ง พรบ. ควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 เพื่อใช้บังคับชั่วคราว แต่ก็ยังมิได้ประกาศเป็นกฎหมาย โดยมีความเห็นว่าบริเวณที่ควรควบคุมการก่อสร้าง ได้แก่ ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3003 รัศมีจากกึ่งกลางถนน 400 เมตร เริ่มจากเขตเทศบาลทิศเหนือ สุดเขตเทศบาลทิศใต้ และริถนนสุขาภิบาล 1 รัศมีจากกึ่งกลางถนนข้างละ 400 เมตรตลอดแนวถนน นอกจากนี้ยังมีกฎหมายอื่นๆ และเทศบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่โครงการดังนี้

3) พระราชบัญญัติว่าด้วยธรรมเนียบคลอง พ.ศ. 2413

มาตรา 8 คลองที่ทะลุลอดออกไปหัวเมือง คลองดำเนินสะดวกต้องมีถนนริมคลองฝั่งหนึ่งกว้าง 8 ศอก (4 เมตร) ให้ตลอดลำคลอง เพราะจะเป็นที่อาศัยของชาวเรือที่เดินทางไกล ควรจะปลูกต้นไม้ใหญริมถนนทางตลิ่งคลองขึ้นไป 8 ศอกให้ตลอด

4) ข้อบังคับสำหรับคลองดำเนินสะดวก

ข้อ 2 ให้ยกเว้นที่ริมคลองดำเนินสะดวกไว้เป็นถนนหลวง สำหรับเป็นทางโยงข้างละ 8 ศอก ทั้ง 2 ฝั่ง

ข้อ 3 ห้ามมิให้ผู้หนึ่งผู้ใดปลูกสร้างสิ่งใดใด ลงในเขตถนนหลวง เว้นไว้แต่จะทำสะพานท่าน้ำที่มีหลังคาและไม่ยื่นพ้นตลิ่งมาเกิน 3 ศอก

5) ข้อกำหนการเดินเรือท้องถิ่น แห่งจังหวัดราชบุรี

ภายในเขตท้องที่ อ. ดำเนินสะดวก ห้ามเรือยนต์ทุกประเภทใช้เครื่องยนต์ขณะเดินเรือ ระหว่างเวลา 8.00 น. ถึง 12.00 น. ในคลองต่อไปนี้

- คลองต้นเข็ม ตั้งแต่แยกคลองดำเนินสะดวก จนถึงคลองต้นตาล
- คลองลัดราชบุรี ตั้งแต่แยกคลองดำเนินสะดวก จนถึงสี่แยกคลองมอญ
- ข้อกำหนดต่างๆ เพื่อสนับสนุนแนวนโยบายการกำหนดมาตรการในการพัฒนาจึงเสนอข้อกำหนดต่างๆ ที่นำมาใช้ประกอบในการควบคุมให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของผัง มีรายละเอียดดังนี้

6) ข้อกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินและอาคาร มีความมุ่งหมายเพื่อ

- ควบคุมการใช้ประโยชน์ที่ดิน
- ป้องกันการปะปนของการใช้ประโยชน์ที่ดินที่ต่างประเภทกัน
- รัฐสามารถวางแผนเพื่อจัดบริการสาธารณูปโภคในแต่ละพื้นที่ให้มีความต่อเนื่อง และเพียงพอ

ข้อกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินและอาคารนี้ ได้กำหนดไว้ใน พรบ. การผังเมือง พ.ศ. 2518 ในส่วนของผังเมืองเฉพาะ เพื่อควบคุมการใช้ประโยชน์ที่ดินตามแผนผังกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดิน

การกำจัดขยะมูลฝอย

การกำจัดขยะมูลฝอยของชุมชน เป็นปัญหาที่เพิ่มมากขึ้นทุกวัน เนื่องจากการขยายตัวของเมือง การเพิ่มจำนวนประชากร ประกอบกับพื้นที่ว่างที่เคยทิ้งขยะลดน้อยลงการทิ้งขยะเกลื่อนกลาดโดยไม่ผ่านการกำจัดวิธีที่ถูกต้องจึงควรพิจารณาและคำนึงถึงให้มากขึ้น ทั้งนี้เพื่อป้องกันผลกระทบที่เกิดขึ้นกับแวดล้อม

การเผา (Sanitary Landfill) เป็นวิธีการกำจัดขยะที่ถูกหลักสุขาภิบาลที่ดีที่สุดวิธีหนึ่งการเผาขยะมูลฝอยในเตาที่ถูกหลักสุขาภิบาล หมายถึง ขบวนการเผาไหม้ของเสียทั้งส่วนที่เป็นของแข็ง ของเหลว และก๊าซ ซึ่งต้องใช้ความร้อนสูง เพื่อให้การเผาไหม้เป็นไปอย่างสมบูรณ์ ไม่ทำให้เกิดกลิ่น ควันรบกวนและไม่ทำให้เกิดปัญหาทางด้านมลภาวะทางอากาศ (Air Pollution) จึงเป็นระบบที่ใช้น้อย ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการสูง ต้องการบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญสูง วิธีนี้เหมาะสำหรับขยะที่มีความชื้นต่ำ ขยะติดเชื้อและในพื้นที่ที่มีราคาที่ดินสูง

การกำจัดขยะด้วยการเผา (Incineration)

การเผา หมายถึง การเผาในเตาที่สร้างขึ้นเพื่อเผาขยะได้โดยสมบูรณ์นั้น ความร้อนจะมีปริมาณ 1,250 – 2,000 องศาฟาเรนไฮท์ เตาเผาขยะแบบง่ายๆ จะประกอบด้วยห้องเผา ซึ่งมีตะแกรงรับขยะ ช่องเดินขยะเพื่อเผา ปล่องไฟและช่องเขี่ยขี้เถ้า

การเผาขยะในชุมชนชนบทสามารถจัดทำได้ด้วยวิธีง่ายๆ โดยมีรายละเอียดดังนี้

ก. การเผาโดยอาศัยเตาเผาแบบง่ายๆ เช่น ใช้ถังคอนกรีต หรือวงขอบบ่อนำมาวางซ้อนกัน 2 – 3 ใบ โดยมีตะแกรงเหล็กชั้นกลางระหว่างขอบที่ 1 และ 2 ก็จะได้เตาเผา
อาจใช้ถังยางมาตอยมาดัดแปลงทำเป็นเตาเผาขยะก็ได้เช่นกัน

ข. การเผาในหลุมขุด จัดทำโดยขุดหลุมให้ลึกประมาณ 4 – 5 ฟุต แล้วนำขยะที่ต้องการเผาในแต่ละวันใส่ไปในหลุมแล้วทำการเผา

สำหรับการเผาบนพื้นดินธรรมดาโดยกวาดขยะมารวมกันแล้วเผาไฟสุมนั้นนับว่าไม่ปลอดภัย อาจเกิดอัคคีภัยได้ และทำให้ดูสกปรก เกิดการฟุ้งกระจายของขี้เถ้าได้ง่าย จึงไม่ควรเผาขยะวิธีนี้ในชุมชน

การกำจัดขยะโดยวิธีการเผานั้นถ้าเผาได้อย่างทั่วถึงจริงๆ เตาเผาที่มีประสิทธิภาพจะสามารถลดจำนวนขยะได้มากกว่าร้อยละ 80 จึงเป็นการที่ประหยัดที่สุดในด้านเนื้อที่เพื่อใช้ในการกำจัดขยะ อย่างไรก็ตามการเผาขยะในเตาขนาดเล็กเช่นที่เคยปฏิบัติอยู่โดยทั่วไปในปัจจุบันสามารถทำลายขยะได้เพียงบางส่วน ได้แก่ ขยะที่ลุกติดไฟได้ง่ายเท่านั้น ส่วน

ขยะสดมักจะเผาไหม้ไม่หมด ดังนั้นเมื่อขยะเริ่มแห้งตัวลงก็จะมีการเผาซ้ำอีกครั้งหนึ่งให้ทั่วถึงยิ่งขึ้น

แบบมาตรฐาน เตาเผาขยะ

- กองวิศวกรรมสุขาภิบาล กรมโยธาธิการ
- กองอนามัยสิ่งแวดล้อม กรมอนามัย

โรงฆ่าสัตว์ (Slaughter house)

ข้อแนะนำในการเลือกทำเลที่ตั้ง

1) ควรได้พิจารณาในด้านผลกระทบด้านสิ่งแวด โรงฆ่าสัตว์ควรห่างจากชุมชน โรงเรียนและวัดอย่างเพียงพอ ควรตั้งอยู่ภายในอาณาบริเวณเขตอุตสาหกรรม และจะต้องตั้งในที่ซึ่งปราศจากกลิ่น ควัน ฝุ่น

2) ไม่ควรตั้งอยู่ใกล้ และเหนือแหล่งน้ำธรรมชาติ ซึ่งใช้สำหรับอุปโภคบริโภค เพราะน้ำเสีย หรือขยะจากโรงฆ่าสัตว์อาจปนเปื้อนแหล่งธรรมชาติได้

3) ควรมีเนื้อที่เพียงพอ และเหมาะสมแก่การบำบัดน้ำเสีย และกว้างขวางเพียงพอที่จะขยายขนาดโรงฆ่าสัตว์ในอนาคตได้

4) การคมนาคมสะดวกในการขนส่งเนื้อสัตว์เข้าออกโรงฆ่าสัตว์ และถนนเข้าบริเวณจะต้องใช้ได้ดีทุกฤดูกาล

5) ทำเลที่ตั้งควรสามารถระบายน้ำได้ดี

6) มีแหล่งน้ำใช้สำหรับอุปโภคอย่างเพียงพอ และควรมีถังเก็บสำรองไว้ใช้ในกรณีน้ำขาดแคลน ความจุอย่างน้อยเท่ากับปริมาณน้ำที่ใช้ใน 1 วัน

7) มีไฟฟ้าใช้เพียงพอ

8) สภาพพื้นดินที่จะก่อสร้างควรมีสภาพที่เหมาะแก่การก่อสร้างอาคารถาวรได้ง่าย

การจัดทำผังบริเวณให้เหมาะสมโดย

ให้เทศบาลหรือสุขาภิบาลออกแบบและจัดผังบริเวณให้เหมาะสมโดยคำนึงถึงปัจจัยดังต่อไปนี้

- อาคารและสิ่งปลูกสร้างต่างๆ ควรตั้งในลักษณะที่เอื้ออำนวยในการต่อเติมหรือขยายขนาดโรงฆ่าสัตว์ภายหลัง โดยให้ต้นทุนต่ำสุด และมีการเปลี่ยนแปลงไปจากที่เป็นอยู่เดิมน้อยที่สุด
- อาคารและสิ่งปลูกสร้างต่างๆ ควรตั้งในที่ซึ่งระบายน้ำได้ดี

- ให้พิจารณาทิศทางลมควบคู่ไปกับลักษณะความลาดชันของพื้นที่ เช่นให้ตั้งคอกพักสัตว์อยู่ทางด้านใต้ลม หรือด้านหลังของโรงฆ่าสัตว์

- ถนนทางเข้าออก ทางกลับรถ โรงจอดรถ ควรมีขนาดเพียงพอเพื่ออำนวยความสะดวกในการขนส่งสัตว์เข้าออกโรงฆ่าสัตว์ และมีสภาพดีในทุกฤดูกาล

- ถนนภายในและบริเวณที่นำสัตว์จากรถ ถนนเชื่อมต่อภายในบริเวณกับอาคารต่างๆ และบริเวณนำสัตว์ลงจากรถควรเป็นถนนลาดยางแบบ (DOUBLE BITUMINOUS)

- บริเวณขนถ่ายสัตว์ลงจากรถและคอกสัตว์ควรตั้งอยู่ห่างจากพื้นที่ขนเนื้อสัตว์ที่ฆ่าแล้ว

- อุปกรณ์และโรงฆ่าสุกร โรงฆ่าโค กระบือ ควรแยกออกจากกันมีคอกพักสัตว์ซึ่งแยกกัน

- คอกพักสัตว์ควรตั้งอยู่หลังของโรงฆ่าสัตว์ เพื่อสะดวกในการนำสัตว์เข้าฆ่า ขบวนการฆ่าเริ่มจากด้านหลังมีที่สำหรับให้น้ำสัตว์และมีสายน้ำ สำหรับทำความสะอาดคอกพักสัตว์ภายในคอกพักสัตว์จะต้องมีที่สำหรับให้น้ำสัตว์

- อาคารที่ทำการควรตั้งอยู่ด้านหน้าใกล้กับประตูทางเข้า เพื่อสะดวกในการติดต่อ มีไว้สำหรับแพทย์ และเจ้าหน้าที่ของโรงฆ่าสัตว์เพื่อปฏิบัติงาน ทั้งทางด้านธุรการ และการติดต่อ

- บ้านพักคนงาน บ้านพักสัตวแพทย์ และผู้ช่วย โรงฆ่าสัตว์ควรแยกห่างจากกันพอสมควร

- รั้วเพื่อความปลอดภัยและเป็นสัดส่วน จำเป็นต้องทำรั้วโดยรอบทั้ง 4 ด้าน โดยมีประตูทางเข้าทางเดียวอยู่ทางด้านหน้า รั้วควรสูงอย่างน้อย 2.00 เมตร

- ระบบบำบัดน้ำเสีย ควรสร้างขึ้นในบริเวณที่อยู่ต่ำที่สุด และอยู่ด้านหลังของโรงฆ่าสัตว์เพื่อสะดวกในการปล่อยน้ำเสียให้ไหลไปจากอาคารฆ่าสัตว์

- รางระบายน้ำเสีย มีความลาดเอียงเพียงพอ และจำเป็นต้องสร้างขึ้นเพื่อระบายน้ำไปสู่บ่อบำบัดน้ำเสีย

- ท่อระบายน้ำ ภายในบริเวณจะมีระบบระบายน้ำฝนเพื่อระบายน้ำฝนจากอาคาร และภายในบริเวณพื้นที่ขนาดท่อเส้นผ่านศูนย์กลางอย่างน้อย 0.40 เมตร

บทที่ 7

สรุปผลการศึกษา และข้อเสนอแนะ

7.1 สาระสำคัญของการศึกษา

จากการวางผังเฉพาะชุมชนกำแพง ได้มีความสำคัญอย่างมากทั้งโครงการที่เกิดขึ้นแล้วกับโครงการใหม่ที่กำลังจะเกิดขึ้นในอนาคตให้มีความสัมพันธ์กันทางด้านต่างๆ เช่น การท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม ภายในโครงการทั้งทางด้านการคมนาคมขนส่ง และสภาพแวดล้อมโดยรอบชุมชนกำแพงจะเป็นพื้นที่เกษตรกรรมเป็นหลัก ได้มีการจัดวางผังพื้นที่เศรษฐกิจขึ้นมาเพื่อรองรับการเจริญเติบโต ทางด้านเศรษฐกิจของประเทศในด้านการส่งออกสินค้าทางการเกษตรและการท่องเที่ยว และได้มีการรองรับจำนวนผู้ที่เข้ามาใช้งานได้เพียงพอต่อความต้องการ โดยมีการวิเคราะห์พื้นที่เพื่อการจัดวางผังโดยมีการวิเคราะห์ศักยภาพทางด้านต่างๆที่เกี่ยวข้องกับโครงการ

จากการศึกษาปัจจัยต่างๆ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนา และปรับปรุงชุมชนกำแพงซึ่งเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัดสตูล และการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ชุมชนให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยพื้นที่ศึกษาที่จะพัฒนาและปรับปรุงเพื่อการท่องเที่ยว ในปัจจุบันชุมชนมีพื้นที่ประมาณ 661.875 ไร่ มีการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทเกษตรกรรมและชนบทกระจายอยู่รอบบริเวณพื้นที่ การใช้ที่ดินประเภทพาณิชยกรรมกระจายไปตามริมทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3003 ซึ่งเป็นถนนสายหลักของพื้นที่ศึกษา นอกจากนี้ยังมีการใช้ที่ประเภทที่อยู่อาศัยกระจายโดยรอบของพื้นที่ รวมทั้งการใช้ที่ดินส่วนราชการและสถานศึกษาในพื้นที่

ดังนั้นการพัฒนาและปรับปรุงพื้นที่ศึกษาเพื่อเป็นศูนย์กลางด้านการท่องเที่ยวและเกษตรกรรม จึงต้องมีการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลที่ส่งผลกระทบต่อโครงการ เช่น การเข้าถึงพื้นที่ การใช้ประโยชน์ที่ดิน ลักษณะรูปแบบสถาปัตยกรรมท้องถิ่น เช่น หลังคาบลานอเป็นสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นของภาคใต้ รวมทั้งสภาพปัญหาต่างๆ ในชุมชน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหา โดยการศึกษาวิเคราะห์เพื่อหาศักยภาพของพื้นที่ในพัฒนาโดยใช้เทคนิควิธี PSA (POTENTIAL SURFACE ANALYSIS) มาเป็นเทคนิคในการหาศักยภาพของพื้นที่บริเวณที่เหมาะสมที่สุดในการพัฒนาและปรับปรุงชุมชน เพื่อรองรับการขยายตัวด้านการท่องเที่ยว เพื่อบริการนักท่องเที่ยวรวมทั้งประชากรในชุมชนกำแพงและพื้นที่ใกล้เคียงจำนวนประมาณ 915,538 คน

7.2 ข้อเสนอแนะ

โครงการปรับปรุงชุมชนกำแพงเพื่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม ซึ่งให้ความสำคัญในส่วนการออกแบบวางผัง และการนำแผนและผังไปปฏิบัติ โดยการศึกษาข้อมูลเบื้องต้นจึงเป็นการศึกษาเพื่อสรุปถึงบทบาท นโยบายการพัฒนาและปรับปรุงชุมชน และแนวทางการพัฒนาตามความสำคัญของพื้นที่ จึงมีข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาและพัฒนาพื้นที่ต่อไป คือ

1. ควรมีการศึกษาในส่วนการลงทุนเบื้องต้น (FEASIBILITY STUDY) ของโครงการ เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการเพื่อความสมบูรณ์ในการออกแบบและวางผังโครงการ ซึ่งการศึกษารายละเอียดต่างๆ ตามข้อเสนอแนะจะทำให้การศึกษาและจัดทำโครงการมีความสมบูรณ์

2. การรวบรวมข้อมูลการรวบรวมข้อมูลจะเป็นการศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับโครงการ จะทำการศึกษาข้อมูลในด้านนโยบาย เศรษฐกิจ สังคม และกายภาพของพื้นที่ ตลอดจนข้อมูลทางด้านรูปแบบสถาปัตยกรรมในชุมชน โดยข้อมูลดังกล่าวนั้นจะต้องศึกษาถึงใจความสำคัญของข้อมูล โดยจะต้องเลือกใช้เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับโครงการ

3. การวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนนี้จะเป็นขั้นตอนการนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์และเรียบเรียงให้ถูกต้องตามรูปแบบที่ได้กำหนดไว้ ซึ่งข้อมูลในด้านนโยบาย เศรษฐกิจ สังคม และกายภาพนั้นควรทำการสรุปถึงประเด็นหลักของข้อมูลเพื่อให้ได้ข้อมูลที่กระชับและเข้าใจง่ายที่สุด

4. การออกแบบด้านสถาปัตยกรรมในขั้นตอนนี้จะเป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สุด เพราะจะต้องนำข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้ศึกษามาโดยตลอดมาใช้ในการออกแบบ ซึ่งในการออกแบบนั้นต้องคำนึงถึงสภาพโดยรอบของโครงการ โดยจะต้องทำการออกแบบอาคารให้เข้ากับสภาพโดยรอบของชุมชน และการศึกษารูปแบบทางสถาปัตยกรรมท้องถิ่นในอดีตจนถึงปัจจุบัน ตลอดจนออกแบบจัดวางผังให้ถูกต้องตามกฎหมายและข้อบัญญัติต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ชุมชน

5. การนำเสนอแผนที่ควรมีการศึกษาและจัดทำแผนที่ในสมัยอดีต เพื่อทำเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงของชุมชนจากอดีตจนถึงปัจจุบัน

6. การนำเสนอควรมีการเสนอแนวความคิดและทฤษฎีใหม่ๆ ในการวิเคราะห์เพื่อให้เกิดผลงานที่แตกต่างตากสิ่งที่มีอยู่เดิม แต่สามารถใช้ประโยชน์ได้เท่าเทียมกัน หรือมากกว่า และขาดการนำเสนอในส่วนของเส้นทางการเชื่อมโยงด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่ใกล้เคียง

แนวความคิดในการจัดวางผังเมือง ได้แก่ การศึกษาลักษณะทางภูมิศาสตร์ของพื้นที่ เพื่อนำไปสู่การออกแบบให้สัมพันธ์กับพื้นที่ อาจใช้แนวความคิดการวางผังเมืองน้ำการออกแบบผังโดยใช้ความรู้สึกสะดวกสบายของผู้ที่เข้ามาใช้งาน การวางผังให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม

ลำดับในการเข้าถึงอาคารในแต่ละกลุ่มอาคาร ให้ใช้ได้ง่ายและมีประทับใจในการเจอกลุ่มอาคาร ได้แก่ การวางผังในการเจอตัวอาคาร ลักษณะของตัวอาคารที่มีความโดดเด่น การคมนาคมขนส่งภายในผังโครงการ โดยการใช้รถรางวิ่งส่งรับผู้ใช้รอบพื้นที่

ระยะเวลาที่มีผลกระทบของการออกแบบ และรูปแบบตัวอาคาร ได้แก่ การวางตัวอาคาร รูปแบบของตัวอาคารที่มีผลต่อสภาพแวดล้อม การวางผังให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม

ควรมีองค์ประกอบอย่างอื่นเพิ่มขึ้น ได้แก่ ควรมีที่จอดรถภายในโครงการ ระบบขนส่งภายในโครงการ ได้แก่ การจัดระบบขนส่งที่เชื่อมต่อกับสนามบินสุวรรณภูมิ ระบบการเชื่อมโยงภายในโครงกา

การวางผังในระดับนโยบาย ได้แก่ การกำหนดนโยบายให้มีรถไฟฟ้าเข้าถึงภายในโครงการ การส่งเสริมด้านต่างๆให้กับโครงการ

แนวทางเลือกอื่นในการปรับปรุงโครงการ ได้แก่ การจัดที่จอดรถให้อยู่ภายในโครงการ การสร้างบรรยากาศของผู้ที่เข้ามาใช้โครงการ การวางกลุ่มอาคารให้มีการกระจายออกไปในพื้นที่ต่างๆ

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

อ้างอิง

เทศบาลตำบลละงู,สำนักงาน."แผนพัฒนาสามปี(พ.ศ.2546-2549)เทศบาลตำบลละงู". ม.ป.ท(อัดสำเนา).

โยธาธิการและผังเมืองจังหวัดสตูล,สำนักงาน"ประกาศกระทรวงมหาดไทย". กรุงเทพฯ : กระทรวงมหาดไทย, 2457. (อัดสำเนา).

ศาลากลางจังหวัดสตูลสำนักงาน "บรรยายสรุปประจำปี". สตูล : กระทรวงมหาดไทย, 2546. (อัดสำเนา).

สถิติแห่งชาติ,สำนักงาน "รายงานสรุปแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่9.(2545-2549)"กรุงเทพ: สำนักงานสำนักงานสถิติแห่งชาติ ,2545(อัดสำเนา).